

**Integrovaná stratégia miestneho rozvoja vedeného komunitou
Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina na roky 2015 -
2022**

Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina

Kopaničiarsky región – MAS

Abstrakt

Stratégia komunitne vedeného miestneho rozvoja MAS Kopaničiarsky región pre obdobie 2014-2020 (CLLD) je hlavným nástrojom pre podporu rozvoja územia MAS v danom programovom období EÚ a pre uplatnenie komunitne vedeného miestneho rozvoja (CLLD).

Tvorba CLLD stratégie prebiehala kombináciou komunitných prístupov a expertného spracovania výstupov a diskusií miestnych aktérov. Pre prípravu samotnej CLLD stratégie boli zostavené 3 pracovné skupiny a to zo zástupcov verejného, súkromného i neziskového sektora. Pri zbere problémov záujmového územia bol vykonaný dotazníkový prieskum medzi miestnymi podnikateľmi, občanmi a zástupcami neziskových záujmových organizácií s cieľom pripraviť návrhy, resp. opatrenia na ich elimináciu. Súčasne boli od predstaviteľov všetkých obcí MAS zhromaždené informácie o situácii v obci a o hlavných problémoch a potrebnom smerovaní rozvoja.

Integrovaná stratégia je v zmysle logiky programu postavená na troch strategických prioritách, do ktorých bude Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina v nasledujúcich rokoch investovať svoju energiu, čas, finančné prostriedky a zhodnocovať vlastné vnútorné zdroje. Očakávaná zmena je sformulovaná do špecifických cieľov, ktoré spadajú pod hlavný strategický cieľ. Špecifické ciele sú:

- *Špecifický cieľ 1.1 Zvýšenie kvality infraštruktúry a verejných služieb*
- *Špecifický cieľ 2.1 Zlepšiť podmienky pre rozvoj potenciálu vidieckeho cestovného ruchu a spolupráce*
- *Špecifický cieľ 3.1 Vytvoriť kvalitné podmienky pre rozvoj podnikania a zamestnanosti*

Naplňovanie týchto cieľov bude realizované prostredníctvom aktivít z navrhnutých opatrení, ktoré budú financované zo zdrojov PRV SR 2014 – 2020 a IROP pre roky 2014 – 2020. Jednotlivé opatrenia zohľadňujú podporu zamestnanosti, začleňovanie marginalizovaných skupín obyvateľstva a inovácie s ohľadom na ochranu životného prostredia a racionálne využívanie prírodných zdrojov

Hlavným zámerom stratégie je zapojenie viacerých subjektov do rozvoja regiónu a postup riešenia danej problematiky v rámci partnerstva. Stratégia je založená na eliminácii kľúčových disparít, ktoré sú bariérou rozvoja a na využití pozitívnych výhod, ktoré poskytujú príležitosti pre dlhodobý rast. To je možné uskutočniť len na úrovni partnerstva spolupracou verejného a súkromného sektora a integrovaným prístupom k riešeniu ekonomických, sociálnych a environmentálnych aspektov.

Obsah

1. Základné informácie o MAS	8
1.1 Identifikačné údaje MAS.....	8
1.2 Vymedzenie oblasti a obyvateľstva, na ktoré sa stratégia CLLD vzťahuje.....	8
2. Vznik, história a tvorba partnerstva a stratégie CLLD	10
2.1 Vznik a história partnerstva	10
2.2 Tvorba partnerstva a stratégie CLLD	13
3. Analytický rámec	18
3.1 Analýza zdrojov územia	18
3.2 SWOT analýza	74
3.3 Identifikácia potrieb.....	81
4. Strategický rámec	85
4.1 Definovanie vízie a strategického cieľa.....	85
4.2 Stanovenie priorít, špecifických cieľov a opatrení.....	86
4.3 Súhrn strategického rámca.....	90
4.4 Integrované znaky stratégie CLLD.....	93
4.5 Inovatívne znaky stratégie CLLD	95
5. Implementačný rámec	99
5.1 Popis riadiaceho a implementačného procesu.....	99
5.1.1 Riadiaci proces - organizačná štruktúra MAS	99
5.1.2 Implementačný proces	107
5.2 Akčný plán.....	113
5.3 Monitorovanie a hodnotenie stratégie CLLD.....	146
5.3.1 Opis monitorovania a hodnotenia stratégie CLLD.....	146
5.3.2 Monitorovacie ukazovatele	150
6. Finančný rámec	151
6.1 Financovanie stratégie CLLD.....	151
6.2 Finančný plán pre opatrenia.....	153
7. Zhodnotenie prínosov stratégie CLLD, jej synergie a doplnkovosť.....	158
7.1 Prínosy k zlepšovaniu ekonomického rozvoja územia.....	158
7.2 Prínosy k napĺňaniu cieľov PRV.....	160
7.3 Prínosy k napĺňaniu cieľov IROP	162

7.4	Prínosy k začleňovaniu zraniteľných skupín obyvateľstva	164
7.5	Prínosy k životnému prostrediu	165
7.6	Synergie a doplnkovosť stratégie CLLD.....	167
7.6.1	Popis iných stratégií, ktoré sa na danom území realizujú, resp. plánujú realizovať.....	167
7.6.2	Synergie a komplementarity.....	170

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1.1.1 Identifikačné údaje MAS	8
Tabuľka 1.2.1 Vymedzenie územia a obyvateľstva MAS.....	8
Tabuľka 2.1.1 Vyhodnotenie čerpania v programovom období 2007-2013	11
Tabuľka 3.1.1. Štruktúra pôdneho fondu Kopaničiarskeho regiónu v roku 2014.....	29
Tabuľka 3.1.2 Chránené územia na území Kopaničiarskeho regiónu v roku 2014	34
Tabuľka 3.1.3 Chránené stromy na území Kopaničiarskeho regiónu v roku 2014.....	35
Tabuľka 3.1.4 Vývoj počtu obyvateľstva v Kopaničiarskom regióne	35
Tabuľka 3.1.5 Podiel mužov a žien podľa veku v roku 2014	37
Tabuľka 3.1.6 Štruktúra populácie podľa produktívnosti v roku 2014.....	38
Tabuľka 3.1.7 Pohyb obyvateľstva v Kopaničiarskom regióne za roky 1996-2014.....	39
Tabuľka 3.1.8 Národnostné zloženie obyvateľstva Kopaničiarskeho regiónu v roku 2011 (%)	41
Tabuľka 3.1.9 Vierovyznanie v Kopaničiarskom regióne v roku 2011	42
Tabuľka 3.1.10 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva Kopaničiarskeho regiónu v roku 2011	44
Tabuľka 3.1.11 Prehľad zručností obyvateľstva Kopaničiarskeho regiónu	45
Tabuľka 3.1.12 Vývoj počtu tried, žiakov a pracovníkov v materských školách Kopaničiarskeho regiónu v rokoch 1996/1997 – 2014/2015	47
Tabuľka 3.1.13 Vývoj počtu tried, žiakov a pracovníkov v základných školách Kopaničiarskeho regiónu za roky 1996/1997 – 2008/2009.....	48
Tabuľka 3.1.14 Vývoj počtu tried, žiakov a pracovníkov na stredných školách a v gymnáziu Kopaničiarskeho regiónu za roky 1996/1997 – 2008/2009.....	49
Tabuľka 3.1.15 Zastúpenie zdravotníckych zariadení v MAS v roku 2014.....	50
Tabuľka 3.1.16 Zariadenia sociálnej starostlivosti v Kopaničiarskom regióne v roku 2014...	51
Tabuľka 3.1.17 Subjekty v Kopaničiarskom regióne poskytujúce opatrovateľskú službu, prepravnú službu a organizovanie spoločného stravovania v roku 2014	52
Tabuľka 3.1.18 Prehľad národných kultúrnych pamiatok v Kopaničiarskom regióne	52
Tabuľka 3.1.19 Trvalo obývané domy a byty v Kopaničiarskom regióne v roku 2011.....	54
Tabuľka 3.1.20 Ubytovacie zariadenia v Kopaničiarskom regióne v roku 2014.....	59
Tabuľka 3.1.21 Voľné budovy v Kopaničiarskom regióne v roku 2014	60
Tabuľka 3.1.22 Majetok obcí Kopaničiarskeho regiónu k 31.12.2014	61
Tabuľka 3.1.23 Investičné aktivity obcí Kopaničiarskeho regiónu za posledných 5 rokov (v EUR).....	62
Tabuľka 3.1.24 Budúce plánované aktivity v Kopaničiarskom regióne	63

Tabuľka 3.1.25 Štruktúra podnikateľských subjektov v Kopaničiarskom regióne podľa OKEČ v roku 2014.....	68
Tabuľka 3.1.26 Podnikateľské subjekty podľa veľkostného členenia podnikov v Kopaničiarskom regióne v roku 2014	69
Tabuľka 3.1.27 Bývajúce obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa odvetvia hospodárstva v roku 2014.....	72
Tabuľka 3.1.28 Miera nezamestnanosti v okrese Myjava v rokoch 2004-2014 v %	73
Tabuľka 3.1.29 Počet uchádzačov o zamestnanie v Kopaničiarskom regióne v rokoch 2007 – 2014	73
Tabuľka 3.1.30 Počet uchádzačov o zamestnanie v Kopaničiarskom regióne v roku 2014 podľa veku uchádzačov	73
Tabuľka 3.1.31 Počet uchádzačov o zamestnanie podľa dosiahnutého stupňa vzdelania v KR v roku 2014.....	74
Tabuľka 3.1.32 Počet uchádzačov o zamestnanie v Kopaničiarskom regióne v roku 2014 podľa doby evidencie na úradoch PSVR.....	74
Tabuľka 3.2.1 SWOT analýza	76
Tabuľka 4.3.1 Súhrnný prehľad strategického rámca	90
Tabuľka č. 5.2.A Opatrenie stratégie CLLD 1.1	113
Tabuľka č. 5.2.B Opatrenie stratégie CLLD 1.2	115
Tabuľka č. 5.2.C Opatrenie stratégie CLLD 1.3	117
Tabuľka č. 5.2.D Opatrenie stratégie CLLD 1.4	119
Tabuľka č. 5.2.E Opatrenie stratégie CLLD 2.1.....	121
Tabuľka č. 5.2.F Opatrenie stratégie CLLD 2.2.....	123
Tabuľka č. 5.2.G Opatrenie stratégie CLLD 2.3	126
Tabuľka č. 5.2.H Opatrenie stratégie CLLD 2.4	128
Tabuľka č. 5.2.I Opatrenie stratégie CLLD 2.5.....	129
Tabuľka č. 5.2.J Opatrenie stratégie CLLD 2.6	130
Tabuľka č. 5.2.K Opatrenie stratégie CLLD 3.1	132
Tabuľka č. 5.2.L Opatrenie stratégie CLLD 3.2.....	135
Tabuľka č. 5.2.M Opatrenie stratégie CLLD 3.3	137
Tabuľka č. 5.2.N Opatrenie stratégie CLLD 3.4	139
Tabuľka č. 5.2.O Opatrenie stratégie CLLD 3.5	140
Tabuľka č. 5.2.P Opatrenie stratégie CLLD 3.6.....	143

Tabuľka č. 5.2.R Opatrenie stratégie CLLD 4.1	144
Tabuľka 5.3.1 Dodatočné monitorovacie ukazovatele	147
Tabuľka 5.3.2 Povinné ukazovatele na úrovni programu – PRV SR 2014-2020.....	150
Tabuľka 5.3.3 Celkové verejné výdavky – PRV SR 2014-2020.....	150
Tabuľka 5.3.4 Povinné ukazovatele na úrovni IROP 2014-2020.....	150
Tabuľka 6.1.1 Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP	151
Tabuľka 6.1.2 Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP rozdelené podľa fondov	151
Tabuľka 6.1.3 Rozdelenie zdrojov na jednotlivé typy výdavkov v rámci príslušných programov	152
Tabuľka 6.2.1 Sumárna tabuľka finančného plánu	153
Tabuľka 6.2.2 Celkový pomer medzi fondmi na stratégiu	155
Tabuľka 6.2.3 Zameranie stratégie podľa sektorov	156

Zoznam grafom

Graf 3.1.1 Štruktúra poľnohospodárskej pôdy Kopaničiarskeho regiónu v roku 2014.....	30
Graf 3.1.2 Štruktúra nepoľnohospodárskej pôdy Kopaničiarskeho regiónu v roku 2014.....	30
Graf 3.1.3 Vývoj počtu obyvateľstva v Kopaničiarskom regióne od r. 1869 do r. 2014	36
Graf 3.1.4 Demografická štruktúra obyvateľov Kopaničiarskeho regiónu v roku 2014.....	39
Graf 3.1.5 Vývoj pohybu obyvateľstva v Kopaničiarskom regióne za roky 1996-2014	40
Graf 3.1.6 Vierovyznanie v Kopaničiarskom regióne v roku 2011.....	43
Graf 3.1.7 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva Kopaničiarskeho regiónu v roku 2011	44
Graf 3.1.8 Zastúpenie podnikateľských subjektov v kopaničiarskom regióne podľa jednotlivých sektorov hospodárstva k 31.1.2014	64
Graf 3.1.9 Podiel jednotlivých činností subjektov primárneho sektora hospodárstva v Kopaničiarskom regióne k 31.12.2014.....	65
Graf 3.1.10 Podiel jednotlivých činností subjektov sekundárneho sektora hospodárstva v Kopaničiarskom regióne k 31.12.2014.....	66
Graf 3.1.11 Podiel jednotlivých činností terciárneho sektora hospodárstva v Kopaničiarskom regióne k 31.12.2014	67

1. Základné informácie o MAS

1.1 Identifikačné údaje MAS

Tabuľka 1.1.1 Identifikačné údaje MAS

Údaje o MAS	Názov MAS	Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina
	Dátum registrácie v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov	6.11.2007
	Sídlo	M.R. Štefánika 560/4, 907 01, Myjava
	IČO	42025150
	DIČ (ak relevantné)	2022474399
Údaje o banke	Názov banky	UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s., pobočka zahraničnej banky, Šancová 1/A, 813 33 Bratislava
	Číslo účtu	1075749002/1111
	IBAN	SK2311110000001075749002
	SWIFT	UNCRSKBX
Údaje o štatutárovi	Meno a priezvisko	Ing. Ivan Bzdúšek
	E-mail	bzdusek@azet.sk
	Telefón	00421-903 124 278
Údaje o kontaktnej osobe	Meno a priezvisko	Mgr. Peter Nemček
	E-mail	peter.nemcek@mail.t-com.sk
	Telefón	034/653 83 44

1.2 Vymedzenie oblasti a obyvateľstva, na ktoré sa stratégia CLLD vzťahuje

Tabuľka 1.2.1 Vymedzenie územia a obyvateľstva MAS

Počet obyvateľov	44 325
Rozloha	541,44 km ²
Hustota obyvateľstva	81,86 obyv./ km ²
Počet obcí	26
Z toho mestá (vyenovať)	Brezová pod Bradlom, Myjava, Stará Turá

Počet obyvateľov najväčšej obce	12 042 (Myjava)
Administratívne zaradenie – okres/y	Myjava, Nové Mesto nad Váhom, Senica, Piešťany
Administratívne zaradenie – kraj/e	Trenčiansky, Trnavský
Počet obcí zaradených do pólov rastu	9
Počet obcí nezaradených do pólov rastu	17
% obyvateľstva na území žiadateľa žijúceho vo vidieckych obciach na úrovni okresu	36,89 %
Poznámka: Pri žiadateľovi pokrývajúcim územie 2 a viac okresov sa berie do úvahy údaj za okres s najväčšou rozlohou územia verejno-súkromného partnerstva (MAS).	

Prílohy:

Príloha č. 1 Vymedzenie územia a obyvateľstva MAS

Príloha č. 2 Doklad o súhlase všetkých obcí so zaradením do územia pôsobnosti MAS

Príloha č. 4 Mapa územia MAS

2. Vznik, história a tvorba partnerstva a stratégie CLLD

2.1 Vznik a história partnerstva

Podporou pri riešení spoločných zámerov bolo založenie Združenia miest a obcí Myjavského regiónu a Združenia miest a obcí Kopaničiarskeho regiónu Veľká Javorina – Bradlo a Mikroregiónu pod Bradlom. Členmi týchto združení sú mestá a obce a tieto v prvom rade riešili problémy na komunálnej úrovni. Jedným z prvých spoločných zámerov bolo zabezpečovanie projektu odkanalizovania regiónu.

Na území Kopaničiarskeho regiónu boli zriadené Spoločné obecné úradovne zabezpečujúce činnosti, ktorých náplňou bola podpora v oblasti regionálneho rozvoja. Poverení pracovníci postupne zabezpečovali danú činnosť na celom území Kopaničiarskeho regiónu, organizovali spoločné stretnutia, pracovali na spoločných zámeroch, ktoré sa postupne riešili aj na jednotlivých obciach na verejných zhromaždeniach.

Keďže obce chceli riešiť rozvoj územia v rôznych oblastiach, koncepcne k tomu potrebovali poznať názory podnikateľov, občianskych združení, neziskových organizácií, občanov. Išlo najmä o rozvoj občianskeho života, skvalitňovania podmienok pre život obyvateľov regiónu, ochrana životného prostredia, ochrana duchovných hodnôt a kultúrneho dedičstva, podpora podnikania a služieb, rozvoj technickej a dopravnej infraštruktúry, rozvoj cestovného ruchu, propagácia a prezentácia regiónu ale i ďalšie oblasti rozvoja celého Kopaničiarskeho regiónu.

Preto bolo potrebné, aby došlo k založeniu novej spoločnej organizácie. V roku 2007 tak vzniklo občianske združenie Kopaničiarsky región - miestna akčná skupina (KR – MAS).

Združenie KR – MAS v tom čase pokrývalo totožné územie ako Združenie miest a obcí Kopaničiarskeho regiónu Veľká Javorina - Bradlo s tým rozdielom, že jeho členmi sa stali fyzické i právnické osoby z rôznych oblastí života a to z tretieho (neziskového) sektora, podnikateľskej sféry, súkromne hospodáriacich roľníkov ako i jednotliví aktívni občania regiónu. Začiatkom roku 2015 rozšírilo KR – MAS svoje územie o ďalšie 3 obce a to o Prašník z okresu Piešťany a Podbranč a Sobotište z okresu Senica, teda z okresov Trnavského kraja. Jedná sa o typické kopaničiarske obce s roztratením osídlením a mnohými kopanicami ako aj s prevahou evanjelického obyvateľstva a tvrdým kopaničiarskym nárečím charakteristickým pre tento región. Momentálne tak KR – MAS tvorí takmer homogénny celok so všetkými kopaničiarskymi obcami v tejto oblasti, hoci administratívne patria do rôznych okresov.

KR – MAS bol v roku 2009 pridelený štatút MAS a tak mohla začať s implementáciou stratégie. Jednotlivé opatrenia i to ako sa ich darilo realizovať zobrazuje nasledovná tabuľka.

Tabuľka č. 2.1.1 Vyhodnotenie čerpania v programovom období 2007-2013

Opatrenie	Počet výziev	Počet predložených žiadostí na MAS	Počet podporených projektov	Finančný plán v € z Osi 4 Leader po II. realokácii	Skutočné čerpanie	Zostatok
3.4.1 Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo	4	17	16	624 125,34	624 032,39	92,95
3.4.2 Obnova a rozvoj obcí - výstavba rekonštrukcia a modernizácia verejných priestranstiev a parkov	2	8	8	420 755,03	420 106,83	648,20
3.4.2 Obnova a rozvoj obcí - výstavba, rekonštrukcia a modernizácia cyklotrás	2	10	10	359 179,71	357 413,37	1 766,34
3.2.A Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu - časť A	5	23	14	417 712,59	378 480,97	39 231,62
3.2.B Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu - časť B	5	8	4	231 854,13	231 854,00	0,13
3.3 Vzdelávanie a informovanie	3	5	4	33 057,20	26 199,88	6 857,32
Suma spolu v €	21	71	56	2 086 684,00	2 038 087,44	48 596,56

Z tabuľky vyplýva, že najväčší záujem v rámci implementácie stratégie KR – MAS v minulom období bol o projekty v opatrení *3.4.1 Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo* a to 16. Takisto bolo v tomto opatrení i najvyššie čerpanie. 14 projektov bolo predložených aj v opatrení 3.2.A Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu. Napriek tomu tam zostal najvyšší zostatok a to vo výške 39 231,62 EUR, čo sú financie na viac ako jeden projekt. Celkovo zostalo v opatreniach nevyčerpaných 48 596,56 EUR, čo je približne 3,5 %. Znamená to, že čerpanie KR – MAS v rámci jednotlivých opatrení bolo 97,5 %, čo je vzhľadom na množstvo projektov (22) z neverejného sektora veľmi dobrá bilancia.

OZ Kopaničiarsky región - MAS sám organizuje alebo sa zúčastňuje mnohých aktivít:

- Organizovanie exkurzií do kopaničiarskeho regiónu v rámci odovzdávania skúseností a sieťovania pre MAS. Spolu ich bolo 10 a jednalo sa o tieto MAS: MAS Boskovicko PLUS, MAS Hornácko – Ostrožsko, MAS Strážnicko, MAS Mikulovsko (všetky ČR), MAS Karlukovsky Karst (Bulharsko), Partnerstvo Zegrze Lake a Partnerstwo Zalewu Zegrzyńskiego (Poľsko), MAS Svornost', MAS Teplička, MAS Terchovská dolina a v spolupráci s NSRV i pre zástupcov MAS pôsobiacich v Zlínskom kraji.
- Organizovanie exkurzií pre svojich členov do rôznych regiónov v rámci získavania skúseností a sieťovania. Jednalo sa o exkurzie do územia nasledovných MAS: Boskovicko PLUS, MAS Regiónu Poodří, MAS Hornácko – Ostrožsko, MAS Strážnicko, MAS Rožňovsko, MAS Horní Pomoraví, MAS Šumperský venkov. MAS Svornost'.
- Organizovanie exkurzií v rámci produktu zážitkového cestovného ruchu Kopaničiarska ovocno–destilátová cesta od roku 2015 zatiaľ 7 exkurzií.
- V období rokov 2010 až 2015 sa KR – MAS zúčastnila nasledovných výstav a veľtrhov, na ktorých propagovala svoje aktivity, regionálne zaujímavosti i celý región: Agrokomplex v Nitre 6x, ITF SlovakiaTour Bratislava 2x, Region Tour EXPO Trenčín 2x, REGIONTOUR Brno 1x.
- V rámci osvetu svojich aktivít a propagácie regiónu sa KR – MAS zúčastňovala na mnohých podujatiach v regióne i v jeho okolí ako sú regionálne tržnice, vianočné trhy, folklórne slávnosti apod. Spolu ich bolo vyše 30.
- Ďalej sa KR – MAS aktívne zúčastňovala rôznych seminárov, konferencií a exkurzií organizovaných NSRV.
- KR – MAS od roku 2012 každoročne vyhlasuje výzvu na predkladanie žiadostí o grant v rámci vlastného Grantového programu „Podporujeme akčných!“. Cieľom grantového programu je podporiť verejno-prospešné projekty realizované na území KR - MAS, ktoré napomôžu lepšiemu zhodnoteniu prírodného a kultúrneho potenciálu územia, rozvoju ochrany prírody, životného prostredia, rozvoja cestovného ruchu na území a zapájaniu sa obyvateľov do aktivít rozvoja. Posledná výzva bola vyhlásená dňa 10.12.2015 a možno ju nájsť na webovej stránke www.kopaničiariskyregion.sk.
- KR – MAS od roku 2012 každoročne organizuje súťaž pre talenty z kopaničiarskeho regiónu či už je to fotosúťaž, výtvarná súťaž alebo kopaničiarsky cestovateľ. Posledná súťaž bola vyhlásená v máji 2015. Jedná sa o fotografickú súťaž "Na potulkách

kopaničiarskym regiónom", ktorej výsledky i slávnostná vernisáž budú vyhlásené 17.12.2015 v Pamätnej izbe D. S. Jurkoviča v Brezovej pod Bradlom.

Prílohy:

Príloha č. 3 Zoznam členov MAS podľa sektorov (okrem obcí)

2.2 Tvorba partnerstva a stratégie CLLD

V súčasnosti má Združenie 64 členov, kde 26 členov je z verejného sektora (obce) a zvyšných 38 členov patrí pod neverejný sektor - fyzické a právnické osoby, neziskové organizácie, občianske združenia a pod. Percentuálne zastúpenie je nasledovné: verejný sektor 40,63 %, súkromný sektor 28,12 % a občiansky 31,25 %. Členská základňa Združenia je zastúpená rovnomerne v rámci celého regiónu. Či už je to zastúpenie všetkých 26 obcí ako členov Združenia, alebo aj súkromného, teda podnikateľského a neziskového sektora, kde majú podnikatelia, neziskový sektor a fyzické osoby zastúpenie. Najviac členov je z miest Myjava, Stará Turá a Brezová pod Bradlom, čo je na to, že sa jedná o centrá regiónu, prirodzená skutočnosť. Obce, ktoré svoje zastúpenie nemajú, sú najmenšie obce z regiónu a v oblastiach, ktoré sa KR – MAS snaží naplniť, tam buď nepôsobia žiadne subjekty alebo neprejavili o členstvo záujem. Počas prípravy stratégie boli prostredníctvom regionálneho týždenníka Kopaničiar expres i webovej stránky www.kopaničiariskyregion.sk vyzvané subjekty pôsobiace v oblasti cestovného ruchu, poľnohospodárstva, lesného hospodárstva, regionálneho rozvoja, či v občianskom živote na vstup do členskej základne KR – MAS. Na členskej schôdzi v novembri 2015 tak bolo prijatých až 8 nových členov a členská základňa sa rozšírila na 64 členov.

Zrejme aj vzhľadom na dobré meno KR – MAS prejavilo o vstup do tejto organizácie až 7 obcí z okolia územia KR – MAS. Išlo o nasledovné obce: zo západu Podbranč, Sobotište, Rovensko, z juhu Prašník a Šípkové, z východu Moravské Lieskové a Bošáca. Jednotlivé obce doručovali do kancelárie KR – MAS v priebehu roka 2014 žiadosti o prijatie avšak bez vyplnenej prihlášky za člena. Starostovia týchto obcí boli prizvaní na zasadnutie Predsedníctva KR – MAS dňa 8.12, kde mali možnosť svoju obec bližšie predstaviť ako aj uviesť dôvod o vstup do občianskeho združenia. Vzhľadom na to, že je vôľou členov predsedníctva uchovávať homogénnosť regiónu s roztratením osídlením, evanjelickým obyvateľstvom, typickou kopaničiarskou architektúrou i nárečím, odporučilo predsedníctvo členskej schôdzi rozšíriť územie KR – MAS iba o také obce, ktoré toto kritérium spĺňajú.

Následne tak Členská schôdza v januári 2015 prijala za členov obce Podbranč, Sobotište a Prašník a rozšírila tak svoje územie pôsobnosti.

Pre prípravu stratégie bol zostavený riadiaci tím. Prvýkrát sa stretol 24.6.2015, kde si jeho členovia dohodli, akým spôsobom budú koordinovať prípravu stratégie, plánovať a organizovať stretnutia pracovných skupín, seminárov a členskej schôdze. Druhé stretnutie sa konalo 29. septembra, teda po vyhlásení výzvy, kde sa rozdelili úlohy, kto na čom bude pracovať. Potom sa riadiaci tím stretával už iba v rámci sedení pracovných skupín.

Pri príprave stratégie CLLD 2014 - 2020 prebehli v máji až júli 2015 dotazníkové prieskumy pre jednotlivé sektory. Bolo vytvorených viacero druhov dotazníkov zameraných zvlášť na skúmanie názorov občanov na rôzne oblasti života v obciach a mestách a zvlášť na zisťovanie potrieb podnikateľov i tretieho sektora. Štvrtý dotazník bol určený pre samosprávy a okrem informácií o obci a občianskej vybavenosti bola zisťovaná i projektová pripravenosť na nové programové obdobie. Posledný dotazník bol pripravený v súlade so schváleným PRV SR 2014 – 2020 a známymi aktivitami v opatreniach pre obce ako aj ďalšími možnými aktivitami, ktoré by mohli byť podporované v rámci prípravy CLLD stratégie. V auguste boli dotazníky vyhodnotené. Vzory dotazníkov aj ich vyhodnotenie sú prílohou stratégie.

Ďalej boli oslovení členovia i podnikateľský sektor mailom, aby predkladali zámery, ktoré by pomohli pracovným skupinám a riadiacemu tímu pri formovaní opatrení a celej stratégie. Tiež prebehlo množstvo individuálnych konzultácií, či už s podnikateľmi ale aj starostami obcí ohľadne ich projektových zámerov.

Ďalej sa uskutočnili 2 semináre občianskeho združenia s verejnosťou s názvom „Príprava CLLD stratégie Kopaničiarskeho regiónu pre nové programové obdobie“. Ich cieľom bolo informovať verejnosť o rozšírených možnostiach získania dotácií pre samosprávy, subjekty podnikateľského i tretieho sektora pôsobiacich v kopaničiarskom regióne prostredníctvom KR – MAS. Semináre boli aktivitou projektu „Príprava CLLD stratégie na roky 2014 - 2020 pre Kopaničiarsky región – MAS“ predloženého v rámci Programu rozvoja vidieka SR 2014 - 2020.

Prvý seminár sa uskutočnil 7.10.2015 v Hoteli Štefánik v Myjave. Účastníci seminára boli oboznámení s podopatreniami PRV SR 2014 – 2020, oprávnenými zaradiť do CLLD stratégie, podopatreniami Opatrenia č. 7 Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach a aktivitami oprávnenými zaradiť do stratégie CLLD z Integrovaného regionálneho operačného programu 2014 – 2020. Ďalej bola predstavená Metodika na vypracovanie stratégie CLLD. V záverečnom bloku bol vyhodnotený dotazníkový prieskum a aktivity,

ktoré by na základe výsledkov z neho pripadali do CLLD stratégie. Spolu s tým bola predstavená i SWOT analýza regiónu, ktorá vychádzala zo stratégie na roky 2007 – 2013, avšak upravená na aktuálnu situáciu v regióne. Účastníci seminára mali možnosť vyjadriť sa i k navrhovaným aktivitám i k SWOT analýze a ich pripomienky boli zapracované. Na záver bol predstavený zásobník projektov na projekty spolupráce na nové programové obdobie.

Na druhom seminári konanom 19.11.2015 v tom istom hoteli boli účastníkom najskôr ozrejmené Kritériá pre výber MAS, s cieľom vysvetliť, aké kroky bolo treba pri tvorbe CLLD stratégie vykonať, aby bola úspešne hodnotená a zároveň, aby lepšie pochopili súvislosti ohľadne navrhovaných finančných alokácií ako aj oprávnených žiadateľov. Následne boli predstavené projektové zámery obcí, podnikateľov a občianskeho sektora, ktoré boli tiež dôležitým východiskom pre stanovovanie priorít, opatrení i aktivít pre CLLD stratégiu. Tie boli predstavené v záverečnom bode seminára a jeho účastníci mali možnosť sa k jednotlivým opatreniam vyjadrovať a diskutovať o nich. Niektoré pripomienky boli v priebehu ďalšieho obdobia do stratégie zapracované, z nich najdôležitejší bol návrh rozšíriť Prioritu č. 2: Využitie miestneho potenciálu pre rozvoj cestovného ruchu o naše vlastné 2 opatrenia a to Budovanie a značenie jazdeckých a bežkárskeho trás a Grantový program „Podporujeme akčných!“.

Pre prípravu samotnej CLLD stratégie boli zostavené 3 pracovné skupiny po 4 členoch: verejný sektor (dvaja zástupcovia miest, resp. obcí nad 1 000 obyvateľov, dvaja z obcí do 1 000 obyvateľov), podnikateľský sektor (zástupca firmy z poľnohospodárskeho a lesohospodárskeho sektora, firma pôsobiaca v oblasti agroturistiky a firma z oblasti regionálneho rozvoja) a občiansky sektor.

Stretnutia pracovných skupín sa uskutočnili 3., 14. a 21. októbra, kedy sa zišli členovia všetkých troch pracovných skupín. Riešilo sa na nich postupné spracovanie analytickej časti, SWOT analýzy a identifikácie potrieb. Dňa 5. novembra sedela každá skupina zvlášť a riešili, ktoré opatrenia sa budú realizovať a v ktorých kto bude žiadateľom. Pracovná skupina pre občiansky sektor navrhla vytvoriť opatrenie čisto iba pre občiansky sektor dotované z IROP s názvom Podpora sociálnych a komunitných služieb. Tiež prac. skupina pre súkromný sektor navrhla vytvoriť 1 nové opatrenie dotované z IROP a to v Priorite č. 2: Využitie miestneho potenciálu pre rozvoj cestovného ruchu s názvom Investície do zariadení a objektov cestovného ruchu, z ktorého by mohli čerpať ubytovacie zariadenia z kapacitou nad 30 lôžok. V rámci opatrenia Vznik nových a rozširovanie existujúcich podnikov v oblasti priemyselnej výroby v Priorite č. 3 navrhla pracovná skupina doplniť i oblasť remeselnej výroby. Dňa 18.

novembra pracovná skupina pre verejný sektor vzniesla požiadavku na vytvorenie nového opatrenia Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov s jeho zaradením do Priority 1 Služby pre vidiecke obyvateľstvo. Po dlhej diskusii sa však zapracovala do tohto opatrenia iba aktivita na investície do verejných priestranstiev, parkov a námestí. Zároveň sa na základe zverejnených informácií zrušilo opatrenie Investície do zariadení a objektov cestovného ruchu, keďže cestovný ruch nemá byť prostredníctvom IROP podporovaný. Vytvorilo sa tak nové opatrenie cez IROP a to Kvalitné služby na vidieku. Zároveň pracovná skupina pre podnikateľský sektor navrhla zrušiť opatrenie Podpora stolárskej výroby a spracovania dreva, pričom takíto výrobcovia budú môcť žiadať cez Vznik nových a rozširovanie existujúcich podnikov v oblasti remeselnej a priemyselnej výroby. Na ďalšom sedení pracovných skupín dňa 25. Novembra sa pripomienkovali monitorovacie ukazovatele a výberové kritériá. Jeden z členov súkromného sektora prišiel s návrhom začlenenia niektorého z podopatrení opatrenia 16 Spolupráca z PRV SR 2014 – 2020 do stratégie regiónu. Vraj by v rámci bioplynovej stanice bola možnosť vytvoriť zariadenie na sušenie či už ovocia, húb, bylín či dosiek s možnosťou vybudovania wellness zariadenia. Na základe toho bolo zapracované ďalšie opatrenie Spolupráca medzi malými hospodárskymi subjektmi pri organizácii spoločných pracovných procesov a spoločnom využívaní zariadení a zdrojov a pri rozvoji služieb v oblasti cestovného ruchu/ich uvádzania na trh. Dňa 10. decembra sa členovia všetkých pracovných skupín zišli znovu, aby odporučili stratégiu na schválenie predsedníctvu a členskej schôdzi. Avšak občiansky sektor vzniesol na základe oprávnenosti MAS ako žiadateľov z Operačného programu ľudské zdroje požiadavku na vytvorenie nového opatrenia, na základe ktorého by bolo možné vytvoriť pracovné miesto na MAS. Opatrenie bolo nazvané Podpora zamestnanosti, začleňovania a rozvoja ľudských zdrojov.

Okrem seminárov a stretávaní sa v pracovných skupinách sa uskutočnili 3 členské schôdze v týchto termínoch:

- 25. júna – na ktorej bolo informované o výzve na prípravnú podporu a vyzvali sme členov na zapojenie sa do niektorých z troch pracovných skupín pre prípravu stratégie,
- 19. novembra – na ktorej sa riešili odhlášky členov a prihlášky členov. Bola prezentovaná SWOT analýza, ku ktorej mohli dať členovia ešte pripomienky. Členovia mohli dať pripomienky k navrhovaným opatreniam. Vzhľadom na bohatý zásobník projektových zámerov orientovaných na cestovný ruch, ktoré chce MAS v budúcnosti riešiť, tu padol návrh na vytvorenie nového opatrenia v rámci Priority č. 2: Využitie miestneho

potenciálu pre rozvoj cestovného ruchu s názvom Projekty spolupráce so zameraním na cestovný ruch,

- 9. decembra – na ktorej sa schvaľovala pripravená stratégia CLLD.

Prílohy:

Príloha č. 5 Dokumenty preukazujúce proces tvorby partnerstva a stratégie CLLD:

- Dotazník pre ISRU k príprave Integrovannej stratégie rozvoja územia Kopaničiarskeho regiónu MAS pre nové programovacie obdobie 2014 – 2020,
- Dotazník - prieskum názorov občanov obcí,
- Dotazník - prieskum názorov občanov miest,
- Dotazník pre podnikateľov,
- Dotazník pre tretí sektor,
- Dotazník pre starostov obcí,
- Fotodokumentácie.

3. Analytický rámec

3.1 Analýza zdrojov územia

Územie Združenia (ďalej Kopaničiarsky región) sa nachádza v západnej časti Slovenska a je prihraničným regiónom s Českou republikou. Na západe región susedí s okresom Senica, na juhu s okresom Trnava a Piešťany, na východe s obcami okresu Nové Mesto nad Váhom a na severe s Českou republikou.

Kopaničiarsky región je situovaný v pohorí Bielych a Malých Karpát a tiež o niečo nižšej Myjavskej pahorkatiny, čím poskytuje obyvateľom, ale aj návštevníkom regiónu príjemné a tiché prostredie pre bývanie a iné aktivity. Rozmanitosť všetkých zložiek prírody, spätá so špecifickým rázom kopaničiarskej krajiny, dodáva Kopaničiarskemu regiónu neopakovateľný charakter, ktorý môže byť dobrých východiskom pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu v regióne a aktivít súvisiacich s agroturistikou. Tiché a odľahlé kopanice, vyhľadávané najmä obyvateľstvom túžiacim po pokoji a bezúhonnosti, disponujú zdravým prírodným prostredím. To je značnou výhodou, vzhľadom na blízke väčšie mestá (Senica, Nové Mesto nad Váhom) a s ním spojený priemysel, ktorých kvalita životného prostredia je nižšia.

Hoci ide o územie v najzápadnejšej časti Trenčianskeho samosprávneho kraja, jeho poloha je vzhľadom na najbližšie rozvojové osi Slovenska (Považie, Záhorie,...) mierne okrajová. Táto sa prejavuje najmä v dopravnej dostupnosti (či už časovej, alebo aj vzdialenostnej) vidieckych obcí, a zvlášť odľahlejších kopaníc, ktorá je na hlavné dopravné osi SR, nízka. Istou nevýhodou (ale aj výhodou, ako to bolo spomínané vyššie) je aj fyzicko-geografická poloha, pretože veľká väčšina územia sa nachádza v rámci Myjavskej pahorkatiny, resp. Bielych a Malých Karpát, kde prevláda pahorkatinný, až vrchovinový ráz územia spojený s horšou dostupnosťou územia. Navyše severná, štátna hranica územia pôsobila dlhé roky po vzniku samostatnej SR ako bariéra. Iba malá časť územia – juhovýchod, ktorá sa nachádza už v Považskom Podolí, má lepšiu polohu a teda aj dostupnosť – blízkosť európsky významného multimodálneho koridoru V.a .

V samotnom regióne, ktorý po regresii strojárskoho priemyslu v regióne v polovici 90-tych rokov minulého storočia, mal veľké ekonomické problémy, vrátane vysokej miery nezamestnanosti, sa v súčasnosti situácia v ekonomickej oblasti zlepšila, aj vďaka vybudovaniu Priemyselného parku Myjava – Javorinská, ktorého základný kameň bol položený v roku 2006. Tento park predstavuje najväčšiu investíciu v regióne a je definovaný ako park celoštátneho významu).

V tesnej blízkosti regiónu sa nachádza aj Priemyselný park Senica, do ktorého dochádzajú obyvatelia regiónu za prácou. Menšie vplyvy na územie predmetného regiónu majú aj Priemyselný park v Skalici a priemyselná zóna v Novom Meste nad Váhom.

Historický vývoj

Územie bolo obývané už v kamennej dobe, avšak osídľovanie nastáva až z 2 blízkych hradov a síce z hradu Branč a z Čachtického hradu – postupne od 14. stor. Oba potrebovali hospodársku základňu, a preto podporovali osídľovanie aj v odľahlejších miestach. Väčšia iniciatíva bola najmä zo strany hradu Čachtice. Väčší prírval obyvateľstva do Kopaničiarskeho regiónu nastáva v druhej polovici 16. stor. Išlo najmä o obyvateľstvo z južného Slovenska, utekajúce pred Turkami ale i obyvateľstvo valašského pôvodu z oravskej a trenčianskej stolice. Prírval obyvateľstva bol taký veľký, že ho pôda v bezprostrednom okolí majerov už nestačila uživiť. To podnietilo zakladanie kopaníc, avšak nie pri samotných majeroch, ale v odľahlejších častiach panstiev. V tomto období vznikali i nové obce. V nasledujúcich dvoch storočiach prebiehala na území kopaničiarska kolonizácia, ktorá mala za následok veľký prírval obyvateľstva. Avšak počas tohto obdobia sa stretávame aj s úbytkom obyvateľstva. Išlo najmä o úbytky súvisiace s vojnami, povstaniami, či epidémiami. Rozvoj regiónu po hospodárskej, ale i populačnej stránke súvisí najmä s rozvojom remesiel. Prichádzajú sem noví osadníci z Moravy a rôznych častí Slovenska, najmä protestantské obyvateľstvo. Významnými remeslami boli najmä pytlíkárstvo, blanárstvo, mäsiarstvo, ševcovstvo a ďalšie. V polovici 19. storočia sa tento región silne angažoval vo veciach národných, najmä v meruôsmych rokoch. 19.9.1848 v dome pani Anny Koléniovej v Myjave prvý krát pod vedením J.M. Hurbana, Ľ. Štúra a M.M. Hodžu zasadala 1. Slovenská národná rada, ako najvyššia ustanovizeň Slovákov. Avšak po presýtení regiónu obyvateľstvom, ktorý už nedokázalo uživiť, nastáva stagnácia regiónu, kedy začína aj vysťahovalectvo. To vyvrcholilo začiatkom 20. stor., kedy odchádzali obyvatelia regiónu najmä do USA. Rozvoju regiónu nepomohlo ani vybudovanie železnice Nové Mesto nad Váhom – Myjava – Veselí nad Moravou v 20-tich rokoch minulého storočia. Postupný rozvoj regiónu nastáva až tesne pred 2. sv. vojnou, kedy v roku 1937 sa na Myjavu z obavy pred expanziou fašistického Nemecka presťahovala továreň Tauš, ktorá poskytla pracovné príležitosti chudobnému ľudu. Z nej neskôr vznikla Slovenská armatúrka Myjava – najväčší podnik v širokom okolí, ktorý v čase svojej najväčšej slávy zamestnával vyše 5000 zamestnancov.

Zaujímavosti a zvláštnosti územia, typické črty

Zjednocujúcim prvkom regiónu je typické kopaničiarske osídlenie s kopcovitým rázom krajiny, pričom obce v regióne sú často rozložené niekedy aj do desiatok kopaníc. S týmto osídlením je spojená aj typická ľudová architektúra – najmä tradičné poľnohospodárske usadlosti s dvojpodlažnými domami s hospodárskymi budovami – maštaľou, stodolou, atď. Aj keď dnes týchto typických domov ubúda, stále sa ich v regióne nájde dostatočný počet. Väčšina z nich pochádza ešte z 19. stor., kedy sa stavali domy z nepálených tehál a strechy pokrývala slama. Región je charakteristický svojim kopaničiarskym nárečím, ktoré tak trocha pozabúda na mäkčene a ô. K charakteristikám celého Kopaničiarskeho regiónu patrí dominantné postavenie evanjelickej cirkvi, čo je dedičstvom a tradíciou regiónu.

Medzi dominujúce znaky oblasti patrí tiež bohatý folklór, a taktiež výroba skvelej domácej slivovice, známej na celom svete a množstvo zachovaných ľudových remesiel, akými sú napr. prútikárstvo, tkáčstvo, hrnčiarstvo. Medzi kultúrne aktivity, ktoré rozvíjajú folklór a tradície a konajú sa každoročne patria folklórne slávnosti v Myjave, od roku 2002 nazývané Medzinárodný folklórny festival Myjava, ktorý je pod záštitou CIOFF (medzinárodnej organizácie folklórnych festivalov a ľudového umenia). Tie sa konajú vždy v druhej polovici júna v areály v Trnovcoch. Trvajú štyri dni a každoročne ich navštívi až okolo 35 tisíc návštevníkov zo Slovenska ale aj zo zahraničia.

Poloha regiónu pri hraniciach s ČR má za následok dlhodobé ovplyvňovanie sa dvoch národov – Slovákov a Moravanov. Tí mali medzi sebou vždy dobré vzťahy a boli si nápomocní. Aj po rozdelení ČSFR sa tieto vzťahy udržiavajú naďalej. Medzi najvýznamnejšie podujatie tejto vzájomnej súdržnosti patria každoročné Slávnosti bratstva Čechov a Slovákov na Veľkej Javorine, konajúce sa vždy v poslednú júlovú nedeľu a majú už vyše 160-ročnú tradíciu.

Všetky tieto charakteristické črty regiónu sú výnimočné a neopakovateľné a dodávajú Kopaničiarskemu regiónu jeho špecifickú identitu a tvoria akýsi základ pre jeho Genius loci.

Od začiatku 3. tisícročia zaznamenáva región postupný rozvoj v rôznych oblastiach. Napomohli k tomu aj predvstupové fondy z EÚ akými sú PHARE, SAPARD a ISPA, vďaka ktorým sa niektorým obciam regiónu podarilo zlepšiť situáciu v sociálnej, ekonomickej, poľnohospodárskej, či inštitucionálnej oblasti. V regióne, či už ako celok (Veľká Javorina-Bradlo, z ktorého Združenie vzniklo), ale aj samostatné obce, alebo združenia obcí, majú bohaté skúsenosti aj z čerpania financií zo štrukturálnych fondov EÚ, z Európskeho sociálneho fondu (ESF), Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF) a Európskeho

poľnohospodárskeho usmerňovacieho a garančného fondu (EAGGF). Bohaté skúsenosti majú najmä mestá Myjava a Stará Turá, ktoré pomocou fondov z EÚ dbajú nielen na rozvoj samotného mesta, ale aj ich vidieckych častí, teda kopaníc.

Samotné OZ Kopaničiarsky región – MAS má bohaté skúsenosti s realizáciou projektov, pričom zo všetkých slovenských MAS ich zrealizoval najviac. Vzhľadom na množstvo ďalších aktivít, ktoré v rámci regiónu KR – MAS riešila bolo vytvorené v kancelárii 4. pracovné miesto - *Špecialista pre regionálny rozvoj a rozvoj vidieka*.

V rámci PRV SR 2007 – 2013, opatrenia 4.2 Vykonávanie projektov spolupráce zrealizoval 2 projekty nadnárodnej spolupráce:

1. Dňa 31.05.2011 podala KR - MAS žiadosť o nenávratný finančný príspevok na projekt **„Oživujeme vidiecke stavby na Morave a Myjave“** v spolupráci s **MAS Horňácko a Ostrožsko a MAS Strážnicko**. Zmluva s PPA o poskytnutí NFP bola podpísaná 22.9.2011. Projekt bol zameraný na rozšírenie tradičného zariadenia Gazdovského dvora v Myjave o sušiareň ovocia a vstavanú chlebovú pec, podporu tradičných remeselníkov a výrobcov. Výstupom bola i publikácia o spracovaní ovocia vo všetkých troch partnerských regiónoch. Ukončený bol v decembri 2012.
2. Dňa 30.3.2012 bola podaná v spolupráci s **MAS Horňácko a Ostrožsko** žiadosť o NFP na realizáciu projektu **„Chodníčky za poznaním slovensko-moravského pohraničia“**. Zmluva s PPA na jeho realizáciu bola podpísaná 31.10.2012. Predmetom projektu na slovenskej strane bolo vytvorenie siedmych náučných chodníčkov, na ktorých boli osadené vysvetľujúce panely so zaujímavosťami z regiónu. Súčasťou projektu boli i sprievodné aktivity, ako napr. spoločné stretnutie Klubu turistov Ostrožskej Lhoty a Kopaničiarskeho regiónu. Ukončený bol v auguste 2013.

V rámci poslednej výzvy v auguste 2013 na projekty spolupráce predložil KR – MAS 3 projekty národnej spolupráce, pričom všetky 3 boli schválené. Jedná sa o tieto projekty:

3. **„Podpora regionálnych produktov z Kopaníc a Záhoria“**, na ktorom KR – MAS ako Koordinačná MAS spolupracovala s **MAS Podhoran a VSP Horné Záhorie**. Cieľom projektu bolo zavedenie systému regionálneho značenia služieb na území Kopaničiarskeho regiónu, oživenie značky *Záhorie regionálny produkt* a jej rozšírenie do severnejších častí tohto regiónu, podpora miestnych ľudí v regiónoch, ktorí vytvárajú hodnoty, venujú sa tradičným remeslám súvisiacich s danou oblasťou alebo vyrábajú produkty zachovanými tradičnými výrobnými postupmi, ktoré šetria prírodné zdroje a

životné prostredie, podporiť spoluprácu miestnych výrobcov a poskytovateľov služieb a podporiť aktivitu partnerstva uchádzajúceho sa o štatút MAS prostredníctvom prenosu skúseností z dvoch fungujúcich MAS. V rámci projektu sa vytvorili materiály propagujúce úspešných uchádzačov o regionálne značky a vybudovala sa Izba ľudových tradícií, remesiel a regionálnych výrobkov, kde bolo vytvorené 1 pracovné miesto - Špecialista pre tvorbu koncepcií a propagáciu cestovného ruchu. Je tu možné zakúpiť si produkty, ktoré získali regionálnu značku *Kopanice regionálny produkt*.

4. Ako Koordinačná MAS realizovala KR – MAS aj projekt „**Osobnosti našej histórie**“ a to v spolupráci s **MAS Vršatec**. Hlavnou aktivitou projektu KR – MAS bolo zrekonštruovanie miestnosti v budove Národného domu Štefánikovho v Brezovej pod Bradlom, z ktorej bola zriadená Pamätná izba Dušana Samuela Jurkoviča. Boli v nej umiestnené rôzne panely určené pre informačné tabule, artefakty zo života tohto najvýznamnejšieho česko-slovenského architekta svojej doby i vosková figurína Dušana Samuela Jurkoviča v životnej veľkosti. Tiež tu bola umiestnená technológia ako je veľkoplošný televízor a dotykový monitor, kde býva exkurziám premietaný film zo smútočného obradu M. R. Štefánika, alebo je možné tu vidieť virtuálnu prehliadku 24 diel z jeho tvorby či otestovať sa v interaktívnom výučbovom kvíze o živote a dielach tohto architekta. Virtuálna prehliadka sa nachádza na stránke www.kopaničarskyregion.sk. V rámci projektu bolo vytvorené 1 pracovné miesto.
5. „**Spoznávame krásy našich regiónov**“ bol projekt realizovaný v spolupráci s MAS Svornosť, ktorá v tomto prípade bola Koordinačnou MAS. Na strane KR – MAS bol dobudovaný *Náučného chodníka Drgoňova - Durcova dolina* v k. ú. Stará Turá, značenia na vybudovaných náučných chodníkoch a *Kopaničiarскеj ovocno-destilátovej cesty*, či vytvorením *Malého historického okruhu v meste Myjava* vytvorený základ pre etablovanie rôznych tematických „turistických balíčkov“, ktoré sú dnes ponúkané turistom v kopaničiarском regióne.

Vzhľadom na novovytvorenú pracovnú pozíciu si KR – MAS dovolila predkladať aj projekty do Programu cezhraničnej spolupráce SR – ČR 2007 – 2013, pričom najskôr to bolo iba prostredníctvom Fondu mikroprojektov, ktorý na slovenskej strane spravuje Trenčiansky samosprávny kraj. Ide o nasledovné projekty:

6. V priebehu roka 2011 zrealizovala KR – MAS s družobnou **MAS Ostrožsko a Horňácko** cezhraničný projekt „**Načo chodiť pešky, keď môžu byť bežky ...**“. Projekt bol

zameraný na *vytrasovanie a vyznačenie bežkárskych trás* v Kopaničiarskom regióne s prepojením na územie partnera z ČR a ich následnú propagáciu.

7. V spolupráci s **MAS Strážnicko** bol počas roka 2013 zrealizovaný projekt **„Kopaničiarska ovocno–destilátová cesta“**. Jeho cieľom bolo posilniť vzájomnú spoluprácu medzi subjektmi oboch regiónov v podpore netradičnej formy cestovného ruchu – zážitkovej turistiky v podobe vytvorenia gastronomickej cesty. Projekt vyvrcholil zorganizovaním nového kultúrno-spoločenského podujatia v Gazdovskom dvore v Turej Lúke pod názvom Ovocná tržnica, ktorého cieľom je propagovať produkciu, spracovanie i spotrebu ovocia.
8. Počas roka 2014 bol v spolupráci s **MAS Horňácko – Ostrožsko** zrealizovaný projekt **„Cezhraničná maľovaná mapa Kopanice, Horňácko, Ostrožsko“**, ktorého výstupom bola rovnomenná maľovaná mapa propagujúca atraktivity týchto regiónov.

V roku 2013 sa KR – MAS zapojila i do výzvy na veľké projekty v rámci Programu cezhraničnej spolupráce SR – ČR 2007 – 2013 a v priebehu roku 2014 tak realizovala 3 takéto projekty:

9. Projekt **„Podpora a propagácia atraktivít cestovného ruchu slovensko-moravského pomedzia“** sa realizoval v spolupráci s **MAS Východní Slovácko** a spočíval predovšetkým v kúpe, inštalácii elektronických infokioskov a ich napĺňaní informáciami o regióne a možnostiach cestovného ruchu.
10. Úlohou ďalšieho projektu bolo strategicky sa pripraviť na nové programové obdobie EÚ 2014- 2020 a volal sa **„Spoločné dokumenty na podporu rozvoja regiónu pod Veľkou Javorinou“**. V rámci projektu boli v spolupráci s **MAS Horňácko a Ostrožsko** pripravené 3 rozvojové dokumenty: *Vytrasovanie jazdeckých ciest v kopaničiarskom a horňáckom regióne, Štúdia budovania cyklochodníkov a cyklotrás v kopaničiarskom a horňáckom regióne, Koncepcia rozvoja cestovného ruchu v regióne pod Veľkou Javorinou a Bradlom* a projektová dokumentácia na stavebné povolenie na 3 *Cyklochodníky v kopaničiarskom regióne* (v Myjave, Starej Turej a Chvojnici).
11. V poslednom z veľkých cezhraničných projektov s názvom **„S mobilem po Bílých Karpatech“** bola KR – MAS partnerom organizácie *Slovácký běžecký klub Kyjov o.s..* Predmetom projektu bol vývoj mobilnej aplikácie - on-line informácie (vrátane nového vnútorného systému zadávania online dát prostredníctvom GPS) o úprave tratí pre

bežecké lyžovanie, zjazdnosti cyklotrás a priechodnosti peších turistických chodníkov a informácie o bezpečnosti na týchto trasách. V spoločnej mobilnej aplikácii a na webovom portáli sú zverejňované dáta o tratiach zozbierané pomocou GPS. Ďalším výstupom bolo zakúpenie GPS zariadenia a stopovacieho zariadenia ako aj publicita projektu a webovej stránky prostredníctvom internetového marketingu na slovenských portáloch – bezkar.sk, nabezky.sk a PR formou web inzercie a vydaním propagačných brožúr.

KR – MAS sa zapojila i do realizácie štyroch projektov ako partner projektu v rámci Programu cezhraničnej spolupráce SR – ČR 2007 – 2013, Fond mikroprojektov na českej strane. Tu ho spravuje Region Bílé Karpaty, v projektoch sú žiadateľmi české organizácie a zmluvu s týmto donorom podpisujú českí žiadatelia a KR - MAS sa podieľa na realizácii aktivít bez finančného podielu. Takýmito projektmi boli:

12. **"Poznej své přátele"**, žiadateľ *MAS Boskovicko PLUS, o.s.* Hlavným cieľom projektu bolo spoločné poznanie mentality česko-slovenského pohraničia. Projekt sa realizoval v roku 2010 a jeho predmetom boli viacdňové pobyty rôznych skupín obyvateľov z územia KR – MAS na území MAS Boskovicko PLUS. Išlo o stretnutia detí základnej školy, reprezentantov spolkov (futbalisti, hasiči, matky s deťmi, farníci, záhradkári a poľnohospodári) a zástupcov MAS a samospráv.
13. **„Na běžkách, na kole i pěšky III. etapa“**, žiadateľ *Slovácký běžecký klub Kyjov o.s.* Predmetom projektu vytvorenie a osadenie tzv. QR kódov na turistických smerovníkoch, zakúpenie snežného skútra na udržiavanie bežeckých trás v Bielych Karpatoch a dve konferencie v našom regióne. Realizácia sa začala v apríli 2013 a skončí v marci 2014.
14. **„Spoločná cezhraničná stratégia udržateľného rozvoje Hornácka – Kopanic pro roky 2014 – 2020“**, žiadateľ *Krajská hospodářská komora Jihomoravského kraje*. Predmetom projektu bolo vytvoriť stratégiu udržateľného rozvoja regiónov Hornácka a Kopanic, vrátane akčného plánu do nového programovacieho obdobia 2014 – 2020, Projekt je zameraný i na podporu spolupráce a sieťovania.
15. **„Stratégia rozvoje bežeckého lyžovania a zimnej turistiky v Bielych Karpatoch pre obdobie 2015 - 2020“** výstupom projektu realizovaného v spolupráci s organizáciou *Slovácký běžecký klub Kyjov o.s.* je strategický dokument reflektujúci na potrebu rozšírenia tratí bežeckého lyžovania a zimnej turistiky.

Stupeň vidieckosti územia

Kopaničiarky región je typickým príkladom vidieckeho územia na Slovensku. Aj keď sa v rámci regiónu nachádzajú tri mestá – Myjava, Stará Turá a Brezová pod Bradlom, ide o mestá malej, resp. menšej veľkosti. Aj tieto mestá majú časti obce, ktoré majú typický vidiecky (dokonca kopaničiarsky) charakter a tvoria tak značnú rozlohu ich katastra. Z celkového počtu 44 325 obyvateľov regiónu žije v mestách až 26 210 (59,13%) a na vidieku teda 40,87 %. No ak chceme skúmať vidieckosť územia exaktnejšie, mali by sme pri rozmiestnení obyvateľstva v rámci katastrov jednotlivých obcí pracovať so základnými sídelnými jednotkami (ZSJ).

Hustota zaľudnenia v celom regióne dosahuje hodnotu 81,86 obyv./km², čo je zhruba o 27 obyv./km² menej ako celoslovenský priemer. Tá je však v rámci regiónu značne diferencovaná. Najvyššiu hustotu zaľudnenia dosahujú samozrejme mestá (v priemere 183 obyv./km²), naopak vo vidieckych obciach je hustota zaľudnenia v priemere iba 47 obyv./km².

Administratívno-správna príslušnosť územia

Združenie sa územne nachádza v juhozápadnej časti Trenčianskeho samosprávneho kraja na hranici s Českou republikou a je vymedzený katastrami všetkých 17 obcí okresu Myjava a vzhľadom na úzku prepojenosť, či už hospodársku, alebo kultúrnu a historickú, aj katastrami 6 obcí okresu Nové Mesto nad Váhom, jednej obce okresu Piešťany a dvoch obcí okresu Senica.

Doklad o súhlase všetkých obcí so zaradením do územia pôsobnosti verejno-súkromného partnerstva (Združenia) a oboznámením sa s Integrovanou stratégiou rozvoja územia je uvedený v Prílohe č. 2.

Geografická charakteristika

Väčšina územia Združenia sa nachádza na území Myjavskej pahorkatiny, ktorá tvorí akúsi zníženu medzi Bielymi a Malými Karpatmi. Jej medzihorský charakter je ešte zvýraznený susedstvom s nižšími geomorfologickými celkami Záhorskej nížiny na západe a Považského Podolia na východe. Povrch územia je teda mierne zvlnený, iba vo vyšších polohách Bielych a Malých Karpát a v Bradlovom pásme má charakter vrchovín, až hornatín. Nadmorská výška územia sa pohybuje v rozmedzí 199 (vyústenie potoka Jablonka z regiónu vo Višňovom) – 970 m n. m. (najvyšší vrch Bielych Karpát – Veľká Javorina v obci Lubina).

Väčšina územia sa však nachádza v rozmedzí 250-550 m n. m., kde sa aj sústreďujú takmer všetky sídla. Nadmorská výška v jednotlivých sídlach sa pohybuje od 211 m n. m. v juhovýchodnej časti regiónu vo Višňovom až po 561 m n. m. v severnej časti regiónu na kopanici Poľana v obci Brestovec.

Oblasť Myjavskej pahorkatiny a priľahlej časti Bielych a Malých Karpát, ktoré sa nachádzajú na území Kopaničiarskeho regiónu, sa vyznačujú pestrým geologickým zložením a komplikovanými štruktúrnymi pomermi, na ktorej stavbe sa podieľa geologická štruktúra vonkajšieho flyšu, štruktúra centrálnokarpatského flyšu a gosauskej kriedy, kde hlavné horniny tvoria najmä pieskovce a ílovce, ale aj zlepenice. Štruktúra bradlového pásma, ktorá je najkomplikovanejšia geologická štruktúra Západných Karpát a prechádza v pruhu širokom 200-7 000 m naprieč celou Myjavskou pahorkatinou. Je zložené z odolných vápencov (vrchný trias – stredná krieda) – tvoriacich vlastné bradlá – a zo stredne až málo odolných zlepenčovo-flyšovo-slienitých súvrství bradlového obalu (vrchná krieda). Štruktúra neogénnych sedimentárnych hornín sa zúčastňuje na stavbe západnej časti Myjavskej pahorkatiny na juh od Brančských bradiel, a na východe regiónu na styku s Považským podolím. Štruktúra mezozoických sedimentárnych hornín, ktoré sú zastúpené súvrstviami chočskej jednotky, patriacej do jadrových pohorí, kde je jadro zložené najmä z granitu, granodioritu, ruly a svorov, kým na povrch vystupujú najmä vápenice, dolomity a bridlice.

Územie myjavskej pahorkatiny, tak ako aj priľahlých pohorí bolo v časoch pred zásahom človeka do prírody pokryté lesmi. Tento stav sa začal meniť postupným osídľovaním územia. Najväčší zlom znamenalo obdobie začatia kopaničiarskej kolonizácie na území v 16. storočí, kedy nastalo klčovanie a vypaľovanie lesov s cieľom získať úrodnú pôdu.

Rastlinstvo v regióne je oproti pôvodnému činnosťou človeka veľmi pozmenené. Značne sú narušené najmä lesné porasty, z ktorých sa na mnohých častiach územia zachovali len malé skupiny stromov. Tvoria ich však väčšinou ihličnaté, sekundárne vysadené lesy, za účelom rýchleho zisku dreva, ako stavebného materiálu. Odlesnené plochy boli premenené na poľnohospodárske pozemky a využívajú sa najmä ako orná pôda na pestovanie poľnohospodárskych plodín, ako lúky a pasienky na chov hospodárskych zvierat a ako ovocné sady.

Z prírodných podmienok má práve živočíšstvo najväčšiu väzbu na rastlinstvo, poskytujúce obživu, úkryt i bydlisko. Podľa prostredia môžeme v študovanom území rozlíšiť živočíšne spoločenstvá lesov, polí a lúk, intravilánov, vôd a ich brehov.

V živočíšnom spoločenstve lesov sú nápadné najmä veľké cicavce ako jeleň lesný, srnec hôrny, daniel škvrnitý, sviňa divá, liška obyčajná, veverička obyčajná, kuna hôrna a ďalšie. Z vtáctva sú zástupcami d'ateľ veľký a prostredný, pinka, kukučka, holub plúžik a iné. Na vlhších miestach možno nájsť salamandru škvrnitú, ropuchu obyčajnú a skokana hnedého. Hôrky, remízy a im podobné formy sú veľmi časté na Myjavskej pahorkatine. Tento biotop s prevahou listnatých drevín je útočiskom mnohých druhov vtáctva. Sú to niektoré dravce ako myšiak hôrny, sokol lastovičiar a sovy ako sova obyčajná a kuvik obyčajný. Je tu aj veľa druhov živiacich sa semenami tráv a hmyzom: bažant obyčajný, sýkorka veľká a belasá, vrabec poľný. Spoločenstvo polí, lúk a pasienkov je plošne najrozšírenejším na Myjavskej pahorkatine, a teda aj na sledovanom území. Z cicavcov sú charakteristické hlodavce, akými sú: hraboš poľný, syseľ obyčajný, zajac poľný. Z vtákov sú typické: prepelica poľná, jarabica poľná, bažant obyčajný, škovránok poľný a ďalšie. Zvláštny biotyp predstavujú vodné toky a nádrže, zamokrené časti lúk a okolité zvyšky lužných lesíkov a krov. Z rýb žijú v potokoch najmä pstruhy, vo vodných nádržiach najmä kapor a lieň. V čistých tokoch nájdeme raka riečneho a niekoľko druhov prevažne plevelných rýb: jalec hlavatý a tmavý, plž obyčajný a belička obyčajná. Okraje vodných plôch a močiare pútajú na seba obojživelníkov ako napr.: skokan zelený, mlok obyčajný, kunka obyčajná. Z vtákov tu nájdeme kačicu divú, bociana bieleho, rybára obyčajného a iné. Ľudské obydliá, hospodárske budovy, dvory a záhrady viažu na seba tiež určité živočíšne spoločenstvá. Z cicavcov sú bežnými myš domová, potkan obyčajný, z vtákov sa pri obydliach zdržuje vrabec domový, lastovička obyčajná, belorítka obyčajná, sýkorka veľká, škorec obyčajný atď.

Hlavným diferenciačným faktorom, ktorý ovplyvňuje charakter počasia Kopaničiarskeho regiónu je reliéf, a to predovšetkým svojou vertikálnou členitosťou. Čo sa týka klimatogeografického hľadiska tak do regiónu zasahujú všetky tri klimatické oblasti. Najväčšiu plochu zaberá mierne teplá klimatická oblasť. Priemerná ročná teplota sa pohybuje v regióne od 5°C na severovýchode do 8,5°C na západe a východe. V stanici Myjava bola priemerná ročná teplota (meraná za obdobie r.1961-1990) 8,3°C. Najväčšia časť regiónu spadá do intervalu od 7°C do 8°C. Priemerná teplota vzduchu v januári sa pohybuje vo väčšine územia regiónu v rozmedzí od -3°C do -4°C, v júli v rozmedzí od 16°C do 18°C. Nižšie položené časti Myjavskej pahorkatiny vykazujú okolo 295 dní s teplotami nad 0°C, z čoho vyplýva aj dĺžka možného života bylinnej vegetácie a poľnohospodárskej činnosti. Najvyššie miesta Bielych Karpát majú okolo 100 dní s teplotami pod 0°C. Počet letných dní sa pohybuje na väčšine územia v intervale od 35 do 50. Priemerný ročný úhrn zrážok je

dôležitý ukazovateľ, ktorý nám okrem iného vplýva aj na poľnohospodárstvo. V regióne sa pohybuje priemer okolo hodnoty 680 mm. Veľká časť územia regiónu patrí do intervalu 600-800 mm/rok. Ostatná časť regiónu patrí do intervalu, kde padne priemerne 800-1000 mm zrážok ročne – severovýchod.

Západnú časť územia regiónu odvodňuje rieka Myjava s jej prítokmi (Cengelka, Brestovský potok, Svacenický járok, Smíchov), ktorá sa vlieva do Moravy. Toky vo východnej časti sa vlievajú do rieky Jablonka (s prítokmi Rudník, Kostolník) ktorá patrí do povodia rieky Váh. Ďalšie toky v území sú napr. Teplica a Chvojnice v severozápadnej časti regiónu, Vrzavka a Javorina v severovýchodnej časti a Brezovský potok v južnej časti. Významnú úlohu zohrávajú umelo vybudované vodné nádrže Dubník I (objem – 657 000 m³), Dubník II (1 110 000 m³) a Stará Myjava (58 720 m³), ale aj ďalšie.

Región je pomerne chudobný na kvalitné vodné zdroje. Podmienené to je najmä paleogénym flyšom, kde nepriepustné vrstvy ílovcov zabráňujú hlbšiemu vsiakavaniu vody do podložia a tým aj bohatším podzemným zdrojom vody. Najvýznamnejšie vodné zdroje sú Cetuna s výdatnosťou 40 l/s, Fajnory 19,5 l/s a Hološov Mlyn 5-25 l/s.

Z pôdných typov sa v Kopaničiarskom regióne nachádzajú kambizeme, luvizeme, rendziny, pararendziny fluvizeme.

V Kopaničiarskom regióne sa nachádzajú štyri pôdne druhy. Sú nimi piesčito-hlinitá pôda, hlinitá, ílovito-hlinitá a ílovitá pôda. Jednoznačne najrozšírenejším pôdnym druhom je hlinitý druh pôdy. Vyskytuje sa na väčšine územia regiónu. Vyvinula sa na sprašiach a sprašových hlinách piesčitých vápencoch i vápnitých pieskovcoch. V poradí druhým najrozšírenejším druhom sú ílovito-hlinité pôdy, ktoré sa obvykle vyskytujú na vápencoch, dolomitoch, slieňoch a flyšových bridliciach. Tretím najrozšírenejším pôdnym druhom je piesčito-hlinitá pôda, ktorá sa vyvinula v oblastiach pieskovcov a zlepecov, neobsahujúcich vápnitý tmel. Najmenšie zastúpenie má ílovitý druh pôd, vyskytujúci sa na slieňoch a bridliciach.

Výskyt a využitie nerastných surovín

Územie regiónu je z hľadiska výskytu nerastných surovín chudobné. V rámci Myjavskej pahorkatiny boli zistené len nerudné nerastné suroviny, ktoré sa ťažili vo viacerých menších ťažobniach a prevádzkach. Najrozšírenejšie boli stavebné tehliarske suroviny.

Ako stavebné suroviny sa používajú hlavne vápence bradlového pásma. Ťažia sa vo viacerých menších lomoch viazaných na menšie či väčšie bradlá. Ani na jednej z lokalít však

nemožno rátať so získaním väčšieho množstva zásob. Ďalej sa ťažia štrky a piesky neogénu. Paleogén magurskej jednotky poskytoval vhodnú surovinu pre výrobu tehál v tehelni v Myjave ako sú ílovce, menej vhodné vápnité ílovce, prechádzajúce miestami do slieňov a spraš. Momentálne však nefunguje ani ťažba ani samotná tehelňa. V rámci Myjavskej pahorkatiny sa šošovkovito vyskytuje sádrovec, ktorý sa ťažil pri obci Rudník.

Využitie územia a pôdneho fondu

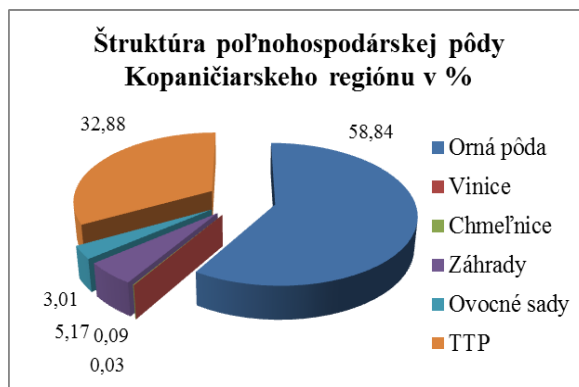
Kopaničiarsky región je v jeho centrálnej a západnej časti pomerne odlesneným územím, kde je využitie zeme orientované viac na poľnohospodárske účely – najmä ako orná pôda. Stupeň poľnohospodárskeho využitia sa pohybuje na úrovni 56,57 %, čo je o vyše 6 % viac ako celoslovenský priemer. Dá sa teda konštatovať, že tento región je priemerne poľnohospodársky využívaný vzhľadom na slovenské pomery. Po poľnohospodárskej pôde nasledujú lesy, ktoré zaberajú takmer 34 % rozlohy z územia, avšak z celkovej nepoľnohospodárskej pôdy tvoria až vyše 78 % (graf 3.1.2). Celkovú štruktúru pôdneho fondu v regióne vyjadruje tabuľka 3.1.1.

Tabuľka 3.1.1 Štruktúra pôdneho fondu Kopaničiarskeho regiónu v roku 2014

Pôdny fond	Rozloha	Rozloha
	(ha)	(%)
Poľnohospodárska pôda:		
Orná pôda	18 021,21	33,28
Vinice	8,3661	0,02
Chmeľnice	26,5959	0,05
Záhrady	1 582,98	2,92
Ovocné sady	920,55	1,70
TTP	10 070,12	18,60
Spolu poľnohospodárska pôda	30 629,82	56,57
Nepoľnohospodárska pôda:		
Lesné pozemky	18 375,14	33,94
Vodné plochy	525,4785	0,97
Zastavané plochy	3 045,25	5,62
Ostatné plochy	1 568,92	2,90
Spolu nepoľnohospodárska pôda	23 514,78	43,43
Celkom pôda	54 144,60	100,00

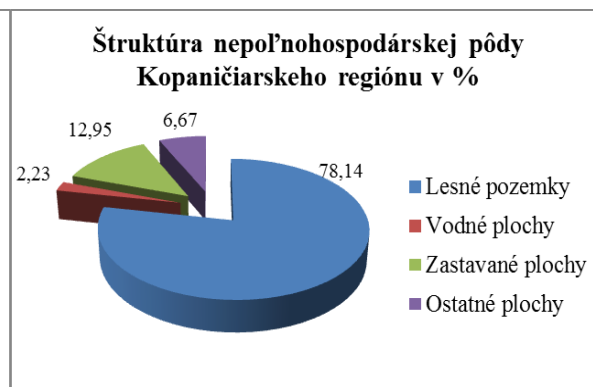
Graf 3.1.1

**Štruktúra poľnohospodárskej pôdy
Kopaničiarskeho regiónu v roku 2014**

Graf 3.1.2

**Štruktúra nepoľnohospodárskej pôdy
Kopaničiarskeho regiónu v roku 2014**

Poľnohospodárska pôda v regióne je do najväčšej miery využívaná ako orná pôda – až 58,84 %. Z celkovej výmery územia zaberá orná pôda 33,28 %. V rámci štruktúry poľnohospodárskej pôdy trvalé trávne porasty pokrývajú 32,88 %. Nasledujú záhrady – 5,17 % a ovocné sady – 3,01 %. Chmeľnice a vinice sa v regióne takmer nevyskytujú. Štruktúru poľnohospodárskej pôdy v regióne znázorňuje graf č. 3.1.1.

Vnútorne je však región diferencovaný. Najvyšší stupeň poľnohospodárskeho využitia majú Rudník (79,57 %) a Vrbovce (74,61 %), kde je to dané najmä vhodnými klimatickými podmienkami a veľkosťami katastra. Najnižší stupeň vykazujú obce Stará Myjava (25,07 %) a Brezová pod Bradlom (30,53 %), kde zohrávajú úlohu lesy Bielych, resp. Malých Karpát. Najvyššie zastúpenie ornej pôdy má obec Kostolné, ktoré dosahuje vyše 80 % podiel z celkovej poľnohospodárskej pôdy. Najnižší podiel má obec Chvojnica – 36,08 %, ktorá má naopak, spolu s Vrbovcami najvyšší podiel trvalých trávnych porastov (55 %, resp. 55,75 %). Je to dané ich polohou a charakterom krajiny, kde je ráz krajiny s vrchovinovým charakterom, vhodný najmä na chov hospodárskych zvierat na lúkach a pasienkoch. (Zdroj: Štatistický úrad SR, 2014).

Využitie lesných a vodných zdrojov, využitie poľnohospodárskej pôdy

Z celkovej výmery regiónu 54 144 ha tvorí lesný pôdny fond 18 375 ha, t.j. zalesnenie územia je 33,94 %, čo predstavuje najmenšiu lesnatosť v Trenčianskom kraji. Oproti celoslovenskému priemeru 41 % je to nižší údaj o vyše 7 %. V rámci regiónu majú najvyšší podiel lesov z celkovej výmery obce Stará Myjava (69,69 %) a Brezová pod Bradlom (61,22 %), naopak najnižšie Rudník (11,61 %) a Kostolné (14,7 %).

Na výmere plochy porastenej lesmi tvorí zastúpenie ihličnatých drevín 26 % a listnatých 74 %. V lesoch sú z ihličnatých drevín zastúpené predovšetkým smrek obyčajný (*Picea abies*) a borovica lesná (*Pinus silvestris*), ojedinele smrekovec obyčajný (*Larix decidua*); z listnatých sú to hlavne buk lesný (*Fagus silvatica*), rôzne druhy dubu - letný, zimný (*Quercus robur*, *Quercus petraea*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), v menšej miere javor mliečny (*Acer platanoides*) a poľný (*Acer campestre*).

Z plošného hľadiska prevládajú listnaté lesy s prevahou buka, v nižších polohách duba. V regióne sú prevažne hospodárske lesy, v menšej miere sú zastúpené aj ochranné lesy.

Z hľadiska zaradenia do poľnohospodárskych výrobných typov patrí územie regiónu prevažne do subtypu zemiakársko-pšeničného, na severe patrí časť územia do zemiakársko-jačmenného subtypu a v západnej časti územia, v širšej nive rieky Myjavy do repársko-pšeničného subtypu. Menšiu plochu južne od mesta Myjava zaraďujeme k subtypu repársko-jačmennému. V regióne sa pestujú najmä obilniny, ktoré tu majú stáročnú tradíciu. Najviac pestovanou obilninou je pšenica, nasleduje jačmeň a raž. V ostatnom čase, kedy je dopyt po technických plodinách čoraz vyšší, sa ich podiel na obhospodarovanej ornej pôde neustále zvyšuje. Ide najmä o repku olejnú, ktorá má rozsiahle využitie, ale aj horčicu siatu, či slnečnicu.

V rámci Kopaničiarskeho regiónu je situovaných 15 poľovných revírov, z ktorých až 2 sa nachádzajú v katastrálnom území Brezovej pod Bradlom. Poľovnou zverou je v rámci týchto revírov najmä srnčia, diviacia, jelenia a danielia zver. Nachádza sa tu tiež 14 rybárskych revírov, z ktorých 6 spadá do MsO Senica, 7 do MO Stará Turá a 1 revír do MO Nové Mesto nad Váhom. Všetky tieto revíry sú lovnými revírmi. Z nich má polovica charakter kaprových vôd a polovica lososových vôd pstruhových.

Životné prostredie

Kopaničiarsky región patrí po hydrologickej stránke do povodí rieky Váh a Morava. Všetky vodné toky, ako náhle sa z pramennej časti toku dostávajú do urbanizovaného územia, najmä priemyselne využívaného, začínajú v prevažnej časti sledovaných ukazovateľov vykazovať výrazné zhoršenie kvality. Ide najmä o rieku Myjava a Brezovský potok, ktoré sa podľa triedy kvality (STN 757221) zaraďujú do IV. – V. kategórie, teda silne, až veľmi silne znečistené toky. Toto ich zaradenie za ostatné roky striedavo patrí raz do IV. a raz do V. kategórie. Ostatné vodné toky sú tiež pomerne silno znečistené (Teplica – nad Senicou - V. kategória, Jablonka, Kamečnica a Trstie III. kategória). Najvýznamnejším zdrojom

znečistenia je mesto Myjava, ktoré zhoršuje kvalitu vody vo všetkých ukazovateľoch. Hlavnými znečisťujúcimi látkami sú N-NO₂, NEL, sírany, ťažké kovy (Zn, Ni), bakteriologická kontaminácia. Najväčšími znečisťovateľmi vodných tokov sú hlavne priemyselné podniky v mestách regiónu, ale aj fyzické osoby, najmä na kopaniciach, keďže tam nedisponujú kanalizáciou. Na výslednú akosť vodných tokov má vplyv aj poľnohospodárska výroba používaním chemických látok (najmä hnojivá, pesticídy a insekticídy), avšak tieto sa používajú čoraz menej.

Kvalita podzemných vôd v pohoriach je vhodná na pitie aj bez predbežných úprav, avšak v náplavoch rieky Myjavy a niektorých ďalších vodných tokov má variabilné vlastnosti a treba ich na použitie ako pitnej vody, často krát upravovať. Poľnohospodárske subjekty skôr vplývajú na znečistenie podzemných vôd, kde dochádza k priesaku znečisťujúcich látok (dusíkaté hnojivá) do podlažia a následne tak vplývajú na kvalitu vody, ktorá slúži najmä obyvateľom kopaníc ako pitná voda, keďže využívajú najmä vlastné studne. Podobný vplyv má aj živočíšna výroba, kde výkaly hospodárskych zvierat, chovaných na lúkach a pasienkoch, obsahujú tiež nitráty, ktoré nepriaznivo pôsobia na kvalitu vody v studniach.

V ostatných desaťročiach prišlo k výraznému zhoršeniu kvality ovzdušia, najmä v dôsledku rastu výroby a spotreby energie, rastu ťažby surovín, zvýšenou priemyselnou a poľnohospodárskou výrobou, či dopravou. Tento stav sa však postupne mení k lepšiemu, najmä vďaka prísnejším emisným kritériám.

V Kopaničiarskom regióne môžeme vyčleniť tieto oblasti so znečistením ovzduším:

- oblasti s relatívne silným znečistením ovzdušia – okolia miest Myjava, Brezová pod Bradlom, Stará Turá,
- oblasti so stredne silným znečistením ovzdušia – širšie okolie väčších sídiel,
- oblasti so slabým znečistením ovzdušia – okolie vidieckych sídiel.

Región patrí k regiónom s podpriemernou produkciou emisií v rámci Slovenskej republiky. K zníženiu emisií v ovzduší prispela aj plynofikácia obcí a priemyselných podnikov.

Znečistenie pôdy v regióne je pomerne nízke. Pôda je na niektorých miestach kontaminovaná kadmíom, olovom, ortuťou a chrómom, avšak hodnoty nepresahujú povolené hygienické limity. Tieto znečistenia pochádzajú najmä z podnikov, ktoré sa zaoberajú kovovou výrobou a opracovaním kovových výrobkov (hlavne Myjava, Brezová pod Bradlom).

V Kopaničiarskom regióne je prevádzkovaná skládka odpadov v lokalite Doliny, ktorej prevádzkovateľom je Kopaničiarska odpadová spoločnosť s. r. o. Kostolné 390.

Celková kapacita skládky 1. etapy sa zvýšila z 289,959,6 m³ na 319 502,6 m³ realizáciou výstavby 3. kazety, druh ukladaného odpadu - všetky odpady kategórie O s výnimkou odpadov tekutých, výbušných odpadov, biologicky rozložiteľných odpadov. K 1. 1. 2008 je voľná kapacita 98 661,7 m³. Druhou je skládka inertných odpadov v lokalite Dieliky, ktorej prevádzkovateľ je Technické služby Brezová pod Bradlom s kapacitou skládky 14 326 m³, druh ukladaného odpadu - inertné odpady.

Popis a vymedzenie chránených území a území NATURA 2000

V študovanom území sa nachádzajú 2 chránené krajinné oblasti, 12 prírodných pamiatok, 3 prírodné rezervácie a niekoľko chránených stromov.

Veľkoplošnými územiami s 2. stupňom ochrany sú CHKO Biele Karpaty a CHKO Malé Karpaty. Pomerne veľkú plochu zaberajú práve CHKO Biele Karpaty na severe regiónu, kde sa nachádza aj množstvo maloplošných chránených území, najmä prírodných pamiatok. Štatút CHKO bol Bielym a Bílým Karpatom priznaný nielen pre ich nenarušené prírodné prostredie, ale tiež pre hodnoty kultúrne, teda tradičnej rituálnej krajiny s pestrou paletou prírodných a poloprírodných biotopov. Takisto sociálna a kultúrna pestrosť odrážajúca sa v toľkej rozmanitosti folklórneho prejavu Slovensko-moravského pomedzia sa stala dôvodom pre vyhlásenie tohto CHKO. V komplexe bukového pásma prevládajú bučiny, bukové dúbravy, na exponovaných svahoch a sutiach lipové a jaseňové javoriny. Významným fenoménom Bielych Karpát sú lúčne spoločenstvá s bohatým výskytom druhov z čeľade vstavačovitých a kostravovitých. Na viacerých súkromných poličkach rastú ohrozené druhy, ako kúkoľ poľný, iskerník roľný, čeruška roľná a mnohé iné. Zo živočíchov sa tu vyskytuje napríklad modlivka zelená, fúzač alpský, roháč obyčajný, jasoň červenooký, mlok veľký, bocian čierny, sokol rároh, výr skalný a iné.

CHKO Malé Karpaty majú druhovo pestré živočíšstvo. Bohato sú tu zastúpené rôzne druhy motýľov a mravcov. Z vtáctva tu možno spomenúť napríklad skaliara pestrého a skaliarika sivého. Sokol rároh má v Malých Karpatoch najhojnejší výskyt na Slovensku. Z ďalších druhov vtákov v oblasti hniezdia napr. bocian čierny, včelár obyčajný, hadiar krátkoprstý, výr skalný, myšiarka ušatá a lelek obyčajný.

Z hľadiska sústavy chránených území členských krajín Európskej únie sa v regióne nachádza niekoľko území osobitého významu, ktoré sú začlenené do Natury 2000. Je to chránené vtáčie územie Malé Karpaty, ktoré zasahuje do katastra obcí Brezová pod Bradlom a Prašník a 9 nasledovných území európskeho významu: Brezovské Karpaty (k.ú. Brezová pod

Bradlom a Košariská) na juhu, Čachtické Karpaty (k. ú. Hrachovište a Višňové) na východe, na severe Holubyho kopanice (k.ú. Dolné Bzince, Horné Bzince, Hrubá Strana, Lubina), Záhradská (k.ú. Lubina), Pavúkov jarok a Borotová v k. ú. Stará Turá, na severozápade regiónu Žalostiná (k.ú. Vrbovce a Chvojnica) a Šifflovské (k.ú. Chvojnica) a na západe Horný tok Myjavy (k.ú. Podbranč).

K najviac ohrozeným nelesným spoločenstvám regiónu patria:

- vodné, močiarne a pramenné spoločenstvá,
- vlhké lúky a pasienky,
- xerothermné trávinné-bylinné biotopy,
- mezofilné lúky.

K najviac ohrozeným lesným spoločenstvám regiónu patria:

- podhorské lužné lesy vyvinuté na nivách tokov,
- dubovo-cerové lesy,
- lipovo-javorové lesy.

Maloplošné chránené územia regiónu sú znázornené v tabuľke č. 3.1.2.

Tabuľka 3.1.2 Chránené územia na území Kopaničiarskeho regiónu v roku 2014

Názov územia	Kataster obce	Rozloha (m ²)	Rok vyhl.	Stupeň ochrany
Prírodné pamiatky				
Borotová	Stará Turá	14 800	1988	4.
Bučkova jama	Vrbovce	409 100	1993	4.
Cetuna	Bzince pod Javorinou	2 869	1999	4.
Chvojnica	Chvojnica	316 515	1991	4.
Kožikov vrch	Vrbovce	28 285	1990	4.
Malejov	Vrbovce	8 241	1990	4.
Pavúkov jarok	Stará Turá	9 930	1984	4.
Rieka Myjava	Stará Myjava, Brestovec, Myjava	349 384	1997	5.
Rieka Podbranč	Podbranč		1996	
Šašnatá	Stará Turá	1 971	1984	4.
Šifflovci	Chvojnica	18 544	1994	4.
Štefanová	Chvojnica	54 759	1990	4.
Žalostinná	Vrbovce	21 199	1994	4.
Malá Pec	Prašník	11 193	1996	1.
Jaskyňa Veľká pec	Prašník	17 198	1979	1.
Prírodné rezervácie				
Ševcova skala	Brezová pod Bradlom	163 400	2000	3. a 4.
Čerenec	Prašník	15 000	1984	1.

Veľká Javorina	Lubina, Bzince pod Javorinou	829 800	1988	5.
Záhradská	Lubina	12 823	1984	4.

Tabuľka 3.1.3 Chránené stromy na území Kopaničiarskeho regiónu v roku 2014

Názov chráneného stromu	Obec	Odborný názov	Obvod kmeňa (cm)	Výška stromu (m)	Vek stromu (rok)
Dub na Moravskej ceste	Myjava	Quercus robur L.	528	18	250
Myjavská lipa	Myjava	Tilia platyphyllos Scop.	576	28	250
Lipa pri Múzeu Prvej SNR	Myjava	Tilia cordata Mill.	315	16	150

Popis demografickej situácie

Počet obyvateľov, populačné vývojové pyramídy

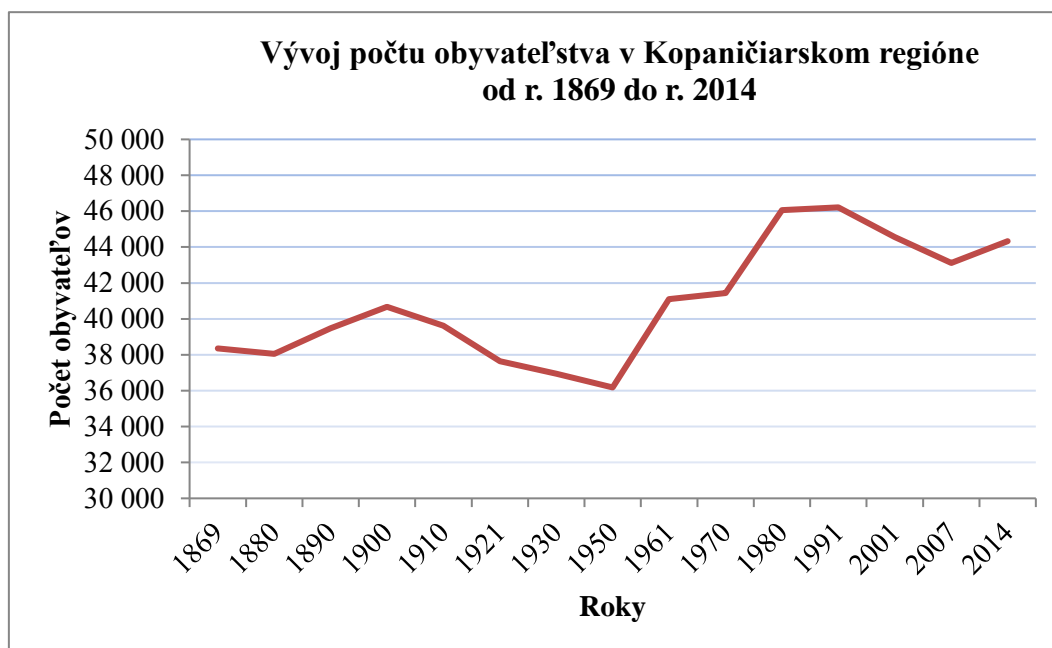
V Kopaničiarskom regióne k 31.12.2014 žilo 44 325 obyvateľov. Od 90-tych rokov minulého storočia bol zaznamenaný v regióne postupný pokles počtu obyvateľstva. Proces úbytku obyvateľstva tu bol však už skôr, Najmä na kopaniciach je zaznamenaný jeho pokles postupne od 60-tych rokov 20.storočia. V mestách je to až od polovice 90-tych rokov. V roku 2007 tu žilo 46 116 obyvateľov. Za posledných 7 rokov však narástol počet obyvateľov v regióne o 1 209 obyvateľov, čo predstavuje nárast obyvateľstva na úrovni 2,8 %. Vývoj počtu obyvateľstva v Kopaničiarskom regióne je názornejšie zobrazený v tabuľke 3.1.4 a v grafe 3.1.3.

Tabuľka 3.1.4 Vývoj počtu obyvateľstva v Kopaničiarskom regióne

Rok	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950
Počet obyv.	41 359	41 051	42 468	42 672	42 619	40 632	39 952	39 178

Rok	1961	1970	1980	1991	2001	2007	2014
Počet obyv.	44 099	44 437	49 057	49 212	47 565	46 116	44 325

Graf 3.1.3 Vývoj počtu obyvateľstva v Kopaničiarskom regióne od r. 1869 do r. 2014

Pri pohľade na graf 3.1.3 môžeme registrovať základné zmeny vo vývoji obyvateľstva v regióne. Tempo rastu obyvateľstva na celom území sa spomalilo a už od roku 1991, kedy bol počet obyvateľov v Kopaničiarskom regióne 49 212, sledujeme pokles obyvateľstva až po súčasný stav 44 325 obyvateľov (k 31.12.2014).

Od roku 1990 do roku 2007 zaznamenali najväčší pokles obyvateľstva obce Jablonka – 22,07 %, Polianka –18,78 % a Rudník –13,72 %. Najnižší pokles za toto obdobie zaznamenali mestá Brezová pod Bradlom –2,38 % a Myjava –3,73 %. Nárast, aj keď len veľmi mierny, zaznamenala obec Hrachovište (0,57 %). Celkovo Kopaničiarsky región stratil za toto obdobie 6,04 % obyvateľstva. Od roku 2007 počet obyvateľov mierne stúpol.

Štruktúra populácie územia podľa produktivity a ekonomickej aktivity

Starnutie obyvateľstva Kopaničiarskeho regiónu dokazuje aj štruktúra obyvateľstva podľa produktivity, keď k 31.12.2014 patrilo ku kategórii predproduktívneho veku iba 12,26 % obyvateľstva regiónu, do kategórie produktívneho obyvateľstva 70,36 % a do kategórie poproduktívnych 17,38 % obyvateľstva regiónu. Výraznejšie rozdiely možno sledovať medzi touto štruktúrou pri porovnaní mužov a žien, kde obyvateľstvo v produktívnom veku u mužov dosahuje 73,02 % a u žien 67,81 % a v poproduktívnom veku u mužov 14,33 % a u žien 20,30 %, čo znázorňuje tabuľka č. 3.1.5. Isté diferencie možno pozorovať aj v rámci regiónu. Najnižší podiel obyvateľstva v predproduktívnom veku (0-14 r.) má obec Podkylava – iba 7,96 %, najvyšší obce Hrachovište 17,22 % a Kostolné 15,31 %.

Je to dané tak polohou obcí a ich dostupnosťou, ako aj náboženskou štruktúrou obyvateľstva. Najpočetnejšiu produktívnu zložku obyvateľstva (muži 15-59, ženy 15-54 r.) má mesto Brezová pod Bradlom 74,04 % a obce Poriadie 73,19% a Prašník 72,72%. Vyššie uvedené mesto a obce majú aj najnižší podiel poproduktívneho obyvateľstva (muži 60+, ženy 55+). Naopak, najvyšší podiel dosahujú obce Hrašné (25,98 %) a Podkylava (25,66 %). Štruktúru populácie Kopaničiarskeho regiónu podľa produktívnosti v roku 2014 možno vidieť v tabuľke 3.1.6.

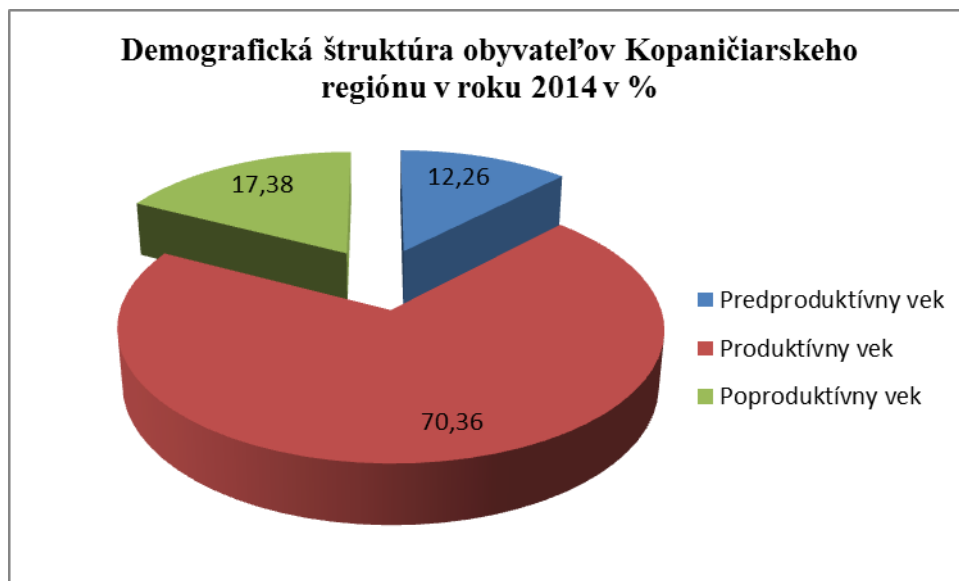
Tabuľka 3.1.5 Podiel mužov a žien podľa veku v roku 2014

Obec	Podiel obyvateľov (%)							Muži %	Ženy %
	0 - 14		15 - 64		65 +				
	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy			
Brestovec	13,58	12,64	68,52	64,49	17,90	22,88	51,43	48,57	
Brezová pod Bradlom	11,93	10,57	75,89	72,28	12,18	17,15	48,66	51,34	
Bukovec	14,36	11,95	68,72	62,83	16,92	25,22	46,32	53,68	
Hrašné	6,43	12,71	73,49	55,08	20,08	32,20	51,34	48,66	
Chvojnica	9,47	13,99	72,78	64,25	17,75	21,76	46,69	53,31	
Jablonka	10,42	11,16	71,67	61,98	17,92	26,86	49,79	50,21	
Kostolné	14,38	16,27	70,59	57,29	15,03	26,44	50,92	49,08	
Košariská	12,79	12,50	69,41	62,50	17,81	25,00	50,34	49,66	
Krajné	12,61	11,94	73,08	64,42	14,30	23,63	49,42	50,58	
Myjava	12,28	12,00	73,52	68,38	14,21	19,62	48,10	51,90	
Podkylava	7,48	8,40	71,96	61,34	20,56	30,25	47,35	52,65	
Polianka	13,16	10,31	70,53	69,59	16,32	20,10	49,48	50,52	
Poriadie	12,22	10,20	73,86	72,52	13,92	17,28	49,93	50,07	
Priepasné	18,13	11,11	68,91	66,11	12,95	22,78	51,74	48,26	
Rudník	17,03	12,66	69,10	66,15	13,87	21,19	51,50	48,50	
Stará Myjava	12,40	11,05	69,54	65,75	18,06	23,20	50,61	49,39	
Vrbovce	13,69	11,92	71,45	62,95	14,86	25,13	49,84	50,16	
Bzince pod Javorinou	12,90	12,57	71,48	65,76	15,62	21,67	49,17	50,83	
Hrachovište	16,43	18,01	69,08	60,11	14,48	21,88	49,86	50,14	
Lubina	12,59	12,25	72,50	66,71	14,91	21,04	49,89	50,11	
Stará Turá	12,52	11,25	73,51	70,24	13,97	18,51	48,23	51,77	
Vaňovce	14,17	14,59	72,44	64,46	13,39	20,95	50,26	49,74	
Višňové	14,46	13,64	69,88	56,82	15,66	29,55	48,54	51,46	
Podbranč	9,59	10,71	77,74	67,53	12,67	21,75	48,67	51,33	
Sobotište	14,13	13,34	72,27	66,71	13,59	19,95	50,03	49,97	
Prašník	13,54	11,78	75,30	70,21	11,16	18,01	49,30	50,70	
Kopaničiarsky región	12,65	11,89	73,02	67,81	14,33	20,30	48,89	51,11	

Tabuľka 3.1.6 Štruktúra populácie podľa produktivnosti v roku 2014

Obec	Počet obyvateľov spolu	Počet obyvateľov			Podiel obyvateľov (%)			Index starnutia
		0 - 14	15 - 64	65 +	0 - 14	15 - 64	65 +	
Brestovec	945	124	629	192	13,12	66,56	20,32	154,84
Brezová pod Bradlom	4 996	561	3 699	736	11,23	74,04	14,73	131,19
Bukovec	421	55	276	90	13,06	65,56	21,38	163,64
Hrašné	485	46	313	126	9,48	64,54	25,98	273,91
Chvojnica	362	43	247	72	11,88	68,23	19,89	167,44
Jablonka	482	52	322	108	10,79	66,80	22,41	207,69
Kostolné	601	92	385	124	15,31	64,06	20,63	134,78
Košariská	435	55	287	93	12,64	65,98	21,38	169,09
Krajné	1 556	191	1 069	296	12,28	68,70	19,02	154,97
Myjava	12 042	1 461	8 532	2 049	12,13	70,85	17,02	140,25
Podkylava	226	18	150	58	7,96	66,37	25,66	322,22
Polianka	384	45	269	70	11,72	70,05	18,23	155,56
Poriadie	705	79	516	110	11,21	73,19	15,60	139,24
Priepasné	373	55	252	66	14,75	67,56	17,69	120,00
Rudník	798	119	540	139	14,91	67,67	17,42	116,81
Stará Myjava	733	86	496	151	11,73	67,67	20,60	175,58
Vrbovce	1 539	197	1 034	308	12,80	67,19	20,01	156,35
Bzince pod Javorinou	2 097	267	1 438	392	12,73	68,57	18,69	146,82
Hrachovište	720	124	465	131	17,22	64,58	18,19	105,65
Lubina	1 385	172	964	249	12,42	69,60	17,98	144,77
Stará Turá	9 172	1 088	6 587	1 497	11,86	71,82	16,32	137,59
Vaďovce	758	109	519	130	14,38	68,47	17,15	119,27
Višňové	171	24	108	39	14,04	63,16	22,81	162,50
Podbranč	600	61	435	104	10,17	72,50	17,33	170,49
Sobotište	1 485	204	1 032	249	13,74	69,49	16,77	122,06
Prašník	854	108	621	125	12,65	72,72	14,64	115,74
Kopaničiarsky región	44 325	5 436	31 185	7 704	12,26	70,36	17,38	141,72
Trenčiansky kraj	591 233	78 598	422 012	90 623	13,29	71,38	15,33	115,30
SR	5 421 349	830 181	3 834 289	756 879	15,31	70,73	13,96	91,17

Graf 3.1.4 Demografická štruktúra obyvateľov Kopaničiarskeho regiónu v roku 2014

V Kopaničiarskom regióne bolo v roku 2014 50,53 % ekonomicky aktívneho obyvateľstva, čo je len o niečo menej ako celoslovenský priemer 50,1 %.

Trendy v demografických pohyboch, ich príčiny

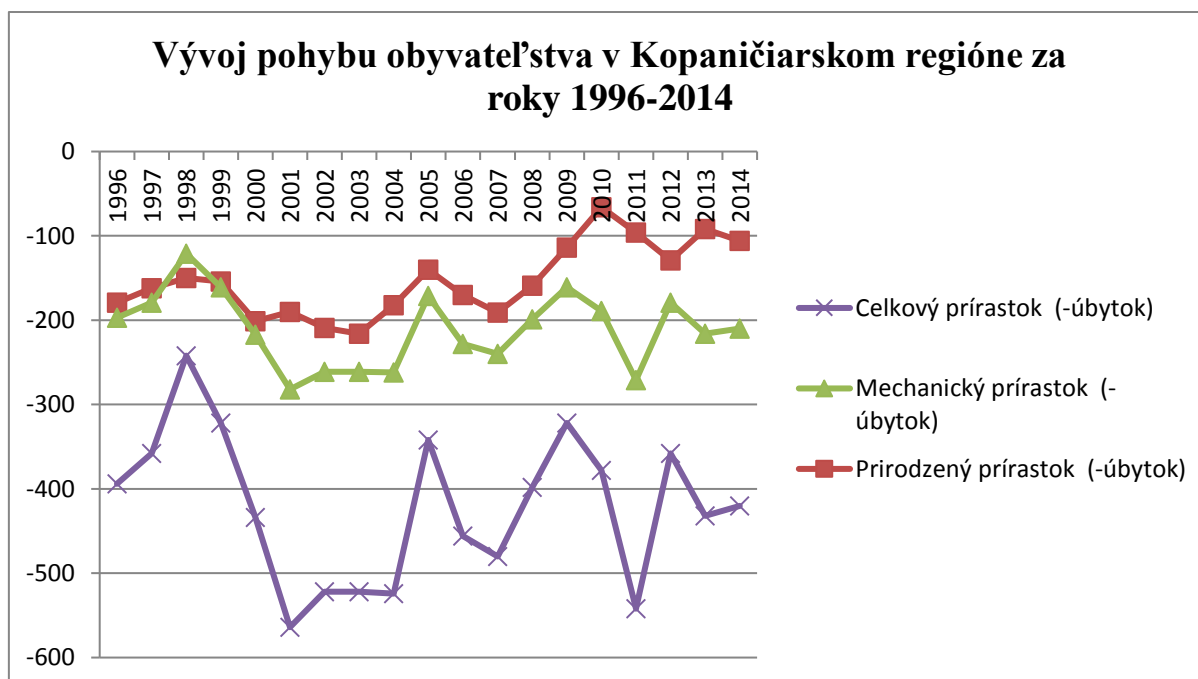
Na celkovom počte poklesu obyvateľstva sa podieľa v roku 2014 migračný pohyb rovnako ako prirodzený pohyb, ktoré dosahujú úbytok cca 0,23 %. Celkový úbytok obyvateľstva regiónu sa pohybuje v súčasnosti na úrovni 0,47 %, čo predstavuje pokles o 210 obyvateľov. Trendy v pohybe obyvateľstva za roky 1996-2014 prezentuje tabuľka 3.1.7 a graf 3.1.5.

Tabuľka 3.1.7 Pohyb obyvateľstva v Kopaničiarskom regióne za roky 1996-2014

Rok	Živonarodení	Zomrelí	Prirodzený prírastok	Prist'ahovaní	Odst'ahovaní	Mechanický prírastok	Celkový prírastok
			(-úbytok)			(-úbytok)	(-úbytok)
1996	382	561	-179	391	409	-18	-197
1997	381	543	-162	472	489	-17	-179
1998	377	527	-150	624	595	29	-121
1999	370	524	-154	405	412	-7	-161
2000	343	544	-201	531	547	-16	-217
2001	314	504	-190	528	620	-92	-282
2002	292	501	-209	621	673	-52	-261
2003	305	521	-216	612	657	-45	-261
2004	321	503	-182	680	760	-80	-262

2005	314	454	-140	650	681	-31	-171
2006	339	509	-170	653	711	-58	-228
2007	371	562	-191	765	814	-49	-240
2008	376	535	-159	710	750	-40	-199
2009	423	537	-114	620	667	-47	-161
2010	407	473	-66	603	726	-123	-189
2011	389	485	-96	583	758	-175	-271
2012	389	518	-129	595	645	-50	-179
2013	406	498	-92	547	671	-124	-216
2014	351	457	-106	656	760	-104	-210

Graf 3.1.5 Vývoj pohybu obyvateľstva v Kopaničiarskom regióne za roky 1996-2014

Trend poklesu obyvateľstva, ktorý sledujeme v celom regióne je spätý aj so starnutím obyvateľstva, či už zdola, alebo zhora. Kopaničiarsky región je vzhľadom na celoslovenské pomery regiónom s výrazne starnúcim obyvateľstvom, kde podiel mladých ľudí neustále ubúda. Starnutie obyvateľstva v Kopaničiarskom regióne sa pripisuje aj religióznej štruktúre obyvateľstva, keď na celkom území Slovenska pozorujeme, že regióny s dominanciou protestantských kresťanských cirkví, dosahujú nižšie hodnoty natality ako regióny s dominanciou katolíckeho, či pravoslávneho vierovyznania. Netreba však zabúdať aj na to, že tento región v ostatných rokoch prechádza výraznou hospodárskou transformáciou, ktorej predchádzal úpadok hospodárstva. To malo za následok stratu sociálnych istôt potenciálnych rodičov, či zvýšenú mieru emigrácie obyvateľov v reprodukčnom veku do hospodársky

rozvinutejších regiónov. Aj tieto javy reprodukciu populácie ovplyvňujú negatívnym spôsobom.

Národnostné a etnické zloženie obyvateľstva

Z hľadiska národnostnej a etnickej štruktúry možno Kopaničiarsky región považovať za takmer homogénny. Podľa štatistických údajov z roku 2011 je typickou črtou výrazná dominancia slovenskej národnosti (92,17 %) a prítomnosť českej národnosti v každej obci regiónu okrem obci Podkylava (celkovo 0,90 %). Túto skutočnosť možno jednoducho vysvetliť polohou regiónu na hranici s Českou republikou. Zo 45 087 obyvateľov Kopaničiarskeho regiónu v roku 2011 sa 41 556 prihlásilo k slovenskej národnosti, k národnosti českej sa v tomto období hlásilo 408 obyvateľov.

Z ostatných národností sa v regióne vyskytujú rómska (0,31 %), ukrajinská (0,11 %), maďarská (0,10 %), nemecká (0,04 %), poľská (0,03 %), moravská (0,13 %), 5 obyvateľia sa prihlásili k národnosti rusínskej, 4 k chorvátskej, po dvoch k srbskej a židovskej národnosti a po troch k ruskej a bulharskej národnosti. Iná a nezistená národnosť predstavuje 6,19 %.

Z pohľadu jednotlivých obcí možno konštatovať, že najviac národností bolo zastúpených v mestách Myjava, Stará Turá a Brezová pod Bradlom. Najvyšší podiel obyvateľov so slovenskou národnosťou zaznamenala obce Podbranč, Višňové a Hrašné (nad 97 %) a ďalších 5 obcí nad 96.

Česká národnosť nebola zastúpená v obci Podkylava, v obciach Bukovec, Vad'ovce a Prašník sa hlásil k českej národnosti len jeden obyvateľ. Naproti tomu, v 9 obciach bol podiel českej národnosti vyšší ako 1 % a najvyšší podiel obyvateľov českej národnosti bol v obci Polianka (2,4 %). Jedinou obcou, kde bol v roku 2011 zaznamenaný až vyše 7 %-ný podiel rómskej národnosti je obec Prašník (7,23 %). Obec sa nachádza aj v Atlase marginalizovaných rómskych komunít 2013. Zvýšený podiel občanov rómskej národnosti bol zaznamenaný i do opustených domov v obciach Hrachovište a Vad'ovce ale aj v meste Myjava. Títo sa však nehlásia k rómskej národnosti.

Tabuľka 3.1.8 Národnostné zloženie obyvateľstva Kopaničiarskeho regiónu v roku 2011 (%)

Národnosť	Slovenská	Maďarská	Rómska	Rusínska	Ukrajinská	Česká
Počet obyv.	41 556	45	141	5	51	408
Počet obyv. (%)	98,46	0,11	0,33	0,01	0,12	0,97

Národnosť	Nemecká	Poľská	Moravská	Iná	Iná/nezistená	Spolu
Počet obyv.	18	14	59	76	2 714	42 206
Počet obyv. (%)	0,04	0,03	0,14	0,18	6,43	100,00

Vierovyznanie

Religiózná skladba obyvateľstva Kopaničiarskeho regiónu je v porovnaní s národnostnou značne pestršia. Vzhľadom na celoslovenský priemer, je špecifikom tohto regiónu dominancia evanjelickej cirkvi (augsburského vyznania a metodistická), ku ktorej sa v roku 2011 prihlásilo 22 047 obyvateľov, teda 48,9 % (tabuľka 2.3.6 a graf 2.3.7). Toto vierovyznanie je dominantné vo všetkých obciach regiónu s výnimkou obce Hrachovište. Najvyšší podiel evanjelikov bol zaznamenaný v obciach Chvojnica (vyše 86 %) a Vrbovce (vyše 77 %), v ďalších 5 obciach však podiel tohto vyznania presahuje 70 %.

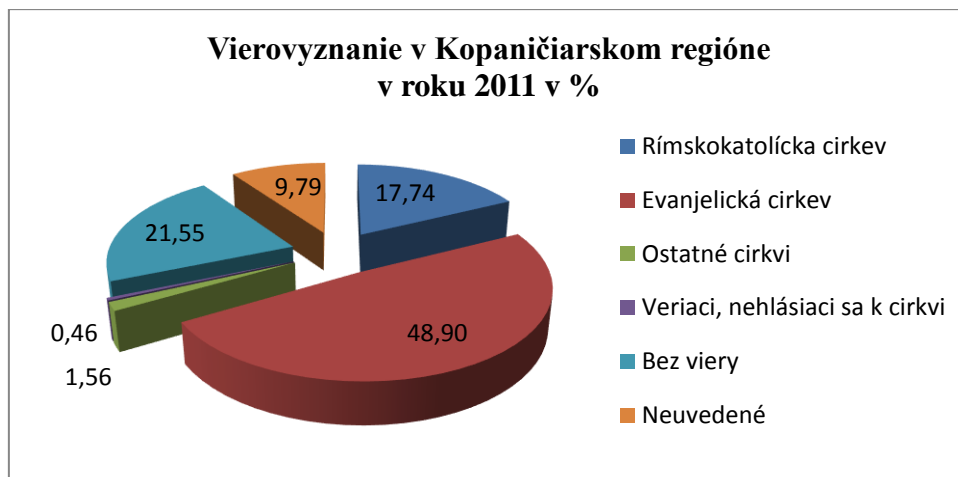
Druhou najvýznamnejšou skupinou obyvateľstva z hľadiska religióznej štruktúry sú obyvatelia bez vyznania. Tí dosahujú až 21,55 %-ný podiel na celkovej populácii. Treba konštatovať, že o tento stav je najmä v mestách kde kategória bez vyznania presahuje 20 %. Len o niečo nižší podiel (17,74 %) dosahujú v Kopaničiarskom regióne obyvatelia hlásiaci sa k Rímskokatolíckej cirkvi. Ide o ďalšiu skupinu obyvateľov, ktorá je prítomná v každej obci regiónu. V obci Hrachovište je rímskokatolícke vyznanie dominantnou religiou (48,52 %). V 11 obciach však rímskokatolíci nedosahujú ani 10 %-ný podiel. Obcou s najnižším podielom príslušníkov tejto relígie je Brestovec (5,2 %).

V Kopaničiarskom regióne sú prítomní občania hlásiaci sa aj k ďalším religiam (Gréckokatolícka cirkev, Pravoslávna cirkev, Reformovaná kresťanská cirkev, Apoštolská cirkev, Starokatolícka cirkev, Bratská jednota baptistov, Cirkev československá husitská, Cirkev adventistov siedmeho dňa, Cirkev bratská, Kresťanské zbory, Židovská náboženská obec, Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia a iné). K žiadnej z týchto religii sa však nehlási viac ako 1 % občanov regiónu.

Tabuľka 3.1.9 Vierovyznanie v Kopaničiarskom regióne v roku 2011

Vierovyznanie		Počet	Percento
Veriaci, hlásiaci sa k cirkvi	Rímskokatolícka cirkev	7 999	17,74
	Evanjelická cirkev (augsburského vyznania a metodistická)	22 047	48,90
	Ostatné cirkvi*	704	1,56
Veriaci, nehlásiaci sa k cirkvi		209	0,46
Bez viery		9 715	21,55
Neuvedené		4 413	9,79

Graf 3.1.6 Vieroveryznanie v Kopaničiarskom regióne v roku 2011

Vzdelanostná úroveň – stupeň, druhy, vývojové trendy vo vzdelanosti

Z hľadiska ľudských zdrojov je z jedným zo zásadných faktorov, ktoré ovplyvňujú ekonomický rozvoj regiónu, vzdelanostná úroveň obyvateľstva a najmä podiel vysokoškolsky vzdelaných na celkovej populácii, ktorý v Kopaničiarskom regióne v roku 2011 dosahoval 11,85 % (v dvoch obciach cez 14 % - Košariská, Myjava. Podľa zamerania vysokoškolského vzdelania dominujú v regióne obyvatelia s ukončeným univerzitným zameraním, nasleduje zameranie technické a na treťom mieste je zameranie ekonomické (SODB 20011).

Celkovo však v rámci vzdelanostnej úrovne najvyšší podiel dosahuje úplné stredné odborné s maturitou (30,38 %), nasledované učňovským vzdelaním bez maturity (27,9 %) a základným vzdelaním vrátane neukončeného (26,99 %).

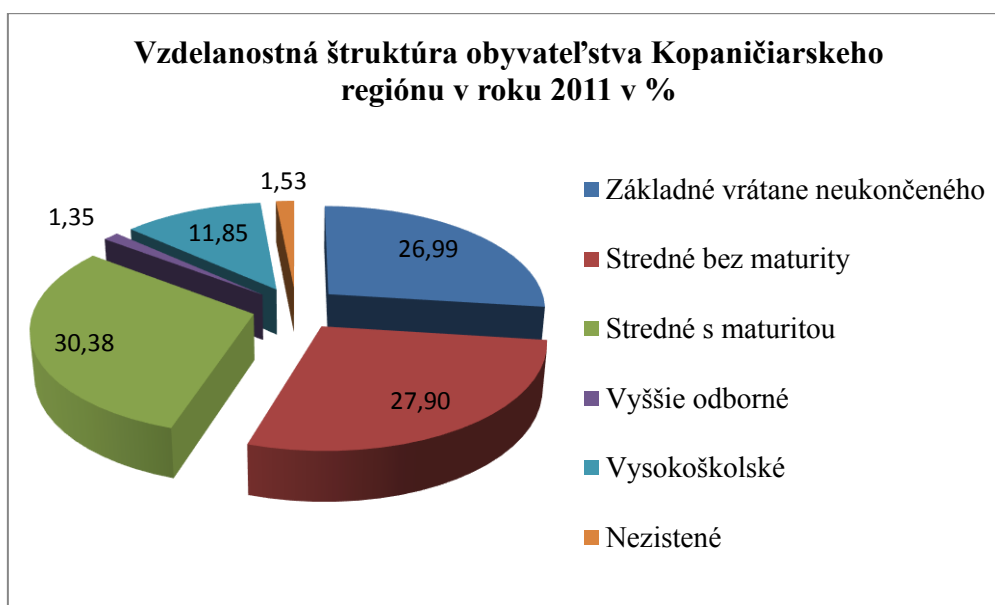
Najproblematickejšou skupinou obyvateľstva na trhu práce sú občania, ktorí dosiahli len základné školské vzdelanie. V súčasnosti sa vytvára len minimum pracovných miest, kde sa takto vzdelaní ľudia môžu uplatniť. Títo ľudia sa navyše spravidla vyznačujú nízkou mobilitou na trhu práce.

Z dlhodobého hľadiska možno očakávať ďalšie znižovanie podielu obyvateľstva so základným vzdelaním (na tomto podiele sa do značnej miery podieľajú staršie generácie, kým generácie nastupujúce na trh práce už zväčša disponujú vyšším stupňom vzdelania). Ďalej je to zvyšovanie podielu stredoškolsky vzdelaných s maturitou a najmä s obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním. Celkovú vzdelanostnú štruktúru obyvateľstva Kopaničiarskeho regiónu nám udáva tabuľka 3.1.10 a graf 3.1.7.

Tabuľka 3.1.10 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva Kopaničiarskeho regiónu v roku 2011

Vzdelanie	Počet	Percento
Základné vrátane neukončeného	12 168	26,99
Stredné bez maturity	12 579	27,90
Stredné s maturitou	13 696	30,38
Vyššie odborné	608	1,35
Vysokoškolské	5 344	11,85
Nezistené	692	1,53

Graf 3.1.7 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva Kopaničiarskeho regiónu v roku 2011

Prehľad zručností obyvateľstva

V Kopaničiarskom regióne sa nachádza množstvo zručných ľudí, ktorí sa zaoberajú predovšetkým tradičnými remeslami s bohatou históriou. Či už ide o košíkárstvo a prútikárstvo, pre ktoré tu boli vhodné podmienky (okrem iného aj dostatok kvalitného materiálu), paličkovanie, výšivkárstvo, maľovanie rôznymi technikami na rôzne veci domácej spotreby, alebo o včelárstvo a s ním spojené výrobky.

Okrem toho sa v regióne nachádzajú ľudia, ktorí vyrábajú náradia používané najmä na poľnohospodárske a hospodárske účely na vidieku, akými sú napr. vidly, hrable, kosy, sekery a pod.. Rozšírené je tiež hrnčiarstvo a s ním spojená maľba na keramiku.

V tabuľke 3.1.11 sú predstavení vybraní zruční ľudia Kopaničiarskeho regiónu. Okrem nich však región disponuje množstvom iných zručných ľudí, ktorí pokrývajú široké spektrum remesiel.

Tabuľka 3.1.11 Prehľad zručností obyvateľstva Kopaničiarskeho regiónu

	<i>Meno a priezvisko</i>	<i>Adresa</i>	<i>Činnosť a remeslo</i>	<i>Živnosť Áno/Nie</i>	<i>Záujem predávať Áno/Nie</i>	<i>Záujem vystavovať Áno/Nie</i>	<i>Poznámka</i>
1.	Anna Držková	Brestovec 401	Maľovanie fliaš a keramiky	Nie	Nie	Nie	Nemá záujem rozširovať prevádzku
2.	Anna Majtán-Černáková	Brestovec 171	Šitie krojov	Nie	Nie	Nie	Šije kroje na bábiky
3.	Anna Potúčková	Štúrova 14, Brezová pod Bradlom	Paličkovaná čipka	Nie	Nie	Nie	Paličkovanie tradičných čipiek regiónu
4.	Eva Večeřová	Nám. 7. apríla 412, Brezová pod Bradlom	Maľovanie veľkonočných vajíčok	Nie	Nie	Nie	Vosková metóda
5.	Pavel Harmady	Bzince pod Javorinou 220	Drevovýroba	Áno	Áno	Áno	Pamiatkové predmety
6.	Elena Ševčíková	Bzince pod Javorinou 381	Výroba výšiviek	Nie	Áno	Áno	Výšivky rôzneho druhu
7.	Karol Kolník	Hrachovište 257	Kamenárstvo	Áno	Áno	Nie	Výroba sôch z kameňa
8.	Mgr. Irenaj Ciutti	Hrachovište 2	Maľba na drevo	Nie	Nie	Áno	Cirkevná tematika
9.	Mária Kozáková	Hrašné 259	Harmonikárka	Nie	Áno	Áno	Zúčastňuje sa súťaží harmonikárov
10.	Ing. Vladislav Tomiš	Hrašné 216	Med a produkty z medu	Áno	Áno	Áno	Člen včelárskej organizácie, ktorá má záujem o regionálnu spoluprácu

11.	<i>Adrián Hrubý</i>	<i>Košariská 173</i>	<i>Hrnčiarstvo</i>	<i>Áno</i>	<i>Áno</i>	<i>Áno</i>	<i>Výroba keramiky</i>
12.	<i>Mária Šimon</i>	<i>Košariská 196</i>	<i>Maľovanie</i>	<i>Áno</i>	<i>Áno</i>	<i>Áno</i>	<i>Maľovanie na drevo, kameň, krajinky, práca s látkou</i>
13.	<i>Jaroslav Rehorčík</i>	<i>Rudník. 116</i>	<i>Výroba košíkárskych výrobkov</i>	<i>Nie</i>	<i>Áno</i>	<i>Áno</i>	<i>Má záujem rozširovať sortiment</i>
14.	<i>Jana Orosová</i>	<i>Stará Myjava 348 907 01 Myjava</i>	<i>Výrobky z prútia</i>	<i>Nie</i>	<i>Nie</i>	<i>Nie</i>	<i>Košiky, korbáče, opletené demižóny</i>
15.	<i>Ing. Ján Zeman</i>	<i>Stará Turá Durcova Dolina 139</i>	<i>Výrobky z prútia</i>	<i>Nie</i>	<i>Áno</i>	<i>Áno</i>	<i>Košiky, korbáče, opletené demižóny</i>
16.	<i>Miloš Medňanský</i>	<i>Stará Turá Hurbanova 152/56</i>	<i>Drevárske výrobky</i>	<i>Áno</i>	<i>Áno</i>	<i>Áno</i>	<i>Rezbárstvo a sochárstvo z dreva</i>
17.	<i>Vladimír Brezinský</i>	<i>Stará Turá Mýtna 144</i>	<i>Drevárske výrobky</i>	<i>Áno</i>	<i>Áno</i>	<i>Áno</i>	<i>Rezbárstvo a sochárstvo z dreva</i>
18.	<i>Mgr. Elena Rumánková</i>	<i>Stará Turá M. R. Štefánika 368</i>	<i>Výtvarníctvo</i>	<i>Nie</i>	<i>Nie</i>	<i>Áno</i>	<i>Maľuje olejom prevažne zátišie</i>
19.	<i>Elena Lukáčová</i>	<i>Stará Turá</i>	<i>Výšivky, aranžmá</i>	<i>Nie</i>	<i>Áno</i>	<i>Áno</i>	<i>Výšivky, háčkované výrobky</i>
20.	<i>Rudolf Škriečka</i>	<i>Vad'ovce 89</i>	<i>Umelecké kováčstvo</i>	<i>Áno</i>	<i>Áno</i>	<i>Áno</i>	<i>Kováčske výrobky, umelecké predmety</i>
21.	<i>Roman Benian</i>	<i>Vad'ovce 162</i>	<i>Košíkarstvo</i>	<i>Nie</i>	<i>Áno</i>	<i>áno</i>	<i>Košiky, opletanie drobných predmetov</i>

Školstvo

Sústavu školských zariadení v regióne tvorí 22 materských škôl, 16 základných škôl, 4 stredné odborné školy a 1 gymnázium. Popri tom sa v regióne nachádza 1 špeciálna základná škola, 3 umelecké školy a 2 centrá voľného času.

Z celkového počtu 22 materských škôl, je najväčší počet v meste Myjava, kde sú zriadené 3 materské školy. Štvrtá materská škola je spojená so základnou školou pre 1.-4.roč. a nachádza sa v Turej Lúke. Dve materské školy má mesto Brezová pod Bradlom; ostatné obce majú po jednej materskej škole. Päť obcí nedisponuje materskými školami; sú to: Hrachovište, Chvojnica, Podkylava, Polianka a Višňové. Ide o obce s najnižším počtom obyvateľov a deti z týchto obcí navštevujú materské školy v susedných obciach.

Možno konštatovať, že materské školy sú v Kopaničiarskom regióne rozmiestnené rovnomerne a v súlade s potrebami regiónu. Vzhľadom na populačný vývoj na začiatku tisícročia bolo v regióne mnoho školských či predškolských zariadení zatvorená. Situácia sa však začal meniť a počet detí v posledných rokoch narastať. Kapacita predškolských zariadení je tak nepostačujúca a je potrebné riešiť rekonštrukcie, príp. rozšírenie materských škôl.

Tabuľka 3.1.12 Vývoj počtu tried, žiakov a pracovníkov v materských školách Kopaničiarskeho regiónu v rokoch 1996/1997 – 2014/2015

Stredné školy/gymnázium	Počet tried	Počet žiakov	Počet pracovníkov/z toho pedagogických
1996/1997	55,5	1 196	211/116
1997/1998	55,5	1 128	206/115
1998/1999	54,5	1 134	204/114
1999/2000	55,5	1 128	200/113
2000/2001	55,5	1 168	205/111
2001/2002	55,5	1 138	207/112
2002/2003	54	1 093	203/110
2003/2004	54	1 133	202/111
2004/2005	51,5	1 138	191/109,5
2005/2006	50	1 068	180/100,5
2006/2007	50,5	1 041	179/99,5
2007/2008	50,5	975	179/99
2008/2009	49,5	977	179/99
2009/2010	50	983	181/100
2010/2011	50	1 008	183/101
2011/2012	50	1 049	185/101
2012/2013	51	1 051	185/101
2013/2014	52	1 099	187/102
2014/2015	52	1 107	187/102

Zdroj: Archív škôl v Kopaničiarskom regióne, 2015

Z celkového počtu 55,5 tried v školskom roku 1996/1997 klesol ich počet na hodnotu 49,5 v školskom roku 2014/2015. Následne začal opäť stúpať.

Základné školy, ktorých bolo k 1.9.2014 v Kopaničiarskom regióne celkovo 16, navštevovalo v 154 triedach 3043 žiakov. Až v deviatich obciach sa nenachádza žiadna základná škola. Iba v meste Myjava sú 3 základné školy s tým, že jedna z nich, už vyššie spomínaná, sa nachádza v Turej Lúke. Počas sledovaného obdobia sa počet žiakov, tried a dokonca aj škôl znížil, a to dosť výrazne. Celkovo za posledných 12 rokov bol zaznamenaný pokles počtu žiakov až na úroveň 1905 žiakov, čo predstavuje 38,5 %. Príčinou toho výrazného poklesu je čoraz nižší počet narodených detí, ktoré neskôr prichádzajú do veku školopovinných detí.

Vývoj počtu žiakov, tried a pracovníkov v základných školách znázorňuje tabuľka 3.1.13.

Tabuľka 3.1.13 Vývoj počtu tried, žiakov a pracovníkov v základných školách Kopaničiarskeho regiónu za roky 1996/1997 – 2008/2009

Stredné školy/gymnázium	Počet tried	Počet žiakov	Počet pracovníkov/z toho pedagogických
1996/1997	220	4948	517/372
1997/1998	210	4959	503/362
1998/1999	207	4807	504/359
1999/2000	211	4924	499,5/359
2000/2001	203	4751	483,5/346
2001/2002	199	4504	472/335
2002/2003	193	4258	471,5/333
2003/2004	187	3999	469,5/318,5
2004/2005	175	3826	416,5/285
2005/2006	166	3597	390/263
2006/2007	156	3383	385/256,5
2007/2008	155	3246	382/253
2008/2009	154	3043	380/253
2009/2010	155	3059	382/253
2010/2011	156	3088	384/254
2011/2012	156	3115	390/255
2012/2013	157	3133	392/256
2013/2014	158	3164	394/257
2014/2015	158	3202	399/258

Zdroj: Archív škôl v Kopaničiarskom regióne, 2015

V Myjave v školskom roku 2014/2015 navštevovalo základné školy 993 žiakov, čo je o 21 menej ako v predchádzajúcom roku. Potom nasleduje mesto Stará Turá (676 žiakov) a Brezová pod Bradlom (401 žiakov), teda možno konštatovať, že základné školstvo je sústredené najmä do 3 miest regiónu, kde študuje až 79 % všetkých žiakov. Naopak, najmenej detí navštevovalo základnú školu v Jablonke (12) a Rudníku (15). Vo väčšine vidieckych

obcí, v ktorých sa nachádza základná škola, ide o ZŠ pre 1.-4. roč. a navyše s počtom tried 2-3, kde často krát v jednej triede sú spojené 2 ročníky.

Počet stredných škôl v regióne je nižší, v školskom roku 2014/2015 tu pôsobili 4 stredné školy, ktoré navštevovalo 1289 študentov a jedno gymnázium (400 študentov). Kým u stredných škôl pozorujeme za posledných 18 rokov výrazný pokles študentov o 964 (41,5 %) – vid' tabuľka 3.1.14, tak u gymnázia nastal mierny nárast o 61 študentov (16,6 %), čo je zapríčinené najmä zvýšeným dopytom po štúdiu na type školy, ktorý poskytuje lepšie predpoklady na ďalšie štúdium na vysokej škole. V Kopaničiarskom regióne prišlo za ostatné roky aj k integrácii stredného školstva. Kým v roku 1996 tu pôsobilo 7 stredných škôl (vrátane 4 učilísk) a 1 gymnázium, v roku 2015 tu pôsobia už len 4 stredné školy a gymnázium. A to v r. 2006 vznikla v meste Stará Turá Súkromná hotelová akadémia, ktorá reflektovala na potreby regiónu a vychováva študentov v odboroch hotelová akadémia a cestovný ruch. Najviac žiakov navštevuje Strednú priemyselnú školu Myjava (505) a Gymnázium Myjava.

Tabuľka 3.1.14 Vývoj počtu tried, žiakov a pracovníkov na stredných školách a v gymnáziu Kopaničiarskeho regiónu za roky 1996/1997 – 2008/2009

Stredné školy/gymnázium	Počet tried	Počet žiakov	Počet pracovníkov/z toho pedagogických
1996/1997	93 / 12	2383 / 367	441/233 / 36/25
2014/2015	59 / 14	1419 / 400	340/202 / 49/31

Skvalitňovanie vyučovacieho procesu na školách odzrkadľujú mnohé ukazovatele, akými sú okrem iného aj vybavenie škôl počítačovou technikou a interaktívnymi tabuľami, ale aj ich zapájanie do rôznych vzdelávacích programov. Aj v tomto smere nastal v školách Kopaničiarskeho regiónu výrazný posun vpred.

Školy sa zapájajú čoraz viac aj do rôznych vzdelávacích, výmenných, či podporných programov a projektov, akými sú Infovek, Digitálny štúrovci, Sokrates, Comenius, Enviropjekt, Otvorená škola a pod., ktoré rozširujú vzdelávacie aktivity nielen pre samotných žiakov a študentov, ale aj pre ich učiteľov.

Zdravotníctvo

Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť obyvateľov Kopaničiarskeho regiónu je zabezpečovaná v spádových oblastiach. Hlavnými centrami spádových oblastí sú najmä mesto Myjava, ale aj Stará Turá a Brezová pod Bradlom. Okrem toho vo viacerých obciach existujú zdravotné strediská, avšak z väčšiny za zdravotnou starostlivosťou cestujú obyvatelia vidieka

do miest, najmä do okresného mesta Myjava, kde je zriadená nemocnica s poliklinikou. V tabuľke 3.1.15 sú znázornené zdravotnícke zariadenia v Kopaničiarskom regióne v roku 2014.

Tabuľka 3.1.15 Zastúpenie zdravotníckych zariadení v MAS v roku 2014

Obec	Praktický lekár	Praktický lekár pre deti a mládež	Stomatológ	Špecializovaní lekári
Kopaničiarsky región	20	10	24	38

Nemocnica s poliklinikou Myjava je jediným komplexným zdravotníckym zariadením v juhozápadnej časti Trenčianskeho kraja. V dvoch poliklinických pavilónoch sídlia ambulancie praktických lekárov a odborných lekárov. V hlavnej budove je sústredených 8 lôžkových oddelení s kapacitou 210 lôžok, ktoré poskytujú pre pacientov zdravotnú starostlivosť na jedno, dvoj a trojlôžkových izbách. Má dobudované pracoviská spoločných vyšetrovacích a liečebných lôžok. K dispozícii je Záchranná zdravotná služba s nepretržitou prevádzkou. V areáli nemocnice je prístavacia plocha pre leteckú záchrannú službu, dialyzačné stredisko, verejná lekáreň a viaceré súkromné ambulancie dopĺňajú komplexné zdravotnícke služby. Od 1. októbra 2002 získala NsP Myjava od ministra zdravotníctva SR štatút „nemocnice s poliklinikou II. typu“. Od 1. januára 2003 prešla zriaďovateľská funkcia nemocnice s poliklinikou II. typu z Ministerstva zdravotníctva SR na Trenčiansky samosprávny kraj. V súčasnosti Nemocnica s poliklinikou Myjava ako príspevková organizácia je právnickou osobou, ktorá je na rozpočet Trenčianskeho samosprávneho kraja zapojená príspevkom.

Hlavná činnosť NsP je zameraná na plnenie úloh v oblasti preventívno-liečebnej starostlivosti v nasledovnom rozsahu:

- ústavnú zdravotnú starostlivosť,
- ambulantnú starostlivosť (primárnu a špecializovanú)
- spoločné vyšetrovacie a liečebné zložky,
- záchranná zdravotná služba.

V nemocnici sa nachádzajú tieto lôžkové oddelenia: interné, chirurgické, detsko-dojčenské, gynekologicko-pôrodné, otorinolaryngologické, oddelenie fyziatrie, balneológie a liečebnej rehabilitácie, geriatrické a doliečovacie oddelenie.

V mestách Stará Turá a Brezová pod Bradlom sa nachádzajú aj samostatné ambulancie praktického lekára pre deti a dorast, pre dospelých, ale aj stomatológa a gynekológa. V Starej Turej, kde sa nachádza poliklinika, sú navyše aj rôzne špeciálne ambulancie, ako interná, diabetologická, chirurgická, ortopedická a pod.

V obciach Lubina, Bzince pod Javorinou a Vrbovce sú zriadené zdravotné strediská, kde okrem praktických lekárov ordinujú aj špecialisti (Bzince pod Javorinou – stomatológ, detský lekár 2x – týždenne, Lubina – stomatológ a Vrbovce – gynekológ). Praktickí lekári pre dospelých ordinujú v obciach Krajné, Hrachovište a Kostolné (2x – týždenne).

Sociálne a verejné služby

V súčasnom období slúži pre sociálne potreby v regióne viacero zariadení, takmer všetky v meste Myjava. Poskytovanie sociálnej starostlivosti je zabezpečované prostredníctvom 5 sociálnych zariadení, ktoré okrem tradičného domova dôchodcov zahŕňajú aj sociálne zariadenia pre deti pod zriaďovateľskou pôsobnosťou Vyššieho územného celku Trenčiansky samosprávny kraj. Najväčším je Domov dôchodcov – Domov sociálnych služieb v Myjave, ktorý má kapacitu 150 obyvateľov a vyhovuje aj potrebám občanov susedných okresov a býva neustále plne obsadený. V ostatnom čase narastá záujem o poskytnutie opatrovateľskej služby v domácnostiach. V súčasnosti je opatrovateľská služba poskytovaná 100 opatrovaným občanom. V regióne sa nachádza aj jeden Detský domov, situovaný na južnom okraji mesta Myjava. Sú tu ubytované deti s nariadenou ústavnou výchovou v počte 28 detí vo veku od 6 do 18 rokov. V detskom domove sú tri vychovávateľky.

V Starej Turej je zriadený Domov dôchodcov – Domov sociálnych služieb, ktorý môžu využívať aj obyvatelia okolitých obcí. Ďalšie zariadenia sú vybudované v Bzinciach pod Javorinou – domov dôchodcov, Krajné – domov dôchodcov, v obci Hrachovište je zriadený penzión pre starších ľudí, ktorý však kapacitne nepostačuje. Zariadenia sociálnej starostlivosti v Kopaničiarskom regióne možno vidieť v tabuľke 3.1.16.

Tabuľka 3.1.16 Zariadenia sociálnej starostlivosti v Kopaničiarskom regióne v roku 2014

Zariadenie sociálnej starostlivosti	Adresa	Počet klientov
Domov dôchodcov – Domov sociálnych služieb	Myjava, Staromyjavská 77	150
Detský domov	Myjava, Brezovská 3	20
Domov pre osamelých rodičov ISTOTA	Myjava, Trokanova 236	31
DSS pre deti a dospelých s dennou starostlivosťou ÚSVIT	Myjava, Hoštáky 671/12	20
Útulok	Myjava, Trokanova 236	17
ZOS Nezábudka	Myjava, Hurbanova ul. 621/13	100
Domov dôchodcov - Domov sociálnych služieb	Bzince pod Javorinou	49
Penzión Diana – DSS	Krajné 292	120
Domov dôchodcov - Domov sociálnych služieb	Stará Turá - Paprad' 1595	50
Domov dôchodcov	Hrachovište 256	50

V ostatných obciach sa nenachádzajú žiadne zariadenia ubytovacieho charakteru, poskytujúce sociálnu starostlivosť. Niektoré obce majú zriadenú opatrovateľskú službu pre starých, resp. chorých občanov, príp. zabezpečujú rozvoz stravy najmä pre starších občanov, čo dokumentuje tabuľka 3.1.17.

Tabuľka 3.1.17 Subjekty v Kopaničiarskom regióne poskytujúce opatrovateľskú službu, prepravnú službu a organizovanie spoločného stravovania v roku 2014

Obec	Názov	Adresa	Typ služby
Brezová pod	U Sváka Ragana, spol. s.r.o.	D. Jurkoviča 415	stravovanie pre dôchodcov
Hrachovište	Obec Hrachovište	Hrachovište 255	opatrovateľská služba
	Medo s.r.o.	Ul. ČS Armády 889,	rozvoz stravy
Jablonka	Obec Jablonka	Jablonka 51	rozvoz obedov dôchodcom
Kostolné	Obec Kostolné	Kostolné 1	opatrovateľská služba
Myjava	Mesto Myjava	M.R. Štefánika 560/4	opatrovateľská služba
Rudník	Školská jedáleň	Rudník 1	vývarovňa, rozvoz stravy
Stará Myjava	Anna Pekníková	Stará Myjava 145	stravovanie
Stará Turá	Zariadenie opatrovateľskej služby	8.apríla 217/2	opatrovateľská služba

Prehľad kultúrnych a historických zdrojov

S bohatou, aj keď nie príliš dlhou históriou Kopaničiarskeho regiónu sú späté aj mnohé pamiatky, pamätníky, budovy a iné kultúrno-historické stavby.

V Kopaničiarskom regióne sa nachádza až 50 národných kultúrnych pamiatok. Ide najmä o kostoly, pamätne tabule (6 samostatne + 8 v rámci inej pamiatky), pamätne a ľudové domy.

Tabuľka 3.1.18 Prehľad národných kultúrnych pamiatok v Kopaničiarskom regióne

Pamätný dom	Kostol	Pamätník	Pomník	Pamätná tabuľa	Zvonica, veža	Hrob	Ostatné
6	10	3	9	6 (+8)	3	3	12

Najviac národných kultúrnych pamiatok sa nachádza v mestách Brezová pod Bradlom (10) a Stará Turá (8).

Medzi tie najvýznamnejšie patria:

- Mohyla gen. M.R. Štefánika na Bradle – keďže sa nachádza na najvyššom vrchu Myjavskej pahorkatiny na Bradle (543 m n.m.), je z nej krásny výhľad na okolitú krajinu. Postavená bola v rokoch 1927-1928, na návrh architekta Dušana Jurkoviča, zo spišského travertínu. Jej základňa má rozmery 96 m x 76 m a dominantou sú 4 obelisky s výškou 12,5 m. Okrem gen. M.R. Štefánika sú v nej pochovaní aj 3 talianski vojaci.

- Múzeum SNR v Myjave s domom p. A. Kolényiovej – múzeum bolo otvorené v roku 1968 pri príležitosti 120. výročia vzniku 1. SNR, ktorá v revolučných rokoch 1848-49 po prvý raz zasadala práve na Myjave, a to v dome vdovy Anny Kolényiovej.
- Fara a pamätná tabuľa M. R. Štefánika (Košariská) – miesto, kde sa v roku 1880 narodil gen. M.R. Štefánik. Dnes tu sídli Múzeum M.R. Štefánika, ktoré je súčasťou Múzea SNR. Ide o memoriálne múzeum, ktoré prostredníctvom svojej expozície podáva komplexný pohľad na Štefánikovu osobnosť..
- Pamätník U Klasovitých (Poriadie) – tento pamätník nachádzajúci sa medzi Myjavou a Poriadim bol vybudovaný akademickým sochárom Štefanom Belohradským na počesť obetiam padlým v poslednej bitke roku 1848.
- Pamätný dom Ľudmily Podjavorinskej (Bzince pod Javorinou) – dom s pamätnou izbou a tabuľou, kde sa v roku 1872 narodila významná slovenská spisovateľka Ľudmila Podjavorinská (Riznerová) je sprístupnený od roku 1960.
- Habánsky dvor (Sobotište) - pamiatková zóna, kde možno vidieť prastaré ľudové domy, habánsku zvonicu, radnicu, školu, džbánkarskú dielňu, stodolu, kľučiareň či mlyn
- Izba revolučných tradícií (Prašník) - malé múzeum protifašistického odboja patriace pod Vojenské historické múzeum Piešťany, ktoré sa nachádza v osade Pustá Ves
- Múzeum S. Štúra a J. L. Holubyho (Lubina) - dvojgeneračný dom s výškou, v ktorom sa narodil Samuel Štúr, otec Ľudovíta Štúra.
- Gazdovský dvor, Myjava, časť Turá Lúka - prezentuje tradičné formy života, bývania, tradícií a zvyklostí poľnohospodárskej usadlosti v myjavskom regióne.
- Dibrovov pomník – SNP (Stará Turá) – pomník I.D. Dibrova nachádzajúci sa vysoko v horách pod Veľkou Javorinou je venovaný ruskému generálovi a partizánskemu veliteľovi Il'jovi Danielovičovi Dibrovovi. Tento pomník sa nachádza v nadmorskej výške 775 m n.m. a je situovaný na významnom turistickom chodníku – na Štefánikovej magistrále.
- Nyaryiovsky kaštieľ, Sobotište - nachádza sa tu Múzeum Samuela Jurkoviča s expozíciou dejín slovenského družstevníctva.
- Zrúcanina Brančského hradu - hrad strážiaci cesty cez Malé Karpaty na Moravu, postavený v rokoch 1251 – 1261

Ďalej sa v regióne nachádza aj niekoľko ďalších kostolov, či už rímsko-katolíckych (najmä zo 16.-18. stor.), alebo evanjelických (18.,19.stor.) a ďalších stavieb rôzneho charakteru, ktoré majú kultúrny a historický význam.

Súčasťou kultúrneho dedičstva v Kopaničiarskom regióne sú aj ľudové tradície a obyčaje, ktoré sa tu zachovali až dodnes. Z nich sú to najmä výročné tradície a obyčaje, kde zahrňujeme zvyky viažuce sa k zimnému a letnému slnovratu, jarnej a jesennej rovnodennosti, čo je nerozlučne späté s roľníckym kalendárnym cyklom, kde ich výsledkom má byť ovplyvnenie a zabezpečenie hospodárskej prosperity, zdravia a šťastia členov rodiny.

K iným tradíciám patria napr. dožinky po zbere obilia z polí, dupanie humna, či na jeseň konané hody, ktoré sa viazali k vysviacke chrámu alebo zvonov. Niektoré tieto tradície sa postupne vytrácajú, no mnohé sú stále živé, aj vďaka aktívnym občanom, organizáciám a folklórnym súborom regiónu.

Situácia v bývaní, obývanosti a vybavenosti bytového fondu

Domový a bytový fond v Kopaničiarskom regióne je do značnej časti málo využívaný na trvalé bývanie. Ide najmä o kopanice, kde je počet neobývaných domov značne vyšší ako v centrách obcí, resp. na kopaničiach. Celkovo v Kopaničiarskom regióne bolo v roku 2011 trvalo obývaných 67,89 % všetkých domov, teda vyše 32 % bolo neobývaných, resp. využívaných najmä pre účely druhého bývania v podobe chalúp a chát. V rámci regiónu sa však tieto hodnoty odlišovali. Najviac trvalo obývaných domov mali mesto Myjava (85,9 %) a obec Poriadie (74,4 %). Naopak, najmenej trvalo obývanými domami disponujú obce Podkylava (52 %) a Priepasné (55,6 %), čiže takmer polovica z ich domového fondu nebola trvalo obývaná.

Trocha odlišná je situácia v bytovom fonde, kde pre prospech vyššieho využitia trvalej obývanosti v regióne, zavážili najmä mestá regiónu, keďže v nich nachádza značné množstvo bytov. V celom regióne bolo trvalo obývaných 79,1 % všetkých bytov, čo je teda o 11 % viac ako pri domovom fonde. Na bližšie údaje o trvalej obývanosti domov a bytov v Kopaničiarskom regióne poukazuje tabuľka 3.1.19.

Tabuľka 3.1.19 Trvalo obývané domy a byty v Kopaničiarskom regióne v roku 2011

Obec	Počet rodinných domov	Počet bytových domov	Neobývané domy			
			Počet	Podiel (%)	Z toho slúžiace rekreácii	
					Počet	Podiel (%)
Kopaničiarsky región	7 883	669	4044	51,3	2797	35,48

Zdroj: SODB 2011

V Kopaničiarskom regióne v roku 2011 tvorili približne rovnaký podiel byty v rodinných domoch (49,03 %) i v bytových domoch (50,22 %). Kým v mestách jednoznačne

dominujú byty v bytových domoch (všetky tri mestá nad 70 %), vo vidieckych obciach tvoria byty v bytových domoch len marginálnu zložku bytového fondu. V 16-tich z 23 obcí tvoria byty v rodinných domoch viac ako 90% podiel na celkovom bytovom fonde obcí.

Veková štruktúra bytov regiónu viac-menej zodpovedá celoslovenskej štatistike. Najviac bytov (31,43 %) bolo postavených v povojnovom období (1946-1970) (tabuľka 2.5.4). V tom čase sa už stihla prejaviť aj hromadná bytová výstavba v socialistickom duchu, stále však dominovala výstavba bytov v rodinných domoch. Významný podiel na bytovom fonde regiónu majú aj byty postavené v období rokov 1971-1980 (vzhľadom na to, že ide iba o 10 ročný interval, dá sa konštatovať, že výstavba v tomto období bola najintenzívnejšia – 426 bytov/rok). Na celkovom bytovom fonde sa byty z tohto obdobia podieľajú 28,49%-ami. Byty z tohto obdobia tvoria najvýznamnejší podiel (3019 bytov, teda 40,24 %) zo všetkých bytov v bytových domoch. Z hľadiska veku bytového fondu nepozorujeme medzi obcami výrazne rozdiely. Za zmienku azda stojí len fakt, že v meste Stará Turá bolo najviac bytov v bytových domoch postavených až v období rokov 1981-1990, kým v Myjave a Brezovej pod Bradlom v tomto období už tempo výstavby bytov v bytových domoch klesalo.

Od veku bytov čiastočne závisí aj ich technická vybavenosť. Stav vybavenosti bytov je uspokojivý, no nie vo všetkých ukazovateľoch. Na vodu z verejného vodovodu je napojených 94,66 % bytov, kúpeľňou je vybavených 91,39 % bytov, no na plyn zo siete je napojených iba 58,24 % bytov a na kanalizáciu 55,26 %..

Vybavenosť územia infraštruktúrou (dopravná, environmentálna), zameranie sa na zistenie stavu neobývanosti domov, ich stavebnotechnický stav, vekovú štruktúru domov a bytov, identifikácia rekreačných, ubytovacích a stravovacích zariadení, poľnohospodárske a výrobné objekty, rekreačné areály a areály poskytujúce zázemie pre diverzifikáciu činností na vidieku s dôrazom na cestovný ruch. (Popis stavu technickej, komunikačnej a cestnej infraštruktúry Pasporty voľných budov, ich stav, vlastníctvo a plány s budúcim využitím)

Dopravná infraštruktúra

Do Kopaničiarskeho regiónu zasahujú len štátne cesty II. a III. triedy a miestne komunikácie, a je tu len jeden cestný hraničný priechod - Vrbovce do Českej republiky. Členitosť terénu a typické kopaničiarske osídlenie sa prejavuje najmä v množstve komunikácií III. triedy. Dĺžka ciest II. a III. triedy v regióne je 315,4 km. Z toho ciest II. triedy 68 km.

V meste Myjava bol sprevádzkovaný obchvat (Dolný dopravný uzol), ktorý odbremenil zaťaženie centra mesta. Do budúca možno v Myjave predpokladať vybudovanie ďalšieho obchvatu, ktorý by nadväzoval na Dolný dopravný uzol, čím by došlo k ďalšiemu potrebnému odľahčeniu dopravy prechádzajúcej okresným mestom. V meste Brezová pod Bradlom sa uvažuje s preložením štátnej cesty II/499 z dôvodu obtiažnosti v úseku Piešťanská ulica. Dôležitou komunikáciou vedúcou celým regiónom a spájajúcou Nové Mesto n/V, Starú Turú, Myjavu a Senicu je štátna cesta II/581. V rámci koncepcie rozvoja regiónu je snaha o vybudovanie nadregionálnej komunikácie v osi Kúty - Senica - Myjava - Stará Turá - Nové Mesto nad Váhom. Táto komunikácia by prepojila diaľnicu D2 Brno - Kúty - Malacky - Bratislava a D1 Bratislava – Trnava – Piešťany – Nové Mesto nad Váhom – Trenčín i s možnosťou napojenia na Rakúsko.

Stav povrchu väčšiny ciest v regióne nie je na dobrej úrovni, avšak niektoré miestne komunikácie sú v nižšej kvalite, resp. ich povrch je značne opotrebovaný. No situácia sa pomaly začína zlepšovať aj v tomto smere a každým rokom sa rekonštruuje viac a viac cestných komunikácií – či už z vlastných zdrojov, alebo z financií dotovaných Európskymi spoločnosťami.

Verejná doprava je zabezpečovaná SAD Trnava, a.s. a SAD Trenčín, a.s. Mestskú hromadnú dopravu (MHD) v Myjave zabezpečuje SAD Trenčín, a.s., prevádzkareň Nové Mesto nad Váhom. Regiónom prechádzajú tri medzištátne autobusové linky: Partizánske - Brezová pod Bradlom - Brno, Vrbovce - Javorník n. Veličkou, Vrbovce - Veľká n. Veličkou a jedna diaľková autobusová linka: Senica - Brezová pod Bradlom - Banská Bystrica.

V Kopaničiarskom regióne sa nachádza 5 autobusových staníc (1 Brezová pod Bradlom, 1 Krajné, 2 Myjava a 1 Stará Turá), a množstvo zastávok.

V Kopaničiarskom regióne sa nachádza aj železničná infraštruktúra. Dĺžka železničných tratí v regióne je 40 km. Trate sú jednokoľajové, neelektrifikované. Ide o 2 trate, tou prvou a oveľa kratšou je železničná trať vychádzajúca z mesta Brezová pod Bradlom, smerujúca do Jablonice a ďalej do Senice, resp. Trnavy. Avšak táto je už od roku 2005 pre účely prepravy cestujúcich nefunkčná a teda prepravuje sa na nej iba náklad. Jej dĺžka v regióne je 3 km. Oblasťou prechádza medzinárodná železničná trasa Nové Mesto nad Váhom – Myjava – Veselí nad Moravou. Prechádza obcami Višňové, Hrachovište, Vaďovce, Stará Turá, Poriadie, Myjava, Brestovec a Vrbovce v celkovej dĺžke 37 km. Trať sa začala stavať v roku 1923 a dokončená bola v roku 1929. Bola to najdrahšia dopravná stavba v bývalej ČSR v priebehu 20-tych rokov 20.stor. Súčasťou trate v katastroch obcí Brestovec a Vrbovce je aj

tunel M.R. Štefánika, dlhý 2421 m, svojho času najdlhší v celej ČSR. V súčasnosti denne prichádza zo smeru Nové Mesto nad Váhom na Myjavu 9 spojov denne. Smerom na Vrbovce to však je už len 5 spojov denne. Opačným smerom je počet nasledovný, a síce, 5 spojov zo smeru Vrbovce – Myjava a 9 spojov smer Myjava - Nové Mesto nad Váhom. Nákladná doprava kvôli nefunkčnosti hraničného priechodu (cestujúci musia vo Vrbovciach prestupovať a čakať na spoj do ČR) už takmer zanikla.

Environmentálna infraštruktúra

Odkanalizovanie Kopaničiarskeho regiónu je jednou z priorít v environmentálnej oblasti. Avšak územia, kde prevláda rozptýlené osídlenie majú v tomto smere značné nevýhody. Veľké množstvo kopaníc a ich rozmiestnenie v Kopaničiarskom regióne nedáva dobré predpoklady pre vybudovanie kompletnej kanalizačnej siete s napojením aj na ČOV, ako napr. regiónu ležiacemu na nížine s niekoľkými väčšími kompaktnými obcami.

Najmä preto, ale aj pre nedostatok financií v rozpočtoch obcí, disponujú kanalizáciou v Kopaničiarskom regióne iba všetky 3 mestá a 2 obce. Aj to v prípade miest ide iba o odkanalizovanie intravilánov miest a nie kopaníc, spadajúcich do ich katastrálneho územia. Podobne je to aj pri obciach Bzince pod Javorinou a Krajné, kde je kanalizácia zavedená len v centrálnej časti obce a obyvateľstvo v iných častiach obce, resp. na kopaniciach rieši problém kanalizácie vlastnými septikmi, žumpami, resp. domovými čistiarňami odpadových vôd.

V Kopaničiarskom regióne sa nachádza skupinový vodovod Myjava – Brezová pod Bradlom, ktorý využíva zásoby v množstve 110 l/s. Keďže daný región je deficitný na dostatok pitnej vody je tento vodovod prepojený na skupinový vodovod Čachtice – Nové Mesto nad Váhom – Stará Turá. Vodné zdroje majú rozkolísané prietoky, čo je spôsobené vysušovaním krajiny, zrýchleným odtokom a v neposlednom rade úpravou vodných tokov. Všetky obce Kopaničiarskeho regiónu okrem Chvojnice sú napojené na vodovodnú sieť.

Rekreačné, ubytovacie a stravovacie zariadenia

Kopaničiarsky región má dobré predpoklady pre rozvoj cestovného ruchu. Avšak v súčinnosti s tým, musí nastať skvalitňovanie služieb a najmä samotnej infraštruktúry cestovného ruchu. Pomerne veľkým nedostatkom je kvantita, no najmä kvalita tejto infraštruktúry, aj keď v ostatnom čase môžeme badať istý posun vpred.

V regióne sa nachádza viacero rekreačných zariadení (RZ), stredísk (RS), príp. oblastí (RO). Medzi tie najvýznamnejšie patria:

- *RZ Mladost' v Brezovej pod Bradlom*

Kapacita ubytovania je 30 lôžok. Zariadenie poskytuje veľké možnosti na turistické vychádzky do okolia (lesy), využitie cyklistických trás. K dispozícii sú 2 tenisové dvorce s umelým trávovým povrchom, plážový volejbal, pétanque, menšie bazény na plávanie, trávnaté ihrisko na minifutbal alebo iné športové aktivity, sauna pre ubytovaných.

- *RS Euroland s okolím v Starej Myjave*

Rekreačné stredisko Euroland Stará Myjava sa nachádza pri vodnej nádrži Stará Myjava. Samotné rekreačné stredisko ponúka celoročné ubytovanie v hlavnej budove s kapacitou cca 70 lôžok a v troch drevených chatách typu Liptov s kapacitou 120 lôžok. V exteriéroch rekreačného strediska sa nachádza futbalové ihrisko, antukové volejbalové ihrisko, pieskové ihrisko na plážový volejbal, mini bazén, streetbalové ihrisko, ohniská s besiedkami na príjemné podvečerné posedenia, amfiteáter pre 200 ľudí a ranč pre kone. 5 minút pešej chôdze od rekreačného strediska Euroland sa nachádza lyžiarske stredisko SKI LAND, s možnosťou celodenného lyžovania na dvoch 450 metrových umelo zasnežovaných zjazdovkách, nočným lyžovaním a kvalitne vybavenou požičovňou lyžiarskeho výstroja.

- *RO Dubník pri Starej Turej*

Rekreačná oblasť Dubník pri Starej Turej ponúka rôzne druhy ubytovania, od kempingu, chat, penziónu, až po hotelové zariadenia. Počas letnej sezóny ponúka ubytovanie, kemping, kúpanie, požičovňu lodiek, vodných bicyklov, tenisové dvorce, stolný tenis, možnosť rybolovu, atď. Počet ubytovacích kapacít v tejto oblasti je asi 500 z toho Hotel Sanus, ktorý je momentálne nefunkčný pokrýva 145 lôžok.

- *Rekreačné stredisko Prašník*

Poskytuje ubytovanie v turistickej triede, ale stravovanie aj pre náročných klientov. Ubytovacia kapacita je 100 miest, čomu zodpovedá aj jedáleň, cafebar, letná terasa. Pre relax slúži vonkajší a vnútorný bazén, vírivka a sauna. Školiaca miestnosť je pre 24 osôb a kompletný inventár pre slávnostné akcie – svatby, životné jubileá až do počtu 80 hostí.

Okrem týchto hlavných rekreačných oblastí sa v regióne nachádza množstvo ďalších zariadení slúžiacich pre návštevníkov regiónu. Ide najmä o ubytovacie zariadenia rôzneho druhu, ktoré sú znázornené v tabuľke 3.1.20. K najdôležitejším patria: Hotel Štefánik v Myjave – 4.hviezdičkový nový hotel s kapacitou 70 lôžok, Hotel Lipa v Starej Turej – 3.hviezdičkový hotel s kapacitou 88 lôžok a Agropenzión ADAM. Množstvo väčších ubytovacích zariadení v Kopaničiarskom regióne je vybavených aj kongresovou halou, čo vytvára dobré predpoklady pre rozvoj kongresového cestovného ruchu.

Tabuľka 3.1.20 Ubytovacie zariadenia v Kopaničiarskom regióne v roku 2014

Významné ubytovacie zariadenia z hľadiska cestovného ruchu (bez poradia dôležitosti)	
Hotel Štefánik, Myjava	Penzión Rosy, Myjava
Agropenzión Adam, Podkylava	Penzión na Mlyne, Stará Turá
Penzión Holotéch viška, Košariská	RZ Javorinka, Dubník, Stará Turá
Holubyho chata, Lubina	Hotel garni Hydrostav Dubník
Hotel Lipa, Stará Turá	Chatová oblasť Stará Myjava
Penzión Hájenka, Stará Turá	Hotel Spoločenský dom, Myjava (perspektívne)
Rekreačné stredisko, Prašník	Tábor Podvišňové, Bzince pod Javorinou
Významné stravovacie zariadenia z hľadiska cestovného ruchu (bez poradia dôležitosti)	
Reštaurácia u Juhása, Košariská*	Reštaurácia Trnovce, Myjava
Gazdovský dvor U Apka, Brezová pod Bradlom	Pizzeria Gurmán, Košariská
Reštaurácia Kross House, Myjava	Reštaurácia u Tvarožkov, Brezová pod Bradlom*
Reštaurácia Hotela Lipa, Stará Turá	Reštaurácia u sváka Ragana, Brezová pod Bradlom
Reštaurácia Penziónu na Mlyne	Country & Western Saloon Cetuna, Bzince. p. J.
Reštaurácia u Anny, Jablonka	Reštaurácia Salamander, Stará Turá
Albertina, reštaurácia Hotela Štefánik, Myjava	Krčma na konci sveta, Lubina
Vinotéka na Nátoni, Stará Myjava	Chata Bradlo (perspektívne)
Pub na konci sveta, Myjava	Cafe & Restaurant Family, Myjava
Ubytovacie služby v typických kopaničiarskych domoch (bez poradia dôležitosti)	
Holotéch viška, Košariská	Gazdovský dvor, Turá Lúka
Chalupa Jesienka, Vrbovce	Penzión u Dobrých gazdov, Turá Lúka
Penzión Končiny, Priepasné	Penzión Stará škola, Priepasné
Chalupa Kršlica, Vrbovce	Reštaurácia u Juhásza*, Košariská
Slukéch chalupa, Košariská	Chalupa Bianca, Stará Myjava
Ubytovanie v súkromí Samuel	Ubytovanie v súkromí AJA

Zdroj: Konceptia rozvoja cestovného ruchu v regióne pod Veľkou Javorinou a Bradlom

Dôležitou súčasťou infraštruktúry cestovného ruchu, ale aj samotnej ponuky služieb obyvateľstvu sú stravovacie zariadenia, ktorých je síce v Kopaničiarskom regióne dostatok, avšak väčšina z nich má nižší štandard a kvalitu poskytovaných služieb. Tu dominujú najmä pohostinstvá, reštaurácie a rýchle občerstvenia, kde ich najviac v rámci Kopaničiarskeho regiónu je umiestnených v Starej Turej, hlavne v rekreačnej oblasti Dubník

V Kopaničiarskom regióne sa nachádza 28 voľných budov, ktoré môžu byť využité na rôzne účely. Väčšina z nich je v dobrom stave, avšak potrebujú značnú rekonštrukciu pre ich následné využitie. Najviac budov (až 9) sa nachádza v meste Stará Turá v areáli bývalej školy na Štefánikovej ulici, kde vlastníkom je Trenčiansky samosprávny kraj a v meste Brezová pod Bradlom (5). Na vidieku je síce počet týchto budov nižší, ale ide väčšinou o menšie budovy s možnosťou ich lepšieho využitia pre účely agroturistiky ako menšie penzióny, turistické ubytovne, či ubytovanie na súkromí. Niektorí majitelia majú snahu o rekonštrukciu týchto budov aj na účely bývania, či podnikateľské aktivity, spájané nielen s výrobnou činnosťou, ale aj pre rôzne účely v cestovnom ruchu. Ich bližší popis znázorňuje tabuľka 3.1.21.

Tabuľka 3.1.21 Voľné budovy v Kopaničiarskom regióne v roku 2014

OBEČ	Názov zariadenia	Adresa	Typ (napr.
Brezová pod Bradlom	U Sváka Ragana, spol. s.r.o.	D. Jurkoviča 415	reštaurácia
	Reštaurácia Tvarožek	Nám. gen. M. R. Štefánika 336	reštaurácia
	Pizzeria RIF-RAF	Pod Vřškami 9	pizzeria
	Združená stredná škola M. R. Štefánika	Cesta SNP 1	na objednávku, pre ubytovaných
Bzince pod Javorinou	Švok	Bzince pod Javorinou 349	reštaurácia
	Club 56	Bzince pod Javorinou 61	rychle občerstvenie
	Barunka	Bzince pod Javorinou-Hrušové	motorest
	Country saloon	Bzince pod Javorinou-Cetuna	reštaurácia
Jablonka	Reštaurácia Anna	Jablonka 61	reštaurácia
Kostolné	Pytliakova studienka - Viera Chrenčová	Kostolné 118	reštaurácia
Košariská	Reštaurácia Gurmán	Košariská 77	pizzeria a reštaurácia
	Penzión U Juhása	Košariská 89	reštaurácia
Krajné	HANY	Krajné 14	reštaurácia
	Pizza Stop Restaurant	Krajné 232	pizzeria a reštaurácia
	U Bórika pod vežou	Krajné 184	vináreň
Lubina	Pohostinstvo U Šustra	Lubina 201	pohostinstvo
	Pohostinstvo U Čierneho Adama	Lubina 261	pohostinstvo
	Bistro Tri sestry	Lubina 974	pohostinstvo
	Pohostinstvo Na konci sveta	Lubina 673	pohostinstvo
Myjava	Reštaurácia Pod vežou	Dolná štvrť 385/1	vináreň
	Blue bar	Partizánska 290/17	rychle občerstvenie
	Bowling klub	Partizánska 290/17	rychle občerstvenie
	PIUS 2000	M. R. Štefánika 525/21	rychle občerstvenie
	Reštaurácia FONTÁNA	M. R. Štefánika 562/8	reštaurácia
	Reštaurácia Neptun	Milana Marečka 270/9	reštaurácia
	Reštaurácia u Švejka	Milana Marečka 270/9	reštaurácia
	Bufet železničná stanica	Nádražná 4	rychle občerstvenie
	Eva Bar	Bradáčova 269/6	reštaurácia
	IVA BAR	Brezovská cesta 450/16	rychle občerstvenie
	CAFE Harmonia	M. R. Štefánika 524/19	rychle občerstvenie
	Šenk U FERDA	Hodžova ul. 260/1	rychle občerstvenie
	Reštaurácia Trnovce	Trnovská 25	reštaurácia
	BAR TERASA	Partizánska 738/21	rychle občerstvenie
	CENTRUM B	M. R. Štefánika 525/21	reštaurácia
	Kolkáreň u Freda	Hodžova	rychle občerstvenie
	Rosy restaurant	Trokanova 235/1	reštaurácia
	Pizzeria Cross	Dolná štvrť 385/1	pizzeria
Podkylava	Agropenzión "Adam"	Podkylava č. 188	reštaurácia
Stará Myjava	Dalmacija	Stará Myjava 200/40	reštaurácia
Stará Turá	Piváreň KELT	Dr. Úradníčka 191	piváreň
	Bistro Luna	Nám. Dr.A.Schweitzera	bistro
	Bufet Lahôdky	Dr.D. Úradníčka 191/16	bufet
	Bufet	Nám.Dr.A.Schweitzera	bufet
	Hostinec Vikárka	Jiráskova 166/14	hostinec
	Hostinec Vikárka - herňa	Jiráskova 166/14	herňa
	Hotel Lipa*** – reštaurácia	Husitská 5	reštaurácia
	Hotel Lipa*** – bar	Husitská 5	bar
	Pizzeria	Gen.M.R.Štefánika 67	pizzeria
	Pohostinstvo IRISH PUB	Gen.M.R.Štefánika 736	pohostinstvo
	Penzión Arkadia	Dibrovova 241/10	penzión
	Cukráreň Ritmo	SNP 148/52	cukráreň
	Bar Ritmo	SNP 260/41	bar
	Reštaurácia Salamander	SNP 260/41	reštaurácia
Stará Turá	Bistro Albena	SNP UNI 1	bistro
	TIP SPORT	SNP UNI 7	bufet + stávk. kancelária
	Hamkas bufet	SNP UNI 8	bufet
	Pivobar	Mierová UNI 10-11	pohostinstvo

	Herňa Barík	Mierová UNI	herňa
	Pizzeria Andiamo	Hurbanova 103/93	pizzeria
	Country&Rock Bar	Mýtna 554	bar
	Herňa Bar	SNP 64	bar
	Club 3	Gen.M.R.Štefánika 55	club
	Hostinec U papagája	Gen.M.R.Štefánika 380/45	hostinec
	Pohostinstvo Kozmos	Kozmonautov 411/35	pohostinstvo
	Wrestling bar	Družstevná 491	bar
	Reštaurácia Na štadióne	Športová ul.	reštaurácia
	Penzión Na mlyne	Podjavorinskej ul. 535/11	penzión
	Penzión Hájenka	Rekr. oblasť Dubník 1032	penzión
	Rekreač. zariadenie Javorinka	Rekreačná oblasť Dubník I	rekreačné zariadenie
	Milošova chata	Rekr. oblasť Dubník I	chata
	Reštaurácia DUBAS	Rekr. oblasť Dubník I	reštaurácia
	Hotel Hydrostav Dubník	Rekr. oblasť Dubník I	hotel
	Turist. ubytovňa U rybára	Rekr. oblasť Dubník I	ubytovňa
	Hotel Sanus	Rekr. oblasť Dubník I	hotel
	Bufet Pláž	Rekr. oblasť Dubník I	bufet
	Reštaurácia Dubník ATC	Rekr. oblasť Dubník I	reštaurácia
	Bufet Motýlik	Rekr. oblasť Dubník I	bufet
	Pohostinstvo	Stará Turá Paprad' 1615	pohostinstvo
	Pohostinstvo	Stará Turá Topolecká, Dom kultúry	pohostinstvo
	Pohostinstvo Salaš	Hurbanova 69	pohostinstvo
Vrbovce	Pohostinstvo Vrbovčan	Vrbovce 142	pohostinstvo s vývarovňou

Zdroj: Koncepcia rozvoja cestovného ruchu v regióne pod Veľkou Javorinou a Bradlom

Celkový majetok obcí Kopaničiarskeho regiónu mal k 31.12.2014 nadobúdaciú hodnotu 115 220 637,00 €, čo v účtovnej hodnote k tomu istému dátumu činilo 86 958 642,00 €. Najvyššiu nadobúdaciú hodnotu mali ostatné budovy a to vyše 30 mil. € (tabuľka 3.1.22) a lesné pozemky (vyše 25 mil. €). V účtovnej hodnote najviac dosahujú lesné pozemky (vyše 25 mil. €), ostatné pozemky (vyše 23 mil. €) a ostatné budovy (vyše 17 mil. €). Z tabuľky možno vyčítať, že hodnota majetku obcí pri školských a zdravotníckych zariadeniach je nižšia, avšak tu je to dané tým, že veľké množstvo budov tohto charakteru je vo vlastníctve Trenčianskeho samosprávneho kraja.

Tabuľka 3.1.22 Majetok obcí Kopaničiarskeho regiónu k 31.12.2014

Majetok	Nadobúdacia hodnota (€)	Posledná účtovná hodnota k 31.12.2014 (€)
Obecné a mestské úrady	7 379 677,00	5 133 845,00
Kultúrne domy	1 174 824,00	61 747,00
Školské budovy	4 799 742,00	2 187 030,00
Zdravotnícke zariadenia	545 308,00	257 689,00
Požiarné zbrojnice	379 492,00	80 823,00
Domy smútku	454 559,00	228 745,00
Ostatné budovy	30 005 935,00	17 997 733,00
Stavby	16 147 968,00	7 365 589,00
Lesné pozemky	25 202 457,00	25 202 457,00
Ostatné pozemky	23 975 431,00	23 975 431,00
Umelecké diela	74 450,00	74 450,00

Finančný majetok, akcie a cenné papiere	5 080 794,00	4 393 103,00
Majetok spolu	115 220 637,00	86 958 642,00

Zdroj: PHSR obcí a miest kopaničiarskeho regiónu pre roky 2016 - 2020

Za posledných 5 rokov obce Kopaničiarskeho regiónu preinvestovali celkovo 23 341 849,00 €. Z toho najviac činili zdroje z EÚ a to vyše 9 mil. € a vlastné zdroje vo výške vyše 8,7 mil. €. Najmenej boli náklady projektov financované z bankových zdrojov (iba vyše 83 tis. €). Podľa druhu investície sa najviac investovalo do miestnych komunikácií a verejných priestranstiev (vyše 7 mil. €) a do oblasti školstva a športu (vyše 4 mil. €), kde väčšinu investícií predstavovala rekonštrukcia školských zariadení. Naopak najmenej sa investovalo do rekonštrukcie domov smútku a infraštruktúry na cintorínoch a v plynofikácii obcí (obe vyše 100 tis. €). Prehľad o investíciách v Kopaničiarskom regióne za posledných 5 rokov dokumentuje tabuľka 3.1.23.

Tabuľka 3.1.23 Investičné aktivity obcí Kopaničiarskeho regiónu za posledných 5 rokov (v EUR)

Obec - Názov projektu (druh investície)	Náklady projektu (€)				
	Vlastné náklady	Štátny rozpočet	Zdroje EÚ	Bankové zdroje/úvery	Iné zdroje
Miestne komunikácie a verejné priestranstvá	5 005 651,00	380 389,00	1 262 542,00	0	1 067 756,00
Vodovod	93 298,00	0	0	0	73 026,00
Kanalizácia	143 757,00	45 642,00	562 771,00	0	0
Plynofikácia	52 214,00	0	0	0	0
Bytová výstavba	1 570 390,00	704 265,00	0	0	565 700,00
Priemysel	174 852,00	699 408,00	2 622 780,00	0	0
Odpadové hospodárstvo	244 239,00	516 014,00	1 109 027,00	0	123 549,00
Školstvo a šport	772 680,00	445 812,00	3 110 183,00	41 990,00	11 717,00
Obecné a mestské úrady	63 582,00	3 286,00	0	0	0
Sociálna oblasť	74 488,00	46 935,00	140 403,00	41 260,00	0
Domy smútku	32 223,00	21 910,00	0	0	0
Osvetlenie	134 890,00	90 057,00	287 000,00	0	0
Kultúra	85 100,00	36 590,00	0	0	0
Verejný rozhlas	116 735,00	4 510,00	0	0	16 070,00
Voľný čas	65 730,00	55 150,00	506 803,00	0	0
Ostatné	92 200,00	18 860,00	0	0	8 415,00
SPOLU	8 722 029,00	3 068 828,00	9 601 509,00	83 250,00	1 866 233,00

Zdroj: PHSR obcí a miest kopaničiarskeho regiónu pre roky 2016 - 2020

V najbližšom čase (do roku 2022) plánujú obce Kopaničiarskeho regiónu s realizáciou projektov v celkovej výške 255 295 520 €. Bližšie sú tieto budúce plánované aktivity znázornené v tabuľke 3.1.24. Z nej vyplýva, že najviac financií sa plánuje preinvestovať v

kategórii miestne komunikácie a verejné priestranstvá (vyše 62 mil. €), kanalizácia (vyše 61 mil. €), životné prostredie (vyše 28 mil. €) a priemysel a podnikanie (vyše 24,5 mil. €).

Najviac plánovaných aktivít majú okrem všetkých 3 miest, aj obce Bzince pod Javorinou a Lubina, ktoré chcú investovať nielen v oblasti komplexnej infraštruktúry a v cestovnom ruchu, ale aj v oblasti priemyslu a podnikania, čo predstavuje značné finančné čiastky.

Tabuľka 3.1.24 Budúce plánované aktivity v Kopaničiarskom regióne

Názov projektu (druh investície)	Náklady projektu		
	Čas	Rozpočet (€)	Zdroj
Miestne komunikácie a verejné priestranstvá	2016 - 2022	62 324 900	vlastné, štrukturálne fondy EÚ, PRV, Envirofond, Nadácia Ekopolis, SPP, a.s.
Domy smútku, cintorín	2016 - 2022	726 250	vlastné, štrukturálne fondy EÚ, PRV
Osvetlenie a rozhlas	2016 - 2022	2 286 460	vlastné, štrukturálne fondy EÚ, PRV
Kanalizácia	2016 - 2022	61 465 050	vlastné, štrukturálne fondy EÚ, PRV
Odpadové hospodárstvo	2016 - 2022	5 272 000	vlastné, štrukturálne fondy EÚ, PRV, Envirofond, Recyklačný fond
Zdravotníctvo	2016 - 2022	1 153 360	vlastné, štrukturálne fondy EÚ
Školstvo a šport	2016 - 2022	20 213 020	vlastné, štrukturálne fondy EÚ, PRV, MK SR, MŠ SR
Obecné a mestské úrady	2016 - 2022	1 595 000	vlastné, štrukturálne fondy EÚ, PRV
Vodné hospodárstvo	2016 - 2022	14 218 500	vlastné, štrukturálne fondy EÚ, PRV, Envirofond,
Hromadná doprava	2016 - 2022	630 000	vlastné, štrukturálne fondy EÚ
Kultúra	2016 - 2022	4 474 050	vlastné, štrukturálne fondy EÚ, MK SR
Cestovný ruch	2016 - 2022	14 032 040	vlastné, štrukturálne fondy EÚ, PRV
Životné prostredie	2016 - 2022	28 951 040	vlastné, štrukturálne fondy EÚ, MŽP SR
Sociálna oblasť	2016 - 2022	6 147 200	vlastné, štrukturálne fondy EÚ
Priemysel a podnikanie	2016 - 2022	24 527 640	vlastné, štrukturálne fondy EÚ, podnikateľské subjekty
Informačné média	2016 - 2022	2 728 500	vlastné, štrukturálne fondy EÚ, podnikateľské subjekty
Protipovodňová aktivita	2016 - 2022	2 653 000	vlastné, štrukturálne fondy EÚ
Plynofikácia	2016 - 2022	1 303 060	vlastné, SPP a.s., bankový úver
Územné plány	2016 - 2022	594 450	vlastné, štrukturálne fondy EÚ, PRV, MK SR
SPOLU	2016 - 2022	255 295 520	

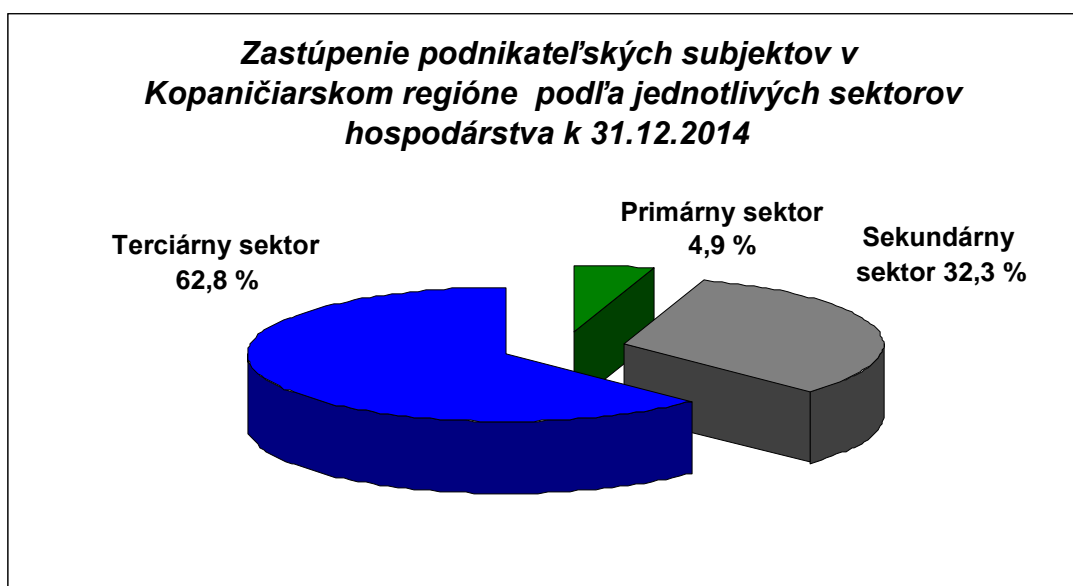
Zdroj: PHSR obcí a miest kopaničiarskeho regiónu pre roky 2016 - 2020

Popis ekonomických zdrojov

Rozdiely v sektoroch a odvetviach v rámci územia – geografické rozmiestnenie odvetví, nezamestnanosti, prípadných sociálnych problémov, ako aj širšie ekonomické prepojenie mimo územia verejno-súkromného partnerstva (MAS) – výskyt veľkých zamestnávateľov v blízkosti územia a pod.

Kopaničiarsky región má podľa zastúpenia jednotlivých sektorov v podnikateľskej sfére podobné rozloženie ako SR. Z celkového počtu 3 602 podnikateľských subjektov pôsobiacich k 31.12.20014 v regióne až 2 260 spadá do terciárneho sektora, čo predstavuje 62,8 %. Nasleduje sekundárny sektor, pod ktorý spadá priemysel a stavebníctvo s 32,3 %. Zvyšných 4,9 % spadá pod primárny sektor (poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rybolov). Percentuálne zastúpenie jednotlivých sektorov v rámci podnikateľskej sféry v Kopaničiarskom regióne znázorňuje graf č. 3.1.8.

Graf 3.1.8

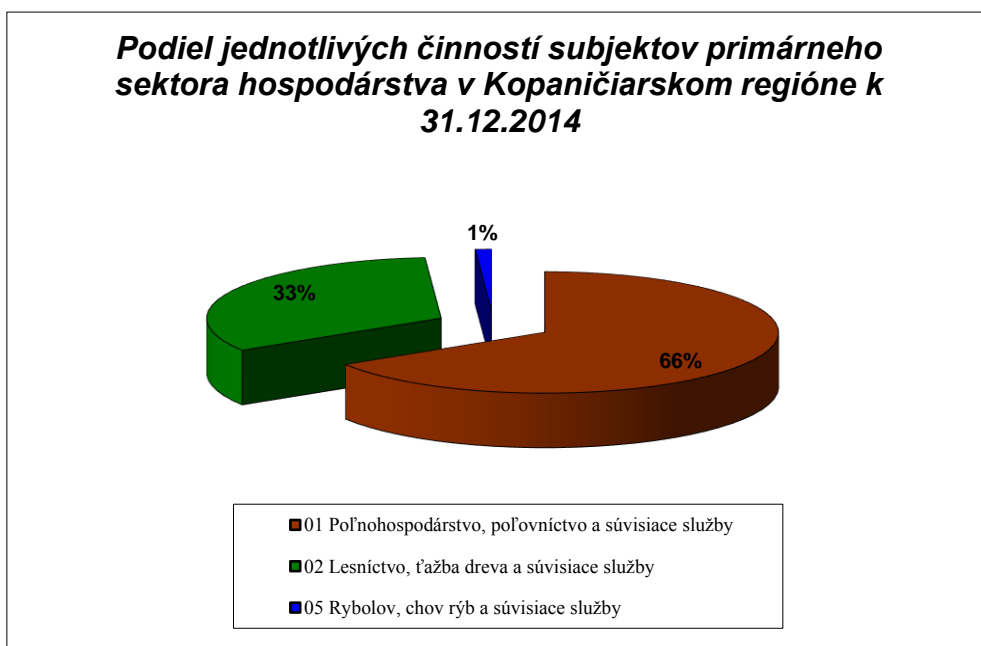

Zdroj: PHSR obcí a miest kopaničiarskeho regiónu pre roky 2016 - 2020

Podnikateľské subjekty v Kopaničiarskom regióne v jednotlivých sektoroch sú podľa činností zastúpené nerovnomerne. V rámci primárneho sektoru (graf 3.1.9) dominuje poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace služby, ktorými sa zaoberá 119 podnikateľských subjektov (66 % v rámci primárneho sektora), nasleduje lesníctvo, ťažba dreva a súvisiace služby s 59 subjektmi (33 %) a rybolov, chov rýb a súvisiace služby s 2 subjektmi (1 %).

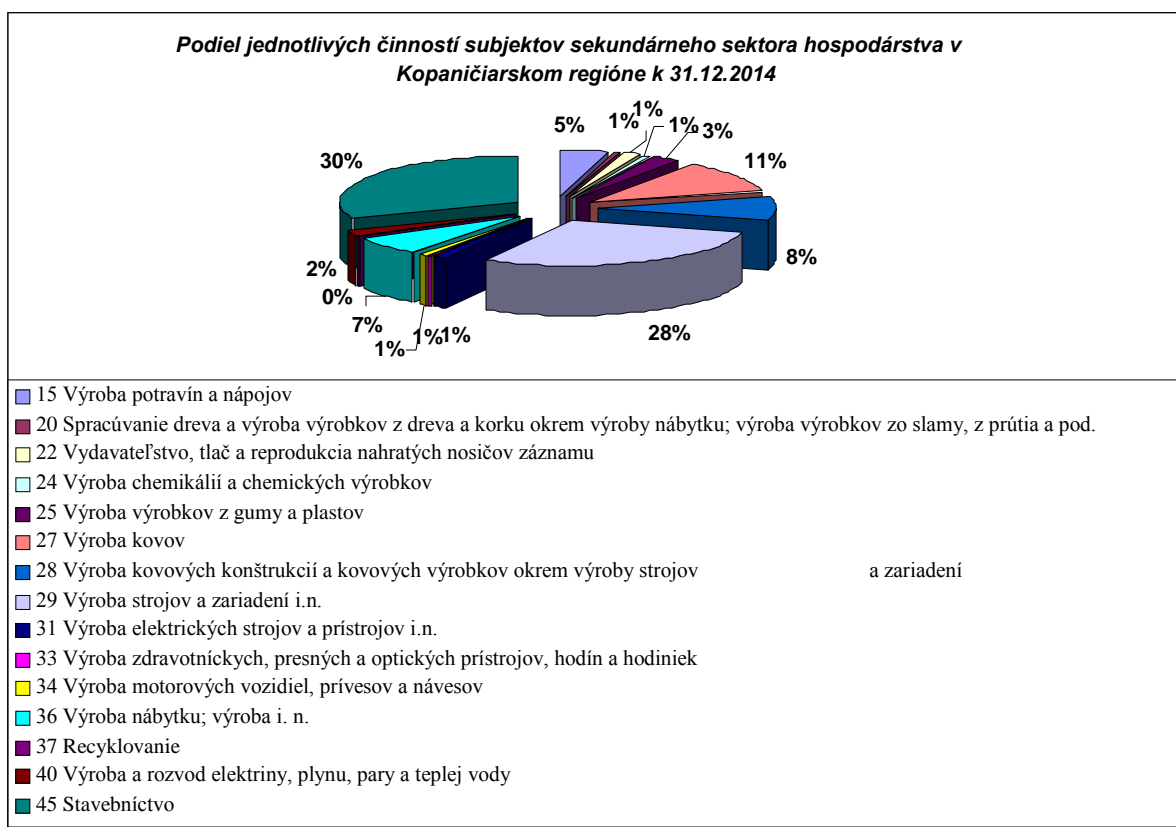
Graf 3.1.9

Zdroj: PHSR obcí a miest kopaničiarskeho regiónu pre roky 2016 - 2020

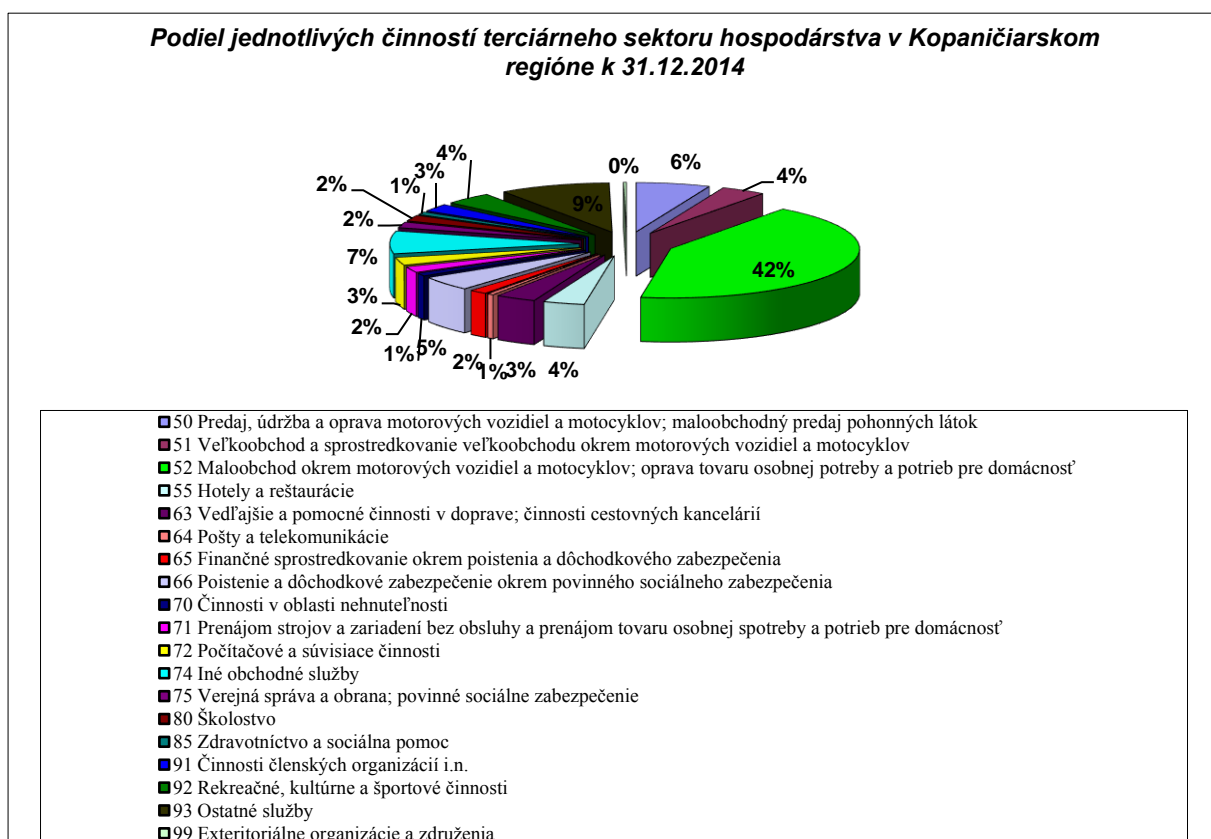
V sekundárnom sektore prevládajú subjekty venujúce sa stavebníctvu. Tých je v Kopaničiarskom regióne celkovo 361 (30 % v rámci sekundárneho sektora). Nasleduje výroba strojov a zariadení . – 334 subjektov (28 %), výroba kovov – 132 subjektov (11 %) a výroba kovových konštrukcií a kovových výrobkov okrem výroby strojov a zariadení – 96 subjektov (8 %). Celkový prehľad podáva graf 3.1.10.

Graf 3.1.10

V rámci terciárneho sektora, v ktorom pôsobí 2260 subjektov, sa najviac subjektov zaoberá činnosťou maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov; oprava tovaru osobnej potreby a potrieb pre domácnosť – 975 subjektov (čo predstavuje 42 % v rámci terciárneho sektora). Ďalšie činnosti sú už zastúpené v menšej miere, avšak z nich majú najväčší podiel ostatné služby - 223 subjektov (9 %), iné obchodné služby – 170 subjektov (7 %) a predaj, údržba a oprava motorových vozidiel a motocyklov; maloobchodný predaj pohonných látok – 145 subjektov (6 %). Ostatné činnosti, tak ako je to možno vidieť v grafe 3.1.11, nedosahujú podiel viac ako 5 %.

Graf 3.1.11

Najviac podnikateľských subjektov je logicky evidovaných v najväčších sídlach regiónu, teda v meste Myjava a v Starej Turej, ktoré okrem funkcie zamestnávateľskej, plnia aj funkciu obslužnú. Najmenej podnikateľských subjektov pôsobí v Podkylave a vo Višňovom. Celkovo v regióne pôsobí 3 837 podnikateľských subjektov, z toho 935 ako právnických osôb a zvyšných 2 902 ako fyzických osôb. Najviac, až 1 448 ich pôsobí v odvetví veľkoobchod, maloobchod, hotely, reštaurácie, doprava, skladovanie, spoje.

Bližšie rozdelenie podnikateľských subjektov, ako aj fyzických osôb je možné sledovať v tabuľke 3.1.25. Tu sú rozdelené jednotlivé subjekty aj podľa Odvetvovej klasifikácie ekonomických činností (OKEČ).

Tabuľka 3.1.25 Štruktúra podnikateľských subjektov v Kopaničiarskom regióne podľa OKEČ v roku 2014

MAS	Štruktúra právnych subjektov vedených			Odvetvová štruktúra hospodárstva						
	v Registri štatistických jednotiek			(pozri vysvetlivky OKEČ)						
	k 31. 12. 2014			z toho						
	počet	v tom		OKEČ 01, 02 a 05	OKEČ 10 - 41	OKEČ 45	OKEČ 50 - 95	v tom		
	subjektov spolu	právnické	fyzické					OKEČ 50 - 64	OKEČ 65 - 74	OKEČ 75 - 95
OKEČ 01 - 99	osoby	osoby								
Kopaničiarsky región	3837	935	2 902	216	845	418	2 358	1 448	449	461
%	100,0	24,37	75,63	5,63	22,02	10,90	61,45	37,74	11,70	12,01

Vysvetlivky

OKEČ 01, 02, 05	Poľnohospodárstvo, lesníctvo, rybolov
OKEČ 10 – 41	Ťažba nerastných surovín, priemysel, výroba a rozvod elektriny, plynu a vody
OKEČ 45	Stavebníctvo
OKEČ 50 – 64	Veľkoobchod, maloobchod, hotely, reštaurácie, doprava, skladovanie, spoje
OKEČ 65 – 74	Peňažníctvo a poisťovníctvo, nehnuteľnosti, prenajímanie a obchodné služby, výskum a vývoj
OKEČ 75 – 95	Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie, školstvo, zdravotníctvo a sociálna starostlivosť

Situácia v podnikateľskej sfére podľa sektorov, odvetví – počet aj schopnosť tvoriť zamestnanosť, rozdelená na PO a FO a podľa veľkosti v súlade s legislatívou EÚ (mikropodniky, malé, stredné a veľké podniky), schopnosť investovať, expandovať a diverzifikovať.

V Kopaničiarskom regióne z celkového počtu 3837 podnikateľských subjektov (k 31.12.2014) najviac patrí do kategórie mikropodnikov, a to 3401, čo činí 88,64 % (tabuľka 3.1.26). Tu zavážia najmä živnostníci, ktorí nemajú žiadnych zamestnancov, resp. iba malý počet (do 9), ktorých je najviac v meste Stará Turá – 887 a Myjava – 847. Nad 100 mikropodnikov majú aj mesto Brezová pod Bradlom a obce Bzince pod Javorinou, Lubina a Vrbovce. Stredných podnikov v Kopaničiarskom regióne je 108, z nich vyše polovica v meste Myjava (59). Avšak z hľadiska zamestnanosti majú veľký význam veľké podniky nad 250 zamestnancov, tých je v celom Kopaničiarskom regióne 8.

Tabuľka 3.1.26 Podnikateľské subjekty podľa veľkostného členenia podnikov v Kopaničiarskom regióne v roku 2014

Obec	Mikropodniky	Malé podniky	Stredné podniky	Veľké podniky	Podnikateľské subjekty spolu
Brestovec	62	4	1	0	67
Brezová pod Bradlom	413	22	8	2	445
Bukovec	34	1	0	0	35
Bzince pod Javorinou	148	4	0	0	152
Hrachovište	42	2	2	0	46
Hrašné	29	0	2	0	31
Chvojnica	30	0	0	0	30
Jablonka	35	2	1	0	38
Kostolné	40	2	0	0	42
Košariská	40	2	1	0	43
Krajné	88	5	4	0	97
Lubina	136	4	2	0	142
Myjava	847	242	59	1	1149
Podbranč	41	2	0	0	43
Podkylava	7	1	1	0	9
Polianka	22	1	0	0	23
Poriadie	50	2	1	0	53
Prašník	53	2	0	0	55
Priepasné	22	0	2	0	24
Rudník	46	0	1	0	47
Sobotište	86	6	4	0	96
Stará Myjava	54	2	0	0	56
Stará Turá	887	9	15	5	916
Vaďovce	66	2	4	0	72
Višňové	13	0	0	0	13
Vrbovce	110	3	0	0	113
Kopaničiarsky región	3 401	320	108	8	3837

Silné budovanie priemyslu v období socializmu zanechalo stopy ešte aj na dnešnej štruktúre podnikov v regióne. Vývoj zamestnanosti v regióne ovplyvnil najmä rozpad najväčších zamestnávateľov: Slovenská armatúra Myjava, CHIRANA-PREMA Stará Turá a Pružinárne a strojárne Brezová pod Bradlom, pričom v ich areáli vzniklo množstvo menších firiem. Najväčšími zamestnávateľmi (z hľadiska celkového počtu zamestnancov) sú práve podniky z priemyslu, či už ide o výrobu kovov, výrobu strojov a zariadení, výrobu ostatných nekovových minerálnych výrobkov, výrobu zdravotníckych, presných a optických prístrojov, hodín a hodínok, výrobu plastov a plastových výrobkov, výrobu nábytku a ďalšie odvetvia.

Obyvatelia Kopaničiarskeho regiónu po regresii priemyslu v regióne v druhej polovici 90-tych rokov 20. stor. si začali hľadať prácu v blízkom okolí, kde bola situácia v možnosti

zamestnať sa lepšia. Išlo hlavne o mestá Senica, Skalica a Nové Mesto nad Váhom. V týchto mestách zároveň pôsobia aj veľké podniky, v ktorých pracovalo a ešte stále pracuje značný počet obyvateľov regiónu, aj keď sa ich počty pomaly znižujú, vzhľadom na výrazne zlepšenie situácie v oblasti zamestnania sa priamo v regióne. V Senici je to najmä firma Delphi Slovensko, s.r.o., Senica – výrobca autokabeláže, v Skalici zase Ina Skalica spol. s r.o. – výrobca ložísk a v Novom Meste nad Váhom najmä firma Emerson Electric Slovakia, s.r.o. – výrobca elektromotorov a komponentov do bielej techniky a Hella - výrobca svietidiel pre automobilový priemysel.

Podnikateľské zázemie

V Kopaničiarskom regióne sú vytvorené vhodné podmienky pre kvalitné podnikateľské zázemie. Týka sa to nielen podpory od jednotlivých obcí, či miest v rôznych sférach, ale aj kvality a množstva služieb pre ich rozvoj. Dôležitou súčasťou pre takéto zázemie je aj prítomnosť subjektov pôsobiacich najmä vo finančnej sfére, konkrétne prítomnosť bánk a podobných inštitúcií.

V Kopaničiarskom regióne k 31.12.2014 pôsobilo 10 komerčných bánk. Všetky tieto banky majú sídla v mestách Kopaničiarskeho regiónu – Myjava 6 (Slovenská sporiteľňa, a.s., Všeobecná úverová banka, a.s., Tatrabanka, Dexia banka Slovensko, a.s., Československá obchodná banka, a.s., UniCredit Bank Slovakia a.s.), Stará Turá 2 (Slovenská sporiteľňa, a.s., Všeobecná úverová banka, a.s.) a Brezová pod Bradlom (Slovenská sporiteľňa, a.s., Dexia banka Slovensko, a.s.).

Okrem bánk sa nachádzajú v Kopaničiarskom regióne aj komerčné poisťovne, agentúrne kancelárie a niekoľko desiatok podnikateľov pôsobiacich v oblasti poisťovníctva a poradenstva. Títo sa však už nesústreďujú iba v samotných mestách, ale aj vo vidieckych obciach.

Prieskum zdrojov cestovného ruchu

Kopaničiarsky región je územím s dobrým potenciálom pre cestovný ruch a jeho neustály rozvoj. Niektoré vybrané zariadenia infraštruktúry cestovného ruchu sú popísané v kapitole 2.5 v časti „Vybavenosť územia infraštruktúrou“.

V rámci ubytovacích kapacít Kopaničiarsky región disponuje sieťou zariadení rôzneho typu, počnúc hotelmi, penziónmi, ubytovňami a pod. Najvyššou kategóriou poskytujúcou spravidla najväčší počet služieb sú hotely, ktorých je v regióne 6 a disponujú kapacitou 493

lôžok. V ostatnom čase pribúda v Kopaničiarskom regióne aj počet penziónov. Novopostavené penzióny častokrát kvalitou a množstvom poskytovaných služieb prevyšujú vyššie spomínané hotely. V Kopaničiarskom regióne sa nachádza 9 takýchto penziónov, z ktorých sú takmer všetky zrekonštruované (pokiaľ nejde o novostavbu), s celkovou kapacitou 442 lôžok. Ďalším typom ubytovacieho zariadenia sú ubytovne. Týchto sa v regióne nachádza väčší počet, čo je dôsledkom ich budovania počas socializmu, kedy boli stavané takmer v každej strediskovej obci. 8 ubytovní poskytuje návštevníkom Kopaničiarskeho regiónu kapacitu 698 lôžok, z ktorých viac ako 50 % tvoria bývalé, resp., súčasné internáty stredných škôl. Nachádza sa tu tiež množstvo chat, z ktorých však iba minimum slúži na prenájom pre návštevníkov regiónu, lebo slúžia pre súkromné účely rekreovania. 12 chat poskytujúcich ubytovacie služby pre návštevníkov regiónu disponuje kapacitou 134 lôžok. Medzi ostatné kategórie ubytovacích zariadení možno zaradiť gazdovský dvor, školu v prírode, kemping a pod. s celkovou kapacitou vyše 250 miest.

V rámci regiónu ponúkajú ubytovacie služby aj niekoľko zariadení typu ubytovania na súkromí s kapacitou 38 lôžok. Práve ubytovanie na súkromí je typom ubytovania, ktorý v Kopaničiarskom regióne najviac chýba, ale na druhej strane má preň veľmi dobré predpoklady. Tie vychádzajú nielen z dopytu po takomto zariadení od potenciálnych turistov, ale aj reálnej situácie v domovom fonde vidieka. Z celkového počtu 4044 neobývaných rodinných domov, čo činí 51,3 % zo všetkých rodinných domov (tabuľka 3.1.19.) je až 35,48 % určených na rekreáciu. V rámci týchto neobývaných domov sa vyskytujú aj domy uvoľnené na prestavbu a neobývané domy nespôsobilé na bývanie, ktoré po stavebnej úprave môžu vytvoriť ďalšie kapacity pre účely rekreácie, alebo aj ubytovania na súkromí.

Kopaničiarsky charakter osídlenia vytvára ideálne predpoklady na tvorbu ubytovacích kapacít v intímnom prostredí a tichu (ale tiež pre trvalé bývanie, či rekreáciu). Ide najmä o ubytovanie na súkromí v takomto prostredí, ktoré je v ostatnom čase stále viac a viac uprednostňované práve vďaka terajšiemu životnému štýlu, kedy je „útek z bežného života“ a zhonu v mestách na vidiek mnohokrát jedinou možnosťou na relaxáciu, aktívny oddych a načerpanie nových síl. Ide tu najmä o víkendové ubytovanie (okrem letných prázdnin), kedy sú tieto kapacity vyhľadávané najmä rodinami s deťmi, ale aj turistami spoznávajúcimi krásy prírody a osídlenia kopaníc.

Nielen v týchto zariadeniach, ale aj v menších penziónoch, či poľnohospodárskych subjektoch s možnosťou diverzifikácie aktivít smerom k vytváraniu kapacít pre ubytovanie, spočíva vysoká perspektíva rozvoja infraštruktúry vidieckeho cestovného ruchu a s tým

spojený rozvoj aktivít súvisiacich v agroturistikou a vidieckou turistikou. Na kopaniciach, ktoré disponujú pestrosťou využívania krajiny, sú výborné predpoklady aj pre menšie farmy, či už zamerané na chov tradičných zvierat (oviec a hovädzieho dobytku), alebo aj na nové formy agroturistiky – hipoturistika a pod., ktoré môžu poskytnúť návštevníkom regiónu neopakovateľný zážitok z návštevy Kopaničiarskeho regiónu.

Zamestnanosť a nezamestnanosť – súčasná situácia a vývojové trendy v prepojení na vek a vzdelanie

Podľa odvetvia hospodárstva pracovalo z celkového počtu 24 805 ekonomicky aktívnych obyvateľov Kopaničiarskeho regiónu v roku 2014 najviac v priemyselnej výrobe, a to 9 134 obyvateľov, čo činí 36,19 %. Nasledujú ekonomicky aktívny bez udania odvetvia 3288 obyvateľov (15,62 %), obyvatelia pracujúci vo veľkoobchode a maloobchode, oprave motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru 2684 (11,52 %) a vo verejnej správe, obrane a povinnom sociálnom zabezpečení 1409 (6,05 %).

Tabuľka 3.1.27 Bývajúce obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa odvetvia hospodárstva v roku 2014

Odvetvie hospodárstva	Spolu	v %
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace služby	1 189	3,23
Lesníctvo, ťažba dreva a pridružené služby	229	0,91
Rybolov, chov rýb	2	0,00
Ťažba nerastných surovín	21	0,11
Priemyselná výroba	8 434	38,66
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	232	1,24
Stavebníctvo	689	4,01
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	2 700	11,72
Hotely a reštaurácie	395	1,73
Doprava, skladovanie a spoje	899	6,29
Peňažníctvo a poisťovníctvo	220	1,40
Nehnuteľnosti, prenájom a obchodné služby, výskum a vývoj	602	3,85
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	1 139	7,35
Školstvo	1 337	4,54
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	981	4,43
Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	483	1,89
Súkromné domácnosti s domácim personálom	1	0,00
Exteritoriálne organizácie a združenia	131	1,29
EA bez udania odvetví	3 688	7,35
Spolu	24 805	100,00

Miera nezamestnanosti v Kopaničiarskom regióne je pomerne nízka. K 31.12. 2014 to bolo v okrese Myjava 7,74 %. V okrese Nové Mesto to bolo 7,69 %, v okrese Piešťany, do ktorého patrí obec Prašník je to 7,51 %. Najväčšiu mieru nezamestnanosti má okres Senica, kde patria obce Podbranč a Sobotište a to 11,25 %. Priemerná nezamestnanosť regiónu, tak vychádza 7,74 %.

Tabuľka 3.1.28 Miera nezamestnanosti v okrese Myjava v rokoch 2004-2014 v %

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Okres Myjava	7,66	6,3	4,68	4,12	4,26	12,7	8,76	8,15	8,58	8,69	7,74
Trenčiansky kraj	8,09	6,8	5,19	4,5	4,95	10,13	9,51	9,95	10,89	10,74	9,56
SR	13,07	11,36	9,4	7,99	8,39	12,66	12,46	13,59	14,44	13,5	12,29

Tabuľka 3.1.29 Počet uchádzačov o zamestnanie v Kopaničiarskom regióne v rokoch 2007 – 2014

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Spolu
Počet uchádzačov	1 025	1 047	2 922	2 233	2 138	2 245	2 100	2 041	15 751
2014 (%)	6,51	6,65	18,55	14,18	13,57	14,25	13,33	12,96	100

Štruktúru uchádzačov o zamestnanie podľa veku uchádzačov znázorňuje tabuľka 3.1.30. Z nej možno vydedukovať, že najviac uchádzačov o zamestnanie je v kategórii nad 59 (rok 2014 – 28,13 %) a 45 - 49 ročných (8,87 %), čo sú kategórie ktoré sú všeobecne najviac postihnuté prepúšťaním z pracovných pomerov v dôsledku blízkosti k dôchodkovému veku a prijímaním mladšej pracovnej sily. Vysoký podiel tvorí aj kategória 20-24 ročných (14,40 %), kde patria mladí ľudia vychádzajúci zo škôl, hľadajúci si svoje prvé zamestnanie. Kategórie 25-44 ročných sú najstabilnejšie z toho hľadiska, že človek dosahuje v tomto veku najlepšie výkony v práci, je adaptabilnejší, má už isté pracovné skúsenosti, dobre zvláda stresové situácie, a tým pádom je pre zamestnávateľa žiadaným.

Tabuľka 3.1.30 Počet uchádzačov o zamestnanie v Kopaničiarskom regióne v roku 2014 podľa veku uchádzačov

Rok	do 19 r.	20-24 r.	25-29 r.	30-34 r.	35-39 r.	40-44 r.	45-49 r.	nad 50 r.	Spolu
2014	58	294	256	220	232	226	181	574	2041
2014 (%)	2,84	14,40	12,54	10,78	11,37	11,07	8,87	28,13	100

Rozdiely v štruktúre uchádzačov o zamestnanie sledujeme aj podľa stupňa dosiahnutého vzdelania týchto uchádzačov. Najväčší podiel tvoria uchádzači so stredne odborným vzdelaním (rok 2014 - 36,60 %) a s úplne stredne odborným vzdelaním (32,24 %).

Naopak, najmenej uchádzačov je z kategórie s úplné stredným všeobecným s maturitou (3,53 %), nižšie odborné vzdelanie a bez vzdelania (zhodne 0,05 %).

Tabuľka 3.1.31 Počet uchádzačov o zamestnanie podľa dosiahnutého stupňa vzdelania v KR v roku 2014

Rok	neukonč. Základné	úplné zákl.	nižšie stred. odborné	stred. odborné	úplné stredné odborné	úplné stred. všeob. s matur.	vyššie odbor. vzdelanie	vysoko- školské	Spolu
2014	1	320	5	747	658	72	6	232	2041
2014 (%)	0,05	15,68	0,24	36,60	32,24	3,53	0,29	11,37	100

Najväčšie percento uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie je od 0-3 mes. (21,36 %), 4-6 mes. (19,16) a 37 a viac mes. (15,03 %). Podrobnejšie informácie znázorňuje tabuľka 3.1.32.

Tabuľka 3.1.32 Počet uchádzačov o zamestnanie v Kopaničiarskom regióne v roku 2014 podľa doby evidencie na úradoch PSVR

Rok	0-3 mes.	4-6 mes.	7-9 mes.	10-12 mes.	13-18 mes.	19-24 mes.	25-30 mes.	31-36 mes.	37 a viac mes.	Spolu
2014	436	391	263	142	212	124	90	76	307	2041
2014 (%)	21,36	19,16	12,89	6,96	10,39	6,08	4,41	3,72	15,03	100

Na uchádzačov o zamestnanie, ktorí sú dlhodobo nezamestnaní, v preddôchodkovom veku a uchádzačov vyjdených zo školy (absolventov) by sa mali zamerať opatrenia v rámci stratégie s cieľom zlepšiť ich prístup na trh práce.

3.2 SWOT analýza

Príprave SWOT analýzy Kopaničiarskeho regiónu predchádzal dlhý proces zberu údajov o území, ktorý spočíval tak v terénnom výskume ako aj v zbere štatistických údajov. Ich spracovaním a analýzou sa dospelo k určitým výstupom, ktoré sú základom samotnej analýzy územia.

Týmto spracovaním sa zistili isté silné a slabé stránky Kopaničiarskeho regiónu, ktoré možno vidieť v tabuľke SWOT analýzy, ako aj možné ohrozenia, či naopak príležitosti pre rozvoj. Okrem terénneho výskumu a spracovania štatistických údajov slúžili ako podklady aj PHSR jednotlivých obcí Kopaničiarskeho regiónu, ktoré všetky obsahujú ako svoju súčasť aj SWOT analýzu obce, resp. mesta, ale aj SWOT analýza Trenčianskeho samosprávneho kraja. Na základe všetkých týchto dostupných údajov bola potom vytvorená pracovná verzia SWOT analýzy, s ktorou sa pracovalo na pracovných stretnutiach, resp. členskej schôdzi.

Už pred tvorbou samotnej SWOT analýzy boli oslovení občania regiónu dotazníkovou formou, okrem iného aj pre účely zistenia nielen problémov Kopaničiarskeho regiónu, ale aj jeho silných, resp. slabých stránok a možnosti rozvoja, príp. jeho brzdenia. Práve tieto atribúty sú podstatou SWOT analýzy a tak sa pri jej tvorbe mohlo vychádzať aj z týchto podkladov, ktoré boli cennými zdrojmi informácií.

Po dlhom procese spracovávaní informácií z rôznych zdrojov (terénny výskum, dotazníky, štúdium PHSR, a pod.) sa pristúpilo k vytvoreniu jej pracovnej verzie, s ktorou sa ďalej pracovalo na stretnutiach (pozri časť 2.2. Tvorba partnerstva a stratégie CLLD). Týchto stretnutí bolo niekoľko v rámci každej pracovnej skupiny, na ktorých sa zúčastňovali členovia Združenia z rôznych sektorov, či už verejného, podnikateľského, alebo občianskeho, a tak sa postupne vytváral koncept SWOT analýzy regiónu, ktorá bola v značnej miere riešená aj na Členskej schôdzi Združenia dňa 19.11.2015.

V procese samotnej tvorby SWOT analýzy mali jednotliví členovia, ktorí sa na jej spracovávaní podieľali rôzne úlohy. Manažér Združenia viedol celý tento proces a bol hlavným tvorcom SWOT analýzy. Na pracovných stretnutiach, ktorých sa pravidelne zúčastňoval, sa viedli odborné diskusie na rôzne stránky SWOT analýzy. Diskutovalo sa o každom bode, ktorý bol v nej obsiahnutý a tak sa postupne tvorila finálnejšia verzia. Vždy mali členovia týchto pracovných skupín za úlohu spripomienkovať riešené problémy, ktoré potom manažér zohľadnil pri jej ďalšej tvorbe.

Tabuľka 3.2.1 SWOT analýza

Oblasť: Dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel			
Silné stránky	Slabé stránky	Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - dobrá poloha regiónu vzhľadom na blízkosť hraníc s Českou republikou - krátke vzdialenosti medzi obcami - veľké množstvo miestnych komunikácií 	<ul style="list-style-type: none"> - fyzická opotrebovanosť povrchu štátnych ciest II. a III. triedy a tiež miestnych komunikácií - horšia dopravná infraštruktúra - nevyhovujúci dopravný systém v mestách - zvyšujúci sa podiel automobilovej dopravy hlavne v mestách - zlá dostupnosť niektorých kopaníc 	<ul style="list-style-type: none"> - zaradenie štátnych ciest II. a III. Triedy do programu RIÚS i akčných plánov TSK - využitie hustej siete miestnych komunikácií medzi jednotlivými osadami na budovanie cyklotrás 	<ul style="list-style-type: none"> - zlá dopravná obslužnosť - nízke dotácie na infraštruktúru ciest - rýchla jazda automobilov na vjazde do intravilánu obcí i cez celú obec
Oblasť: Životné prostredie			
Silné stránky	Slabé stránky	Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - čistota ovzdušia - významné veľkoplošné chránené územie CHKO Biele Karpaty a CHKO Malé Karpaty - pomerne vysoká biodiverzita územia - podpriemerná produkcia emisií v rámci Slovenska - nižšia urbanizácia územia predmetného regiónu - možnosti zdravšieho životného štýlu na vidieku - pestrá mozaika využitia pôdy (lesy, lúky, polia, ovocné sady) 	<ul style="list-style-type: none"> - znečistenie a znečisťovanie povrchových vôd - nestabilita územia strmých svahov Bielych Karpát - vysoký stupeň ohrozenia stability lesných ekosystémov imisiami, abiotickými a biotickými činiteľmi - nedostatočné realizované preventívne opatrenia ochrany kvality a množstva vôd - absencia monitoringu najcennejších prírodných území z hľadiska biodiverzity 	<ul style="list-style-type: none"> - tvorba nových pracovných príležitostí vo sfére tvorby a ochrany kvalitného životného prostredia - realizácia programov starostlivosti o chránené územie a záchrany ohrozených častí prírody - separovaný zber odpadov - využívanie odpadu ako druhotnej suroviny - využitie relatívne dobrej prepojenosti ciest v lesoch Bielych a Malých Karpát na budovanie a obnovu občianskej a poznávacej infraštruktúry (napr. náučné a turistické chodníky, 	<ul style="list-style-type: none"> - možné zvyšovanie erózií poľnohospodárskej pôdy - nedostatok vlhky počas vegetačného obdobia - slabé protipovodňové opatrenia a ich nedostatočné, iba čiastkové riešenie - ohrozené lesné a nelesné spoločenstvá - zníženie biodiverzity - prehlbujúce sa znečisťovanie životného prostredia divokými skládkami - nízka disciplína pri nakladaní

	<ul style="list-style-type: none"> - deficit vodných zdrojov výskyt lokálnych záplav - nedostatočné odkanalizovanie regiónu 	<p><i>cyklotrasy, odpočívadlá, turistické značenie, mapové panely, informačné tabule apod.)</i></p> <p><i>- možnosť spracovania lesných produktov a dendrohmoty vznikajúcej pri ťažbe dreva</i></p>	s odpadmi
Oblasť: Cestovný ruch			
Silné stránky	Slabé stránky	Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - turisticky zaujímavé vodné plochy (Stará Myjava, Dubník, Brestovec,...) - východisko do masívu Bielych a Malých Karpát - významné turistické destinácie (Mohyla M. R. Štefánika, Hrad Branč, gazdovský dvor v Turej Lúke - tesné susedstvo významných turistických destinácií (Čachtický hrad, Zelená voda, Kunovská priehrada) - dostatok turisticky zaujímavých objektov na lokálnej úrovni (kultúrneho, historického i prírodného charakteru) - ľudová architektúra - vysoká úroveň atraktivity mikroregiónu a jeho okolia z hľadiska cestovného ruchu 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočná úroveň spoločného marketingu územia - nedostatočná spolupráca a prepojenosť zaujímavých produktov cestovného ruchu predovšetkým pre zimné obdobie, nadväzujúci na nedostatok zariadení pre zimnú rekreáciu - nepripravenosť miestnych podnikateľských subjektov v oblasti cestovného ruchu vo vidieckych obciach - prevaha individuálnej rekreácie v chatách, chalupách a záhradkárskejších osadách - neuvedomelosť príležitostí pre región skrytých v cestovnom ruchu 	<ul style="list-style-type: none"> - tvorba turistických balíčkov s ponukou zaujímavých produktov cestovného ruchu - rozvoj cestovného ruchu - podpora rozvoja malého a stredného podnikania súvisiaceho s cestovným ruchom a tradičnými remeslami zo strany štátu a EÚ - orientácia obyvateľstva na agroturistiku a vidiecku turistiku - vytváranie konkrétnych produktov cestovného ruchu, založených na atraktivite mikroregiónu - cielená propagácia regiónu ako celku – Kopaničiarsky región na výstavách cestovného ruchu - zvýšenie podielu dlhodobej rekreácie s pozitívnym dopadom na rozvoj zamestnanosti - rozvoj hipoturistiky v celoslovenskom meradle - podpora domáceho cestovného ruchu 	<ul style="list-style-type: none"> - pasivita obyvateľstva k rozvíjaniu rekreačných a turistických zámerov - orientácia návštevníka na konkurenčné destinácie - nedostatočná príťažlivosť niektorých oblastí

<ul style="list-style-type: none"> - sieť značených turistických a cykloturistických trás - dostatok objektov vhodných (po úprave) na ubytovanie - podpora subjektov tretieho (občianskeho) sektora v oblasti organizovania podujatí kultúrno-spoločenského a športového charakteru 		<ul style="list-style-type: none"> zo strany štátu - využitie súčasného stavebného fondu (chalupy, chaty) na ubytovanie na súkromí - využitie železnice Myjava – Velká nad Veličkou s prepojením na Brno - blízkosť kúpeľných miest (Piešťany, Smrdáky, Trenčianske Teplice) 	
Oblasť: Hospodárstvo			
Silné stránky	Slabé stránky	Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - vhodné podmienky pre špecializované odbory poľnohospodárskej výroby – pestovanie liečivých rastlín - dobré podmienky pre rozvoj ovocinárstva - dobré skúsenosti všetkých sektorov v implementácii projektov podporených z eurofondov - aktívny podnikateľský sektor v oblasti ekologického poľnohospodárstva - dostatok subjektov podnikajúcich v spracovaní poľnohospodárskych výrobkov a potravinárstve - dlhodobá tradícia v špecializovaných odboroch 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočné previazanie poľnohospodárstva so spracovateľským priemyslom - nedoriešené vlastnícke a nájomné vzťahy k pozemkom - malý počet podnikateľov (samozamestnávateľov), predovšetkým v menších obciach - málo pracovných príležitostí na vidieku - nedostatočná inštitucionálna a poradenská podpora malého a stredného podnikania - slabšia kvalita a ocenenie služieb - kúpna sila obyvateľstva - nižšia úroveň stravovacích služieb - slabá kvalita služieb v 	<ul style="list-style-type: none"> - možnosti lepšieho využitia a zhodnotenia dreva a ostatných produktov lesa - bezodpadové alebo nízko odpadové hospodárenie - rozvoj netradičných foriem poľnohospodárstva - rozvoj ekologického poľnohospodárstva (ekofarmy) - existencia bioplynovej stanice v areály RD Turá Lúka a obci Prašník - zvýšenie podielu finálneho spracovania produktov poľnohospodárskej výroby - rozvoj malého a stredného podnikania s maximálnym využitím podporných programov - rozvoj malého a stredného podnikania v obciach 	<ul style="list-style-type: none"> - obtiažny prístup k finančným zdrojom pre začínajúcich podnikateľov - prílišná orientácia na strojársky priemysel s prepojenosťou na automobilový priemysel - znižovanie reálnej úrovne príjmov miestnych rozpočtov, čo môže obmedziť kofinancovanie rozvojových projektov z programov EÚ a iných zdrojov - nedostatočný rozvoj podnikateľskej infraštruktúry - príchod ekonomickej krízy

<p><i>priemyslu (strojárstvo, elektrotechnický priemysel)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - vybudovaný priemyselný park Myjava Javorinská zameraný predovšetkým na ľahký strojársky priemysel - ekonomická zainteresovanosť občanov na službách - dobrá projektová pripravenosť obcí, podnikateľských subjektov i neziskového sektora - dostatok námetov na rozvojové projekty získaných z dotazníkových prieskumov a individuálnych rozhovorov 	<p><i>rekreačných oblastiach</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - nízke mzdy - úroveň vedy a výskumu 	<p><i>s cieľom samozamestnania v oblasti tradičných remesiel</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - existujúca infraštruktúra pre nový priemyselný park Rudník - nadviazanie užšej spolupráce s inštitúciami poskytujúcimi poradenstvo malým a stredným podnikateľom - spolupráca medzi malými hospodárskymi subjektmi pri organizácii spoločných pracovných procesov a spoločnom využívaní zariadení a zdrojov 	
Oblasť: Technická infraštruktúra			
Silné stránky	Slabé stránky	Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - 71 % obcí je plynofikovaných - hustá sieť vodovodov v obciach 	<ul style="list-style-type: none"> - chýbajúca kanalizácia v obciach - deficit vodných zdrojov - nižšia napojenosť na vodovodnú sieť v rámci Trenčianskeho VÚC - nízka úroveň infraštruktúry, predovšetkým vo vidieckych oblastiach - nadzemné vedenia telekomunikačných a elektrických rozvodov 	<ul style="list-style-type: none"> - využitie zdevastovaných a kontaminovaných plôch na získanie netradičných zdrojov energie - využívanie obnoviteľných alternatívnych zdrojov energie - zvýšenie ekoeфекtívnosti pri využívaní prírodných zdrojov - zrekonštruovaná ČOV v Myjave i Starej Turej - sprístupnenie internetu - investície do využívania OZE vrátane investícií spojenými s úsporou energie 	<ul style="list-style-type: none"> - pretrvávajúce vykurovanie tuhými palivami hlavne na kopaniciach - nárast cien plynu - neexistencia kanalizácie ohrozuje spodné vody (71 % obyvateľstva je bez kanalizácie)
Oblasť: Občianska vybavenosť			

Silné stránky	Slabé stránky	Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - pomerne dobrá vybavenosť väčšiny obcí základnými kultúrnymi a športovými zariadeniami - ponuka kultúrnych a spoločenských podujatí - efektívnosť zdravotníckych zariadení - možnosť ponuky bývania vo vidieckom prostredí 	<ul style="list-style-type: none"> - prepojenosť teórie s praxou vo vzdelávaní - nízka vybavenosť ZŠ odbornými učebňami, laboratóriami, jazykovými učebňami - neupravené verejné priestranstvá a parky v niektorých obciach 	<ul style="list-style-type: none"> - širšie využitie súčasného potenciálu športových a kultúrnych zariadení - ponuka atraktívneho bývania pre obyvateľov z blízkych miest na vidieku - lepšie využitie málo využívaných objektov (amfiteátre či kultúrne domy...) na trávenie voľného času a organizovanie podujatí - využitie nevyužívaných objektov ako sú školy, kultúrne domy či hasičské zbrojnice na kopaniciach pre komunitnú a spolkovú činnosť 	<ul style="list-style-type: none"> - obmedzovanie verejnej hromadnej prepravy osôb - rušenie škôl - poddimenzované financovanie školstva a zdravotníctva - neprimerané zasahovanie politiky do spoločnosti - hrozba rušenia lôžok, príp. celých oddelení v NsP Myjava
Oblasť: Ľudské zdroje			
Silné stránky	Slabé stránky	Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - relatívne nízka nezamestnanosť - konkurencieschopná pracovná sila - manuálna zručnosť obyvateľov - existencia fungujúcich spolkov a organizácií neziskového sektora a ich dobré zázemie v obciach a mestách - vyrovnaná vzdelanostná štruktúra obyvateľstva, podiel vysokoškolsky vzdelaných ľudí 	<ul style="list-style-type: none"> - regresívna demografická štruktúra obyvateľstva s vysokým podielom osôb v poproduktívnom veku a nízkym podielom detí, najmä vo vidieckych obciach a zvlášť v odľahlejších kopaniciach - životný štýl mládeže - nízka úroveň zapojenia občanov do celoživotného vzdelávania - nezáujem občanov o veci verejné 	<ul style="list-style-type: none"> - príchod investora do regiónu využívajúceho zamestnancov s vyšším stupňom vzdelania - perspektíva získať šikovných ľudí pochádzajúcich z regiónu späť vytvorením lepších pracovných i finančných podmienok v podnikoch v regióne 	<ul style="list-style-type: none"> - úbytok ekonomicky aktívneho obyvateľstva - pokles ponuky pracovných príležitostí v regióne - nedostatočná ochota obyvateľstva prispôbiť sa novým podmienkam a nárokom - odchod mladých a kvalifikovaných ľudí z regiónu - pokles pôrodnosti - nárast počtu sociálne vylúčených osôb (bezdomovcov) v mestách - prist'ahovanie a vznik rómskych komunít v niektorých obciach a mestách regiónu

3.3 Identifikácia potrieb

Dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel

V regióne je nevyhovujúci dopravný systém v mestách a zvyšujúci sa podiel automobilovej dopravy, tiež hlavne v mestách. Aby sa obmedzil počet áut (hlavne v mestách), je treba vytvoriť také podmienky v mestách, aby sa zvýšil počet občanov prepravujúcich sa do práce na bicykli. Na druhú stranu niektoré kopanice sú stále zle dostupné. Avšak existuje tu pomerne hustá sieť miestnych komunikácií, ktorá jednotlivé osady prepája. Dali by sa tak využiť pre **budovanie nových cyklotrás** zabezpečujúcich dopravu osôb do a zo zamestnania alebo k verejným službám (napr. trasy vedúce k vlakovým, autobusovým zastávkam a staniciam v obciach a mestách). Zároveň sa sprístupnia kopanice pre väčší okruh návštevníkov, čo povedie aj k **rozvoju cykloturistiky i cestovného ruchu v regiónu**.

Dochádza taktiež k obmedzovaniu verejnej hromadnej prepravy osôb, pre zlepšenie situácie by bolo potrebné **investovať do výstavby, modernizácie, rekonštrukcia zastávok, staníc, parkovísk**, na linkách prepájajúcich obec s mestom, do **zvyšovania bezpečnosti dopravy** v mestách, nákupu vozidiel pre účely zabezpečenia spoločnej dopravy osôb vrátane vozidiel prispôsobených osobám s obmedzenou možnosťou pohybu a orientácie atď.

Cestovný ruch

Napriek atraktivite územia regiónu a mnohým významným turistickým destináciám je cestovný ruch v regióne pomerne na nízkej úrovni. Prednosťou regiónu je ľudová architektúra a prírodné krásy vidieka, pričom existuje **dostatok objektov**, ktoré by sa dali **po rekonštrukcii využiť na ubytovanie**.

Rozvoj v oblasti cestovného ruchu by mal smerovať do činností spojených s vidieckym cestovným ruchom a **agroturistikou** zameraných **na vytváranie podmienok pre rekreačné a relaxačné činnosti**, vrátane vytvárania podmienok na poskytovanie vzdelávania a vytvorenie konferenčných priestorov, ktorá v regióne dosiahla v poslednej dobe značný rozmach (hlavne vďaka veľkým ubytovacím zariadeniam ako sú Hotel Štefánik, Hotel Lipa a Agropenzión ADAM) a kapacitne už nestačí pokrývať požiadavky trhu. V nadväznosti na konferenčných turistov, ktorý majú vždy niekoľko hodín času a väčšinou ich chcú využiť na poznanie regiónu by bolo vhodné **investovať do turisticky zaujímavých objektov, bodov a miest jako sú miestne kultúrne, historické, prírodné a iné objekty a zaujímavosti (napr. pamätne izby, múzeá a pamätníky)**. Bude dôležité využiť prítomnosť takýchto turistov a ponúknuť im nové produkty cestovného ruchu, aby sa radi do regiónu vracali.

Takýmto môžu byť tematické **náučné chodníky (historický)**, ale aj **bežecké alebo jazdecké trasy**. Motiváciu navštíviť kopaničiarsky región sú pre ľudí zvonka aj **kulúrne-spoločenské podujatia**, ktorých sa v regióne koná stále veľa a je dôležité pokračovať v ich podpore.

Hospodárstvo

Analýza územia preukázala, že v regióne je dostatok subjektov podnikajúcich v spracovaní poľnohospodárskych výrobkov a potravinárstve, ktoré sú kvalitné, ale ťažšie sa presadzujúce na regionálnom trhu. Zároveň pretrvávajú nedostatočné previazanie poľnohospodárstva so spracovateľským priemyslom. Preto by bolo potrebné **podporiť spoluprácu medzi malými hospodárskymi subjektmi** (mikropodnikmi) v odvetví poľnohospodárstva, potravinovom reťazci, sektore lesného hospodárstva i v sektore cestovného ruchu pri organizácii spoločných pracovných procesov, spoločnom využívaní zariadení a zdrojov a pri rozvoji služieb a marketingu v oblasti cestovného ruchu. Cieľom je prostredníctvom spolupráce zvýšiť efektivitu vykonávaných činností.

Na vidieku je málo pracovných príležitostí, slabšia kvalita a ocenenie služieb, nižšia úroveň stravovacích služieb či slabá kvalita služieb v rekreačných oblastiach. Z dotazníkových prieskumov a individuálnych rozhovorov vzišlo dostatok námetov na rozvojové projekty. Bolo by vhodné **podporiť či už zakladanie nových alebo existujúcich mikro a malých podnikov**, aby sa kvalita služieb výrazne zlepšila a vytvorili sa aj nové pracovné miesta na predovšetkým na vidieku. Podpora by mala byť smerovaná i pre remeselníkov i na menšie priemyselné podniky.

Občianska vybavenosť

Väčšina obcí je pomerne dobre vybavená základnými kultúrnymi a športovými zariadeniami, pretrvávajú však nízka vybavenosť ZŠ odbornými učebňami, laboratóriami, jazykovými učebňami, verejné priestranstvá a parky v niektorých obciach sú neupravené a v nevyhovujúcom stave. Pre skvalitnenie života v obciach a zabránenie vyludňovaniu regiónu je potrebné sa zamerať na **investície do voľnočasovej infraštruktúry** a širšie využitie súčasného potenciálu športových a kultúrnych zariadení, lepšie využitie málo využívaných objektov na trávenie voľného času a organizovanie podujatí (amfiteátre či kultúrne domy) či využitie nevyužívaných objektov ako sú školy, kultúrne domy či hasičské zbrojnice na kopaničiach pre komunitnú a spolkovú činnosť.

Vzhľadom na zlepšujúcu sa pôrodnosť v regióne za posledných 5 – 6 rokov je tiež potrebné vybudovanie, **modernizácia odborných učební**, laboratórií, jazykových učební ZŠ, skvalitnenie a rozšírenie kapacít predškolských zariadení.

Ľudské zdroje

Aj napriek relatívne nízkej nezamestnanosti stále pretrváva odchod mladých a kvalifikovaných ľudí z regiónu za pracou do susedných regiónov. Pre zastavenie trendu odlivu pracovnej sily by pomohol príchod investora do regiónu využívajúceho zamestnancov s vyšším stupňom vzdelania, ktorý by získal šikovných ľudí pochádzajúcich z regiónu späť vytvorením lepších pracovných i finančných podmienok v podnikoch v regióne. Preto je potrebné **pripravovať podmienky pre rozvoj podnikania**, pomoc investorom s obstaraním hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest, so stavebnotechnickými úpravami budov spojenými s umiestnením obstaranej technológie a/alebo s poskytovaním nových služieb.

Hoci je zamestnanosť v regióne relatívne nízka, je dôležité **sa zamerať na dlhodobu nezamestnaných, nízko kvalifikovaných, starších a zdravotne postihnuté osoby**. Bolo by vhodné **zlepšiť týmto ľuďom prístup na trh práce uplatnením účinných nástrojov na podporu zamestnanosti**, vrátane podpory mobility pre získanie zamestnania, samostatnej zárobkovej činnosti a aktivít vo vidieckych oblastiach.

Problémom na kopaniciach je starnúce obyvateľstvo, na čo by bolo vhodné reflektovať **budovaním komunitných sociálnych služieb ako aj komunitných centier**, ktoré by využívali hlavne občania vo vyššom veku. Netreba však zabúdať ani na ďalšie sociálne vylúčené komunity. Ako hovorí analýza Národnostného a etnického zloženia obyvateľstva, v niektorých obciach regiónu v poslednej dobe **stúpa počet rómskeho obyvateľstva** (Myjava, Hrachovište, Vad'ovce, Prašník). Na druhú stranu dobre fungujúca organizácia Osveta myjavských Rómov, ktorá je i členom KR – MAS, dobre pracuje s touto marginalizovanou skupinou a bolo by vhodné ich zapojenie do niektorých projektov v rámci ich sociálnej inklúzie. Aj ďalšie spolky a **organizácie neziskového sektora existujúce v regióne majú** v obciach i mestách, kde pôsobia **dobré zázemie**. Tiež majú mnohé z nich **dobré skúsenosti s implementáciou menších projektov**.

Životné prostredie

Čo sa týka životného prostredia, región je bohatý na chránené územia a vysokú biodiverzitu, na druhú stranu je horšie nakladané s vodnými zdrojmi, čo spôsobuje napr. nedostatok vlhky počas vegetačného obdobia, nedostatočné sú protipovodňové opatrenia, existuje riziko zvyšovanie erózií poľnohospodárskej pôdy. Toto ale nie je v silách a možnostiach komunity možné riešiť, vzhľadom na obmedzené finančné možnosti v rámci CLLD stratégie. Preto sa skôr zamerame na osvetu, na **budovanie a obnovu občianskej a poznávacej infraštruktúry v lesných ekosystémoch** (náučné a turistické chodníky, cyklotrasy, odpočívadlá, turistické značenie, mapové panely, informačné tabule apod.). K tomu môže slúžiť dobrá prepojenosť ciest v lesoch Bielych a Malých Karpát. Skvelou príležitosťou môže byť aj možnosť **spracovania lesných produktov a zhodnotenie dendrohmoty** vznikajúcej pri ťažbe dreva. Pri podpore projektov by sa mal zväžiť ich prínos k ochrane životného prostredia, či už **využívaním OZE**, vrátane investícií spojených s úsporou energie alebo efektívne využívanie prírodných zdrojov.

Technická infraštruktúra

V tejto oblasti existuje predovšetkým vo vidieckych oblastiach nízka úroveň infraštruktúry. Chýba kanalizácia v obciach, nižšia je napojenosť na vodovodnú sieť v rámci Trenčianskeho VÚC, pretrváva deficit vodných zdrojov. Vzhľadom na finančné možnosti a alokáciu v CLLD stratégií by si túto problematiku mali obce riešiť na priamo cez PRV SR 2014 – 2020 alebo mestá cez IROP či OP KŽP.

4. Strategický rámec

Definovanie kľúčových problémov územia a spracovanie strategickej časti prebiehalo na báze spoločných stretnutí členov miestnej akčnej skupiny zloženej z relevantných kľúčových aktérov z verejného, podnikateľského a neziskového sektora.

4.1 Definovanie vízie a strategického cieľa

Vízia do roku 2030

Kopaničiarsky región ako prosperujúce územie vďaka kvalitnému podnikateľskému prostrediu, efektívnym verejným službám a s krásnym prírodným prostredím pohorí Bielych a Malých Karpát a Myjavskej pahorkatiny, ponúkajúcim bývanie v atraktívnom vidieckom prostredí a možnosť hodnotne stráveného času relaxu a oddychu s využitím širokej ponuky špecifických produktov a služieb vidieckeho cestovného ruchu typických pre kopaničiarsky región. Bohatá história, ľudové tradície, folklór a zachovaná tradičná architektúra sú základnými atribútmi identity územia.

Integrovaná stratégia je v zmysle logiky programu postavená na troch strategických prioritách, do ktorých bude Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina v nasledujúcich rokoch investovať svoju energiu, čas, finančné prostriedky a zhodnocovať vlastné vnútorné zdroje. Očakávaná zmena je sformulovaná do špecifických cieľov, ktoré spadajú pod tento strategický cieľ.

Strategický cieľ:

Zvýšiť prosperitu a atraktivitu územia „Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina“ do roku 2022 prostredníctvom kvalitného podnikateľského prostredia, efektívnych verejných služieb a rozvojom vidieckeho cestovného ruchu prezentujúceho špecifiká Kopaničiarskeho regiónu.

Znamená to využiť potenciál regiónu a dostupné možnosti získania finančných prostriedkov na realizáciu rozvojových činností, ale tiež sústavnú prácu s jednotlivcami a organizáciami. Kvalitu života obyvateľov podmieňuje okrem iného občianska vybavenosť, fungujúca technická a dopravná infraštruktúra. Je dôležité ponúknuť obyvateľom a návštevníkom možnosti na trávenie voľného času na území regiónu. Rozvoj v tejto oblasti je

podmieneny vybudovaním lepšej turistickej infraštruktúry a vytvorením kvalitných tovarov, služieb a ďalších aktivít, ktoré budú viesť k rozvoju vidieckej turistiky a agroturistiky v spolupráci so všetkými zainteresovanými subjektmi. Súbežne je však potrebné venovať pozornosť aj rozvíjaniu ľudských zdrojov. Hlavným zámerom stratégie v tejto oblasti je zapojenie viacerých subjektov a postup riešenia danej problematiky v rámci partnerstva. V oblasti vybavenia územia dopravnou infraštruktúrou sa stratégia orientuje hlavne na vybudovanie prepojenia regiónu tak, aby bola zabezpečená napojenosť na dopravné koridory v dostatočnom čase a kvalite. Stratégia v oblasti životného prostredia je zameraná na zlepšenie situácie zavádzaním nových ekologických metód výroby energie, novým prístupom občanov k ochrane životného prostredia. Stratégia je založená na eliminácii kľúčových disparít, ktoré sú bariérou rozvoja a na využití pozitívnych výhod, ktoré poskytujú príležitosti pre dlhodobý rast. To je možné uskutočniť len na úrovni partnerstva spoluprácou verejného a súkromného sektora a integrovaným prístupom k riešeniu ekonomických, sociálnych a environmentálnych aspektov. Uvedené ciele korešpondujú s hlavnými cieľmi definovanými v PHSR Trenčianskeho samosprávneho kraja a podporujú jeho naplnenie.

Na základe uvedených skutočností boli navrhnuté jednotlivé aktivity, ktoré pri ich postupnej realizácii budú viesť k napĺňaniu strategického cieľa regiónu.

4.2 Stanovenie priorít, špecifických cieľov a opatrení

Špecifické ciele:

- *Špecifický cieľ 1.1 Zvýšenie kvality infraštruktúry a verejných služieb*
- *Špecifický cieľ 2.1 Zlepšiť podmienky pre rozvoj potenciálu vidieckeho cestovného ruchu a spolupráce*
- *Špecifický cieľ 3.1 Vytvoriť kvalitné podmienky pre rozvoj podnikania*

V rámci uvedených špecifických cieľov vychádzajúc z potrieb územia sú navrhnuté nasledovné priority a opatrenia:

- **Priorita 1 Kvalitné verejné služby a občianska vybavenosť pre vidiecke obyvateľstvo**
- *Špecifický cieľ 1.1 Zvýšenie kvality infraštruktúry a verejných služieb*
Špecifický cieľ prispieva k napĺňaniu týchto fokusových oblastí PRV:
  - 6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach

- 5C Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky

Ďalej prispieva k napĺňaniu špecifického cieľa IROP:

- 5.1.2 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach.

Zo SWOT analýzy a identifikácie potrieb reflektuje tento cieľ na časti Občianska vybavenosť, Ľudské zdroje a z časti aj na Dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel. Týmto špecifickým cieľom chceme dosiahnuť lepší stav infraštruktúry verejných služieb a občianskej vybavenosti. Dôležité je tiež zabezpečiť pravidelné a vyhovujúce spojenie obyvateľov obcí a osád s prirodzenými centrami regiónu prostredníctvom verejnej dopravy, vybudovať nové parkovacie miesta. Úpravou verejných oddychových zón, priestranstiev a parkov sa zlepši estetický vzhľad obcí a vybudujú sa ďalšie priestory pre oddych a relaxáciu občanov. Veľmi dôležitými investíciami sú intervencie do školských zariadení so znižovaním energetických nákladov s cieľom podporiť rozvoj predškolského i základného vzdelávania v regióne. Znížiť energetické náklady s využitím obnoviteľných zdrojov energie je cieľom aj pri rekonštrukcii ďalších objektov občianskej vybavenosti.

- *Opatrenie 1.1 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry (kód opatrenia podľa PRV 7.4.)*
- *Opatrenie 1.2 Rozvoj základnej infraštruktúry v mestách a obciach (kód opatrenia podľa IROP 5.1.2)*
- *Opatrenie 1.3 Podpora sociálnych a komunitných služieb (kód opatrenia podľa IROP 5.1.2)*
- *Opatrenie 1.4 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania infraštruktúr malých rozmerov (kód opatrenia podľa PRV 7.2)*
- **Priorita 2 Využitie miestneho potenciálu pre rozvoj cestovného ruchu**
- *Špecifický cieľ 2.1 Zlepšiť podmienky pre rozvoj potenciálu vidieckeho cestovného ruchu a spolupráce*

Špecifický cieľ prispieva k napĺňaniu týchto fokusových oblastí PRV:

- 6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach

- 4A Obnova, zachovanie a zvýšenie biologickej diverzity vrátane na územiach sústavy Natura 2000 a v oblastiach s prírodnými alebo inými špecifickými obmedzeniami a v poľnohospodárskej činnosti s vysokou prírodnou hodnotou a obnova, zachovanie, ako aj zlepšenie stavu krajinných oblastí Európy
- 6A Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest

Špecifickým cieľom reagujeme na časti Cestovný ruch a z časti aj Dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel zo SWOT analýzy a identifikácie potrieb. Región má totiž veľký potenciál pre zvýšenie atraktivity turistického cestovného ruchu. Svojimi prírodnými danosťami predstavuje výborné miesto pre rozvoj cykloturistiky. Podporou budovania cyklotrás, turistických chodníkov a potrebnej infraštruktúry je možné toto dosiahnuť. Rozvoj cestovného ruchu je možné privodiť i podporou budovania bežkárskych či jazdeckých tratí i investíciami do kultúrno-historického potenciálu regiónu ako sú kultúrne pamiatky a kultúrne domy. Podporované budú také agroturistické aktivity, ktoré sa zameriavajú na praktizovanie zodpovedného cestovného ruchu, ktorý sa vyhne degradácii citlivých prírodných oblastí, a navyše podporí vytváranie príjmov pre obyvateľov na vidieku. Špecifický cieľ bude napĺňaný nasledovnými opatreniami:

- *Opatrenie 2.1 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie (kód opatrenia podľa PRV 7.5)*
- *Opatrenie 2.2 Podpora na investície do zlepšenia environmentálnej hodnoty lesných ekosystémov (kód opatrenia podľa PRV 8.5)*
- *Opatrenie 2.3 Podpora na investície do rozvoja vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky (kód opatrenia podľa PRV 6.4)*
- *Opatrenie 2.4 Budovanie a značenie jazdeckých a bežkárskych trás (Interreg V – A SR – ČR 2014 - 2020)*
- *Opatrenie 2.5 Grantový program „Podporujeme akčných!“ (opatrenie bude podporované z vlastných zdrojov KR - MAS)*
- *Opatrenie 2.6 Projekty spolupráce so zameraním na cestovný ruch (Interreg V – A SR – ČR 2014 – 2020 a podopatrenie 19.3 Príprava a vykonávanie činností spolupráce miestnej akčnej skupiny z PRV SR 2014 – 2020, Dunajský nadnárodný program)*

- **Priorita 3 Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov**

- *Špecifický cieľ 3.1 Vytvoriť kvalitné podmienky pre rozvoj podnikania a zamestnanosti*

Špecifický cieľ prispieva k napĺňaniu týchto fokusových oblastí PRV:

- 1A Podpora inovácie, spolupráce a rozvoja vedomostnej základne vo vidieckych oblastiach;
- 1B Posilnenie prepojenia poľnohospodárstva, výroby potravín a lesného hospodárstva s výskumom a inováciou, a to aj na účely zlepšenia environmentálneho riadenia a výkonu;
- 2C Zlepšenie hospodárskeho výkonu lesného hospodárstva
- 3A Zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín a organizácií výrobcov a medziodvetvových organizácií;
- 5C Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky;
- 6A Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest

Ďalej prispieva k napĺňaniu a špecifického cieľa IROP:

- 5.1.1 Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií

Špecifický cieľ reaguje na potrebu udržania existujúcich a vytvárania nových pracovných miest na vidieku, vrátane podpory diverzifikácie príjmu v oblasti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva. Zo SWOT analýzy a identifikácie potrieb vyplýva, že hoci je v regióne nízka nezamestnanosť, treba sa zamerať na problémové skupiny ako sú dlhodobo nezamestnaní, nízko kvalifikovaní, starší, zdravotne postihnuté osoby a Rómovia. Práve sektor poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a potravinárstva, ktoré majú v regióne dostatočné zastúpenie, by mohol podať pomocnú ruku s podporou rôznych finančných nástrojov týmto skupinám obyvateľstva. Širší rozvoj podnikateľskej činnosti na vidieku zabezpečí nové pracovné príležitosti pre nezamestnaných a osobitne mladých ľudí, čím sa podporí ekonomický rast, stabilizácia a posilnenie vidieckej ekonomiky a generovanie

nových pracovných miest. Špecifický cieľ je zameraný na komplexné riešenia podpory vzniku nových a akceleráciu existujúcich MSP. Opatreniami bude zabezpečená podpora počas prvých štádií podnikania, vytvorenie vhodných podmienok pre rast konkurencieschopnosti MSP a zníženie miery ich zániku. Jedná sa o podporu podnikania, najmä prostredníctvom uľahčenia využívania nových nápadov v hospodárstve a podpory zakladania nových firiem. Špecifický cieľ bude napĺňaný nasledovnými opatreniami:

- *Opatrenie 3.1 Podpora pre investície na spracovanie/uvádzanie na trh a/alebo vývoj poľnohospodárskych výrobkov (kód opatrenia podľa PRV 4.2)*
- *Opatrenie 3.2 Podpora investícií do lesníckych technológií a spracovania, do mobilizácie lesníckych výrobkov a ich uvádzania na trh (kód opatrenia podľa PRV 8.6)*
- *Opatrenie 3.3 Vznik nových a rozširovanie existujúcich podnikov v oblasti remeselnej a priemyselnej výroby (kód opatrenia podľa IROP 5.1.1)*
- *Opatrenie 3.4 Kvalitné služby na vidieku (kód opatrenia podľa IROP 5.1.1)*
- *Opatrenie 3.5 Spolupráca medzi malými hospodárskymi subjektmi pri organizácii spoločných pracovných procesov a spoločnom využívaní zariadení a zdrojov a pri rozvoji služieb v oblasti cestovného ruchu/ich uvádzania na trh (kód opatrenia podľa PRV 16.3)*
- *Opatrenie 3.6 Podpora zamestnanosti, začleňovania a rozvoja ľudských zdrojov (Operačný program ľudské zdroje)*

Oblasť Životného prostredia je prierezovo riešená vo všetkých prioritách i špecifických cieľoch podobne ako problematika marginalizovaných skupín obyvateľstva.

4.3 Súhrn strategického rámca

Tabuľka 4.3.1 Súhrnný prehľad strategického rámca

Vízia
<p>Kopaničiarsky región ako prosperujúce územie vďaka kvalitnému podnikateľskému prostrediu, efektívnym verejným službám a s krásnym prírodným prostredím pohorí Bielych a Malých Karpát a Myjavskej pahorkatiny, ponúkajúcim bývanie v atraktívnom vidieckom prostredí a možnosť hodnotne stráveného času relaxu a oddychu s využitím širokej ponuky špecifických produktov a služieb vidieckeho cestovného ruchu typických pre kopaničiarsky región. Bohatá história, ľudové</p>

tradície, folklór a zachovaná tradičná architektúra sú základnými atribútmi identity územia.		
Strategický cieľ		
Zvýšiť prosperitu a atraktivitu územia „Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina“ do roku 2022 prostredníctvom kvalitného podnikateľského prostredia, efektívnych verejných služieb a rozvojom vidieckeho cestovného ruchu prezentujúceho špecifiká Kopaničiarskeho regiónu.		
Priorita 1:		
Kvalitné verejné služby a občianska vybavenosť pre vidiecke obyvateľstvo		
Špecifický cieľ: Zvýšenie kvality infraštruktúry a verejných služieb		
Opatrenia PRV: - Opatrenie 1.1 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry (kód opatrenia podľa PRV 7.4.) - Opatrenie 1.4 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania infraštruktúr malých rozmerov (kód opatrenia podľa PRV 7.2)	Opatrenia IROP: - Opatrenie 1.2 Rozvoj základnej infraštruktúry v mestách a obciach (kód opatrenia podľa IROP 5.1.2) - Opatrenie 1.3 Podpora sociálnych a komunitných služieb (kód opatrenia podľa IROP 5.1.2)	Iné opatrenia: -
Priorita 2:		
Využitie miestneho potenciálu pre rozvoj cestovného ruchu		
Špecifický cieľ: Zlepšiť podmienky pre rozvoj potenciálu vidieckeho cestovného		

ruchu a spolupráce		
<p>Opatrenia PRV:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opatrenie 2.1 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie (kód opatrenia podľa PRV 7.5) - Opatrenie 2.2 Podpora na investície do zlepšenia odolnosti a environmentálnej hodnoty lesných ekosystémov (kód opatrenia podľa PRV 8.5) - Opatrenie 2.3 Podpora na investície do rozvoja vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky (kód opatrenia podľa PRV 6.4) 	<p>Opatrenia IROP:</p>	<p>Iné opatrenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opatrenie 2.4 Budovanie a značenie jazdeckých a bežkárskych trás (opatrenie Interreg V – A SR – ČR 2014 - 2020) - Opatrenie 2.5 Grantový program „Podporujeme akčných!“ (opatrenie bude podporované z vlastných zdrojov KR - MAS) - Opatrenie 2.6 Projekty spolupráce so zameraním na cestovný ruch (Interreg V – A SR – ČR 2014 – 2020 a podopatrenie 19.3 Príprava a vykonávanie činností spolupráce miestnej akčnej skupiny z PRV SR 2014 – 2020, Dunajský nadnárodný program)
<p>Priorita 3:</p> <p>Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov</p>		
<p>Špecifický cieľ: Vytvoriť kvalitné podmienky pre rozvoj podnikania a zamestnanosti</p>		
<p>Opatrenia PRV:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opatrenie 3.1 Podpora pre investície na spracovanie/uvádzanie na trh a/alebo vývoj 	<p>Opatrenia IROP:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opatrenie 3.3 Vznik nových a rozširovanie existujúcich podnikov v oblasti remeselnej a 	<p>Iné opatrenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opatrenie 3.6 Podpora zamestnanosti, začleňovania a rozvoja ľudských zdrojov (Operačný program ľudské

poľnohospodárskych výrobkov (kód opatrenia podľa PRV 4.2)	priemyselnej výroby (kód opatrenia podľa IROP 5.1.1)	zroje)
- Opatrenie 3.2 Podpora investícií do lesníckych technológií a spracovania, do mobilizácie lesníckych výrobkov a ich uvádzania na trh (kód opatrenia podľa PRV 8.6)	- Opatrenie 3.4 Kvalitné služby na vidieku (kód opatrenia podľa IROP 5.1.1)	
- Opatrenie 3.5 Spolupráca medzi malými hospodárskymi subjektmi pri organizácii spoločných pracovných procesov a spoločnom využívaní zariadení a zdrojov a pri rozvoji služieb v oblasti cestovného ruchu/ich uvádzania na trh (kód opatrenia podľa PRV 16.3)	- Opatrenie 3.5 Spolupráca medzi malými hospodárskymi subjektmi pri organizácii spoločných pracovných procesov a spoločnom využívaní zariadení a zdrojov a pri rozvoji služieb v oblasti cestovného ruchu/ich uvádzania na trh (kód opatrenia podľa PRV 16.3)	

4.4. Integrované znaky stratégie CLLD

V rámci implementácie stratégie budú podporené najmä projekty súvisiace s ekonomickým rozvojom alebo projekty kombinujúce viacero akcií vytvárajúcich konkrétne podmienky pre ekonomický rozvoj vidieckych obcí (t. z. napr., že podporené investície budú mať pozitívny vplyv na zamestnanosť, rozvoj podnikania a pod.), za predpokladu súladu ekonomického rozvoja s ochranou životného prostredia a racionálneho využitia prírodných zdrojov.

Jedným z cieľov stratégie je prepojiť znevýhodnené oblasti s oblasťami príležitostí, t. j. vidiecke oblasti s trhovými mestami a centrami rastu zamestnanosti, podporované budú projekty na zriaďovanie, obnovu a výstavbu cyklistických trás zabezpečujúcich dopravu osôb do a zo zamestnania alebo k verejným službám (napr. trasy vedúce k vlakovým, autobusovým zastávkam a staniciam v obciach a mestách) vrátane investícií do doplnkovej cyklistickej infraštruktúry vrátane odpočívadiel, chránených parkovísk pre bicykle, nabíjacích staníc pre elektrobicykle a pod.. V opatrení *1.2 Rozvoj základnej infraštruktúry v mestách a obciach* budú zvýhodňované projekty prispievajúce k integrácii a previazanosti služieb vo verejnej doprave, prestupné stanice a integrované zastávky integrujúce regionálnu verejnú osobnú dopravu a mestskú hromadnú dopravu. V oblasti školstva integrované projekty riešiace súčasne školské i predškolské zariadenie, s intervenciami do infraštruktúry i do vybavenia učební s využitím vzdelávacieho zariadenia aj mimo vyučovacích hodín na krúžkovú činnosť ako komunitná škola (celoživotné vzdelávanie, počítačové, jazykové kurzy, športové, vzdelávacie a záujmové krúžky).

V oblasti cestovného ruchu bude uprednostňované budovanie takých cyklotrás, ktoré budú zároveň v zime slúžiť ako bežecké trasy, alebo budú prepájať zaujímavé miestne kultúrne, historické, prírodné a iné objekty a zaujímavosti.

Aj v opatreniach *1.1 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry* a *2.1 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie* budú zvýhodnené projekty, ktoré budú mať znaky integrovaného projektu (napr. má dokázateľnú prepojitelnosť na iné projekty) alebo synergický efekt. Podporované budú také aktivity, ktoré zabezpečia postupné vykonávanie rôznych miestnych podporných opatrení v špecifickom poradí a ich zosúladenie, aby dosahovali rovnaké strategické ciele. Napr. podpora spracovania odpadového dreva a výroba drevnej štiepky či peliet a následne podpora objektov s výmenou kotlov využívajúcich tieto druhy paliva pri kúrení. Výhodou pre projekt bude i multifunkčné využitie objektu služieb pre obyvateľov (napr. knižnica + infocentrum + kaviareň, alebo klub matiek a miestnej galérie)

Investície budú vo veľkom množstve integrované do podpory vytvárania podmienok pre rozvoj podnikania – napr. rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obciach pre podnikateľskú činnosť a pod. Ale aj priama podpora podnikateľov v rámci opatrenia *3.2 Podpora investícií do lesníckych technológií a spracovania, do mobilizácie lesníckych*

výrobných a ich uvádzania na trh bude zohľadňovať pri výbere také projekty, ktoré budú mať znaky integrovaného projektu.

Podporená bude spolupráca medzi malými hospodárskymi subjektmi (mikropodnikmi) v odvetví poľnohospodárstva, potravinovom reťazci, sektore lesného hospodárstva a v sektore cestovného ruchu pri organizácii spoločných pracovných procesov, spoločnom využívaní zariadení a zdrojov a pri rozvoji služieb a marketingu v oblasti cestovného ruchu. Cieľom je prostredníctvom spolupráce zvýšiť efektivitu vykonávaných činností. Takýmto integrovaným projektom by z projektových zámerov mohol byť zámer na využitie tepla z existujúcej bioplynovej stanice na vybudovanie kombinovanej sušiarne na sušenie či už ovocia, húb, bylín či dosiek a zároveň vybudovanie wellness zariadenia. Do projektu tak môže byť zapojený výrobca čajov, spracovateľ dreva, ovocinári, výrobca sušených húb ale aj poskytovateľ služieb cestovného ruchu. Zámer zároveň počíta s využitím OZ Osveta myjavských Rómov pri mobilizácii Rómskeho etnika pri zbere ovocia, húb, či bylín.

Integračné znaky ponosujú projekty vytvárajúce prepojenie medzi ekonomickými odvetviami v súčasnom hospodárstve od seba viac-menej oddelenými, ako sú poľnohospodárstvo a potravinárstvo na miestnej úrovni, miestny národopis, turizmus a vzdelávanie stredných škôl, informačné technológie a staršia generácia, pestovanie lesa a výroba nábytku v danej lokalite, údržba vidieckej krajiny a ekoturizmus, poznávacia a konferenčná turistika.

Pri hodnotení projektov budú uprednostňované komunitné spôsoby realizácie projektov, teda keď na hmotnú investíciu bude naviazaná spoločensky prospešná akcia či aktivita najlepšie v spolupráci s ďalšími subjektmi, čo je tiež určitý znak integrovanosti projektu

4.5 Inovatívne znaky stratégie CLLD

Už samotná tvorba stratégie preukázala inovácie v aspekte zapojenia všetkých zložiek spoločnosti na príprave dokumentu s rovnomerným podielom rozhodovania žien, mladých ľudí a seniorov ako aj zapojenie sociálne slabých skupín (telesne postihnutí, Rómovia), teda skupín, ktoré doteraz stáli bokom verejného života. Svojimi názormi, zámermi či postrehmi tak mali možnosť zasiahnuť do rozhodovania o smerovaní regiónu. V rámci stratégie sa „inovácie“ k napĺňaniu strategického a špecifických cieľov premietnu predovšetkým na úrovni projektov realizovaných konečnými prijímateľmi pomoci. Zavádzanie inovatívnych

prvkov a celkovo „inovácie“ je v rámci stratégie „bodovo zvýhodnené“ pri procese hodnotenia projektov.

Pri opatreniach *1.1 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry* a *2.1 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie* budú zvýhodnené projekty, ktoré budú mať inovatívne znaky či prvky. Takými môžu byť rekonštrukcie málo využívaných hasičských zbrojníc nachádzajúcich sa v kopcoch niektorých osád s vybudovaním rozhľadne. Objekty zároveň budú slúžiť na komunitné stretávanie.

Pri opatrení *2.3 Podpora na investície do rozvoja vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky* budú uprednostňované projekty využívajúce zariadenia na zachytávanie dažďovej vody s jej následným využitím na pranie, splachovanie WC, umývanie či polievanie rastlín alebo iné inovatívne zariadenia na efektívne využívanie prírodných zdrojov.

V rámci opatrení *3.1 Podpora pre investície na spracovanie/uvádzanie na trh a/alebo vývoj poľnohospodárskych výrobkov*, *3.2 Podpora investícií do lesníckych technológií a spracovania*, *do mobilizácie lesníckych výrobkov a ich uvádzania na trh* aj *3.5 Spolupráca medzi malými hospodárskymi subjektmi pri organizácii spoločných pracovných procesov a spoločnom využívaní zariadení a zdrojov a pri rozvoji služieb v oblasti cestovného ruchu/ich uvádzania na trh* budú mať navrch také projekty, ktorých súčasťou investície bude zavedenie inovatívnej technológie. Veľký hlavný projekt, ktorý by mal mobilizovať hlavne rómsku komunitu ale aj starších ľudí pred dôchodkom i ľudí s nižším vzdelaním je ich vyškolenie odborníkmi s firmy Herbex (výrobca čajov) na zber liečivých rastlín. Projekt by tak mohol byť platformou pre sociálne inovácie, keďže je tu perspektíva pretransformovania sa niektorých zberateľov na pestovateľov bylín a rastlín. Takéto výstupy bude možné potom rozšíriť a všeobecnejšie uplatniť prostredníctvom výmeny, spolupráce a budovania sietí, následkom čo by mohol mať projekt multiplikačný efekt, s tým, že by vedel takúto metódu využiť v regióne i spracovateľ húb či ovocia, šípok i arónie. V rámci sušenia nazbieraných produktov by bolo možné využiť pripravovaný zámer pri bioplynovej stanici v areály RD Turá Lúka, kde každoročne do ovzdušia uniká 4 000 GJ tepla, s jeho využitím pre vybudovanie sušiarne. Tu by sa mohli sušiť rastliny, huby, ovocie i dosky či iný materiál z dreva. Zároveň prejavil záujem o výstavbu wellnesu a sauny majiteľ tenisovej a squashovej haly nachádzajúcej sa priamo v areály roľníckeho družstva, kde by sa teplo dalo účelne využiť.

Opatrenia *1.2 Rozvoj základnej infraštruktúry v mestách a obciach* a *1.3 Podpora sociálnych a komunitných služieb* získajú zvýhodnenie ak budú vykazovať inovatívne znaky či využívanie inovatívnych prvkov príp. technológií najmä v oblasti ochrany životného prostredia alebo budú zahŕňať inovatívne metódy výučby.

Projekty opatrenia *3.3 Vznik nových a rozširovanie existujúcich podnikov v oblasti remeselnej a priemyselnej výroby* budú napĺňať aj povinné ukazovatele na úrovni IROP a to *Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové* (nastavené sú na 2) a *Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre trh nové*, kde v rámci stratégie bude podporený minimálne 1 projekt.

V opatrení *3.4 Kvalitné služby na vidieku* budú mať väčšiu šancu dostať podporu podniky, ktorých cieľom bude predstaviť nové a inovatívne služby.

Implementácia stratégie v KR - MAS bude uplatňovať tieto tematicky nešpecifické inovatívne aktivity:

- realizácia a ďalšia príprava aktivít s cieľom uvedenia na miestny príp. regionálny trh, nových lokálne špecifických výrobkov poľnohospodárskej a potravinárskej výroby, pri lepšom využívaní potenciálu územia. V rámci realizovaných projektov je perspektíva priniesť na trh nové mäsové výrobky, výrobky so sušeného ovocia, lekváre, ovocné vína, ovocné i bylinné čaje apod.. Orientácia rozvoja agroturistiky na vzájomné prepojenie výrob - predaj regionálnych produktov, ktoré inak nie sú v tvrdých ekonomických podmienkach konkurencieschopné,
- príprava aktivít s cieľom uvedenia na trh nových špecifických služieb pre cieľové skupiny,
- realizáciou opatrenia *2.6 Projekty spolupráce so zameraním na cestovný ruch* chceme vytvoriť v regióne nové ciele pre školské a turistické exkurzie, nové školské a mimoškolské aktivity pre mládež - napr. komplexná ponuka zimnej turistiky, poznávacia turistika, gastroturistika a iné,
- uplatnenie metódy vzájomne kombinujúce využitie prirodzených ľudských a finančných zdrojov daného územia podporujúce efektívnejšie využitie existujúceho potenciálu: viaczdrojové financovanie MAS, podpora spolkov, komunitná propagácia tradičných výrobcov, systém informačných a návštevníckych miest MAS (kedy v každej obci je verejnosti a návštevníkom venovaná pozornosť), pomoc veľkých obcí malým obciam v rámci koordinácie spoločných sieťových projektov, zapojenie spolkov do investičných aktivít obcí aj podnikateľov v rámci spoločných komunitných projektov,

- netradičné spôsoby riadenia a zapojenia miestneho obyvateľstva v rozhodovacom procese,
- typovo nové akcie zakladajúce tradíciu - napríklad: zážitková regionálnej gastronómie, jazdecká turistika, vrátane návrhu jazdeckých trás, infraštruktúry a staníc, zážitková cykloturistika - pumptrails, singtracks, príprava aktivít pre cieľovú skupinu tzv. Víkendoví návštevníci, podporovať akcie propagujúce nové výrobky a produkty (na regionálnych festivaloch a veľtrhoch),
- prenos know how, príkladov dobrej praxe v rámci spoločných projektov v cezhraničných a medzinárodných projektoch EÚ vo všetkých oblastiach rozvoja vidieckeho územia.

5. Implementačný rámec

5.1 Popis riadiaceho a implementačného procesu

5.1.1 Riadiaci proces - organizačná štruktúra MAS

Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina má právnu formu občianskeho združenia v zmysle zákona SR č. 83/1990 Zb. O združovaní občanov v znení neskorších predpisov. Občianske združenie pod názvom: „**Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina**“ má sídlo: M. R. Štefánika 560/4, 907 01 Myjava, Slovenská republika a bolo zaregistrované dňa 6.11.2007 Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, číslo sp. VVS/1-900/90-30924, aktuálne platné stanovy boli vzaté na vedomie dňa 11.3.2015, pod číslom spisu: VVS/1-900/90-30924-6. Štatistický úrad SR, pracovisko v Trenčíne pridelo Kopaničiarskemu regiónu – miestnej akčnej skupine IČO: **42025150** dňa **8.11.2007**.

Členská základňa Kopaničiarskeho regiónu – miestna akčná skupina predstavuje partnerstvo verejného a súkromného sektora vrátane občianskeho a neziskového, ktoré pôsobia na území kopaničiarskeho regiónu. Aktuálny pomer verejného a súkromného sektora (vrátane občianskeho sektora) je **40,63 : 59,37 %**. Celkový počet členov verejno-súkromného partnerstva je **64**. Orgány združenia sú tvorené predstaviteľmi verejných a súkromných miestnych spoločensko-hospodárskych záujmov, v ktorých na úrovni rozhodovania nemajú ani orgány verejnej moci, ani žiadna záujmová skupina viac ako 49 % hlasovacích práv.

Úlohy a zodpovednosť jednotlivých subjektov a organizačných zložiek verejno-súkromného partnerstva (MAS) pri realizácii stratégie CLLD.

Jednotlivé úlohy, právomoci a zadefinovanie organizačných zložiek partnerstva sú pevne stanovené v stanovách združenia (príloha č. 9) a bližšie špecifikované v organizačnom poriadku MAS (príloha č. 7) a pracovných zmluvách jednotlivých zamestnancov.

KR - MAS má v Stanovách zadefinované poslanie podpory a koordináciu spoločného postupu všetkých sektorov spoločnosti v oblasti prípravy regiónu na prístup LEADER a jeho využitie pre koordinovaný rozvoj územia pôsobnosti MAS a medzi definovanými realizovanými činnosťami okrem iného aj vypracovanie a implementáciu integrovanej stratégie rozvoja územia, ktorá je totožná so stratégiou CLLD.

KR - MAS má nasledovnú organizačnú štruktúru:

- a) Najvyšší orgán – Členská schôdza
- b) Výkonný orgán – Predsedníctvo
- c) Štatutárny orgán – Predseda
- d) Revízna komisia
- e) Výberová komisia
- f) Monitorovací výbor

Členská schôdza je najvyšším orgánom KR-MAS tvorená členmi KR-MAS a vykonáva nasledovné činnosti:

- a) schvaľuje stanovky KR - MAS, ich zmeny, doplnky,
- b) schvaľuje stratégiu a jej aktualizáciu,
- c) volí a odvoláva Predsedníctvo,
- d) volí a odvoláva Predsedu, podpredsedu,
- e) volí a odvoláva Revíznú komisiu a jej predsedu,
- f) schvaľuje organizačný poriadok KR - MAS predložený Predsedníctvom,
- g) schvaľuje plán činnosti, rozpočet a výročnú správu o činnosti a hospodárení,
- h) schvaľuje správu o hospodárení,
- i) rozhoduje o zlúčení a zániku KR - MAS ako aj o tom, ako sa naloží s majetkom KR - MAS po likvidácii,
- j) priama a vylučuje členov KR - MAS v súlade s čl.3.
- k) rozhoduje o zániku KR – MAS zlúčením s iným občianskym združením alebo dobrovoľným rozpustením. V prípade ak dôjde k zániku KR – MAS rozpustením alebo zlúčením s iným občianskym združením počas doby platnosti zmluvy o poskytnutí NFP na chod MAS, KR – MAS je povinná vrátiť čerpané finančné prostriedky z EPFRV resp. EFRR

Všetky úlohy Členskej schôdze sú zadefinované v stanovách združenia (príloha č. 9) a organizačnom poriadku (príloha č. 7).

Personálne zastúpenie členskej schôdze – najvyššieho orgánu KR-MAS je uvedené v prílohe č. 7. Personálna matica členov MAS a obsadenie jednotlivých orgánov. Percentuálne zastúpenie členskej schôdze predstavuje: **40,63 % verejný sektor** (23 obcí a 3 mestá) a **59,37 % súkromný sektor** (18 - podnikatelia, 6 - združenia a neziskové organizácie a 14 - fyzické osoby).

Zástupcovia členov verejno-súkromného partnerstva do orgánov združenia boli delegovaní členskou schôdzou na základe ich odborných predpokladov, skúseností, pri zabezpečení základnej požiadavky prístupu Leader, rešpektujúc pomerné územné zastúpenie, sociálne a rodové zastúpenie reprezentantov.

Predsedníctvo je výkonný orgán KR-MAS a zodpovedá za svoju činnosť Členskej schôdzi. Predsedníctvo vykonáva činnosti v súlade so stanovami a internými riadiacimi smernicami MAS. Predsedníctvo KR-MAS **je tvorené zo siedmych členov**, rešpektujúc podmienku, že na úrovni rozhodovania nemajú orgány verejnej moci, ani žiadna záujmová skupina viac ako 49 % hlasovacích práv. V súčasnosti je v predsedníctve zastúpených celkovo **43,00 % verejného (3 zástupcovia miest a obcí) a 57,00 % súkromného (2 subjekty) a občianskeho sektora (2 fyzické osoby).**

Predsedníctvo v rámci svojich kompetencií:

- a) vykonáva činnosti podľa poverenia Členskej schôdze,
- b) riadi činnosť KR - MAS v období medzi zasadnutiami Členskej schôdze,
- c) predkladá Členskej schôdzi plán činnosti, rozpočet a výročnú správu o činnosti a hospodárení na schválenie,
- d) predkladá Členskej schôdzi organizačný poriadok KR - MAS na schválenie,
- e) zvoláva a obsahovo pripravuje rokovanie Členskej schôdze a pripravuje základné materiály na tieto rokovania,
- f) zodpovedá za vypracovanie a implementáciu stratégie CLLD a jej aktualizáciu,
- g) zriadi výberovú komisiu KR - MAS a monitorovací výbor,
- h) menuje manažéra KR - MAS a ďalších členov kancelárie KR - MAS,
- i) vymenúva a odvoláva členov monitorovacieho výboru,
- j) volí a odvoláva členov výberovej komisie KR - MAS a schvaľuje jej štatút,
- k) ustanovuje likvidátora v prípade likvidácie KR – MAS,
- l) zabezpečuje výber hodnotiteľov a spôsob ich priradenia k jednotlivým žiadostiam o NFP,
- m) vedie zoznam hodnotiteľov.

Predsedníctvo zriadilo svoju Kanceláriu na zabezpečenie spravovania verejných prostriedkov ako aj manažovanie činnosti MAS a realizáciu úloh združenia. Na čele Kancelárie je manažér KR - MAS menovaný predsedníctvom. Manažér KR - MAS je povinný zúčastňovať sa zasadnutí predsedníctva s hlasom poradným. Kancelária pracuje na základe pracovného a organizačného poriadku schváleného predsedníctvom. Administratívu

a realizáciu úloh združenia zabezpečujú zamestnanci KR-MAS, ktorí môžu byť členmi len najvyššieho orgánu - členská schôdza.

Všetky úlohy predsedníctva sú zadefinované v stanovách združenia (príloha č. 9) a organizačnom poriadku (príloha č. 7) .

Predseda

1. Predseda je štatutárnym orgánom Združenia, zastupuje Združenie navonok. podpisuje zmluvy a koná v jeho mene. Zjednocuje a koordinuje činnosť orgánov Združenia. Predseda členskej schôdzy Združenia, zvoláva predsedníctvo Združenia a predsedá mu. V prípade neprítomnosti alebo poverenia ho zastupuje podpredseda.
2. Vo vzťahu k PRV SR 2014 – 2020 predkladá na PPA Protokol o výbere Žiadosti o nenávratný finančný príspevok z PRV SR 2014 – 2020.
3. Vo vzťahu k IROP predkladá Protokol o výbere Žiadosti o NFP z IROP na RO pre IROP.
4. Predsedu volí Členská schôdza KR - MAS z kandidátov navrhnutých Predsedníctvom.
5. Predseda riadi zamestnancov kancelárie združenia.
6. Má dispozičné právo.

Revízna komisia

1. Revízna komisia je kontrolným orgánom KR - MAS, ktorý za svoju činnosť zodpovedá Členskej schôdzy.
2. Členská schôdza na návrh predsedníctva KR-MAS volí a odvoláva predsedu a členov kontrolného orgánu na obdobie štyroch rokov. Revízna komisia má troch členov KR-MAS. Pomerné zastúpenie členov zo sektorov: zástupcovia súkromného sektora vrátane občianskeho a neziskového musia byť zastúpení s **minimálne 51 %** všetkých rozhodujúcich hlasov a zástupcovia verejného sektora s **maximálne 49 %** všetkých rozhodujúcich hlasov, pričom žiadna záujmová skupina nesmie prekročiť **49 % rozhodujúcich hlasov**.

Revízna komisia :

- a) kontroluje hospodárenie KR - MAS a predkladá Členskej schôdzy správu o hospodárení KR – MAS, upozorňuje príslušné orgány KR-MAS na nedostatky a navrhuje opatrenie na ich odstránenie.
- b) kontroluje dodržiavanie stanov a vnútorných predpisov KR - MAS
- c) v prípade sporu medzi orgánmi KR - MAS a jeho členmi plní funkciu rozhodovacieho orgánu, ak nie je sám spornou stranou,

- d) členstvo v revíznej komisii je nezlučiteľné s členstvom v orgánoch združenia, okrem členstva v najvyššom orgáne - členská schôdza,
  - e) členovia Revíznej komisie majú právo zúčastniť sa zasadnutí Predsedníctva.
3. Revízna komisia má troch členov volených Členskou schôdzou. Jej činnosť organizuje zvolený predseda.

V súčasnosti je v Revíznej komisii KR – MAS zastúpených celkovo **33,33 % verejného (1 zástupkyňa obce) a 66,33 % súkromného (1 subjekt) a občianskeho sektora (1 zástupca neziskovej organizácie).**

Výberová komisia

1. Výberová komisia je orgánom KR-MAS, ktorý posudzuje a navrhuje na schválenie projekty pre financovanie v rámci stratégie CLLD, a predkladá tento návrh na schválenie Predsedníctvu.
2. Výberová komisia MAS hodnotí (v zmysle prideluje body, nevykonáva odborné hodnotenie) a vyberá projekty resp. ŽoNFP predložené v rámci jednotlivých výziev vyhlásených MAS. Zloženie členov musí odrážať požiadavku v zmysle Nariadenia (EÚ) č. 13003/2013, teda musí byť zabezpečené, aby aspoň 50 % hlasov rozhodnutí o výbere patrilo partnerom, ktorí nie sú orgánmi verejnej správy, zároveň musí byť umožnený výber písomným konaním.
3. Výberová komisia má minimálne troch členov. Počet členov musí byť vždy nepárny. MAS môže okrem riadnych členov menovať aj náhradníkov členov výberovej komisie.
4. Spôsob voľby/odvolania, výber členov výberovej komisie MAS a vykonávané činnosti musia byť stanovené v stratégii CLLD.
5. Člen výberovej komisie nemusí pôsobiť (mať trvalé, prípadne prechodné bydlisko, sídlo alebo prevádzku) v území MAS. Pre jednu výzvu bude stanovená jedna výberová komisia.
6. Výkonný orgán MAS menuje vždy novú výberovú komisiu pre každú výzvu, pričom jednotliví členovia sa môžu opakovať. V rámci jednej výzvy môže byť len výmena členov z opodstatnených dôvodov. Opodstatnenými dôvodmi sú najmä konflikt záujmov, úmrtie člena výberovej komisie, jeho dlhodobá pracovná neschopnosť alebo nečinnosť.
7. Výberová komisia sa riadi počas zasadnutia pravidlami svojho Štatútu, ktorý vypracuje kancelária a schváli predsedníctvo. Výberová komisia je za svoju činnosť zodpovedná predsedníctvu a spolupracuje s Manažérom.

Monitorovací výbor

1. Monitorovací výbor MAS je kontrolným orgánom, ktorý vykonáva najmä hodnotenie a kontrolu realizácie projektov v rámci stratégie, pripravuje a vypracováva správy o implementácii stratégie, správy o monitoringu za ročné obdobie a pod.
2. Monitorovací výbor MAS na svojom prvom zasadnutí stanoví rozsah činnosti. Rozsah činnosti Monitorovacieho výboru MAS podlieha schváleniu Výkonným orgánom.
3. Monitorovací výbor má 5 členov, ktorých schvaľuje alebo odvoláva predsedníctvo, tak aby bola dodržaná podmienka – zástupcovia súkromného sektora vrátane občianskeho a neziskového musia byť zastúpení s **minimálne 51 %** všetkých rozhodujúcich hlasov a zástupcovia verejného sektora s **maximálne 49 %** všetkých rozhodujúcich hlasov, pričom žiadna záujmová skupina nesmie prekročiť **49 % rozhodujúcich hlasov**.

V súčasnosti je v Monitorovacom výbore KR – MAS zastúpených celkovo **40,00 % verejného (2 zástupcovia obcí)** a **60,00 % súkromného (1 subjekt) a občianskeho sektora (1 zástupca občianskeho združenia a 1 fyzická osoba)**.

Kancelária KR - MAS je zriadená Predsedníctvom združenia a jej hlavnou činnosťou je zabezpečenie spravovania verejných prostriedkov, ako aj manažovanie činnosti a realizácia úloh združenia. Na čele kancelárie združenia je manažér menovaný predsedníctvom združenia. Kancelária združenia pracuje na základe pracovného a organizačného poriadku schváleného výkonným orgánom. Organizačný poriadok je súčasťou prílohy č. 7.

Administratívu a realizáciu úloh združenia zabezpečujú zamestnanci združenia:

1. **manažér združenia**, ktorý je riadený predsedom a predsedníctvom a jeho hlavnou úlohou a zodpovednosťou je, že:
  - zodpovedá za vedenie kancelárie združenia (riadi administratívneho pracovníka a účtovníka, príp. ďalších zamestnancov kancelárie),
  - pripravuje zasadnutia Predsedníctva a je povinný zúčastňovať sa na zasadnutiach Predsedníctva, je zodpovedný za zostavenie a zabezpečenie kontroly zápisov a ostatných administratívnych činností spojených s fungovaním Predsedníctva,
  - vykonáva formálnu kontrolu prijatých ŽoNFP od predkladateľov projektov, registruje ŽoNFP, poskytuje informácie predkladateľom projektov, zabezpečuje zber informácií pre monitoring a hodnotenie, pravidelne komunikuje so zástupcom PPA,
  - spracováva žiadosti KR - MAS,
  - pomáha pri spracovaní zámerov a výberu projektov,

- zostavuje pracovné skupiny a riadi realizáciu príslušných aktivít,
  - vykonáva činnosti v súlade s ďalšími internými predpismi, ktoré schválilo Predsedníctvo.
- 2. administratívny pracovník**, riadený je manažérom združenia a je zodpovedný za:
- zabezpečenie každodennej prevádzky a administratívnej činnosti združenia,
  - vedenie evidencie a predpísanej archivácie,
  - prípravu podkladových materiálov na zasadnutia jednotlivých orgánov združenia,
  - v prípade písomného poverenia manažérom KR-MAS registruje a vykonáva formálnu kontrolu prijatých ŽoNFP (projektov),
  - vykonávanie činnosti v súlade s ďalšími internými predpismi združenia.
- 3. účtovník**, riadený je manažérom združenia a je zodpovedný za:
- zabezpečenie účtovnej evidencie a hospodárenie s finančnými prostriedkami a majetkom združenia,
  - nesie zodpovednosť za správnosť účtovnej evidencie a spolupracuje s príslušnými kontrolnými orgánmi,
  - spracovanie mzdovej a personálnej agendy.
- 4. špecialista pre tvorbu koncepcií a propagácia cestovného ruchu**, riadený je manažérom združenia a do jeho pracovnej náplne patrí:
- zabezpečenie chodu a prevádzky Izby ľudových tradícií, remesiel a produktov
  - tvorba propagačných produktov združenia a produktov na propagáciu cestovného ruchu územia pôsobnosti združenia,
  - zabezpečenie spolupráce a súčinnosti združenia s orgánmi a inštitúciami pôsobiace v oblasti cestovného ruchu,
  - príprava návrhu koncepcií a plánov rozvoja cestovného ruchu,
  - zabezpečenie informačných a propagačných podujatí združenia,
  - zabezpečenie prezentácie produktov cestovného ruchu združenia na národnej a medzinárodnej úrovni
  - tvorba balíčkov/produktov pre turistov, možnosti získania dotácie na produkty cestovného ruchu,
  - aktualizácia webovej stránky www.regionalneprodukty.sk
- 5. špecialista pre regionálny rozvoj a rozvoj vidieka**, riadený je manažérom združenia a do jeho pracovnej náplne patrí:

- zabezpečenie prípravy a vypracovania analytických a koncepčných dokumentov v oblasti komplexného regionálneho rozvoja
- zabezpečenie úloh súvisiacich s realizáciou projektov, na ktoré získalo združenie nenávratný finančný príspevok z rôznych operačných programov a grantov na základe vyhlásených výziev,
- zabezpečenie úloh súvisiacich s prípravou, riadením, realizáciou a financovaním projektov,
- zabezpečenie úloh súvisiacich s prípravou podkladov pre vypracovanie žiadosti o nenávratný finančný príspevok z rôznych operačných programov a grantov na základe vyhlásených výziev,
- zabezpečenie podpory trvalo udržateľného rozvoja vidieka, vidieckych oblastí a podpory zvyšovania kvality života na vidieku,

Táto pozícia je momentálne ako jediná neobsadená.

Spôsob propagácie činnosti verejno-súkromného partnerstva

Spôsoby komunikácie s obyvateľmi a organizáciami na území MAS.

Pre účely zabezpečenia informovanosti orgánov združenia a cieľových skupín o činnosti MAS, jej aktivitách a vyhlásených výzvach sú využívané nasledovné nástroje:

- internetová webstránka združenia: www.kopaniarskyregion.sk (aktualizovaná priebežne)
- sociálne siete: https://www.facebook.com/Kopani%C4%8Diarsky-regi%C3%B3n-MAS-369767339715840/?ref=aymt_homepage_panel
- regionálne noviny - Kopaničiar express, a noviny, ktoré vydávajú jednotlivé obce,
- internetová webstránka slúžiaca na propagáciu produktov nesúcich značku Kopanice – regionálny produkt www.regionálneprodukty.sk
- organizovanie informačných seminárov/workshopov
- vydávanie informačných tlačovín Spravodaj MAS
- organizovanie tuzemských a zahraničných informačných návštev
- individuálne poradenstvo a informovanie v kancelárii MAS
- účasť na podujatiach organizovaných na území MAS.

Spôsob konzultácie s konečnými prijímateľmi – predkladateľmi projektov (poradenstvo a externá pomoc).

Konzultácie s konečnými prijímateľmi – predkladateľmi projektov bývajú realizované v kancelárii združenia a z pozície združenia sú vykonávané manažérom združenia. Konzultácie sú vykonávané vo vzťahu k predkladaniu ŽoNFP (projektov) a ich súladu so stratégiou CLLD, ako aj k procesu výberu projektov, ich predkladaniu PPA a IROP komunikácie s RO, ako aj v procese ich realizácie, monitoringu a kontroly. Tieto procesy prebiehajú v súlade s Programom rozvoja vidieka SR 2014-2020 s Integrovaným regionálnym operačným programom 2014 - 2020, tiež v súlade so Systémom riadenia CLLD a Systémom riadenia PRV a EŠIF.

Štruktúra a organizácia Združenia, ako aj úlohy a zodpovednosti jednotlivých orgánov je bližšie doložená v prílohách:

- Stanovy KR – MAS
- Organizačný poriadok
- Rokovací poriadok pre Monitorovacieho výboru
- Štatút výberovej komisie

Prílohy:

Príloha č. 7 Organizačná štruktúra MAS

Príloha č. 8 Personálne zloženie jednotlivých orgánov, t.z. získané vzdelanie a odborná prax sa dokladuje predložením profesijného životopisu, príp. dokladmi o vzdelaní a ďalšími relevantnými certifikátmi.

Príloha č. 9 Štatúty, interné smernice, stanovy MAS

5.1.2 Implementačný proces

Implementačný proces predstavuje proces výberu, hodnotenia a schvaľovania žiadostí zahrňujúci vyhlásenie výzvy, príjem projektov, hodnotenie a výber na úrovni MAS, PPA resp. RO pre IROP a následné schválenie žiadosti. Tieto implementačné procesy majú svoje identické znaky ako aj svoje špecifiká a odlišnosti. Taktiež sa MAS ako konečný prijímateľ môže uchádzať o iné zdroje z národných podporných schém, ako aj z cezhraničných projektov spolupráce.

Implementačné procesy určené pre implementáciu stratégie CLLD sú podrobne opísané v nasledovných dokumentoch, vždy v aktuálne platnom znení:

- Systém riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014 – 2020
- Systém riadenia PRV SR 2014 – 2020
- Systém riadenia EŠIF a IROP

Implementácia stratégie CLLD a činnosť MAS sa v programovom období 2014 – 2020 bude riadiť týmito dokumentmi. V nasledovných podkapitolách budú popísané základné činnosti prevzaté z týchto dokumentov a regionálne špecifiká, ktoré odzrkadľujú skúsenosti s implementáciou stratégie CLLD.

V rámci implementácie stratégie CLLD je potrebné rešpektovať § 46 zákona o príspevku z EŠIF (Zákon 292/2014 Z. z.), ktorý charakterizuje pravidlá posudzovania konfliktu záujmov v rámci celého procesu (prípravy výzvy, rozhodovania v konaní, príprave a realizácii projektu, alebo projektového zámeru). **Konflikt záujmov v rámci podpory z EŠIF prísne zakázaný.**

Kancelária MAS vypracuje v rámci stratégie CLLD indikatívny harmonogram vyhlasovania výziev, ktorý bude pravidelne aktualizovaný v zmysle ročného plánu o činnosti a bude uvádzať predbežnú finančnú alokáciu na výzvu. Indikatívny harmonogram výziev musí rešpektovať podmienky jeho včasného zverejnenia a schvaľovania v zmysle Systému riadenia CLLD v kapitole 9. Žiadosť o NFP (časť PRV 2014 – 2020) a v kapitole 11 (CLLD v rámci IROP 2014 – 2020).

Žiadosti podporované v rámci PRV

Žiadosti budú implementované v súlade so Systémom riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014 – 2022, bod 9 Žiadosť o NFP.

MAS vyhlási výzvu na predkladanie Žiadostí o nenávratný finančný príspevok zverejnením na webovom sídle PPA www.apa.sk pre projekty financované z EPFRV (spôsobom uvedeným v odseku 1 a 2 bodu 8.1 Systému riadenia CLLD 2014 - 2020).

Výber projektov bude jednokolový.

MAS zašle najneskôr 15 pracovných dní pred zverejnením výzvy návrh znenia výzvy, vrátane relevantných dokumentov, prípadne s odkazom na zverejnenie týchto relevantných dokumentov na webovom sídle PPA, na posúdenie PPA.

Konečný prijímateľ – predkladateľ projektu predkladá ŽoNFP riadne, včas a vo forme určenej vo Výzve a v termíne uvedenom vo Výzve na predkladanie Žiadostí o nenávratný finančný príspevok, ktorú vyhlási Združenie.

Združenie prijme len kompletne ŽoNFP, ktoré obsahujú všetky požadované prílohy v zmysle Zoznamu povinných príloh k ŽoNFP. Rozhodujúcim dátumom na splnenie podmienky podať ŽoNFP včas je dátum odovzdania písomnej verzie ŽoNFP osobne na adrese MAS alebo dátum odovzdania na poštovú, resp. inú prepravu najneskôr v posledný deň uzávierky výzvy, resp. lehoty určenej na predkladanie ŽoNFP vo výzve.

Následne manažér Združenia vykoná formálnu kontrolu ŽoNFP. V prípade, ak manažér Združenia pri formálnej kontrole zistí, že ŽoNFP bola podaná ako nekompletná a neobsahuje formálne náležitosti, bude konečnému prijímateľovi – predkladateľovi projektu zaslaná výzva na doplnenie a to osobne alebo doporučenou poštou (pri osobnom prevzatí Výzvy na doplnenie ŽoNFP musí byť jej osobné prevzatie konečným prijímateľom – predkladateľom projektu potvrdené podpisom a pečiatkou, ak je konečný prijímateľ – predkladateľ projektu povinný ju používať, a to na rovnopise Výzvy na doplnenie ŽoNFP, ktorý sa zakladá do ŽoNFP). V rámci výzvy na doplnenie môžu byť koneční prijímatelia – predkladatelia projektu požiadaní o doplnenie chýbajúcich príloh, podpisov a pod. Lehota na doplnenie údajov na základe výzvy na doplnenie ŽoNFP je minimálne 5 pracovných dní.

Záver z administratívneho overenia zaznamená manažér Združenia v kontrolných listoch pre príslušné opatrenia, ktorými zdokumentuje overenie splnenia podmienok poskytnutia príspevku.

Výberová komisia Združenia vykoná administratívnu kontrolu prijatých a zaregistrovaných ŽoNFP, ktoré splnili podmienky formálnej kontroly v súlade so Systémom riadenia CLLD pre programové obdobie 2014 - 2020, kapitolou 6. Miestna akčná skupina, bodom 6.1.4.3 Výberová komisia.

V prípade, ak na základe preskúmania ŽoNFP a jej príloh vzniknú pochybnosti o pravdivosti alebo nejasnosť ŽoNFP alebo jej príloh, MAS vyzve žiadateľa na vysvetlenie nejasností alebo nápravu nepravdivých údajov zaslaním výzvy na doplnenie ŽoNFP. Lehota na doplnenie údajov na základe výzvy na doplnenie ŽoNFP nemôže byť kratšia ako 5 pracovných dní. Možnosť doplnenia údajov musí byť použitá pri všetkých žiadateľoch rovnako.

Výberová komisia Združenia zoradí ŽoNFP podľa výsledkov vyhodnotenia projektov (ŽoNFP) a predloží zoznam ŽoNFP, ktoré odporúča schváliť na financovanie z PRV Predsedníctvu na schválenie.

Protokol o výbere ŽoNFP, kde manažér navrhne jednotlivé ŽoNFP na vydanie príslušného rozhodnutia (rozhodnutie o schválení/neschválení ŽoNFP, rozhodnutie o zastavení konania) spolu s požadovanými prílohami vrátane všetkých ŽoNFP, ktoré odporúča schváliť budú odovzdané na PPA na zaregistrovanie a vykonanie administratívnej kontroly ŽoNFP do 30-tich pracovných dní odo dňa ukončenia výzvy.

Koneční prijímatelia – predkladatelia projektu, ktorí nesplnili podmienky administratívnej kontroly vykonanej Združením, budú o tejto skutočnosti informovaní do 7 pracovných dní od ukončenia administratívnej kontroly vykonanej Združením osobne alebo doporučenou poštou.

Protokol o výbere projektov Združenia musí byť podpísaný predsedom výberovej komisie Združenia, štatutárnym zástupcom Združenia a zástupcom Predsedníctva.

Kontrola oprávnenosti výdavkov

Obecné princípy oprávnenosti výdavkov sú stanovené v bode 9.5.5 Systému riadenia CLLD 2014 – 2020.

Odborné hodnotenie Žiadosti o NFP, priradenie k prioritnej/fokusovej oblasti

MAS menuje odborných hodnotiteľov k ŽoNFP, ktorí vykonajú kontrolu oprávnenosti žiadateľa na základe definície žiadateľa v zmysle vyhlásenej výzvy a príručky platnej ku dňu zverejnenia výzvy na predkladanie žiadostí.

Hodnotitelia sú povinní pred účasťou na odbornom hodnotení podpísať Čestné vyhlásenie o nestrannosti, zachovaní dôvernosti informácií a vylúčení konfliktu záujmov.

Hodnotitelia vykonávajú odborné hodnotenie v priestoroch určených Združením, pričom nie sú oprávnení odnášať poskytnuté dokumenty mimo priestorov MAS. Hodnotitelia sú povinní výsledky po overení písomne zaznamenávať.

Výstupom z odborného hodnotenia merateľných kritérií odborného hodnotenia je bodovací hárok ŽoNFP hodnotiteľov, ktorí sa podieľali na odbornom hodnotení. Hodnotiaci hárok obsahuje vyhodnotenie hodnotiacich kritérií z odborného hodnotenia a súčet dosiahnutých bodov.

Do 30 pracovných dní odo dňa ukončenia výzvy zašle MAS protokol o výbere ŽoNFP a všetky prijaté ŽoNFP na PPA.

PPA overí ŽoNFP z hľadiska administratívneho, formálneho, vecného a odborného. Následne PPA zasiela zoznam schválených žiadostí o NFP MAS a tá následne príslušnému samosprávnemu kraju za účelom zníženia rizika dvojitého financovania.

Žiadosti podporované v rámci IROP

Žiadosti budú implementované v súlade so Systémom riadenia CLLD 2014 – 2020 - s bodom 11 CLLD v rámci IROP 2014 -2020. MAS bude vyhlasovať výzvy v súlade s indikatívnym harmonogramom výziev, ktorý podlieha schváleniu zo strany RO pre IROP.

MAS pri príprave výziev a dokumentov, ktoré sú relevantné vo vzťahu k výzve spolupracuje s RO pre IROP. MAS zasiela pred zverejnením výzvy návrh znenia výzvy, vrátane relevantných dokumentov, prípadne s odkazom na zverejnenie týchto relevantných dokumentov na svojom webovom sídle, na odsúhlasenie RO pre IROP.

MAS vyhlási výzvu jej zverejnením na svojom webovom sídle. RO pre IROP zabezpečí zadanie informácie o vyhlásení výzvy a jej aktivovanie v ITMS2014+ a zverejní výzvu na svojom webovom sídle. MAS zverejní informáciu o zverejnenej výzve za účelom lepšej informovanosti následne aj v miestnom tlači či médiách.

Výzva bude mať iba formu otvorenej výzvy. Výzva obsahuje časti podľa odseku 9 bodu 11.1 Systému riadenia CLLD 2014 – 2020.

MAS je oprávnená za podmienok stanovených v zákone 292/2014 Z.z. a upravených v tejto kapitole výzvu zmeniť alebo zrušiť. Postupuje pri tom podľa odseku 11.2 Zmena a zrušenie výzvy Systému riadenia CLLD 2014 – 2020.

MAS vypracuje hodnotiace a výberové kritéria ŽoNFP podľa odseku 11.3 Hodnotiace kritériá Žiadostí o NFP, resp. 11.4 Výberové kritériá Žiadostí o NFP Systému riadenia CLLD 2014 – 2020.

MAS zabezpečí príjem ŽoNFP odo dňa vyhlásenia výzvy, do dňa jej uzavretia, resp. v lehote prijímania ŽoNFP. Doručením ŽoNFP na adresu MAS začína konanie o ŽoNFP. Žiadateľ doručuje ŽoNFP elektronicky prostredníctvom verejnej časti ITMS2014+ a písomne v určenej forme na adresu sídla MAS určenú vo výzve.

Po overení splnenia podmienok predložiť ŽoNFP riadne, včas a v určenej forme, MAS zaregistruje ŽoNFP v ITMS 2014+. Administratívne overenie Žiadosti o NFP sa vykonáva podľa bodu 11.5.2 Administratívne overenie Žiadosti o NFP Systému riadenia CLLD 2014 – 2020.

MAS v rámci odborného hodnotenia ŽoNFP zabezpečí posúdenie ŽoNFP minimálne dvoma odbornými hodnotiteľmi, ktorí vyhodnotia predložené ŽoNFP na základe hodnotiacich kritérií zverejnených vo výzve a v stratégii CLLD. Odborné hodnotenie sa vykonáva podľa bodu 11.5.3 Odborné hodnotenie Žiadosti o NFP Systému riadenia CLLD 2014 – 2020. Konečným výstupom z odborného hodnotenia ŽoNFP je hodnotiaci hárok.

Kontrola oprávnenosti výdavkov CLLD/IROP

Obecné princípy oprávnenosti výdavkov sú stanovené v bodu 11.5.3.1 Systému riadenia CLLD 2014 – 2020.

Výber Žiadosti o nenávratný finančný príspevok

Vykonáva výberová komisia, ktorá po ukončení procesu výberu ŽoNFP vypracuje v rámci každého kola hodnotenia Protokol o výbere ŽoNFP. Protokol o výbere ŽoNFP spolu so všetkými predloženými ŽoNFP, v rámci príslušného kola hodnotenia, je MAS predloží na RO pre IROP do 30 pracovných dní od termínu uvedeného vo výzve. Výberový proces sa riadi podľa bodu 11.6 Výber Žiadosti o nenávratný finančný príspevok Systému riadenia CLLD 2014 – 2020.

RO pre IROP zabezpečí príjem posúdených ŽoNFP vrátane Protokolu o výbere ŽoNFP z MAS a vykoná ich registráciu v ITMS2014+.

Na základe skutočností zistených v rámci overovania procesu výberu ŽoNFP zo strany MAS vydá RO o ŽoNFP:

- a. Rozhodnutie o schválení;
- b. Rozhodnutie o neschválení;
- c. Rozhodnutie o zastavení konania.

RO zabezpečí vydanie rozhodnutia pri všetkých ŽoNFP najneskôr v termíne 30 pracovných dní od doručenia Protokolu o výbere ŽoNFP z MAS. Po ukončení schvaľovacieho procesu ŽoNFP za vymedzené časové obdobie RO pre IROP vypracuje Záverečnú správu z výzvy, pričom na jej vypracovanie RO pre IROP použije ITMS 2014+.

RO pre IROP zasiela Záverečnú správu z výzvy na CO a príslušnej MAS najneskôr do 5 pracovných dní od jeho schválenia. Po ukončení procesu schvaľovania a výbere vhodných projektov RO pre IROP zabezpečí v súvislosti s poskytovaním príspevku prostredníctvom uzavretej zmluvy o NFP vhodné podmienky pre ich správnu a včasnú realizáciu.

ŽoNFP z iných zdrojov

Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina nebude rozhodovať o pridelení finančných prostriedkov z iných podporných programov EÚ a SR. Máme zavedený vlastný grantový systém, kde podmienka na získanie dotácie sú rozpracované už v samotnej výzve o grant z vlastných zdrojov KR -MAS.

5.2 Akčný plán

Priorita č. 1: Kvalitné verejné služby a občianska vybavenosť pre vidiecke obyvateľstvo

Tabuľka č. 5.2.A Opatrenie stratégie CLLD 1.1

Názov opatrenia	1.1 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry
Priradenie kódu opatrenia PRV	7.4.
Priradenie k fokusovej oblasti PRV	<i>6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach 5C Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky</i>
Ciele a opis opatrenia	<p><i>Opatrenie prispieva k naplneniu Špecifického cieľa: Zvýšenie kvality infraštruktúry a verejných služieb.</i></p> <p><i>Opatrenie reflektuje na potreby identifikované v oblasti Občianska vybavenosť a sekundárne aj Životné prostredie v rámci Identifikácie potrieb Kvalita života úzko súvisí s miestnym ekonomickým rozvojom, ako aj so zastavením odlivu obyvateľstva z vidieka. Pre jej zvýšenie je potrebná kvalitná infraštruktúra a dostupnosť miestnych služieb pre obyvateľov, kvalitné verejné priestory pre obyvateľov vrátane využívania nevyužitých objektov pre podnikateľskú a komunitnú činnosť.</i></p> <p><i>Opatrenie bude sekundárne prispievať k FO 5C prostredníctvom investícií do OZE a úspor energie, ktoré budú môcť byť súčasťou iných investícií v rámci opatrenia (napr. súčasťou rekonštrukcie kultúrneho domu bude výstavba kotolne na OZE a pod.). Podporované budú nasledovné aktivity:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>• investície súvisiace s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry – napr. výstavba/rekonštrukcia/modernizácia športovísk a detských ihrísk, amfiteátrov, investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov;</i> <i>• investície súvisiace s vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania – rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre podnikateľskú činnosť, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktov a pod.</i> <i>• investície do využívania OZE vrátane investícií spojenými s úsporou</i>

	<i>energie – len ako súčasť investícií do miestnych služieb.</i>					
Oprávnení prijímatelia	<i>1. obce vo vidieckych oblastiach (zvýhodnené budú obce do 1 000 obyvateľov)</i> <i>2. združenia obcí s právnou subjektivitou</i> <i>3. občianske združenie v zmysle zákona č. 83/1990 Z.z. o združovaní občanov</i>					
Intenzita pomoci ¹	90 %					
Oprávnené výdavky ²	<i>v súlade s PRV (resp. s nariadením EÚ (č. 1305/2013):</i> <i>1. výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto opatrenia a špecifikáciou výdavkov v podkapitole 8.1.3, vrátane výdavkov na začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry – náklady na následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce a vrátane nákladov súvisiacich s investíciami do využívania OZE a do úspor energie, pokiaľ sú tieto investície súčasťou iných investícií v rámci operácie;</i> <i>2. všeobecné náklady súvisiace s bodom 1, špecifikované v podkapitole 8.1.3.</i>					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	5 000 - 40 000					
Finančný plán	234 470,00 EUR z PRV					
		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	260 522,00	175 852,50	58 617,50	26 052,00	-
	viac rozvinutý región	-	-	-	-	-
	Spolu	260 522,00	175 852,50	58 617,50	26 052,00	-
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ³	<i>v súlade s PRV, vlastné</i> Zvýhodňované budú nasledovné projekty: <i>- súvisiace s ekonomickým rozvojom alebo kombinujúce viacero akcií vytvárajúcich konkrétne podmienky pre ekonomický rozvoj vidieckych obcí</i> <i>- riešiace začleňovanie marginalizovaných skupín</i> <i>- vykazujúce inovatívne znaky či využívanie inovatívnych prvkov príp. technológií najmä v oblasti ochrany životného prostredia</i> <i>- riešiace využitie OZE</i> <i>- riešiace úspory energie</i> <i>- so znakmi integrovaného projektu (napr. má dokázateľnú prepojitelnosť na iné projekty) alebo synergický efekt</i>					
Merateľné ukazovatele projektu	Povinné monitorovacie ukazovatele					
	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová	

¹ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

² v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

³ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

					hodnota
	7.4	Počet operácií, ktoré získali podporu na investície do miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo	operácia	0	8
	7.4	Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry	obyvateľ	0	4 000
<i>Vlastné monitorovacie ukazovatele</i>					
	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	7.4	Počet podporených športovísk, detských ihrísk a amfiteátrov	Počet	0	6
	7.4	Počet zrekonštruovaných nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť	Počet	0	1
	7.4	Počet zrekonštruovaných objektov v obci pre podnikateľskú činnosť	Počet	0	1
	7.4	Počet investícií do využívania OZE	Počet	0	2
Indikatívny harmonogram výziev	September 2016, September 2018				

Tabuľka č. 5.2.B Opatrenie stratégie CLLD 1.2

Názov opatrenia	1.2 Rozvoj základnej infraštruktúry v mestách a obciach
Priradenie k špecifickému cieľu IROP	5.1.2 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach
Ciele a opis opatrenia	<p><i>Opatrenie prispieva k naplneniu Špecifického cieľa: Zvýšenie kvality infraštruktúry a verejných služieb. Opatrenie reflektuje na potreby identifikované v oblasti Dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel, Občianska vybavenosť a sekundárne aj Životné prostredie v rámci Identifikácie potrieb</i></p> <p><i>Podporované budú nasledovné aktivity:</i></p> <p>1. Dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - výstavba, modernizácia, rekonštrukcia zastávok, staníc, parkovísk, na linkách prepájajúcich obec s mestom - budovanie prvkov a podpora opatrení na zvyšovanie bezpečnosti dopravy v mestách - nákup vozidiel pre účely zabezpečenia spoločnej dopravy osôb vrátane vozidiel prispôbených osobám s obmedzenou možnosťou pohybu a orientácie - zriaďovanie, obnova a výstavba cyklistických trás zabezpečujúcich dopravu osôb do a zo zamestnania alebo k verejným službám (napr. trasy vedúce k vlakovým, autobusovým zastávkam a staniciam v obciach a mestách) vrátane investícií do doplnkovej cyklistickej infraštruktúry vrátane odpočívadiel, chránených parkovísk pre bicykle, nabíjacích staníc pre elektrobicykle a pod.,

	<p><i>Cieľom podpory tejto aktivity je zvýšenie atraktivity cyklistickej dopravy prostredníctvom budovania siete bezpečných cyklotrás a nadväzujúcej infraštruktúry a realizáciu opatrení na upokojovanie dopravy, a pod.</i></p> <p>3. Infraštruktúra vzdelávania</p> <ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie, modernizácia odborných učební, laboratórií, jazykových učební ZŠ - skvalitnenie a rozšírenie kapacít predškolských zariadení <p><i>Konkrétny cieľ je zameraný na sprístupnenie služieb infraštruktúry materských škôl s cieľom zvýšenia zaškolenosti žiakov materských škôl a zabezpečiť primerané podmienky pre rozvoj kľúčových kompetencií žiakom v súlade s požiadavkami ich budúcej profesijnej orientácie a potrebami trhu práce.</i></p>					
Oprávnení prijímatelia	<ul style="list-style-type: none"> - mestá/samostatné mestské časti a obce, - združenia miest a obcí, - mikroregionálne združenia, 					
Intenzita pomoci ⁴	80 %					
Oprávnené výdavky ⁵	v súlade s IROP					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	10 000 - 70 000					
Finančný plán	442 060,00 EUR z IROP					
		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	552 575,00	442 060,00	-	110 515,00	-
	viac rozvinutý región	-	-	-	-	-
	Spolu	552 575,00	442 060,00	-	110 515,00	-
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ⁶	<p><i>v súlade s IROP, vlastné</i></p> <p>Zvýhodňované budú nasledovné projekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • realizované v mestách a obciach nad 1 000 obyvateľov. • vytvárajúce pracovné miesta • prispievajúce k znižovaniu emisií skleníkových plynov <p>V rámci aktivity Dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel projekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prispievajúce k integrácii a previazanosti služieb vo verejnej doprave. • prestupné stanice a integrované zastávky integrujúce regionálnu verejnú osobnú dopravu a mestskú hromadnú dopravu. • prispievajúce k zvýšeniu bezpečnosti zraniteľných účastníkov cestnej premávky. • prispievajúce k oddeleniu cestnej dopravy a cyklodopravy. <p>V rámci aktivity Infraštruktúra vzdelávania projekty:</p>					

⁴ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

⁵ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

⁶ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

	<ul style="list-style-type: none"> • <i>prispievajúce k využívaniu OZE</i> • <i>podporujúce zavádzanie inovatívnych metód výučby</i> • <i>zohľadňujúce potreby marginalizovaných skupín obyvateľstva</i> • <i>integrované projekty riešiace súčasne školské i predškolské zariadenie, s intervenciami do infraštruktúry i do vybavenia učební s využitím vzdelávacieho zariadenia aj mimo vyučovacích hodín na krúžkovú činnosť ako komunitná škola (celoživotné vzdelávanie, počítačové, jazykové kurzy, športové, vzdelávacie a záujmové krúžky)</i> 				
Merateľné ukazovatele projektu	<i>Povinné monitorovacie ukazovatele</i>				
	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	5.1.2	Vidiecka a mestská populácia so zlepšenou infraštruktúrou a prístupom k verejným službám	obyvateľ	0	32 000
	5.1.2	Počet nových prvkov verejnej infraštruktúry	Počet	0	5
	<i>Vlastné monitorovacie ukazovatele</i>				
	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	5.1.2	Počet vybudovaných prvkov a podporených opatrení na zvyšovanie bezpečnosti dopravy	Počet	0	5
	5.1.2	Dĺžka nových úsekov cyklistických komunikácií	km	0	1,5
	5.1.2	Počet podporených projektov so vzdelávacou infraštruktúrou	Počet	0	2
	5.1.2	Počet vytvorených pracovných miest	Počet	0	2
Indikatívny harmonogram výziev	<i>November 2016, November 2018</i>				

Tabuľka č. 5.2.C Opatrenie stratégie CLLD 1.3

Názov opatrenia	1.3 Podpora sociálnych a komunitných služieb
Priradenie k špecifickému cieľu IROP	5.1.2 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach
Ciele a opis opatrenia	<p><i>Opatrenie prispieva k naplneniu Špecifického cieľa: Zvýšenie kvality infraštruktúry a verejných služieb. Opatrenie reflektuje na potreby identifikované v oblasti Ľudské zdroje a sekundárne aj Životné prostredie v rámci Identifikácie potrieb</i></p> <p><i>Cieľom tohto opatrenia bude investične podporovať vytváranie vhodných priestorových podmienok (vhodného fyzického prostredia) pre poskytovanie sociálnych služieb a zabezpečovanie výkonu náhradnej</i></p>

	<i>starostlivosti, ktoré sú v súlade so zásadami starostlivosti na komunitnej báze, t. j. v prirodzenom sociálnom prostredí alebo v prirodzených spoločenstvách organizačne a kultúrne čo najviac podobných bežnej rodine, vrátane inovatívnych služieb komunitnej starostlivosti.</i> <i>- zriaďovanie nových alebo rekonštrukcia a modernizácia existujúcich zariadení pre poskytovanie komunitných sociálnych služieb vrátane materiálno-technického vybavenia</i> <i>- zvyšovanie kvality a kapacity komunitných sociálnych služieb</i> <i>- rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb</i> <i>- infraštruktúra komunitných centier</i>																								
Oprávnení prijímatelia	<i>- občianske združenia,</i> <i>- neziskové organizácie,</i> <i>- cirkevné organizácie</i>																								
Intenzita pomoci ⁷	95 %																								
Oprávnené výdavky ⁸	<i>v súlade s IROP</i>																								
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	10 000 - 70 000																								
Finančný plán	568 484,00 EUR z IROP <table><tr><td></td><td>Spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr><tr><td>menej rozvinutý región</td><td>598 404,00</td><td>568 484,00</td><td>-</td><td>29 920,00</td><td>-</td></tr><tr><td>viac rozvinutý región</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td></tr><tr><td>Spolu</td><td>598 404,00</td><td>568 484,00</td><td>-</td><td>29 920,00</td><td>-</td></tr></table>		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	menej rozvinutý región	598 404,00	568 484,00	-	29 920,00	-	viac rozvinutý región	-	-	-	-	-	Spolu	598 404,00	568 484,00	-	29 920,00	-
	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné																				
menej rozvinutý región	598 404,00	568 484,00	-	29 920,00	-																				
viac rozvinutý región	-	-	-	-	-																				
Spolu	598 404,00	568 484,00	-	29 920,00	-																				
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ⁹	<i>v súlade s IROP, vlastné</i> <i>Zvýhodňované budú nasledovné projekty:</i> <ul style="list-style-type: none"> <i>• vytvárajúce pracovné miesta</i> <i>• prispievajúce k znižovaniu emisií skleníkových plynov</i> <i>• prispievajúce k využívaniu OZE</i> <i>• realizujúce opatrenia na minimalizáciu vplyvu zastaveného prostredia na lokálne klimatické podmienky (zadržanie vody, prehrievanie prostredia a pod.) napr. v podobe zelených fasád a striech,</i>																								

⁷ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

⁸ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

⁹ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

Merateľné ukazovatele projektu	<i>Povinné monitorovacie ukazovatele</i>				
	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	5.1.2	Vidiecka a mestská populácia so zlepšenou infraštruktúrou a prístupom k verejným službám	obyvateľ	0	32 000
	5.1.2	Počet nových služieb	Počet	0	8
	<i>Vlastné monitorovacie ukazovatele</i>				
	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	5.1.2	Počet podporených zariadení na poskytovanie komunitných sociálnych služieb	Počet	0	2
	5.1.2	Počet podporených komunitných centier	Počet	0	6
	5.1.2	Počet vytvorených pracovných pozícií	Počet	0	2
Indikatívny harmonogram výziev	<i>Január 2017, Január 2019</i>				

Tabuľka č. 5.2.D Opatrenie stratégie CLLD 1.4

Názov opatrenia	1.4 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania infraštruktúr malých rozmerov
Priradenie kódu opatrenia PRV	7.2.
Priradenie k fokusovej oblasti PRV	6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach
Ciele a opis opatrenia	<p><i>Opatrenie prispieva k naplneniu Špecifického cieľa: Zvýšenie kvality infraštruktúry a verejných služieb. Opatrenie reflektuje na potreby identifikované v oblasti Občianska vybavenosť a sekundárne aj Životné prostredie v rámci Identifikácie potrieb</i></p> <p><i>Kvalita života úzko súvisí s miestnym ekonomickým rozvojom, ako aj so zastavením odlivu obyvateľstva z vidieka. Pre jej zvýšenie je potrebná kvalitná infraštruktúra a dostupnosť miestnych služieb pre obyvateľov, čo bude cieľom tohto opatrenia. Podporované budú nasledovné aktivity: Zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev, námestí, parkov a pod.</i></p>
Oprávnení prijímatelia	<ul style="list-style-type: none"> • obce (zvýhodnené budú obce do 1 000 obyvateľov) • združenia obcí • občianske združenie
Intenzita pomoci	90 %

10						
Oprávnené výdavky ¹¹	v súlade s PRV (resp. s nariadením EÚ (č. 1305/2013): 1. výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia a špecifikáciou výdavkov v podkapitole 8.1.3, vrátane výdavkov na začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry – náklady na následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce; 2. všeobecné náklady súvisiace s bodom 1, špecifikované v podkapitole 8.1.3					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	5 000 – 30 000					
Finančný plán	50 000,00 EUR z PRV					
		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	55 556,00	37 500,00	12 500,00	5 556,00	-
	viac rozvinutý región	-	-	-	-	-
	Spolu	55 556,00	37 500,00	12 500,00	5 556,00	-
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ¹²	v súlade s PRV, vlastné Zvýhodňované budú nasledovné projekty: - súvisiace s ekonomickým rozvojom alebo kombinujúce viacero akcií vytvárajúcich konkrétne podmienky pre ekonomický rozvoj vidieckych obcí - riešiace začleňovanie marginalizovaných skupín - vykazujúce inovatívne znaky či využívanie inovatívnych prvkov príp. technológií najmä v oblasti ochrany životného prostredia - riešiace využitie OZE - riešiace úspory energie - so znakmi integrovaného projektu (napr. má dokázateľnú prepojitelnosť na iné projekty) alebo synergický efekt					
Merateľné ukazovatele projektu	Povinné monitorovacie ukazovatele					
	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	7.2	Počet operácií , ktoré získali podporu na investície do infraštruktúry malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie	operácia	0	2	

¹⁰ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

¹¹ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

¹² v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

	7.2	Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry	obyvateľ	0	400
	<i>Vlastné monitorovacie ukazovatele</i>				
	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatková hodnota	Celková cieľová hodnota
	7.2	Počet podporených verejných priestranstiev a parkov	Počet	0	2
Indikatívny harmonogram výziev	apríl 2018				

Priorita č. 2: Využitie miestneho potenciálu pre rozvoj cestovného ruchu

Tabuľka č. 5.2.E Opatrenie stratégie CLLD 2.1

Názov opatrenia	2.1 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie
Priradenie kódu opatrenia PRV	7.5.
Priradenie k fokusovej oblasti PRV	6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach
Ciele a opis opatrenia	<p><i>Opatrenie prispieva k naplneniu Špecifického cieľa: Zlepšiť podmienky pre rozvoj potenciálu vidieckeho cestovného ruchu a spolupráce. Opatrenie reflektuje na potreby identifikované v oblasti Cestovný ruch a sekundárne aj Životné prostredie v rámci Identifikácie potrieb</i></p> <p><i>Investície zlepšujúce kvalitu života (infraštruktúra, miestne služby) budú mať vplyv na miestny ekonomický rozvoj v podobe vytvorenia podmienok pre podnikateľov. Zároveň zlepšia podmienky pre život obyvateľov, čím znížia odliv obyvateľov z vidieka. Optimálne a efektívne využívanie kultúrno-historického a prírodného potenciálu vrátane využívania obnoviteľných zdrojov energie, urýchlia naštartovanie miestneho ekonomického rozvoja založeného na efektívnom využívaní endogénnych zdrojov.</i></p> <p><i>Využitie kapacít ubytovacích zariadení v regióne je v priebehu roka kolísavé. Je preto nevyhnutné vykonať operácie, ktoré zvýšia využitie kapacít ubytovacích zariadení. Prísun turistov do územia bude mať za následok zvýšenie príjmov obyvateľstva, diverzifikáciu ponúkaných služieb a v konečnom dôsledku zlepšenie ekonomického postavenia samotných obcí</i></p> <p><i>Podporované budú nasledovné aktivity:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>• investície, ktoré súvisia s vytvorením, udržiavaním, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých objektov, bodov a miest vrátane príslušnej infraštruktúry – miestne kultúrne, historické, prírodné a iné objekty a zaujímavosti, zriadenie múzejných a</i>

	<p>galerijných zariadení a pod.;</p> <ul style="list-style-type: none"> • investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a informačných tabúl v turistických lokalitách na verejné využitie, budovanie drobných obslužných zariadení pre turistov, informačné body, smerové tabule, KIOSKy a pod.; • budovanie, rekonštrukcia náučných chodníkov, cykloturistických chodníkov, ich napojenie na náučné chodníky, budovanie doplnkovej infraštruktúry (odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle a pod.), výstavba vyhliadkových veží, budovanie, údržba obnova cykloturistického značenia na existujúcich cykloturistických trasách a pod.																								
Oprávnení prijímatelia	<p>1. obce vo vidieckych oblastiach (zvýhodnené budú obce do 1 000 obyvateľov);</p> <p>2. združenia obcí s právnou subjektivitou</p> <p>3. občianske združenie v zmysle zákona č. 83/1990 Z.z. o združovaní občanov</p>																								
Intenzita pomoci ¹³	90 %																								
Oprávnené výdavky ¹⁴	<p>v súlade s PRV (resp. s nariadením EÚ (č. 1305/2013):</p> <p>1. výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia a špecifikáciou výdavkov v podkapitole 8.1.3, vrátane výdavkov na začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry – náklady na následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce;</p> <p>2. všeobecné náklady súvisiace s bodom 1, špecifikované v podkapitole 8.1.3.</p>																								
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	3 500 – 40 000																								
Finančný plán	<p>234 470,00 EUR z PRV</p> <table><tr><td></td><td>Spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr><tr><td>menej rozvinutý región</td><td>260 522,00</td><td>175 852,50</td><td>58 617,50</td><td>26 052,00</td><td>-</td></tr><tr><td>viac rozvinutý región</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td></tr><tr><td>Spolu</td><td>260 522,00</td><td>175 852,50</td><td>58 617,50</td><td>26 052,00</td><td>-</td></tr></table>		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	menej rozvinutý región	260 522,00	175 852,50	58 617,50	26 052,00	-	viac rozvinutý región	-	-	-	-	-	Spolu	260 522,00	175 852,50	58 617,50	26 052,00	-
	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné																				
menej rozvinutý región	260 522,00	175 852,50	58 617,50	26 052,00	-																				
viac rozvinutý región	-	-	-	-	-																				
Spolu	260 522,00	175 852,50	58 617,50	26 052,00	-																				
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ¹⁵	<p>v súlade s PRV, vlastné</p> <p>Zvýhodňované budú nasledovné projekty:</p> <p>- súvisiace s ekonomickým rozvojom alebo kombinujúce viacero akcií vytvárajúcich konkrétne podmienky pre ekonomický rozvoj vidieckych obcí</p>																								

¹³ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

¹⁴ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

¹⁵ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

	<ul style="list-style-type: none"> - riešiace začleňovanie marginalizovaných skupín - vykazujúce inovatívne znaky či využívanie inovatívnych prvkov príp. technológií najmä v oblasti ochrany životného prostredia - riešiace využitie OZE - riešiace úspory energie - so znakmi integrovaného projektu (napr. má dokázateľnú prepojitelnosť na iné projekty) alebo synergický efekt				
Merateľné ukazovatele projektu	Povinné monitorovacie ukazovatele				
	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	7.5	Počet operácií, ktoré získali podporu na investície do rekreačnej/turistickej infraštruktúry	operácia	0	8
	7.5	Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry	obyvateľ	0	4 000
	Vlastné monitorovacie ukazovatele				
	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	7.5	Počet podporených turisticky zaujímavých objektov, bodov a miest	Počet	0	1
	7.5	Počet investícií do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a informačných tabúl v turistických lokalitách na verejné využitie	Počet	0	1
	7.5	Dĺžka podporených náučných chodníkov, cykloturistických chodníkov	km	0	3
	Indikatívny harmonogram výziev	Február 2017, Február 2019			

Tabuľka č. 5.2.F Opatrenie stratégie CLLD 2.2

Názov opatrenia	2.2 Podpora na investície do zlepšenia environmentálnej hodnoty lesných ekosystémov
Priradenie kódu opatrenia PRV	8.5.
Priradenie k fokusovej oblasti PRV	4A Obnova, zachovanie a zvýšenie biologickej diverzity vrátane na územiach sústavy Natura 2000 a v oblastiach s prírodnými alebo inými špecifickými obmedzeniami a v poľnohospodárskej činnosti s vysokou prírodnou hodnotou a obnova, zachovanie, ako aj zlepšenie stavu krajinných oblastí Európy
Ciele a opis opatrenia	<i>Opatrenie prispieva k naplneniu Špecifického cieľa: Zlepšiť podmienky pre rozvoj potenciálu vidieckeho cestovného ruchu a</i>

	<p><i>spolupráce. Opatrenie reflektuje na potreby identifikované v oblasti Cestovný ruch a sekundárne aj Životné prostredie v rámci Identifikácie potrieb</i></p> <p><i>Dôležitým motorom rozvoja vidieckych oblastí bude zlepšená infraštruktúra miestneho vidieckeho cestovného ruchu. V domácom cestovnom ruchu by perspektívne malo dochádzať k presúvaniu finančných prostriedkov z tzv. "výrobných" a bohatších regiónov do regiónov so zachovaným prírodným a kultúrnym potenciálom, čo sekundárne povedie k vyrovnávaniu disproporcií regiónov a k rastu zamestnanosti v týchto regiónov nielen v cestovnom ruchu, ale aj v nadväzných odvetviach. Cieľom tohto opatrenia je zabezpečiť efektívny a udržateľný rast regiónu vzhľadom na jeho potenciál vo vidieckom cestovnom ruchu podporou investícií do budovania infraštruktúry cestovného ruchu v lesných ekosystémoch.</i></p> <p><i>Opatrenie tiež reaguje na potrebu zachovania biodiverzity a zvýšenia environmentálnej výkonnosti podpôr na ochranu biodiverzity a to hlavne rozvojom občianskej a poznávacej infraštruktúry v lesných ekosystémoch.</i></p> <p><i>Podporovaná bude:</i></p> <p><i>Činnosť 2: budovanie a obnova občianskej a poznávacej infraštruktúry v lesných ekosystémoch (náučné a turistické chodníky, cyklotrasy, odpočívadlá, pozorovateľne, mostíky, turistické značenie, mapové panely, informačné tabule, turistické útulne, ohniská, odpadkové koše, vyhliadkové veže, lanové dráhy, schody, rebríky, chodníky, objekty a centrá biodiverzity na pozorovanie – mokrade, malé vodné plochy, ukážkové lesné biotopy).</i></p>
Oprávnení prijímatelia	<p><i>1. Fyzické a právnické osoby obhospodarujúce lesy vo vlastníctve:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>• súkromných vlastníkov a ich združení;</i> <i>• obcí a miest</i> <i>• cirkvi, ktorej majetok možno podľa vnútroštátneho právneho poriadku považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním;</i> <p><i>2. Občianske združenie v zmysle zákona č. 83/1990 Z.z. o združovaní občanov len so súhlasom obhospodarovateľa lesa daného územia.</i></p>
Intenzita pomoci ¹⁶	95 %
Oprávnené výdavky ¹⁷	<p><i>v súlade s PRV (resp. s nariadením EÚ (č. 1305/2013):</i></p> <p><i>Oprávnеныmi nákladmi sú len náklady na jedno rázové aktivity (činnosti) a investície. Prevádzkové náklady alebo náklady na údržbu nie sú oprávnené.</i></p> <p><i>Činnosť 1.-3.:</i></p> <p><i>1. výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia a špecifikáciou výdavkov v podkapitole 8.1;</i></p>

¹⁶ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

¹⁷ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

	2. všeobecné náklady súvisiace s bodom 1, špecifikované v podkapitole 8.1.					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	3 500 – 60 000					
Finančný plán	120 000,00 EUR z PRV					
		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	126 315,00	90 000,00	30 000,00	6 315,00	-
	viac rozvinutý región	-	-	-	-	-
	Spolu	126 315,00	90 000,00	30 000,00	6 315,00	-
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ¹⁸	v súlade s PRV, vlastné Zvýhodňované budú nasledovné projekty: - vykazujúce inovatívne znaky, prvky alebo riešenia - so znakmi integrovaného projektu - implementujúce navrhované aktivity, opatrenia a prvky niektorej z regionálnych stratégií podporujúcich rozvoj cestovného ruchu - v súlade s PHSR obce - zamerané prioritne na vybudovanie cyklotrasy					
Merateľné ukazovatele projektu	Povinné monitorovacie ukazovatele					
	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	8.5	Celkové verejné výdavky v EUR	EUR	0	126 315,-	
	8.5	Počet operácií (investície na zlepšenie odolnosti a hodnoty lesných ekosystémov)	operácia	0	2	
	Vlastné monitorovacie ukazovatele					
	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
8.5	Počet podporených náučných a turistických chodníkov a cyklotrás	km	0	2		
Indikatívny harmonogram výziev	apríl 2017, apríl 2019					

¹⁸ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

Tabuľka č. 5.2.G Opatrenie stratégie CLLD 2.3

Názov opatrenia	2.3 Podpora na investície do rozvoja vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky
Priradenie kódu opatrenia PRV	6.4.
Priradenie k fokusovej oblasti PRV	6A Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest
Ciele a opis opatrenia	<p><i>Opatrenie prispieva k naplneniu Špecifického cieľa: Zlepšiť podmienky pre rozvoj potenciálu vidieckeho cestovného ruchu a spolupráce. Opatrenie reflektuje na potreby identifikované v oblasti Cestovný ruch, Hospodárstvo a Ľudské zdroje a sekundárne aj Životné prostredie v rámci Identifikácie potrieb</i></p> <p><i>Cieľom opatrenia je rozvojom podnikateľskej činnosti na vidieku zabezpečiť nové pracovné príležitosti pre nezamestnaných a osobitne mladých ľudí a podporiť tak ekonomický rast, stabilizáciu a posilnenie vidieckej ekonomiky ako aj generovanie nových pracovných miest.</i></p> <p><i>Činnosť 1: činnosti spojené s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou zamerané na vytváranie podmienok pre rekreačné a relaxačné činnosti, vrátane vytvárania podmienok na poskytovanie vzdelávania a vytvorenie konferenčných priestorov.</i></p> <p><i>Oprávnená je výstavba ubytovacích zariadení, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich ubytovacích zariadení, ako aj nevyužívaných objektov na ubytovacie zariadenie a to s kapacitou od 5 do 30 lôžok, v nadväznosti na vytvorenie alebo modernizáciu areálu na rozvoj rekreačných a relaxačných činností</i></p> <p><i>Činnosť 2: činnosti spojené s poskytovaním služieb pre cieľovú skupinu: deti, seniori a občania so zníženou schopnosťou pohybu. V rámci danej oblasti je možné sa zamerať aj na terapie (hipoterapia, animoterapia), lesnú pedagogiku a pod., ktoré prispievajú k rekonvalescencii, lepšiemu začleneniu do spoločenského života, zvýšeniu motoriky cieľovej skupiny.</i></p>
Oprávnení prijímatelia	<p><i>1. Mikropodniky a malé podniky (v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) vo vidieckych oblastiach.</i></p> <p><i>2. Fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti poľnohospodárskej prvovýroby.</i></p> <p><i>3. Fyzické a právnické osoby (mikropodniky a malé podniky vo vidieckych oblastiach v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) obhospodarujúce lesy vo vlastníctve:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>• súkromných vlastníkov a ich združení;</i> <i>• obcí a ich združení;</i> <i>• Cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním.</i> <p><i>V rámci opatrenia 6 je možné predkladať integrované projekty zahŕňajúce podporu v rámci opatrenia 6, opatrenia 4 a opatrenia 16.</i></p>
Intenzita	<i>pre mikro a malé podniky: 45 %</i>

pomoci ¹⁹	pre stredné podniky: 35 %					
Oprávnené výdavky ²⁰	<p>v súlade s PRV (resp. s nariadením EÚ (č. 1305/2013):</p> <p>1. výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s oprávnenými činnosťami v rámci tohto podopatrenia a špecifikáciou výdavkou uvedenou v podkapitole 8.1;</p> <p>2. všeobecné náklady súvisiace s bodom 1, špecifikované v podkapitole 8.1.</p> <p>[1] V rámci činnosti 3 nie sú oprávnené investície súvisiace s drevospracujúcim priemyslom (piliarska výroba, výroba nábytku a pod.), s výnimkou využívania dreva ako OZE.</p> <p>V prípade obhospodarovateľov lesa je činnosť 1 oprávnená s výnimkou budovania a obnovy občianskej a poznávacej infraštruktúry (náučné a turistické chodníky, cyklotrasy, odpočívadlá, pozorovateľne, mostíky, turistické značenie, mapové panely, informačné tabule, turistické útulne, ohniská, odpadkové koše, vyhliadkové veže, lanové dráhy, schody, rebríky, chodníky, objekty a centrá biodiverzity na pozorovanie – mokrade, malé vodné plochy, ukážkové lesné biotopy).</p>					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	5 000 – 70 000					
Finančný plán	564 000,00 EUR z PRV					
		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	1 253 333,00	423 000,00	141 000,00	689 333,00	-
	viac rozvinutý región	-	-	-	-	-
	Spolu	1 253 333,00	423 000,00	141 000,00	689 333,00	-
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ²¹	<p>v súlade s PRV, vlastné</p> <p>Zvýhodňované budú nasledovné projekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> - s vyšším počtom vytvorených pracovných miest - riešiace využitie zariadení na zachytávanie dažďovej vody a jej následné využitie na pranie, splachovanie WC, umývanie či polievanie rastlín alebo iné inovatívne zariadenia na efektívne využívanie prírodných zdrojov - s vybudovaním zelenej infraštruktúry (zeleň, úprava okolia, výsadba stromov). - riešiace využitie OZE - riešiace uľahčenie prístupu marginalizovaných skupín (napr. bezbariérovým prístupom) 					
Merateľné ukazovatele projektu	Povinné monitorovacie ukazovatele					
	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná	Počiatočná	Celková cieľová	

¹⁹ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

²⁰ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

²¹ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

			jednotka	hodnota	hodnota
	6.4	Počet prijímateľov poľnohospodárskych podnikov), ktorí dostávajú podporu na investície do nepoľnohospodárskych činností vo vidieckych oblastiach	prijímateľ	0	2
	<i>Vlastné monitorovacie ukazovatele</i>				
	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	6.4	Počet novovybudovaných ubytovacích zariadení s kapacitou od 5 do 30 lôžok	Počet	0	4
	6.4	Počet novovzniknutých lôžok	Počet	0	40
	6.4	Počet podporených areálov pri ubytovacích zariadeniach na rozvoj rekreačných a relaxačných činností	Počet	0	4
	6.4	Počet podporených služieb pre cieľovú skupinu detí, seniori a občania so zníženou schopnosťou pohybu lesnú pedagogiku a pod., (hipoterapia, animoterapia)	Počet	0	2
	6.4	Počet vytvorených pracovných miest	Počet	0	8
Indikatívny harmonogram výziev	jún 2017, jún 2019				

Tabuľka č. 5.2.H Opatrenie stratégie CLLD 2.4

Názov opatrenia	2.4 Budovanie a značenie jazdeckých a bežkárskych trás
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	-
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	-
Ciele a opis opatrenia	<p><i>Opatrenie prispieva k naplneniu Špecifického cieľa: Zlepšiť podmienky pre rozvoj potenciálu vidieckeho cestovného ruchu a spolupráce. Opatrenie reflektuje na potreby identifikované v oblasti Cestovný ruch a Hospodárstvo v rámci Identifikácie potrieb</i></p> <p><i>Rekonštrukcia a budovanie miestnych turistických chodníkov, cyklotrás, jazdeckých ciest (hipoturistika), tematických chodníkov a ich propagácia</i></p>
Oprávnení prijímateľa	<i>V súlade s programom Interreg V - A</i>

Intenzita pomoci ²²	95 %					
Oprávnené výdavky ²³	v súlade s programom Interreg V - A					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	10 000 - 40 000					
Finančný plán	190 000,00 EUR Interreg V - A					
		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	200 000	170 000	20 000	10 000	-
	viac rozvinutý región	-	-	-	-	-
	Spolu	200 000	170 000	20 000	10 000	-
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ²⁴	v súlade s Interreg V - A					
Merateľné ukazovatele projektu	Vlastné monitorovacie ukazovatele					
	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
		Dĺžka vyznačených hipotrás	km	0	60	
		Dĺžka vyznačených bežeckých trás	km	0	20	
		Dĺžka vybudovaných alebo vyznačených cyklotrás	km	0	10	
Indikatívny harmonogram výziev	marec 2016, marec 2017					

Tabuľka č. 5.2.I Opatrenie stratégie CLLD 2.5

Názov opatrenia	2.5 Grantový program „Podporujeme akčných!“
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	-
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	-

²² Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

²³ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

²⁴ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

Ciele a opis opatrenia	<i>Opatrenie prispieva k naplneniu Špecifického cieľa: Zlepšiť podmienky pre rozvoj potenciálu vidieckeho cestovného ruchu a spolupráce. Opatrenie reflektuje na potreby identifikované v oblasti Cestovný ruch a Ľudské zdroje v rámci Identifikácie potrieb.</i> <i>Podpora subjektov tretieho (občianskeho) sektora v oblasti organizovania podujatí kultúrno-spoločenského, športového charakteru, ktorých cieľom je do regiónu prilákať ľudí.</i>					
Oprávnení prijímateľa	Občianske združenia, neziskové organizácie, cirkev, neformálne skupiny občanov					
Intenzita pomoci ²⁵	80 %					
Oprávnené výdavky ²⁶	V zmysle výzvy KR - MAS					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	200 - 500					
Finančný plán	10 000,00 EUR z vlastných zdrojov KR - MAS					
		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	10 000	-	-	2 000	8 000
	viac rozvinutý región	-	-	-	-	-
	Spolu	10 000	-	-	2 000	8 000
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ²⁷	v súlade s KR - MAS					
Merateľné ukazovatele projektu	Vlastné monitorovacie ukazovatele					
	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
		Počet podporených projektov	Počet	0	25	
		Počet podporených podujatí kultúrno-spoločenského, športového charakteru, ktorých cieľom je do regiónu prilákať ľudí	Počet	0	20	
Indikatívny harmonogram výziev	Každý december v rokoch 2015 - 2022					

Tabuľka č. 5.2.J Opatrenie stratégie CLLD 2.6

Názov opatrenia	2.6 Projekty spolupráce so zameraním na cestovný ruch
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení)	-

²⁵ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

²⁶ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

²⁷ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)																															
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	-																														
Ciele a opis opatrenia	<i>Opatrenie prispieva k naplneniu Špecifického cieľa: Zlepšiť podmienky pre rozvoj potenciálu vidieckeho cestovného ruchu a spolupráce. Opatrenie reflektuje na potreby identifikované v oblasti Cestovný ruch a sekundárne aj Životné prostredie v rámci Identifikácie potrieb</i> <i>Jedná sa o projekty, ktoré prispejú k rozvoju cestovného ruchu v regióne pričom ich riešiteľom bude KR - MAS v spolupráci s partnerskými subjektmi či už SR, ČR alebo i iných krajín EÚ. Projekty budú podporené z programu cezhraničnej spolupráce s ČR Interreg V – A alebo podopatrenia 19.4. Príprava a vykonávanie činností spolupráce miestnej akčnej skupiny z PRV SR 2014 -2020 a Dunajského nadnárodného programu</i>																														
Oprávnení prijímatelia	KR - MAS																														
Intenzita pomoci ²⁸	95 %																														
Oprávnené výdavky ²⁹	<i>v súlade s programom Interreg V – A, a podopatrením 19.4. Príprava a vykonávanie činností spolupráce miestnej akčnej skupiny z PRV SR 2014 -2020 a Dunajským nadnárodným programom</i>																														
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	10 000 - 40 000																														
Finančný plán	<table><tr><td colspan="6">380 000,00 EUR Interreg V – A, podopatrenie 19.4. PRV, DNP</td></tr><tr><td></td><td>Spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr><tr><td>menej rozvinutý región</td><td>400 000</td><td>340 000</td><td>40 000</td><td>20 000</td><td>-</td></tr><tr><td>viac rozvinutý región</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td></tr><tr><td>Spolu</td><td>400 000</td><td>340 000</td><td>40 000</td><td>20 000</td><td>-</td></tr></table>	380 000,00 EUR Interreg V – A, podopatrenie 19.4. PRV, DNP							Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	menej rozvinutý región	400 000	340 000	40 000	20 000	-	viac rozvinutý región	-	-	-	-	-	Spolu	400 000	340 000	40 000	20 000	-
380 000,00 EUR Interreg V – A, podopatrenie 19.4. PRV, DNP																															
	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné																										
menej rozvinutý región	400 000	340 000	40 000	20 000	-																										
viac rozvinutý región	-	-	-	-	-																										
Spolu	400 000	340 000	40 000	20 000	-																										
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ³⁰	<i>v súlade s Interreg V – A , podopatrením 19.4. PRV a Dunajským nadnárodným programom</i>																														
Merateľné ukazovatele	<i>Vlastné monitorovacie ukazovatele</i>																														

²⁸ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

²⁹ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

³⁰ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
		Počet podporených projektov	Počet	0	5
		Počet zapojených subjektov	Počet	0	8
Indikatívny harmonogram výziev	Každý december v rokoch 2015 - 2022				

Priorita č. 3: Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov vrátane zamestnanosti, začleňovania a rozvoja ľudských zdrojov

Tabuľka č. 5.2.K Opatrenie stratégie CLLD 3.1

Názov opatrenia	3.1 Podpora pre investície na spracovanie/uvádzanie na trh a/alebo vývoj poľnohospodárskych výrobkov
Priradenie kódu opatrenia PRV	4.2.
Priradenie k fokusovej oblasti PRV	<p>3A zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín a organizácií výrobcov a medziodvetvových organizácií</p> <p>Operácia prispieva sekundárne k fokusovej oblasti 6AUľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest</p>
Ciele a opis opatrenia	<p><i>Opatrenie prispieva k naplneniu Špecifického cieľa: Vytvoriť kvalitné podmienky pre rozvoj podnikania a zamestnanosti. Opatrenie reflektuje na potreby identifikované v oblasti Hospodárstvo a Ľudské zdroje a sekundárne aj Životné prostredie v rámci Identifikácie potrieb</i></p> <p><i>Konkrétnym cieľom opatrenia je posilnenie trhového postavenia poľnohospodárskych a potravinárskych výrobcov a ich integrácie do nadnárodného systému obchodovania s poľnohospodárskymi a potravinárskymi výrobkami.</i></p> <p><i>V období hospodárskej recesie je pre domácich výrobcov potravín kľúčové udržať si pozíciu na domácom trhu. Je preto nevyhnutné podporiť marketing a konkurencieschopnosť poľnohospodárskych a potravinárskych produktov na domácom a zahraničnom trhu rôznymi nástrojmi, napríklad podporou investícií na zvyšovanie efektívnosti výroby potravín a inovácií potravinárskych výrobkov či marketingových aktivít, spolupráce prvovýrobcov a spracovateľov a podporou investícií do vytvárania vlastných predajných miest. Je potrebné posilniť výrobnú diverzifikáciu a zlepšiť pozíciu poľnohospodárskych a potravinárskych podnikov voči príliš silnej rokovacej pozícii veľkých obchodných reťazcov. Podporované budú tieto aktivity:</i></p> <p><i>1. výstavba vrátane prípravy staveniska, rekonštrukcia a modernizácia objektov súvisiacich so spracovaním, skladovaním,</i></p>

	<p>uvádzaním na trh a/alebo vývojom poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov, vrátane kancelárií (sklady obalových materiálov, čistiacich a dezinfekčných prostriedkov a pomôcok);</p> <p>2. obstaranie, rekonštrukcia a modernizácia zariadení, strojov, prístrojov a technológií, spracovateľských a výrobných kapacít, vrátane laboratórneho vybavenia a detektorov kovov v rámci procesu spracovania, skladovania, uvádzania na trh produktov a /alebo vývoja poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov, vrátane produktov s chráneným označením pôvodu, chráneným zemepisným označením a zaručených tradičných špecialít podľa osobitného predpisu (nariadenie EÚ č. 1151/2012 , nariadenie (EÚ) č. 1308/2013);</p> <p>3. stavebné alebo technologické investície na vytvorenie alebo modernizáciu miestnej zbernej siete - príjem, skladovanie, úprava, triedenie a balenie;</p> <p>4. nákup chladiarenských, mraziarenských alebo termoizolačných nákladných, osobných alebo špeciálnych automobilov, prívesov a návesov, nákladných automobilov a prívesov (návesov) špecializovaných na prepravu zvierat (aj nad 3,5 t), manipulačných vozíkov v súvislosti so spracovaním, resp. uvádzaním na trh</p> <p>5. zavedenie technológií a postupov s cieľom vytvoriť nové alebo kvalitnejšie výrobky a otvorenie nových trhov, najmä v súvislosti s krátkym dodávateľským reťazcom vrátane podpory uvádzania výrobkov na trh alebo vypracovania programov správnej výrobnéj praxe;</p> <p>8. investície na vybudovanie a zariadenie vlastných podnikových predajní;</p> <p>9. investície do zlepšenia pracovného prostredia pre zamestnancov (hygienické zariadenia, jedálne, odpočívárne, klimatizácia).</p>
Oprávnení prijímatelia	<p>1. Fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby a/alebo potravinárskej výroby (s výnimkou rybích produktov) v rámci celého rozsahu činností.</p> <p>2. Fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti poľnohospodárskej prvovýroby ako aj spracovania vlastnej produkcie. V tomto prípade prijímateľ podpory bude môcť predávať výhradne výrobky, na ktoré sa ako vstup vzťahuje príloha I ZFEÚ. V rámci opatrenia 4 je možné predkladať integrované projekty zahŕňajúce podporu v rámci opatrenia 4, opatrenia 6 a opatrenia 16.</p>
Intenzita pomoci ³¹	<p>výstup v rámci prílohy 1: pre mikro, malé a stredný podnik 50%</p> <p>Zároveň platí, že základná miera podpory sa zvýši o 20 %:</p> <ul style="list-style-type: none"> • v prípade operácií v rámci operačných skupín EIP; • v prípade integrovaných projektov s inými opatreniami.

³¹ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

	<i>Miera podpory sa môže zvýšiť kombinovane najviac do 90% z celkových oprávnených výdavkov.</i> <i>výstup mimo prílohy 1:</i> <i>mikro a malé podniky 45%</i> <i>stredný podnik 35%</i>					
Oprávnené výdavky ³²	v súlade s PRV (resp. s nariadením EÚ (č. 1305/2013))					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	10 000 – 70 000					
Finančný plán	370 000,00 EUR z PRV					
		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	740 000,00	277 500,00	92 500,00	370 000,00	-
	viac rozvinutý región	-	-	-	-	-
	Spolu	740 000,00	277 500,00	92 500,00	370 000,00	-
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ³³	<i>v súlade s PRV, vlastné</i> <i>Zvýhodňované budú nasledovné projekty:</i> <i>- s vyšším počtom vytvorených pracovných miest</i> <i>- s investíciou do zavedenia inovatívnej technológie</i> <i>- prispievajúce k hlavným cieľom PRV</i> <i>- žiadateľ je registrovaný v ekológii min. 50 VDJ alebo 5 ha špeciálnych plodín resp. spracováva produkty pestované resp. vyrobené výhradne v ekológii</i> <i>- zamerané výstavbu podnikovej predajne</i>					
Merateľné ukazovatele projektu	<i>Povinné monitorovacie ukazovatele</i>					
	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	4.2	Počet operácií, ktoré získali podporu na investície (napr. do poľnohospodárskych podnikov, v oblasti spracovania a uvádzania poľnohospodárskych výrobkov na trh)	operácia	0	5	
	<i>Vlastné monitorovacie ukazovatele</i>					
	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	4.2	Počet podporených objektov	Počet	0	3	

³² v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

³³ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

		súvisiacich so spracovaním, skladovaním, uvádzaním na trh a/alebo vývojom poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov			
	4.2	Počet podporených zariadení, strojov, prístrojov a technológií, spracovateľských a výrobných kapacít, vrátane laboratórneho vybavenia a detektorov kovov v rámci procesu spracovania, skladovania, uvádzania na trh	Počet	0	1
	4.2	Počet zakúpených mraziarenských, chladiarenských alebo termoizolačných automobilov, nákladných automobilov a prívesov špecializovaných na prepravu zvierat	Počet	0	1
	4.2	Počet vybudovaných a zariadených vlastných podnikových predajní	Počet	0	1
	4.2	Počet vytvorených pracovných miest	Počet	0	5
Indikatívny harmonogram výziev	október 2017, október 2019				

Tabuľka č. 5.2.L Opatrenie stratégie CLLD 3.2

Názov opatrenia	3.2 Podpora investícií do lesníckych technológií a spracovania, do mobilizácie lesníckych výrobkov a ich uvádzania na trh
Priradenie kódu opatrenia PRV	8.6.
Priradenie k fokusovej oblasti PRV	2C Zlepšenie hospodárskeho výkonu lesného hospodárstva
Ciele a opis opatrenia	<p><i>Opatrenie prispieva k naplneniu Špecifického cieľa: Vytvoriť kvalitné podmienky pre rozvoj podnikania a zamestnanosti. Opatrenie reflektuje na potreby identifikované v oblasti Hospodárstvo, Ľudské zdroje a Životné prostredie v rámci Identifikácie potrieb</i></p> <p><i>Konkrétnym cieľom opatrenia je podpora udržateľného obhospodarovania lesov a zvýšenie ekonomickej hodnoty lesov, čo zlepši hospodársky výkon lesných subjektov v lesnom hospodárstve. Pre zlepšenie hospodárskeho výkonu lesných podnikov je tiež nevyhnutné využívať moderné inovatívne technológie, ktoré zvýšia produktivitu práce, znížia priame náklady a budú viac šetrné k životnému prostrediu, čím sa zníži poškodzovanie životného prostredia, zvýši sa hospodárska hodnota lesov a posilní sa produktivita práce.</i></p> <p><i>Podporované bude spracovanie lesných produktov, ktoré takýmto spôsobom získavajú pridanú hodnotu a tiež ich uvádzanie na trh;</i></p>
Oprávnení prijímatelia	<i>1. Fyzické a právnické osoby[1] (malé a stredné podniky v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) obhospodarujúce lesy vo</i>

	<i>vlastníctve:</i> <i>o súkromných vlastníkov a ich združení;</i> <i>o obcí a ich združení;</i> <i>o Cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním.</i> <i>2. Fyzické a právnické osoby (malé a stredné podniky v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES)</i> <i>poskytujúce služby v lesníctve za predpokladu poskytnutia týchto služieb subjektom uvedeným v bode 1).</i>					
Intenzita pomoci ³⁴	50 %					
Oprávnené výdavky ³⁵	v súlade s PRV (resp. s nariadením EÚ (č. 1305/2013)): 1. výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia a špecifikáciou výdavkov v podkapitole 8.1; 2. všeobecné náklady súvisiace s bodom 1, špecifikované v podkapitole 8.1; [1] Výstavba lesných ciest, činnosti súvisiace s regeneráciou lesa po ťažbe, zalesňovanie po ťažbe nie sú oprávnenými výdavkami.					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	10 000 – 70 000					
Finančný plán	210 000,00 z PRV					
		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	420 000,00	157 500,00	52 500,00	210 000,00	-
	viac rozvinutý región	-	-	-	-	-
	Spolu	420 000,00	157 500,00	52 500,00	210 000,00	-
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ³⁶	v súlade s PRV, vlastné Zvýhodňované budú nasledovné projekty: - s vyšším počtom vytvorených pracovných miest - zavedenie inovatívnej technológie - riešiacie uvedenie nových inovatívnych produktov na regionálny trh - zamerané na výrobu biomasy - so znakmi integrovaného projektu					
Merateľné ukazovatele projektu	Povinné monitorovacie ukazovatele					
	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	8.6	Celkové verejné výdavky v EUR	EUR	0	420 000	

³⁴ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

³⁵ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

³⁶ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

	<i>Vlastné monitorovacie ukazovatele</i>				
	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	8.6	Počet spracovaných lesných produktov, ktoré takýmto spôsobom získavajú pridanú hodnotu a tiež ich uvádzanie na trh	Počet	0	2
	8.6	Počet vytvorených pracovných miest	Počet	0	3
Indikatívny harmonogram výziev	december 2017, október 2017				

Tabuľka č. 5.2.M Opatrenie stratégie CLLD 3.3

Názov opatrenia	3.3 Vznik nových a rozširovanie existujúcich podnikov v oblasti remeselnej a priemyselnej výroby
Priradenie k špecifickému cieľu IROP	<i>5.1.1 Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií</i>
Ciele a opis opatrenia	<p><i>Opatrenie prispieva k naplneniu Špecifického cieľa: Vytvoriť kvalitné podmienky pre rozvoj podnikania a zamestnanosti. Opatrenie reflektuje na potreby identifikované v oblasti Hospodárstvo, Ľudské zdroje a sekundárne aj Životné prostredie v rámci Identifikácie potrieb</i></p> <p><i>1. Zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev:</i></p> <p><i>A.) obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest</i></p> <p><i>B.) nutné stavebnotechnické úpravy budov spojené s umiestnením obstaranej technológie a/alebo s poskytovaním nových služieb</i></p>
Oprávnení prijímatelia	<p><i>- samostatne zárobkovo činné osoby, okrem tých, ktoré sú oprávnenými prijímateľmi z PRV v opatrení LEADER a oprávnenými prijímateľmi z OP RH,</i></p> <p><i>- mikro a malé podniky s počtom do 49 zamestnancov, okrem tých, ktoré sú oprávnenými prijímateľmi z PRV v opatrení LEADER a oprávnenými prijímateľmi z OP RH,</i></p>
Intenzita pomoci ³⁷	45 %
Oprávnené výdavky ³⁸	v súlade s IROP
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	5 000 - 70 000
Finančný plán	284 242,00 z IROP

³⁷ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

³⁸ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	631 649,00	284 242,00	-	347 407,00	-
	viac rozvinutý región	-	-	-	-	-
	Spolu	631 649,00	284 242,00	-	347 407,00	-
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ³⁹	<i>v súlade s IROP, vlastné</i> Zvýhodňované budú nasledovné projekty: - <i>súvisiace s ekonomickým rozvojom, čiže jeho realizáciu sa vytvorí aspoň jedno pracovné miesto</i> - <i>zohľadňujúce potreby marginalizovaných skupín obyvateľstva</i> - <i>vykazujúce inovatívne znaky či využívanie inovatívnych prvkov príp. technológií najmä v oblasti ochrany životného prostredia alebo inovatívnych metód výučby</i> - <i>riešiacie využitie OZE alebo úspory energie</i> - <i>so znakmi integrovaného projektu</i>					
Merateľné ukazovatele projektu	<i>Povinné monitorovacie ukazovatele</i>					
	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	5.1.1	Nárast zamestnanosti v podporovaných podnikoch	FTE	0	4	
	5.1.1	Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové	Počet	0	2	
	5.1.1	Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre trh nové	Počet	0	1	
	5.1.1	Počet podnikov, ktorým sa poskytuje podpora	Počet	0	4	
	<i>Vlastné monitorovacie ukazovatele</i>					
	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	5.1.1	Celkové verejné výdavky na dané opatrenie	EUR	0	284 242,00	
	5.1.1	Celkový objem preinvestovaných finančných prostriedkov na opatrenie	EUR	0	631 649,00	

³⁹ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

Indikatívny harmonogram výziev	február 2018, február 2020
--------------------------------	----------------------------

Tabuľka č. 5.2.N Opatrenie stratégie CLLD 3.4

Názov opatrenia	3.4 Kvalitné služby na vidieku																													
Priradenie k špecifickému cieľu IROP	5.1.1 Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií																													
Ciele a opis opatrenia	<p>Opatrenie prispieva k naplneniu Špecifického cieľa: Vytvoriť kvalitné podmienky pre rozvoj podnikania a zamestnanosti. Opatrenie reflektuje na potreby identifikované v oblasti Hospodárstvo a Ľudské zdroje a sekundárne aj Životné prostredie v rámci Identifikácie potrieb</p> <p>1. Zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev:</p> <p>A.) obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest</p> <p>B.) nutné stavebnotechnické úpravy budov spojené s umiestnením obstaranej technológie a/alebo s poskytovaním nových služieb</p> <p>C.) podpora marketingových aktivít</p> <p>D.) podpora miestnych produkčno-spotrebiteľských reťazcov, sieťovanie na úrovni miestnej ekonomiky a výmena skúseností</p>																													
Oprávnení prijímatelia	<p>- samostatne zárobkovo činné osoby, okrem tých, ktoré sú oprávnenými prijímateľmi z PRV v opatrení LEADER a oprávnenými prijímateľmi z OP RH,</p> <p>- mikro a malé podniky s počtom do 49 zamestnancov, okrem tých, ktoré sú oprávnenými prijímateľmi z PRV v opatrení LEADER a oprávnenými prijímateľmi z OP RH,</p>																													
Intenzita pomoci	45 %																													
Oprávnené výdavky ⁴⁰	v súlade s IROP																													
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	5 000 - 70 000																													
Finančný plán	<p>284 242,00 z IROP</p> <table><tr><td></td><td>Spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr><tr><td>menej rozvinutý región</td><td>631 649,00</td><td>284 242,00</td><td>-</td><td>347 407,00</td><td>-</td></tr><tr><td>viac rozvinutý región</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td></tr><tr><td>Spolu</td><td>631 649,00</td><td>284 242,00</td><td>-</td><td>347 407,00</td><td>-</td></tr></table>							Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	menej rozvinutý región	631 649,00	284 242,00	-	347 407,00	-	viac rozvinutý región	-	-	-	-	-	Spolu	631 649,00	284 242,00	-	347 407,00	-
	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné																									
menej rozvinutý región	631 649,00	284 242,00	-	347 407,00	-																									
viac rozvinutý región	-	-	-	-	-																									
Spolu	631 649,00	284 242,00	-	347 407,00	-																									
Princípy pre stanovenie	<p>v súlade s IROP, vlastné</p> <p>Zvýhodňované budú nasledovné projekty:</p>																													

⁴⁰ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ⁴¹	<ul style="list-style-type: none"> - súvisiace s ekonomickým rozvojom, čiže jeho realizáciu sa vytvorí aspoň jedno pracovné miesto - zohľadňujúce potreby marginalizovaných skupín obyvateľstva - vykazujúce inovatívne znaky či využívanie inovatívnych prvkov príp. technológií najmä v oblasti ochrany životného prostredia alebo inovatívnych metód výučby - riešiace využitie OZE alebo úspory energie - so znakmi integrovaného projektu 				
Merateľné ukazovatele projektu	<i>Povinné monitorovacie ukazovatele</i>				
	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	5.1.1	Nárast zamestnanosti v podporovaných podnikoch	FTE	0	3
	5.1.1	Počet podnikov, ktorým sa poskytuje podpora	Počet	0	4
	<i>Vlastné monitorovacie ukazovatele</i>				
	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	5.1.1	Celkové verejné výdavky na dané opatrenie	EUR	0	284 242,00
	5.1.1	Celkový objem preinvestovaných finančných prostriedkov na opatrenie	EUR	0	631 649,00
	5.1.1	Počet marketingových aktivít	Počet	0	1
Indikatívny harmonogram výziev	február 2018, február 2020				

Tabuľka č. 5.2.O Opatrenie stratégie CLLD 3.5

Názov opatrenia	3.5 Spolupráca medzi malými hospodárskymi subjektmi pri organizácii spoločných pracovných procesov a spoločnom využívaní zariadení a zdrojov a pri rozvoji služieb v oblasti cestovného ruchu/ich uvádzania na trh
Priradenie kódu opatrenia PRV	16.3
Priradenie	1A Podpora inovácie, spolupráce a rozvoja vedomostnej základne vo

⁴¹ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

k fokusovej oblasti PRV	<p>vidieckych oblastiach;</p> <p>1B Posilnenie prepojenia poľnohospodárstva, výroby potravín a lesného hospodárstva s výskumom a inováciou, a to aj na účely zlepšenia environmentálneho riadenia a výkonu;</p> <p>3A Zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín a organizácií výrobcov a medziodvetvových organizácií;</p> <p>5C Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky;</p> <p>6A Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest</p>
Ciele a opis opatrenia	<p><i>Opatrenie prispieva k naplneniu Špecifického cieľa: Vytvoriť kvalitné podmienky pre rozvoj podnikania a zamestnanosti. Opatrenie reflektuje na potreby identifikované v oblasti Hospodárstvo a Ľudské zdroje a sekundárne aj Životné prostredie a Cestovný ruch v rámci Identifikácie potrieb</i></p> <p><i>Vzájomná spolupráca výrazne prepojí aktérov reprezentujúcich výskum aj prax v rôznych oblastiach, pričom budú presadzované inovatívne riešenia. Zakladanie operačných skupín EIP ako aj iných skupín bude mať výrazný pozitívny vplyv na posilnenie inovatívneho potenciálu, a to aj v oblasti udržateľného manažmentu a efektívneho využívania prírodných zdrojov.</i></p> <p><i>Projekty spolupráce budú sústredené do oblastí zameraných na využívanie potenciálu nielen poľnohospodárskych ale aj nepoľnohospodárskych podnikov, a to organizovaním spoločných pracovných procesov, čím bude okrem iného stimulovaná aj tvorba pracovných miest.</i></p> <p><i>Podporená bude spolupráca medzi malými hospodárskymi subjektmi (mikropodnikmi) v odvetví poľnohospodárstva, potravinovom reťazci, sektore lesného hospodárstva a v sektore cestovného ruchu pri organizácii spoločných pracovných procesov, spoločnom využívaní zariadení a zdrojov a pri rozvoji služieb a marketingu v oblasti cestovného ruchu. Cieľom je prostredníctvom spolupráce zvýšiť efektivitu vykonávaných činností.</i></p>
Oprávnení prijímatelia	<p><i>Najmenej 5 subjektov, ktorých spolupráca je:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>• medzi rôznymi aktérmi v poľnohospodárstve, potravinovom reťazci, v lesnom hospodárstve, alebo v sektore cestovného ruchu a rozvoji vidieka na území EÚ a medzi inými aktérmi, ktorí prispievajú k splneniu cieľov a priorít politiky rozvoja vidieka vrátane medziodvetvových organizácií, mimovládnych neziskových organizácií a výskumných organizácií.</i>
Intenzita pomoci ⁴²	95 %
Oprávnené výdavky ⁴³	<p><i>v súlade s PRV (resp. s nariadením EÚ (č. 1305/2013)):</i></p> <p><i>1. náklady na štúdie o príslušnej oblasti, realizačné štúdie a vypracovanie</i></p>

⁴² Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

⁴³ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

	<i>podnikateľského plánu alebo inej stratégie miestneho rozvoja;</i> <i>2. náklady na oživenie príslušnej oblasti s cieľom zabezpečiť uskutočniteľnosť kolektívneho územného projektu;</i> <i>3. prevádzkové náklady na spoluprácu;</i> <i>4. priame náklady na konkrétne projekty spojené s vykonávaním podnikateľského plánu, plánu v oblasti životného prostredia, alebo na iné činnosti zamerané na inovácie, vrátane testovania, resp.</i>					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	5 000 - 70 000					
Finančný plán	70 000					
		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	73 684,00	52 500,00	17 500,00	3 684,00	-
	viac rozvinutý región	-	-	-	-	-
	Spolu	73 684,00	52 500,00	17 500,00	3 684,00	-
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ⁴⁴	<i>v súlade s PRV, vlastné</i> Zvýhodňované budú nasledovné projekty: <i>- s vyšším počtom vytvorených pracovných miest</i> <i>- so zavedením inovatívnych postupov a technológií</i> <i>- riešiace zapojenie marginalizovaných skupín obyvateľstva</i> <i>- riešiace využitie OZE</i> <i>- so znakmi integrovaného projektu</i>					
Merateľné ukazovatele projektu	<i>Povinné monitorovacie ukazovatele</i>					
	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	16.3	Počet iných operácií spolupráce (skupiny, siete /klastre, pilotné projekty)	Počet	0	1	
	<i>Vlastné monitorovacie ukazovatele</i>					
	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	16.3	Počet podporených projektov	Počet	0	1	
	16.3	Počet zapojených subjektov	Počet	0	5	
16.3	Počet vytvorených pracovných miest	Počet	0	1		
Indikatívny harmonogram	august 2017					

⁴⁴ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

výziev	
--------	--

Tabuľka č. 5.2.P Opatrenie stratégie CLLD 3.6

Názov opatrenia	3.6 Podpora zamestnanosti, začleňovania a rozvoja ľudských zdrojov					
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	-					
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	-					
Ciele a opis opatrenia	<p><i>Opatrenie prispieva k naplneniu Špecifického cieľa: Vytvoriť kvalitné podmienky pre rozvoj podnikania a zamestnanosti. Opatrenie reflektuje na potreby identifikované v oblasti Hospodárstvo a Ľudské zdroje a sekundárne aj Životné prostredie v rámci Identifikácie potrieb. Zvýšiť zamestnanosť s osobitným dôrazom na dlhodobo nezamestnaných, nízko kvalifikovaných, starších a zdravotne postihnuté osoby. Zlepšiť prístup na trh práce uplatnením účinných nástrojov na podporu zamestnanosti, vrátane podpory mobility pre získanie zamestnania, samostatnej zárobkovej činnosti a aktivít vo vidieckych oblastiach.</i></p>					
Oprávnení prijímatelia	V súlade s Operačný program Ľudské zdroje					
Intenzita pomoci ⁴⁵	95 %					
Oprávnené výdavky ⁴⁶	v súlade s Operačný program Ľudské zdroje					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	50 000 - 80 000					
Finančný plán	90 000,00 EUR					
		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	100 000	85 000	10 000	5 000	-
	viac rozvinutý región	-	-	-	-	-
	Spolu	100 000	85 000	10 000	5 000	-
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií /	v súlade s Operačný program Ľudské zdroje					

⁴⁵ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

⁴⁶ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

Hlavné zásady výberu operácií ⁴⁷					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
		Zabezpečená udržateľnosť SZČ a zlepšená efektívnosť vynaložených finančných zdrojov pre tých, ktorí budú prevádzkovať udržateľné živnosti	Počet osob	0	15
		Zvýšené zručnosti pre adaptabilitu pracovníkov a prispôsobenie pracovníkov, podnikov a podnikateľov zmenám	Počet osob	0	15
Indikatívny harmonogram výziev	marec 2017				

Priorita č. 4 Efektívna činnosť MAS

Tabuľka č. 5.2.R Opatrenie stratégie CLLD 4.1

Názov opatrenia	4.1 Chod MAS a animácie
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	19.4 Podpora na prevádzkové náklady a oživenie
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	IROP – 5.1.1. Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií PRV – 6B
Ciele a opis opatrenia	Jedná sa o prierezové opatrenie naplňajúce všetky Priority aj Špecifické ciele, nakoľko jeho cieľom je zabezpečiť implementáciu stratégie.

⁴⁷ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

	<p>IROP - Špecifický cieľ č. 5.1.1 sa dosiahne realizáciou nasledovných aktivít:</p> <ul style="list-style-type: none"> - financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD: <p>A.) personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové, osobné, poistenie),</p> <p>B.) vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod., okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD.</p> <p>C.) náklady na publicitu a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadaní národných a európskych sietí, ako aj poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS,</p> <p>D.) finančné náklady (napr. bankové poplatky),</p> <p>E.) náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégií CLLD (na úrovni MAS),</p> <p>PRV - Podpora v rámci operácie bude poskytovaná na prevádzkovú a administratívnu činnosť schválených MAS ako aj náklady v súvislosti s oživovaním stratégie miestneho rozvoja, t.j. propagácia stratégie a informovanosť o dotknutom území.</p>					
Oprávnení prijímatelia	v súlade s PRV (resp. s nariadením EÚ (č. 1305/2013))					
Intenzita pomoci	v súlade so Stratégiou financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 – 2020/IROP					
Oprávnené výdavky	v súlade s PRV (resp. s nariadením EÚ (č. 1305/2013)) /IROP					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	<p>Prevádzkové náklady na chod MAS bez animácie – 473 360,00 Eur</p> <p>Náklady na animáciu 94 672,00 Eur</p> <p>Celkové náklady na prevádzkové náklady a náklady na oživenie nesmú presiahnuť 20% celkových nákladov, ktoré vznikli v rámci implementácie stratégie miestneho rozvoja</p>					
Finančný plán	Chod MAS					
		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	497 028	473 360	-	23 668	-
	viac rozvinutý región	-	-	-	-	-
	Spolu	497 028	473 360	-	23 668	-
	Animácie					
		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné

	menej rozvinutý región	94 672	71 004	23 338	0,00	-	
	viac rozvinutý región	-	-	-	-	-	
	Spolu	94 672	71 004	23 338	0,00	-	
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	Zásady výberu operácií – netýka sa Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií – netýka sa						
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/I D	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota		
	O0241	Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégie CLLD	Počet podporených MAS	-	-		
		Počet zamestnancov MAS	Počet zamestnancov	0	2		
Indikatívny harmonogram výziev	-						

5.3 Monitorovanie a hodnotenie stratégie CLLD

5.3.1 Opis monitorovania a hodnotenia stratégie CLLD

Pre potreby zabezpečenia monitorovania a hodnotenia stratégie CLLD boli zostavené monitorovacie a hodnotiace ukazovatele na úrovni strategického cieľa, špecifických cieľov a opatrení. Tabuľka 5.3.1 zahŕňa práve tieto stanovené dodatočné monitorovacie ukazovatele hodnotenia stratégie Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina.

Z časovej frekvencie monitorovania výstupov, výsledkov a dopadov na jednotlivých úrovniach sa bude sledovať hodnotenie strategického cieľa na konci roku 2020 a po ukončení implementácie programu v roku 2022, hodnotenie špecifických cieľov sa bude sledovať raz

ročne a monitorovacie ukazovatele sa budú monitorovať pri každej žiadosti príjemcov pomoci o platbu.

Tabuľka 5.3.1 Dodatočné monitorovacie ukazovatele

Úroveň	Ukazovateľ (názov a merná jednotka)	Východiskový stav	Cieľová hodnota ukazovateľa do r. 2020	Spôsob overovania a získavania údajov, frekvencia zberu
<i>Strategický cieľ:</i>				Štatistický úrad SR, Krajská správa Trenčín
<i>Špecifický cieľ 1.1 Zvýšiť kvalitu infraštruktúry a verejných služieb</i>	<i>Počet prístahovaných obyvateľov (ks)</i>		500	Zber údajov od príjemcov finančnej pomoci pri predložení každej ŽoP (monitorovacie správy)
<i>Špecifický cieľ 1.1 Zvýšiť kvalitu infraštruktúry a verejných služieb</i>	Počet investícií do využívania OZE	0	2	Zber údajov od príjemcov finančnej pomoci pri predložení každej ŽoP (monitorovacie správy)
<i>Špecifický cieľ 1.1 Zvýšiť kvalitu infraštruktúry a verejných služieb</i>	<i>Vidiecka a mestská populácia so zlepšenou infraštruktúrou a prístupom k verejným službám</i>		32 000	Štatistický úrad SR, Krajská správa Trenčín
<i>Špecifický cieľ 1.1 Zvýšiť kvalitu infraštruktúry a verejných služieb</i>	Počet nových služieb	0	8	Zber údajov od príjemcov finančnej pomoci pri predložení každej ŽoP (monitorovacie správy) 1x ročne
<i>Špecifický cieľ 2.1 Zlepšiť podmienky pre rozvoj potenciálu vidieckeho cestovného ruchu a spolupráce</i>	<i>Počet novovytvorených lôžok v ubytovacích zariadeniach (ks)</i>	0	40	Zber údajov od príjemcov finančnej pomoci pri predložení každej ŽoP (monitorovacie správy) 1x ročne
<i>Špecifický cieľ 2.1 Zlepšiť podmienky pre rozvoj potenciálu vidieckeho cestovného ruchu a spolupráce</i>	Počet novovybudovaných ubytovacích zariadení s kapacitou od 5 do 30 lôžok	0	4	Zber údajov od príjemcov finančnej pomoci pri predložení každej ŽoP (monitorovacie správy) 1x ročne
<i>Špecifický cieľ 3.1 Vytvoriť kvalitné podmienky pre rozvoj podnikania</i>	<i>Nárast počtu podnikateľských subjektov</i>			Zber údajov od príjemcov finančnej pomoci pri predložení každej ŽoP (monitorovacie správy)

<i>Špecifický cieľ 3.1 Vytvoriť kvalitné podmienky pre rozvoj podnikania a zamestnanosti</i>	Počet vytvorených pracovných miest	0	18	Zber údajov od príjemcov finančnej pomoci pri predložení každej ŽoP (monitorovacie správy)
--	------------------------------------	---	----	--

Spôsob hodnotenia stratégie CLLD a zapracovania výsledkov hodnotenia

Hodnotenie integrovanej stratégie sa uskutoční v troch základných časových horizontoch: v strednodobom horizonte t.j. v roku 2018, na konci programovacieho obdobia (rok 2020) a nakoniec v roku 2022 po ukončení implementácie stratégie.

Ako už bolo spomínané vyššie, predmetom hodnotenia v strednodobom časovom horizonte je hodnotenie výsledkov na úrovni špecifických cieľov integrovanej stratégie. Čo sa týka záverečného hodnotenia, to bude zamerané na hodnotenie dopadov na úrovni strategického cieľa.

Samotný proces hodnotenia bude „prebiehať tak“, že kancelária MAS priebežne realizuje zber vstupných údajov v rámci stanovených povinných a doplnkových ukazovateľov monitorovania a hodnotenia podľa vyššie popísaného postupu. Následne kancelária vypracuje monitorovacie správy na základe zozbieraných údajov a predloží ich predsedníctvu MAS. Predsedníctvo preložené monitorovacie správy prerokuje, vydá ku nim stanovisko a predloží ich spolu s uvedeným odporúčaním monitorovaciemu výboru. Ten monitorovacie správy prerokuje a zhodnotí plnenie cieľov stratégie CLLD na svojich zasadnutiach minimálne raz ročne. Monitorovací výbor predloženú správu buď schváli, a vtedy sa pokračuje v stanovenej línii implementácie programu, alebo v prípade odklonu smerovania stratégie k plneniu jej cieľov, monitorovací výbor navrhne opatrenia a tie predloží predsedníctvu MAS a členskej schôdzi na prerokovanie a schválenie.

Podkladom pre strednodobé hodnotenie, ďalej pre hodnotenie programovacieho obdobia a hodnotenia implementácie stratégie sú práve monitorovacie správy, ktoré slúžia ako podklad pre vykonanie hodnotenia nezávislým hodnotiteľom. Ten na základe požiadavky predsedníctva vypracuje súhrnnú hodnotiacu správu a predloží ju predsedníctvu na prerokovanie a monitorovaciemu výboru na schválenie, respektíve neschválenie. V prípade strednodobého hodnotenia správa nezávislého hodnotiteľa slúži monitorovaciemu výboru na sledovanie plnenia cieľov stratégie a návrhy na zmeny v prípade zistenia odklonu od cieľov stratégie CLLD.

Práve hodnotiaca záverečná správa nezávislého hodnotiteľa (po ukončení implementácie stratégie) v sebe zahŕňa zhodnotenie efektivity vynaložených finančných

prostriedkov, účinnosti vybraných opatrení a činností; a viac či menej vplyv pozitívnych/negatívnych dopadov na trvalú udržateľnosť územia.

Taktiež po ukončení realizácie stratégie a jej vyhodnotení môže súhrnná hodnotiaca správa nezávislého hodnotiteľa slúžiť ako „odborný podklad“ pri zostavovaní novej integrovanej stratégie územia, s cieľom čo najlepšie reflektovať na situáciu v území pri zohľadnení uskutočnených zmien a dopadov.

Postupy sebahodnotenia jednotlivých orgánov MAS

Sebahodnotenie MAS v sebe zahŕňa dve oblasti a to priebeh implementácie stratégie a činnosť MAS a fungovanie vlastného inštitucionálneho zázemia.

Základom sebahodnotenia implementácie stratégie je neustále (minimálne raz za pol roka) číselné vyhodnocovanie vyššie uvedených indikátorov monitorovania (výstup) a minimálne raz za rok indikátorov hodnotenia (výsledok a dopad) za súčasného sledovania celkového vývoja územia v kontexte. Ukazovatele dopadu sa vyhodnocujú na konci programového obdobia (rok 2020) a implementácie stratégie (rok 2022). V súčinnosti s PPA ďalej MAS vyhodnocuje indikátory povinne stanovené v PRV a IROP.

Okrem implementácie stratégie MAS pravidelne vyhodnocuje svoje inštitucionálne zabezpečenie implementácie stratégie, a to konkrétne:

- Funkčnosť existujúcej organizačnej štruktúry MAS,
- Funkčnosť manažmentu MAS,
- Flexibilitu, účinnosť a oprávnenosť rozhodovacích postupov o stratégii a projektoch,
- Schopnosť MAS zabezpečiť implementáciu stratégie a projektov,
- Schopnosť MAS zabezpečiť monitoring a hodnotenie projektov.

Pre sebahodnotenie MAS si predsedníctvo zostaví tabuľky sebahodnotenia, ktoré zohľadnia vyššie uvedené kritériá a bodovací systém v prvom roku prevádzky MAS, konkrétne do 6 mesiacov od uskutočnenia prvej výzvy. Zároveň MAS v spolupráci s PPA vyhodnocuje povinné indikátory stanovené v PRV a IROP 2014 – 2020.

5.3.2 Monitorovacie ukazovatele

Tabuľka 5.3.2 Povinné ukazovatele na úrovni programu – PRV SR 2014-2020

Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023
Čistý počet obyvateľov, ktorý má prospech zo zlepšenia služieb	8 400
Počet obyvateľov podporenej MAS	43 000
Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch (LEADER/PRV) (oblasť zamerania 6B)	16

Tabuľka 5.3.3 Celkové verejné výdavky – PRV SR 2014-2020

Názov ukazovateľa výstupu	Cieľová hodnota v roku 2023
Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora na vykonávanie operácií v rámci stratégie CLLD (len časť z PRV)	1 852 940,00
Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora pri prevádzkových nákladoch a oživení - (len časť z PRV)	94 672,00

Tabuľka 5.3.4 Povinné ukazovatele na úrovni IROP 2014-2020

Názov ukazovateľa výstupu	Merná jednotka	Cieľová hodnota v roku 2023
Počet podporených podnikov	podnik	8
Zamestnanosť v podporených podnikoch	FTE	8
Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové	podnik	2
Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre trh nové	podnik	1
Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry	počet	13

6. Finančný rámec

6.1 Financovanie stratégie CLLD

Tabuľka 6.1.1 Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP

	SPOLU EUR
Celkové zdroje z PRV (EPFRV) a IROP (EFRR) (maximálny limit podľa vzorca pre MAS v súlade s kapitolou 6.4 Systému riadenia CLLD), z toho:	4 000 000,-
Operácie v rámci implementácie stratégie CLLD	3 431 968,-
Chod MAS a animácie	568 032,-

Tabuľka 6.1.2 Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP rozdelené podľa fondov

	Fond	Typ regiónu	Spolu v EUR
Celkové zdroje z PRV (EPFRV) a IROP (EFRR) (maximálny limit podľa vzorca pre MAS v súlade s kapitolou 6.4 Systému riadenia CLLD), z toho:	IROP, PRV	menej rozvinutý	4 000 000,-
		viac rozvinutý	
Operácie v rámci implementácie stratégie CLLD	PRV	menej rozvinutý	1 852 940,-
		viac rozvinutý	
Operácie v rámci implementácie stratégie CLLD	IROP	menej rozvinutý	1 579 028,-
		viac rozvinutý	
Chod MAS	IROP	menej rozvinutý	473 360,-
		viac rozvinutý	
Animácie	PRV	menej rozvinutý	94 672,-
		viac rozvinutý	

Pozn.: Financovanie chodu MAS vrátane animácií musí byť v súlade s kapitolou 6.2 Systému riadenia CLLD.

Tabuľka 6.1.3 Rozdelenie zdrojov na jednotlivé typy výdavkov v rámci príslušných programov

	región	PRV				IROP				SPOLU			
		EPFRV	ŠR	VZ	spolu	EFRR	ŠR	VZ	spolu	fondy	ŠR	VZ	spolu
operácie v rámci stratégie CLLD	menej rozvinutý	1 389 705,-	463 235,-	1 336 992,-	3 189 932,-	1 579 028,-	0	835 249,-	2 414 277,-	2 968 733,-	463 235,-	2 172 241,-	5 604 209,-
	viac rozvinutý												
chod MAS	menej rozvinutý					473 360,-		23 668,-	497 028,-	473 360,-		23 668,-	497 028,-
	viac rozvinutý												
animácie	menej rozvinutý	71 004,-	23 668,-		94 672,-					71 004,-	23 668,-		94 672,-
	viac rozvinutý												
SPOLU	menej rozvinutý	1 460 709,-	486 903,-	1 336 992,-	3 284 934,-	2 052 388,-		858 917,-	2 911 305,-	3 513 097,-	486 893,-	2 195 909,-	6 195 909,-
	viac rozvinutý												
	spolu	1 460 709,-	486 903,-	1 336 992,-	3 284 934,-	2 052 388,-		858 917,-	2 911 305,-	3 513 097,-	486 903,-	2 195 909,-	6 195 909,-

6.2 Finančný plán pre opatrenia

Tabuľka 6.2.1 Sumárna tabuľka finančného plánu

Opatrenie stratégie CLLD	Fond	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
1.1 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry	PRV	menej rozvinutý región	260 522,00	175 852,50	58 617,50	26 052,00	0
		viac rozvinutý región					
1.2 Rozvoj základnej infraštruktúry v mestách a obciach	IROP	menej rozvinutý región	552 575,00	442 060,00	0	110 515,00	0
		viac rozvinutý región					
1.3 Podpora sociálnych a komunitných služieb	IROP	menej rozvinutý región	598 404,00	568 484,00	0	29 920,00	0
		viac rozvinutý región					
1.4 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania infraštruktúr malých rozmerov	PRV	menej rozvinutý región	55 556,00	37 500,00	12 500,00	5 556,00	0
		viac rozvinutý región					
2.1 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie	PRV	menej rozvinutý región	260 522,00	175 852,50	58 617,50	26 052,00	0
		viac rozvinutý región					
2.2 Podpora na	PRV	menej	126 315,00	90 000,00	30 000,00	6 315,00	

investície do zlepšenia environmentálnej hodnoty lesných ekosystémov		rozvinutý región					
		viac rozvinutý región					
2.3 Podpora na investície do rozvoja vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky	PRV	menej rozvinutý región	1 253 333,00	423 000,00	141 000,00	689 333,00	
		viac rozvinutý región					
2.4 Budovanie a značenie jazdeckých a bežkárskejších trás	Interreg V - A	menej rozvinutý región	200 000	170 000	20 000	10 000	-
		viac rozvinutý región					
2.5 Grantový program „Podporujeme akčných!“	-	menej rozvinutý región	10 000	-	-	2 000	8 000
		viac rozvinutý región					
2.6 Projekty spolupráce so zameraním na cestovný ruch	-	menej rozvinutý región	400 000	340 000	40 000	20 000	-
		viac rozvinutý región					
3.1 Podpora pre investície na spracovanie/uvádzanie na trh a/alebo vývoj poľnohospodárskych výrobkov	PRV	menej rozvinutý región	740 000,00	277 500,00	92 500,00	370 000,00	0
		viac rozvinutý región					
3.2 Podpora investícií do lesníckych technológií a spracovania, do mobilizácie lesníckych výrobkov a ich uvádzania na trh	PRV	menej rozvinutý región	420 000,00	157 500,00	52 500,00	210 000,00	0
		viac rozvinutý región					
3.3 Vznik nových a rozširovanie existujúcich podnikov v oblasti remeselnej	IROP	menej rozvinutý región	631 649,00	284 242,00	0	347 407,00	
		viac					

a priemyselnej výroby		rozvinutý región					
3.4 Kvalitné služby na vidieku	IROP	menej rozvinutý región	631 649,00	284 242,00	0	347 407,00	
		viac rozvinutý región					
3.5 Spolupráca medzi malými hospodárskymi subjektmi pri organizácii spoločných pracovných procesov a spoločnom využívaní zariadení a zdrojov a pri rozvoji služieb v oblasti cestovného ruchu/ich uvádzania na trh	PRV	menej rozvinutý región	73 684,00	52 500,00	17 500,00	3 684,00	
		viac rozvinutý región					
3.6 Podpora zamestnanosti, začleňovania a rozvoja ľudských zdrojov	OP LZ	menej rozvinutý región	100 000	85 000	10 000	5 000	-
		viac rozvinutý región					
4.1 Chod MAS a animácie	PRV	menej rozvinutý región	94 672	71 004	23 338	-	-
		viac rozvinutý región					
4.1 Chod MAS a animácie	IROP	menej rozvinutý región	497 028	473 360	-	23 668	-
		viac rozvinutý región					

Tabuľka 6.2.2 Celkový pomer medzi fondmi na stratégiu

	PRV (EPFRV) : IROP (EFRR)
Stratégia CLLD mimo BSK (viac rozvinutý región):	1 852 940,00 : 1 579 028,00
Stratégia CLLD v rámci BSK (viac rozvinutý región):	

Tabuľka 6.2.3 Zameranie stratégie podľa sektorov

Názov opatrenia stratégie CLLD	Rozpočet na opatrenie	Oprávnený prijímateľ – verejný sektor (označiť „X“)	Oprávnený prijímateľ – neverejný sektor (označiť „X“)
1.1 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry	234 470,00	X	
1.2 Rozvoj základnej infraštruktúry v mestách a obciach	442 060,00	X	
1.3 Podpora sociálnych a komunitných služieb	568 484,00		X
1.4 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania infraštruktúr malých rozmerov	50 000,00	X	
2.1 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie	234 470,00	X	
2.2 Podpora na investície do zlepšenia environmentálnej hodnoty lesných ekosystémov	120 000,00		X
2.3 Podpora na investície do rozvoja vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky	564 000,00		X
2.4 Budovanie a značenie jazdeckých a bežkárskeho trás	Financie mimo IROP a PRV		
2.5 Grantový program „Podporujeme akčných!“	Financie mimo IROP a PRV		
2.6 Projekty spolupráce so zameraním na cestovný ruch	Financie mimo IROP a PRV		
3.1 Podpora pre investície	370 000,00		X

na spracovanie/uvádzanie na trh a/alebo vývoj poľnohospodárskych výrobkov			
3.2 Podpora investícií do lesníckych technológií a spracovania, do mobilizácie lesníckych výrobkov a ich uvádzania na trh	210 000,00		X
3.3 Vznik nových a rozširovanie existujúcich podnikov v oblasti remeselnej a priemyselnej výroby	284 242,00		X
3.4 Kvalitné služby na vidieku	284 242,00		X
3.5 Spolupráca medzi malými hospodárskymi subjektmi pri organizácii spoločných pracovných procesov a spoločnom využívaní zariadení a zdrojov a pri rozvoji služieb v oblasti cestovného ruchu/ich uvádzania na trh	70 00,00		X
3.6 Podpora zamestnanosti, začleňovania a rozvoja ľudských zdrojov	Financie mimo IROP a PRV		
4.1 Chod MAS a animácie	Neprojektové opatrenie		
Celkový rozpočet podľa sektorov	----- ----	961 000,00	2 470 968,00
Percentuálny pomer zamerania stratégie	----- ----	28 %	72 %

7. Zhodnotenie prínosov stratégie CLLD, jej synergie a doplnkovosť

7.1 Prínosy k zlepšovaniu ekonomického rozvoja územia

Zlepšovanie ekonomického rozvoja územia je jednou z kľúčových priorít stratégie. Stratégia vytvára podmienky pre rozvoj malého a stredného podnikania všeobecne. Podporou nových a existujúcich podnikov či samostatne zárobkovo činných osôb na obstaranie technológie či stavebno-technické úpravy prispieva k tvorbe nových pracovných miest, čo pomôže udržať kvalitnú pracovnú silu v regióne. Stratégia je zameraná multisektorálne, keďže investície sú nasmerované ako na primárny sektor ekonomiky (poľnohospodárstvo a lesného hospodárstvo), tak na priemysel ale i služby, a to predovšetkým v oblasti vidieckeho cestovného ruchu, ktorého rozvoj má v regióne dobré predpoklady.

Plánované opatrenia sú zamerané hlavne na tvorbu pracovných miest s dôrazom na neverejný sektor. V rámci opatrení PRV bude vytvorených minimálne 16 pracovných miest. Podnikateľské opatrenia IROP by mali počas implementácie stratégie vygenerovať minimálne 8 pracovných pozícií, čo je spolu 24. Predpokladáme, že 2 pracovné miesta by mohli vzniknúť aj v súvislosti s realizáciou dvoch projektov zameraných na verejný sektor, ktoré by mali implementovať dve z troch miest v regióne.

Jednotlivé opatrenia v nadväznosti na SWOT analýzu a identifikáciu potrieb reflektujú miestne špecifiká a konkurenčné výhody. Napr. využitie hustej siete miestnych komunikácií medzi jednotlivými osadami ako aj prepojenosť ciest v lesoch Bielych a Malých Karpát je dobré využiť na budovanie cyklotrás a občianskej a poznávacej infraštruktúry ako sú náučné či turistické chodníky apod.. Blízkosť hraníc s Českou republikou je i bude využívaná pri spoločných cezhraničných projektoch spolupráce so zameraním na cestovný ruch. Väčšie plochy lesov oproti susedným regiónom bude vhodné využiť na získavanie a spracovania lesných produktov a dendrohmoty vznikajúcej pri ťažbe dreva. Tradícia ovocinárstva i dobré podmienky pre jeho rozvoj budú pretavené do vytvárania nových produktov u pestovateľov ovocia ako sú lekváry, ovocné vína, sušené ovocie. Dostatok subjektov podnikajúcich v spracovaní poľnohospodárskych výrobkov a potravinárstve ako aj ich dobré skúsenosti v implementácii projektov podporených z eurofondov dávajú dobrú perspektívu pre spoluprácu medzi malými hospodárskymi subjektmi pri organizácii spoločných pracovných procesov a spoločnom využívaní zariadení a zdrojov a ich uvádzania na trh a pri rozvoji služieb v oblasti cestovného ruchu. Existencia dobre fungujúceho občianskeho združenia Osveta myjavských

Rómov dáva dobrý predpoklad pri mobilizácii Rómskeho etnika na spoluprácu na takýchto projektoch. Takisto pri realizácii projektov v oblasti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva ale aj potravinárstva sa vzhľadom na relatívne nízku nezamestnanosť vytvára priestor na vytvorenie pracovných miest hlavne pre zástupcov znevýhodnených skupín obyvateľstva, čo by malo ešte viac nakopnúť rozvoj ekonomického potenciálu územia.

Dôležitým motorom rozvoja vidieckych oblastí bude zlepšená infraštruktúra miestneho vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky zameraná na vytváranie podmienok pre rekreačné a relaxačné činnosti, vrátane vytvárania podmienok na poskytovanie vzdelávania a vytvorenie konferenčných priestorov. Cieľom stratégie je zabezpečiť efektívny a udržateľný rast regiónu vzhľadom na jeho potenciál vo vidieckom cestovnom ruchu podporou investícií do budovania infraštruktúry cestovného ruchu v lesných ekosystémoch.

Veľký podiel na využití ekonomického dopytu bude mať produkcia populácie v staršom veku – strieborná ekonomika. Starnúce obyvateľstvo kopaničiarskeho regiónu s jedným z najhorších hodnôt indexu starnutia na Slovensku vytvára početnú skupinu obyvateľstva, ktorá v podmienkach uplatňovania princípu aktívneho starnutia vytvára novú rastúcu skupinu spotrebiteľov so špecifickými požiadavkami. Napr. objekty agroturistiky budú využívať vo veľkej miere práve ľudia vo veku 50 – 70 rokov. Ďalej objekty sociálnych služieb iba ľudia vo veku nad 75 rokov a objekty komunitných služieb vo veľkej miere ľudia vo veku 50 – 70 rokov.

Bude podporovaný predaj domácej produkcie cez odbytové organizácie výrobcov a rozvoj krátkych dodávateľských reťazcov. Podpora spolupráce malých hospodárskych subjektov či podporou krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov bude mať pozitívny vplyv na zvýšenie zamestnanosti na vidieku. Uplatnením krátkych dodávateľských reťazcov je možné redukovať náklady na obchod a distribúciu a významne podporiť príjmy prvovýrobcov, čím sa zároveň zvýši ich životaschopnosť. Inovatívne postupy pri spracovaní a marketingu produktov taktiež prispievajú k vyššej ekonomickej výkonnosti malých podnikov. Inkorporácia inovatívnych prvkov príp. technológií najmä v oblasti ochrany životného prostredia a inkorporácia inovatívnych zariadení na efektívne využívanie prírodných zdrojov na zachytávanie dažďovej vody a jej následné využitie na pranie, splachovanie WC, umývanie či polievanie rastlín bude pri jednotlivých podnikateľských projektových zámeroch zvýhodňované. Takisto pri verejných investíciách bude rozhodujúcim kritériom, či projekt súvisí aj s ekonomickým rozvojom alebo kombinuje viacero akcií vytvárajúcich konkrétne podmienky pre ekonomický rozvoj vidieckych obcí (napr., že podporené investície budú mať

pozitívny vplyv na zamestnanosť, rozvoj podnikania a pod.), samozrejme za predpokladu súladu ekonomického rozvoja s ochranou životného prostredia a racionálneho využitia prírodných zdrojov.

7.2 Prínosy k napĺňaniu cieľov PRV

Pre napĺňanie najdôležitejšieho strategického cieľa PRV posilnenie konkurencieschopnosti poľnohospodárstva, lesníctva a potravinárstva bolo v rámci stratégie vytvorených niekoľko opatrení. Ide o nasledovné opatrenia:

- 2.2 Podpora na investície do zlepšenia environmentálnej hodnoty lesných ekosystémov, ktoré prispieva k fokusovej oblasti 4A Obnova, zachovanie a zvýšenie biologickej diverzity vrátane na územiach sústavy Natura 2000 a v oblastiach s prírodnými alebo inými špecifickými obmedzeniami a v poľnohospodárskej činnosti s vysokou prírodnou hodnotou a obnova, zachovanie, ako aj zlepšenie stavu krajinných oblastí Európy. Podporovaná bude aktivita budovanie a obnova občianskej a poznávacej infraštruktúry v lesných ekosystémoch (náučné a turistické chodníky, cyklotrasy, odpočívadlá, pozorovateľne, mostíky, turistické značenie, mapové panely, informačné tabule, turistické útulne, ohniská, odpadkové koše, vyhliadkové veže, lanové dráhy, schody, rebríky, chodníky, objekty a centrá biodiverzity na pozorovanie – mokrade, malé vodné plochy, ukážkové lesné biotopy),
- 3.1 Podpora pre investície na spracovanie a uvádzanie na trh a (alebo) vývoj poľnohospodárskych výrobkov - prispieva k fokusovej oblasti 3A zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín a organizácií výrobcov a medziodvetvových organizácií. Takisto prispieva sekundárne k fokusovej oblasti 6A Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest. Pre podnikateľov budú pripravené prostriedky na výstavbu, rekonštrukciu a modernizáciu objektov súvisiacich so spracovaním, skladovaním, uvádzaním na trh a/alebo vývojom poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov, vrátane kancelárií (sklady obalových materiálov, čistiacich a dezinfekčných prostriedkov a pomôcok). Ďalej na obstaranie, rekonštrukciu a modernizáciu zariadení, strojov, prístrojov a

technológií, spracovateľských a výrobných kapacít, vrátane laboratórneho vybavenia a detektorov kovov v rámci procesu spracovania, skladovania, uvádzania na trh produktov a /alebo vývoja poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov, vrátane produktov s chráneným označením pôvodu, chráneným zemepisným označením a zaručených tradičných špecialít. Budú zavedené technológie a postupy s cieľom vytvoriť nové alebo kvalitnejšie výrobky a otvorenie nových trhov, najmä v súvislosti s krátkym dodávateľským reťazcom vrátane podpory uvádzania výrobkov na trh alebo vypracovania programov správnej výrobnéj praxe,

- 3.2 Podpora investícií do lesníckych technológií a spracovania, do mobilizácie lesníckych výrobkov a ich uvádzania na trh. Toto opatrenie prispieva k fokusovej oblasti 2C Zlepšenie hospodárskeho výkonu lesného hospodárstva. Napĺňané bude prostredníctvom aktivity spracovanie lesných produktov, ktoré takýmto spôsobom získavajú pridanú hodnotu a tiež ich uvádzanie na trh,
- 3.5 Spolupráca medzi malými hospodárskymi subjektmi (mikropodnikmi) v odvetví poľnohospodárstva, potravinovom reťazci, sektore lesného hospodárstva a v sektore cestovného ruchu pri organizácii spoločných pracovných procesov, spoločnom využívaní zariadení a zdrojov a pri rozvoji služieb a marketingu v oblasti cestovného ruchu. Cieľom je prostredníctvom spolupráce zvýšiť efektivitu vykonávaných činností. Toto opatrenie prispieva k fokusovým oblastiam 1A Podpora inovácie, spolupráce a rozvoja vedomostnej základne vo vidieckych oblastiach; 1B Posilnenie prepojenia poľnohospodárstva, výroby potravín a lesného hospodárstva s výskumom a inováciou, a to aj na účely zlepšenia environmentálneho riadenia a výkonu; 3A Zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín a organizácií výrobcov a medziodvetvových organizácií; 5C Uľahčenie dodávok a využívania obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely bioekonomiky; 6A Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest.

K cieľu PRV Vyvážený územný rozvoj vidieckych hospodárstiev a komunít vrátane vytvárania a udržiavania pracovných miest prispieva stratégia existenciou opatrenia 2.3 Podpora na investície do rozvoja vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky, kde sú

zaradené činnosti spojené s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou zamerané na vytváranie podmienok pre rekreačné a relaxačné činnosti, vrátane vytvárania podmienok na poskytovanie vzdelávania a vytvorenie konferenčných priestorov a činnosti spojené s poskytovaním služieb pre cieľovú skupinu: deti, seniori a občania so zníženou schopnosťou pohybu. V rámci danej oblasti je možné sa zamerať aj na terapie (hipoterapia, animoterapia), lesnú pedagogiku a pod., ktoré prispievajú k rekonvalescencii, lepšiemu začleneniu do spoločenského života, zvýšeniu motoriky cieľovej skupiny. Opatrenie prispieva k fokusovej oblasti 6A Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest.

Cieľ PRV Udržateľný manažment prírodných zdrojov a prispôsobovanie sa klimatickým zmenám rieši stratégia prierezovo vo všetkých opatreniach, kedy bodovo zvýhodňuje projekty zohľadňujúce vplyvy na životné prostredie, zmierňovanie klimatických zmien a klimatickú adaptáciu. Aj ďalšie prierezové ciele ako sú inovácie, integrované projekty či zapájanie marginalizovaných skupín obyvateľstva sú v stratégií takisto zohľadňované a popísané v príslušných podkapitolách.

Pri opatrení 3.1 Podpora pre investície na spracovanie/uvádzanie na trh a/alebo vývoj poľnohospodárskych výrobkov budú uprednostňované projekty prispievajúce k hlavným cieľom PRV v rámci opatrenia 4.2 na základe analýzy potrieb – zvýšenie podielu domácej produkcie s vyššou pridanou hodnotou (napr. vyššia kvalita výrobkov, regionálne a miestne špeciality), zlepšenie spracovania (modernizácia strojov a zariadení, nové technológie, zlepšenie spracovania miestnych surovín) a zlepšenie kvality (napr. zvyšovanie biologickej hodnoty výrobkov v súlade s trendmi zdravej výživy).

7.3 Prínosy k napĺňaniu cieľov IROP

Opatrenie 1.2 Rozvoj základnej infraštruktúry v mestách a obciach vychádzajúce zo špecifického cieľa 5.1.2 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach Prioritnej osi 5 IROP prispieva k Špecifickému cieľu č. 1.2.2 IROP, ktorým je *Zvýšenie atraktivity a prepravnej kapacity nemotorovej dopravy (predovšetkým cyklistickej dopravy) na celkovom počte prepravených osôb*. Aktivity v tomto opatrení týkajúce sa podpory Infraštruktúry vzdelávania nám prispievajú Špecifickému cieľu č. 2.2.1 *Zvýšenie hrubej*

zaškolenosti detí materských škôl a Špecifickému cieľu č. 2.2.1 Zlepšenie kľúčových kompetencií žiakov základných škôl.

Opatrenie 1.3 Podpora sociálnych a komunitných služieb vychádzajúce tiež zo špecifického cieľa 5.1.2 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach Prioritnej osi 5 IROP prispieva k Špecifickému cieľu č. 2.1.1 *Podporiť prechod poskytovania sociálnych služieb a zabezpečenia výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v zariadení z inštitucionálnej formy na komunitnú a podporiť rozvoj služieb starostlivosti o dieťa do troch rokov veku na komunitnej úrovni.*

Keďže na základe výberových kritérií budú z opatrení IROP zvýhodnené čerpať financie obce nad 1 000 obyvateľov a teda aj 3 mestá kopaničiarskeho regiónu, prierezovo prispievajú jednotlivé aktivity aj k Špecifickému cieľu č. 4.3.1 Zlepšenie environmentálnych aspektov v mestách a mestských oblastiach prostredníctvom budovania prvkov zelenej infraštruktúry a adaptáciou urbanizovaného prostredia na zmenu klímy ako aj zavádzaním systémových prvkov znižovania znečistenia ovzdušia a hluku.

Cieľom stratégie je ďalej zabezpečiť kvalitné pripojenie znevýhodnených miest a vidieckych regiónov na infraštruktúru a verejné služby vo väčších sídlach. Najmä pre väčšinu vidieckych a niektorých mestských oblastí sú cesty II. a III. triedy hlavnými komunikačnými spojnícami, ktoré vytvárajú predpoklady pre začlenenie obyvateľstva do širších rozvojových procesov. Investovanie do regionálnych ciest umožní menej rozvíjajúcim a zaostávajúcim oblastiam znižovať vnútroregionálne rozdiely v prístupe k základným službám (vzdelanie, zdravotná a sociálna starostlivosť, kultúra atď.), v prístupe na trh práce, aj v prístupe k základným tovarom. Kvalitnejšie cesty nižších tried sú základnou podmienkou pre zlepšenie každodennej mobility osôb vidieckych území spojenej aj s rastúcou diverzifikáciou hospodárstiev smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam znamenajúcim zároveň rast zamestnanosti. Odstraňovaním prekážok v cestnej sieti tak dôjde k priamemu zlepšeniu jej plynulosti a zatraktívneniu dopravnej ponuky na trhu.

Stratégia sa zameriava aj na vytváranie vhodných podmienok pre poskytovanie sociálnych služieb, ktoré sú v súlade so zásadami starostlivosti na komunitnej báze. Prostredníctvom toho bude podporované zvyšovanie kvality a kapacity komunitných sociálnych služieb, rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb a infraštruktúra komunitných centier vybudovanie, či aj modernizácia odborných učební, laboratórií, jazykových učební ZŠ a skvalitnenie a rozšírenie kapacít predškolských zariadení.

V rámci podnikateľskej sféry sa stratégia zameriava na zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou zakladania nových a existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev. Aplikácia stratégie pomôže k obstaraniu hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest či k nutným stavebnotechnickým úpravám budov spojených s umiestnením obstaranej technológie a s poskytovaním nových služieb.

Budú podporení hlavne tí žiadatelia, ktorí sa zaviazujú zvýšiť počet pracovných miest súvisiacich s projektom začleňujúcich do svojich aktivít marginalizované skupiny občanov a ktorí budú zavádzať inovatívne technológie v nadväznosti priniesť na trh nové služby alebo produkty alebo produkty nové pre podnik a riešiť efektívne využívanie prírodných zdrojov a OZE.

Finančná alokácia jednotlivých opatrení je výsledkom konsenzu pracovných skupín z jednotlivých sektorov, ktorá sa kreovala na viacerých zasadnutiach. I preto je rozdiel medzi jednotlivými špecifickými cieľmi vo finančnom vyjadrení vyvážený, teda nie je vo vzájomnom nepomere. Opatrenie 1.2 Rozvoj základnej infraštruktúry v mestách a obciach (určené pre verejný sektor) má alokáciu 442 060,00 EUR. Pre Opatrenie 1.3 Podpora sociálnych a komunitných služieb (určené len pre občiansky sektor) bola stanovená alokácia 568 484,00 EUR. Na 2 opatrenia súkromného sektora bolo určených 568 484,00 EUR.

7.4 Prínosy k začleňovaniu zraniteľných skupín obyvateľstva

Do prípravy stratégie CLLD boli zapojené skupiny znevýhodnených obyvateľov, či už to boli Rómovia zapojení prostredníctvom občianskeho združenia Osveta myjavských Rómov alebo zástupcovia združenia občianskeho Barbi, združujúcich telesne postihnutých občanov z regiónu.

V rámci stratégie je navrhnuté opatrenie priamo zamerané na podporu zraniteľných skupín obyvateľstva. Jedná sa o opatrenie *1.3 Podpora sociálnych a komunitných služieb*, z ktorého budú môcť žiadať iba zástupcovia občianskeho sektora a ktoré rieši zriaďovanie nových alebo rekonštrukciu a modernizáciu existujúcich zariadení pre poskytovanie komunitných sociálnych služieb vrátane materiálno-technického vybavenia, zvyšovanie kvality a kapacity komunitných sociálnych služieb. Sú to aktivity, kde potenciálnymi žiadateľmi je detský domov, v ktorom prevažuje zastúpenie detí z rómskej komunity, ďalej domovy s deťmi postihnutými mentálne ale aj denné stacionáre či domovy dôchodcov. Ďalšia

aktivita - rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb bude určená najmä pre starších a imobilných ľudí v odľahlejších kopaniciach. Posledná aktivita - infraštruktúra komunitných centier je vhodná pre rôzne komunity na vidieku, podporujúca ich stretávanie. V opatrení je alokovaných 568 484,00 EUR, čo je zo všetkých opatrení v rámci stratégie najviac.

Aj ďalšie opatrenie navrhnuté v rámci stratégie je priamo zamerané na podporu zraniteľných skupín obyvateľstva. Opatrenie 3.6 stratégie CLLD - Podpora zamestnanosti, začleňovania a rozvoja ľudských zdrojov bude financované z OP Ľudské zdroje. V rámci implementácie tohto opatrenia bude vytvorený systém poradenstva zraniteľným skupinám obyvateľstva s dôrazom na dlhodobo nezamestnaných, nízko kvalifikovaných, starších a zdravotne postihnuté osoby. Týmto spôsobom im chceme zlepšiť prístup na trh práce uplatnením účinných nástrojov na podporu zamestnanosti, vrátane podpory mobility pre získanie zamestnania, samostatnej zárobkovej činnosti a aktivít vo vidieckych oblastiach.

Až v rámci siedmich opatrení (1.1, 1.4, 2.1, 2.3, 3.5, 1.2, 1.3) budú zvýhodňované projekty, ktoré riešia začleňovanie marginalizovaných skupín obyvateľstva (vrátane marginalizovaných rómskych komunít).

7.5 Prínosy k životnému prostrediu

Stratégia zohľadňuje hlavné princípy ochrany životného prostredia, Stratégia prierezovo podporuje environmentálnu účinnosť plánovaných projektov, predpokladá zavádzanie inovatívnych ekologických prvkov a prístupov, prvkov zelenej infraštruktúry.

Opatrenie 1.1 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry. Opatrenie bude sekundárne prispievať k FO 5C prostredníctvom investícií do OZE a úspor energie, ktoré budú môcť byť súčasťou iných investícií v rámci opatrenia (napr. súčasťou rekonštrukcie kultúrneho domu bude výstavba kotolne na OZE a pod.).

Opatrenie 1.2 Rozvoj základnej infraštruktúry v mestách a obciach má aj aktivity ako zriaďovanie, obnova a výstavba cyklistických trás zabezpečujúcich dopravu osôb do a zo zamestnania alebo k verejným službám (napr. trasy vedúce k vlakovým, autobusovým zastávkam a staniciam v obciach a mestách) vrátane investícií do doplnkovej cyklistickej infraštruktúry vrátane odpočívadiel, chránených parkovísk pre bicykle, nabíjacích staníc pre elektrobicykle apod.. Ide vlastne o podporu ekologickej dopravy v regióne.

V rámci infraštruktúry vzdelávania budú zvýhodňované využívanie OZE a úspory energie ako aj využívanie inovatívnych prvkov príp. technológií najmä v oblasti ochrany životného prostredia.

Opatrenie 1.3 Podpora sociálnych a komunitných služieb - budú podporované i uprednostňované projekty využívania OZE vrátane alebo úspory energie ako aj využívanie inovatívnych prvkov príp. technológií najmä v oblasti ochrany životného prostredia.

Opatrenie 1.4 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania infraštruktúr malých rozmerov. Cieľ tohto opatrenia - Zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev, námestí, parkov – zvýhodňované projekty začleňujúce prvky zelenej infraštruktúry v sídlach.

Opatrenie 2.1 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a douristickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie - zvýhodňované projekty využívajúce využitie OZE a rieši úspory energie. Body sú i za projekty obsahujúce prvky zelenej infraštruktúry

Opatrenie 2.2 Podpora na investície do zlepšenia environmentálnej hodnoty lesných ekosystémov reaguje na potrebu zachovania biodiverzity a zvýšenia environmentálnej výkonnosti podpôr na ochranu biodiverzity a to hlavne rozvojom občianskej a poznávacej infraštruktúry v lesných ekosystémoch. Zlepšovanie prístupu k lesnej pôde, predchádzanie poškodzovania lesov, investície ku zvýšeniu odolnosti a environmentálnej hodnoty lesných ekosystémov - mokrade, malé vodné plochy, ukázkové lesné biotopy.

Opatrenie 2.3 Podpora na investície do rozvoja vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky. V rámci činnosti sú oprávnené investície súvisiace s využívaním OZE ako aj projekty obsahujúce prvky zelenej infraštruktúry. Uprednostňované sú projekty využívajúce inovatívne zariadenia na efektívne využívanie prírodných zdrojov ako napr. využitie zariadení na zachytávanie dažďovej vody a jej následné využitie na pranie, splachovanie WC, umývanie či polievanie rastlín.

Opatrenie 3.2 Podpora investícií do lesníckych technológií a spracovania, do mobilizácie lesníckych výrobkov a ich uvádzania na trh zvýhodňuje projekty zamerané na výrobu biomasy.

Opatrenie 3.5 Spolupráca medzi malými hospodárskymi subjektmi pri organizácii spoločných pracovných procesov a spoločnom využívaní zariadení a zdrojov a pri rozvoji služieb v oblasti cestovného ruchu/ich uvádzania na trh. Zakladanie operačných skupín EIP ako aj iných skupín bude mať výrazný pozitívny vplyv na posilnenie inovatívneho potenciálu,

a to aj v oblasti udržateľného manažmentu a efektívneho využívania prírodných zdrojov. Zároveň budú zvýhodňované projekty s využitím OZE.

Opatrenie 3.3 Vznik nových a rozširovanie existujúcich podnikov v oblasti remeselnej a priemyselnej výroby a Opatrenie 3.4 Kvalitné služby na vidieku uprednostňujú projekt s efektívnym využívaním prírodných zdrojov i projekty využívajúce OZE

7.6 Synergie a doplnkovosť stratégie CLLD

Integrovaná stratégia rozvoja územia „Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina“ je v súlade so stratégiami na lokálnej, regionálnej a nadnárodnej úrovni a nie je s nimi v rozpore.

7.6.1 Popis iných stratégií, ktoré sa na danom území realizujú, resp. plánujú realizovať

Na území KR - MAS boli vypracované a plánujú sa realizovať (implementovať) tieto stratégie:

- Spoločná cezhraničná stratégia udržateľného rozvoja Hornácka-Kopanic 2014-2020
- Koncepcia rozvoja cestovného ruchu v regióne pod Veľkou Javorinou a Bradlom
- Stratégia budovania cyklochodníkov a cyklotrás v kopaničiarskom a hornáckom regióne
- Štúdia rozvoja hipoturistiky kopaničiarskom a hornáckom regióne
- Stratégia rozvoja bežeckého lyžovania a zimnej turistiky v Bielych Karpatoch pre obdobie 2015-2020
- PHSR obcí z územia MAS a ďalšie dokumenty

Spoločná cezhraničná stratégia udržateľného rozvoja Hornácka - Kopanic 2014-2020 spĺňa cieľ, ktorým je definovať spoločné záujmy územia, jeho obyvateľov a podnikateľských subjektov, definovať miestne predpoklady realizácie týchto spoločných záujmov, koordinovať vynakladanie verejných investícií z hľadiska územného a funkčného vzťahom k zámerom a potrebám rozvoja privátneho sektora, koordinovať účelnú alokáciu bežných verejných výdavkov v záujme vytvárania stabilných podmienok pre bývanie a podnikanie, či definovať dlhodobé zámery hospodárskej a sociálnej politiky v prihraničnom území.

V rámci tejto stratégie boli definované tieto osy a opatrenia.

OS 1 - Dopravná dostupnosť a infraštruktúra

Opatrenia:

- 1.1 Posilnenie regionálnej mobility prepojením sekundárnych a terciárnych uzlov (cesty 2. a 3. triedy, vrátane mostov a značenia)
- 1.2 Bezmotorová doprava (cyklotrasy, cyklotrasy, vrátane značenia)

OS 2 - Životné prostredie, kultúrne a prírodné dedičstvo

Opatrenia:

- 2.1 Ochrana a obnova biodiverzity a pôdy a podpory ekosystémových služieb vrátane NATURA 2000 a zelených infraštruktúr
- 2.2 Zachovanie, ochrana, podpora a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva (cestovný ruch)

OS 3 - Vzdelávanie, trh práce, zamestnanosť a inovácie

Opatrenia:

- 3.1 Investície do vzdelania, školení a odbornej prípravy, ako aj zručností a celoživotného vzdelávania pomocou: prípravy a realizácie spoločných vzdelávacích, odborných vzdelávacích a školiacich programov
- 3.2 Podpora investícií podnikov do inovácií a vytváranie väzieb a súčinnosti medzi podnikmi v pohraničí

Koncepcia rozvoja cestovného ruchu v regióne pod Veľkou Javorinou a Bradlom

Strategickým cieľom je rozvoj cestovného ruchu Kopaničiarskeho regiónu Pod Veľkou Javorinou a Bradlom:

- využiť potenciál regiónu pre komplexnú atraktívnu ponuku so špecifickými originálnymi inovatívnymi produktmi pre cieľové skupiny návštevníkov pri využití nových trendov v ponuke cestovného ruchu a informačno-komunikačných technológií v cestovnom ruchu.

Stratégia budovania cyklochodníkov a cyklotrás v kopaničiarskom a horňáckom regióne

Cieľom spracovaného dokumentu je vykonať pasportizáciu súčasného stavu cyklotrás a cykloturistiky na území Kopaničiarskeho a Horňáckeho regiónu so zameraním na ich cezhraničné prepojenie. Ďalším cieľom je navrhnúť zmeny v sieti cyklochodníkov a cykloturistických trás v riešenom území, aby sa táto sieť optimalizovala, doplnila a

zmodernizovala tak, aby bola zmysluplne využiteľná ako cykloprodukt v riešenej oblasti.

Ďalším cieľom je nájsť a rozšíriť možnosti priameho prepojenia siete cyklotrás medzi Slovenskou republikou a Českou republikou v hraničnom priestore Kopaničiarskeho a Hornáckeho regiónu.

V definovaných cieľoch stratégie v riešenom území bolo prioritne stanovené:

- dosiahnuť optimalizáciu siete cyklotrás a cykloturistických trás,
- rekognoskácia minimálne 200 km nových cykloturistických trás,
- spracovanie minimálne 10 zjednodušených dokumentácií nových cykloturistických trás,
- rekognoskácia a návrhy možných úsekov cyklochodníkov, návrh pilotného cyklochodníka na realizáciu,
- rekognoskácia a vyhľadanie hraničných prepojení v sieti cyklotrás na oboch stranách hranice, v cestnej i horskej cykloturistike,
- nájdenie a definovanie spoločného cykloproduktu,
- modernizácia siete cyklotrás, návrhy čiastkových riešení pre jej zefektívnenie,
- určenie a definovanie vybraných strategických návrhov a opatrení.

Štúdia rozvoja hipoturistiky kopaničiarskom a hornáckom regióne

Štúdia po zmapovaní súčasného stavu a podmienok pre jazdeckú turistiku s prihliadnutím na všetky aspekty – východiskový stav jazdeckých trás, kvalita lesných ciest, ochrana životného prostredia, majetkovo právne pomery, atraktivita územia, hraničné prepojenie, zaujímavosti a pamiatky okolia – umožnila navrhnúť konkrétne kroky k realizácii jazdeckých trás na území kopaničiarskeho a hornáckeho regiónu. Cieľom je v čase horizontu zrealizovať cca 100 km hipotrás prepájajúcich hornácko s kopaničiarskym regiónom a vybudovanej potrebnej infraštruktúry ako sú úväziská či napájadla pre kone.

Stratégia rozvoja bežeckého lyžovania a zimnej turistiky v Bielych Karpatoch pre obdobie 2015-2020 slúži ako podklad pre rozvoj územia v tejto oblasti pre roky 2015-2020.

Špecifickými cieľmi tejto stratégie je:

- Identifikácia existujúceho stavu bežeckého lyžovania a zimnej turistiky v Bielych Karpatoch vrátane regionálnych rozdielov v cezhraničnom území

- Definovanie faktorov rozvoja bežeckého lyžovania a zimnej turistiky v Bielych Karpatoch v rámci cezhraničného regiónu
- Stanovenie konkrétnych spoločných cieľov rozvoja bežeckého lyžovania a zimnej turistiky v Bielych Karpatoch na úrovni cezhraničného regiónu
- Koordinovanie postupu rozvoja bežeckého lyžovania a zimnej turistiky v Bielych Karpatoch na úrovni cezhraničného regiónu

PHSR obcí na území MAS a ďalšie dokumenty

Z 26 obcí Kopaničiarskeho regiónu majú Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) na roky 2016 – 22 vypracované všetky obce. Všetky tieto PHSR majú jasne vymedzenú stratégiu rozvoja a prioritné smerovanie tej ktorej obce. CLLD stratégia Kopaničiarskeho regiónu – miestna akčná skupina plne korešponduje so všetkými týmito PHSR a nie je s nimi v rozpore. Stratégia sa spracovávala takmer súbežne s PHSR, ktoré vypracovávali zamestnanci KR - MAS a jednotlivé PHSR pri jej vypracovaní slúžili aj ako podkladové materiály a zdroj informácií.

Niektoré obce, najmä mestá regiónu, majú vypracované aj ďalšie strategické dokumenty, slúžiace na podporu rozvoja. Ide napr. o územné plány obce (mesta), urbanistické štúdie, krajinné-ekologické plány a ďalšie. V celkom Kopaničiarskom regióne má vypracované územné plány 8 obcí (Myjava, Stará Turá, Brezová pod Bradlom, Bzince pod Javorinou, Sobotište, Lubina, Krajné a Vrbovce), pričom obce Poriadie a Stará Myjava ich majú v štádiu rozpracovanosti.

7.6.2 Synergie a komplementarity

Integrovaná stratégia rozvoja územia „Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina“ CLLD je komplementárna s Spoločnou cezhraničnou stratégiou udržateľného rozvoja Horňácka - Kopaníc 2014-2020. Osy a opatrenia sa vzájomne dopĺňujú a majú synergický efekt s opatreniami v rámci CLLD.

Koncepcia rozvoja cestovného ruchu v regióne pod Veľkou Javorinou a Bradlom

Ciel stratégie sa vzájomne dopĺňuje a má synergický efekt s cieľmi Integrovanej stratégie rozvoja územia „Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina“ v rámci CLLD.

Stratégia budovania cyklochodníkov a cyklotrás v kopaničiarskom a horňáckom regióne

Cieľ stratégie sa vzájomne doplňuje a má synergický efekt s cieľmi Integrovannej stratégie rozvoja územia „Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina“ v rámci CLLD.

Štúdia rozvoja hipoturistiky kopaničiarskom a horňáckom regióne

Táto štúdia vzájomne doplňuje a má synergický efekt s cieľmi Integrovannej stratégie rozvoja územia „Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina“ v rámci CLLD opatrenie 2.4 Budovanie a značenie jazdeckých a bežkárskejších trás.

Stratégia rozvoja bežeckého lyžovania a zimnej turistiky v Bielych Karpatoch pre obdobie 2015-2020

Táto stratégia vzájomne doplňuje a má synergický efekt s cieľmi Integrovannej stratégie rozvoja územia „Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina“ v rámci CLLD opatrenie 2.4 Budovanie a značenie jazdeckých a bežkárskejších trás.

PHSR obcí na území MAS a ďalšie dokumenty

Pri vypracovaní Integrovannej stratégie rozvoja územia „Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina“ v rámci CLLD sa tiež vychádzalo z potrieb obcí a miest nachádzajúce sa na území MAS a tieto potreby boli zapracované do stratégie.

V rámci Operačného programu Ľudské zdroje je v stratégii zapracované Opatrenie 3.6 Podpora zamestnanosti, začleňovania a rozvoja ľudských zdrojov, ktoré dopĺňa a bude nadväzovať na pracovné miesta vytvorené opatreniami v rámci priority 3 Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov vrátane zamestnanosti, začleňovania a rozvoja ľudských zdrojov.